

PASEN – HEMELVAART - PINKSTEREN

ZESDE BUNDEL

VIJFTIEN PREKEN

FEESTSTOFFEN

Uit het Hoogduits vertaald

Uitgegeven bij: Scheffer & C°, Amsterdam 1886-1888

Voor het grootste deel uitgegeven in een bundel Feeststoffen, bij
Uitgeverij Boekencentrum BV., 's - Gravenhage / Echo, Amersfoort
Vereniging tot Uitgave van Gereformeerde Geschriften, Amsterdam. 1982

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge
1803-1875

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

INHOUD 6^e 15tal

PAASPREKEN

1. *“En laat na den Sabbat, als het begon te lichten, tegen de eerste dag van de week, kwam Maria Magdalena en de andere Maria, om het graf te bezien.”* Enz. Mattheüs 28 vers 1
2. *“En op de eerste dag der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf. Enz. Johannes 20 vers 1-18.*
3. *“En ziet, twee van hen gingen op dezelve den dag naar een plek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaüs. Enz. Lukas 24 vers 13-25.*
4. *“En Hij zei tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben!”* Enz. Lukas 24 vers 25-36.
5. *“De Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien.”* Lukas 24 vers 34
6. *“Als het dan avond was, op denzelven eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreeze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden. En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.”* Johannes 20 : 19, 20.
7. *“Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven; wetende dat Christus, opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft. Enz. Romeinen 6: 7-12.*
8. *Ik ben dood geweest, en ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid! Amen. En Ik heb de sleutels van de hel en van de dood.”* Openbaring 1: 18.

HEMELVAARTSPREKEN

9. *“Hij leidde hen buiten tot aan Bethanië; en Zijn handen opheffende, zegende Hij hen. En het geschiedde, als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in de hemel.”* Lukas 24 vers 50, 51.
10. **LEERREDE OVER HET GELOOFSARTIKEL:
“OPGEVAREN TEN HEMEL.”**
11. **LEERREDE OVER HET GELOOPSARTIKEL:
“ZITTENDE TER RECHTERHAND GODS DES ALMACHTIGEN VADERS.”**

PINKSTERPREKEN

12. *“En als de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij alle eendrachtelijk bijeen. En er geschiedde haastelijk uit de hemel een geluid, zoals als van een geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het hele huis, waar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen, als van vuur, en het zat op ieder van hen. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken. Enz. Handelingen der Apostelen 2 vers 1-42.*

13. *“En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in van de eeuwigheid; namelijk de Geest der waarheid, Welken de wereld niet kan ontvangen. Want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet. Maar gij kent Hem. Want Hij blijft bij ulieden, en zal in U zijn. Johannes 14 vers 16, 17.*

14. *Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren; en zal u indachtig maken alles, wat Ik u gezegd heb. Johannes 14 vers 26.*

15. Leerrede over de leer van de Heilige Geest.

“Wat gelooft gij van de Heilige Geest?” Zondag 20 en

“Wat nuttigheid brengt ons deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?” Zondag 19

Regelmatig citeert Kohlbrugge teksten uit de Luthervertaling

1. LEERREDE OVER MATTHEÛS 28 vers 1.

Gehouden Paaszondag, 4 April 1847

Voorzang; Psalm 118 vers 11, 12.

*De Steen, die door de tempelbouwers
Veracht 'lijk was een plaats ontzegd,
Is, tot verbazing van beschouwers,
Van God ten Hoofd des hoeks gelegd.
Dit werk is door Gods alvermogen,
Door 's Heeren hand alleen geschied;
Het is een wonder in onz' ogen;
Wij zien het, maar doorgronden 't niet.*

*Dit is de dag, de roem der dagen,
Dien Israels God geheiligd heeft
Laat ons verheugd, van zorg ontslagen,
Hem roemen, die ons blijdschap geeft.
Och Heer! geef thans Uw zegeningen!
Och Heer! geef heil op dezen dag!
Och, dat men op deez' eerstelingen
Een rijken oogst van voorspoed zag!*

Geliefden.

“Opstaan, opstaan!” dit is het machtige woord van Christus, de machtige waarheid van de genade Gods, die zich gehandhaafd heeft en ook zal handhaven tot op de jongste dag. Opstanding gebiedt de Heere door het woord van Zijn macht. *En die tevoren dood waren, staan op hun voeten, een gans zeer groot heir.* Zo lezen wij bij de Profeet Ezechiël hoofdstuk 37 vers 114.

De duivel is een leugenaar, God is waarachtig. Ik kan niet geloven, maar God houdt trouw en waarheid, en geeft mij te geloven, als ik ook niet geloof. Overvloedig doet Hij, boven bidden en denken. *De eeuwig wijze raad van de Heere houdt altijd stand, heeft altijd kracht.* Wie zal het raadsbesluit van Zijn zaligheid keren? Hoe heerlijk gelukt Hem het voornemen van Zijn hand! Hoe heerlijk is het Hem gelukt! Belachelijk moge het er uitzien, maar het blijft eeuwig waar: ‘Izak is het kind van de belofte, en van al wat hij doet, moet gezegd worden: het gelukt wel.’ Want zijn handen worden gesterkt door de Machtige Jakobs, door de God Israëls, die tussen de Cherubim woont. Hij heeft met een eed gezworen: “Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen; en wees een zegen.” Hij houdt Zijn beloften. Want Hij heeft Zichzelf Borg gesteld, en op zijn grote Naam laat Hij de vlek niet komen, dat Hij Zijn volk er niet met eer en heerlijk zou kunnen doorbrengen.

Stil uw tranen, gij treurigen te Sion; voor treurigheid en as is u louter vreugde bereid. Juich en verblijdt u in uw God, u, die kennis van klagen en van kermen hebt! Maakt uw tenten wijd en de plaats groot, gij onvruchtbaren en die niet baren kunt! Laat ons de Heere en Zijn grote Naam roemen, wij die in angsten en noden geweest zijn! Wat zijn er al verdrukkingen! Maar de Heere heeft alles wel gemaakt! Ieder van ons zegge van heler hart: *Gezegend zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons heeft wedergeboren tot een hoop, levendig door de opstanding van Jezus Christus.*

Met Hem heeft Hij ons levend gemaakt, ons, die dood lagen in zonden en misdaden. Hij heeft ons al onze zonden kwijtgescholden, toen Hij ons met Christus heeft opgewekt. Hij heeft ons de kus Zijns vredes gegeven en ons in Christus rijk, genadig, Koninklijk gezegend, in de hemelen hierboven, met al geestelijke zegeningen. Met Christus zijn wij, toen Hij begraven werd, met al wat wij zijn, met alle werken des vlees, met al onze leden, aan de aarde gelijk gemaakt. Toen droegen wij naar de geest onze straf: “Stof zijt gij, en gij zult tot stof wederkeren.” Onze schuld, onze zonde, onze straf werd begraven in het graf van Christus; bovendien al onze zorgen en al onze noden. Wij, wij werden met Hem begraven, geheel zoals wij zijn, en uit Zijn graf kwamen wij met Hem blinkende te voorschijn. Het vlees is vergaan, het heeft niets meer te zeggen. Het werd in Zijn verscheurd en verteerd vlees, in het graf gebracht. Nochtans, nochtans, ook dit ons vlees, is in Hem opgestaan. Opstaan zal het heerlijk en verheerlijkt, op Zijn dag en in de macht van Zijn opstanding. Hoe machtig is zij werkende in ons, die geloven, naar de werking, waardoor Hij Zich alle dingen onderworpen heeft, en ook ons vernederd lichaam gelijkvormig maken zal aan Zijn heerlijk lichaam. (Ef. 1 vers 19; Fil. 3 vers 21)

Geen rouw meer over het oude paradijs! Geen zoeken meer daarnaar! Uitgeworpen de oude zuurdesem! En het oude liedekje verstaan:

*De Tweede Adam is ontwaakt
Uit graf en doodsnacht vrijgemaakt.
En vormt uit Zijn' doorstoken zij',
De bruid, die eeuwig bij Hem zij!*

Ja, als wij de oude zuurdesem uitwerpen en geloven, dan zijn wij een trouwe bruid. Het is met ons en met onze kinderen niet uit en voorbij. Want de Heere is opgestaan; en zo Hij, dan ook wij. Wij hebben daarbij niet te vragen naar wat wij gewaar worden, maar naar hetgeen Gods Woord zegt, dat wij ons dáárop verlaten.

Daarom willen wij des Heeren heilige en onbedrieglijk getrouwe woorden vóór ons nemen, de waarachtige geschiedenis van Zijn opstanding lezen, opdat wij geloven: “Hij is opgestaan.”

Tekst: Mattheus 28 vers 1.

“En laat na den Sabbat, als het begon te lichten, tegen de eerste dag van de week, kwam Maria Magdalena en de andere Maria, om het graf te bezien.”

- In het eerste gedeelte van dit vers ligt verborgen: *Het doen van de Heere.*
- In het laatste gedeelte van dit vers is openbaar: *Het doen van de mensen.*
Betrachten wij het een en het andere tot onze lering en vertroosting.

Tussenzang: Psalm 40 vers 1, 2.

*'k Heb lang den Heere in mijnen druk verwacht,
En Hij heeft Zich tot mij geneigd;
Ik riep, door nood op nood bedreigd,
Hij gaf gehoor aan mijne jammerklacht.
Mij, in de kuil verzonken,
Mij heeft Hij hulp geschonken,
Gevoerd uit modd'rig slijk;
Mij op een rots gezet,
Daar ik met vaste tred
Die jammerkolk ontwijk.*

*Hij geeft m' opnieuw een danklied tot Zijn eer,
 Een' lofzang; velen zullen 't zien,
 En God eerbiedig hulde bién;
 Hem vrezen, en vertrouwen op den Heer.
 Wel hem, die 't Opperwezen
 Dus kinderlijk mag vrezen,
 Op Hem vertrouwen stelt,
 En, in gevaar, geen kracht
 Van ijd'le trotsaards wacht;
 Van leugen, of geweld.*

1. In het eerste gedeelte van ons tekstwoord ligt verborgen: Gods doen. “Laat echter na de Sabbatten, toen het begon te lichten, tegen de eerste van de Sabbatten.” (volgens het Grieks)

Wonderbare woorden van de Evangelist! Voorwaar, Gij zijt een God, die Zich verborgen houdt, nochtans Israëls Heiland. Had Hij in donkerheid gewoond in het Heilige der heiligen, en daardoor Zijn heerlijkheid in het vlees laten afspiegelen, ook bij Zijn opstanding wil Hij in donkerheid wonen. Met geen enkel woord lezen wij bij één van de vier Evangelisten hoe en wanneer Christus is opgestaan. Zoveel weten wij, dat Christus laat na de Sabbatten, als het begon te lichten, op de eerste van de Sabbatten, al het graf verlaten had. Is onze Heere in de nacht opgestaan?

Nee, mijn Geliefden! In de nacht lag Hij in het graf. Naar de Schrift is eerst de nacht, dan de dag. De nacht heet in de Schrift avond, en avond en morgen maken één dag uit voor Hem, die geen nacht kent, voor Hem, die in een ontoegankelijk licht woont. In de oude schepping was Hij, - en de aarde was woest en leeg, en duisternis was op de afgrond, en de Geest Gods zweefde broedende op de wateren, - en God zeide: *Daar zij licht, en daar werd licht.* Maar voordat de duisternis er was, toen was Hij, en voor dat het licht werd, was Hij.

In deze nieuwe schepping was ook de aarde woest en leeg, en duisternis was op de afgrond, toen onze Levenszon in ons graf was: Maar de Geest Gods zweefde over het rijk van de dood én van de hel, om Jezus uit de doden op te wekken, om het geloof aan het bevel van Zijn Vader met macht in te werken door de wederinblazing van Zijn Geest in het dode lichaam van Jezus. Zó stond Christus op, niet om het nieuwe levenslicht te begroeten, maar de nacht vlood voor Hem weg, - en de nieuwe dag van de nieuwe schepping schiep Hij bij Zijn uitgaan uit het graf. Hij, die is; vóór dat dag en nacht waren.

Zo verstaan wij het dan nu, hoe *het doen van de Heere* in het eerste gedeelte van ons tekstvers verborgen ligt. Dat de Heere opgestaan is, moeten wij tot onze troost weten; daarvan worden wij door Hem zelf verzekerd, opdat wij het weten en geloven. Maar het “hoe” en “wanneer” houdt Hij voor Zich. Want daarin heeft Hij Zijn vreugde, dat wij rijkelijk vertroost zijn uit Zijn opstanding, en dat ons de moed gegeven wordt om voor waarachtig te houden, dat wij met Hem opgestaan zijn tot een nieuw leven. Dat wij met Hem opgestaan zijn, en al onze zonden, onze vloek, dood en verdoeming, dat dit alles niet meer is, maar voor eeuwig is begraven in Zijn graf. Dat wij met Hem opgestaan zijn, wat ons ook in dit jammerdal zou willen ten onder houden. Dat Hij alles overwonnen heeft, ook alles in Zijn hand heeft, dat Hem alles onderdanig geworden is. En dat Hij leeft, heerst en regeert eeuwig, als een genadig en machtig Koning, die ter Rechterhand van de Majesteit is gezeten, en wacht, totdat al Zijn vijanden tot een voetbank van Zijn voeten gelegd zijn. Maar het “hoe” en “wanneer”

houdt Hij voor Zich, opdat Hij ons gedurig verrasse met Zijn leven en met Zijn heil, juist dan, als het ons duister is, opdat wij smaken en proeven het heerlijke van Zijn heil, het wonderbare van Zijn verlossing.

Hij hoort altijd het geroep van Zijn gemeente: “Sta op, Heere, tot Uw rust, Gij en de ark Uwer sterkte” (Psalm 132). En Hij is altijd de Eerste, met Zijn macht gereed, als wij nog niet eens weten, dat wij te roepen zullen hebben. En wij het ook bij ons schreeuwen tot Hem niet verstaan, dat Hij al hulp besteld heeft. Het komt ons wel voor, als moest Hij altijd in de nacht opstaan, maar in waarheid is de nacht al voor Hem geweken, als Hij opstaat. Hij maakt het en heeft het gemaakt, dat het licht opgaat op Zijn dag, de dag, die Hij ons geschapen heeft.

Hoe liefelijk verschijnt ons nu *Zijn verborgen doen*, hoe liefelijk zijn nu deze woorden: “Laat na de Sabbatten, als het begon te lichten op de eerste van de Sabbatten!” Ja, het was wel laat na de Sabbatten, maar Hij komt nooit te laat. En niemand zal Hem ooit voorkomen. “Ik heb in mijn druk lang op de Heere gewacht, maar Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord. Hij heeft mij uit een ruisende kuil, uit het slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld. Hij heeft mijn gangen vastgemaakt, en heeft een nieuw lied in mijn mond gegeven, een lofzang onze God; dat zullen velen zien en de Heere vrezen en op Hem vertrouwen.” (Psalm 40 vers 14.) Zo heeft de Heere Zelf geroemd, zo geeft Hij ook ons te roemen, die Zijn opstanding en Zijn hulp boven alles waarderen.

Laat na de Sabbatten was het voorzeker! Veertig eeuwen hadden reikhalzend naar deze dag van de Heere uitgezien en hadden die niet beleefd, wel van verre gezien, en hadden moeten geloven, wat zij niet gezien hebben. Maar de Sabbatten, die zij hadden te vieren, behaagden hun niet; die behaagden God Zelf niet, die waren een hard juk. De vaderen konden het niet dragen. Zij hebben zich tevreden moeten stellen met deze troost: de eeuwige Sabbat, de rust van God komt nochtans.

Nu was het zeker laat; maar, laat onze rekening. De Heere daarentegen staat op te Zijner tijd. En Zijn tijd is altijd de meest geschikte. Want dat is Zijn tijd, als de maat van de ongerechtigheid, van de zonden en van de overtredingen, zoals ook de maat van lijden, van de nood en van de aanvechting vol is. Daar is het dan Zijn tijd, dat de *waarheid van Zijn genade* vervuld worde, zoals geschreven staat: “De wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde. En waar de zonde meerder geworden is, daar is ook de genade veel meer overvloedig geweest.” Óók de *waarheid van Zijn hulp*. Want al zou het ook tot over ons veertigste jaar duren, of tot aan het honderdste jaar, hoe is toch alle wachten en zorgen vergeten, als de Heere ons de steen Eben-Haëzer stelt: *Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen!*

Het is dus laat geworden na de Sabbatten, toen onze Heere uit het graf opstond, Hij heeft nochtans het licht laten aanbreken *op een eerste van de Sabbatten*. Ik zeg, dat Hij op die dag het licht heeft laten aanbreken. Want Hij was al uit het graf, en Hij liet het lichten op een eerste van de Sabbatten, om daaruit een dag te maken. Een eeuwige dag van Zijn rust, opdat wij, in dezelve rust ingegaan zijnde, deze dag beleefden, de ene dag van de week voor, de andere na.

Mijn Geliefden! Wij hebben Gods Sabbatdag gebroken. Toen de Heere God hemel en aarde, de zee en al wat daarin is, en ook ons geschapen had, zie, toen was alles zeer goed. Maar wat zeer goed was, dat was alles spoedig daarna volstrekt niet meer goed, omdat wij door onze moedwillige overtreding deze hele schepping verstoord hadden. Sinds is het ons en onze vaders onmogelijk geweest, om Gode ook maar één ware Sabbat te houden. Want wij en onze vaders gingen door met werken, om door onze

werken de verstoorde schepping weer te herstellen. Daarbij konden wij echter geen rust vinden, noch ook in Gods rust weer inkomen. Ons hele leven bestond uit werkdagen, en er kwamen geen rustdagen, maar wij oogstten steeds opnieuw Gods toorn in, en ons werk was steeds verloren. Dat kwam daaruit voort, dat de dood daartussen lag, ons algeheel afgescheiden-zijn van God. Toen was onze gezindheid vleselijk, was vijandschap tegen God, onderwierp zich daardoor aan de Wet Gods niet; en vermocht het ook niet. Want het moest van nu af aan alles overeenkomstig de Geest van genade ingericht zijn, en daarvan hadden wij zo weinig begrip, dat wij veeleer daarbij volhardden: ‘Alles, wat de Heere gesproken heeft, zullen wij doen’.

De gevolgen daarvan zijn geweest, dat ons arbeidsveld vervloekt is om onzentwil, om ons doornen en distelen te dragen; dat het brood, dat wij onszelf bakten, door ons in het zweet onzes aanschijns gegeten werd; dat al ons zwanger-zijn, hoewel schijnbaar tot Gods eer, onder duizenderlei smarten uitliep op een geboorte van ongerechtigheid en van de hel; dat onze lichamen in de woestijn vielen; dat ons zo fraai opgebouwd Jeruzalem, nadat het lang genoeg een zetel van de afgoden geweest was, meer dan eens verwoest werd, - en wij werden verkocht onder de zonde. Het is de goedertierenheid en lankmoedigheid Gods, dat wij bij dit alles niet verteerd zijn, niet omgekeerd zijn als Sodom en Gomorra.

“Maar wanneer de goedertierenheid van God onze Zaligmaker en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken van de rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest, welke Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker, opdat wij, gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade, erfgenamen zou worden naar de hoop van het eeuwig leven. Dit is een getrouw woord.” (Tit. 3 vers 4)

Toen het de tijd van Zijn liefde was, heeft Hij een nieuwe hemel en een nieuwe aarde geschapen, een nieuwe mens geschapen naar Zijn beeld, in volkomen gerechtigheid en heiligheid voor Hem, en heeft ook een nieuw verbond met hem gemaakt: *Gij zijt Mijn zoon, en Ik ben uw God*. En toen God deze schepping zag, was Hij met alles verzoend. Hij schiep met een eed vrede en zegen, een eeuwige Sabbat. Hij heeft Zijn lust van eeuwigheid tot eeuwigheid in het werk van Zijn doorboorde handen.

De Heere van de Sabbat heeft voor ons de Sabbat gehouden, de Sabbat opgericht, toen Hij rustte in Zijn graf. In Zijn graf schiep Hij voor ons de eeuwige Sabbat.

Mijn Geliefden, er liggen wonderbare verborgenheden van Godzaligheid in dit stuk. De Evangelist Mattheüs heeft zeker nauwkeurig de tijd willen aangeven, wanneer de vrouwen zich naar het graf van Jezus begaven. Maar hoewel hij het niet zegt, geeft hij het toch te verstaan, dat Jezus het graf al verlaten had. Daar hij door de Heilige Geest gedragen schreef, moet hij wel in deze Geest de hele omvang van *het doen onzes Heeren* voor zijn geest hebben gehad. Jezus was dus al opgestaan, en toen begon het te lichten op de eerste van de Sabbatten.

De eerste dag van de schepping, - welke eigenlijk maar een dag was, waarin al andere dagen opgesloten lagen, - was in nacht en duisternis veranderd door de ongehoorzaamheid van Adam. Of het al naar het zichtbare dag bleef, wat hielp dat? Daar toch duisternis en nacht op de zielen van alle vlees lag, en in de duisternis de Heere God schuwde en voor God vlood, en met haar werken God, die Licht is, haatte. Christus heeft gezegd: “Ik ben het Licht van de wereld,” en: “Niemand komt tot de Vader, dan door Mij.” En: “Ik zal u rust geven voor uw zielen.” Maar de mens stond God in de weg. Want hij haatte het waarachtige Licht, God. En hij had de duisternis

lief. En zijn dood stond God in de weg. Want de mens stond met de dood en de duivel in verbond, om louter werken van de duisternis te bedrijven. Zo kon dan het Licht in zulk een duisternis niet schijnen, om de duisternis te verdrijven en haar werken te verstoren. Want de mens moest naar de wet alles weer herstellen, niet alleen door te sterven, maar ook daardoor, dat hij zichzelf weer opwekte tot het leven, tot het licht, en tot de rust van God.

Maar nu hebben wij door de genade en ontferming Gods de Middelaar Gods en van de mensen, de Mens Christus Jezus. Deze heeft de hele Wet Gods gekend en in Zijn ingewanden gehad. Deze heeft Zich in onze duisternis, in onze dood vrijwillig begeven. In Zijn dood heeft Hij de oude Adam, die niets van het licht en van de rust wilde weten, en dus ook niet tot de rust komen kon, laten sterven. Hij heeft de oude Adam, die de Geest niet had, met al zijn werken, zijn denken en willen, met al zijn begeerten, met huid, vlees en al beenderen, met hart hoofd en verstand, zoals wij leven en zijn, met Zich in het graf genomen, en heeft hem daar begraven. Hij heeft ook in dit graf de oude Adam laten liggen, zodat die nooit weer kan opstaan. Hijzelf is echter uit Adams dood weer opgestaan, en nadat Hij in Zijn dood alles weer in het recht gebracht heeft, wat in de hemel, op de aarde en onder de aarde is, is Hij, de Heere, uit het graf opgekomen met een nieuwe mens, -die in Hem geschapen is naar God, - geheel volkomen toebereid, om werken te doen, die in God gedaan zijn; en geheel volkomen geschapen, om in Zijn nieuwe schepping voor eeuwig te blijven, en met vreugde te genieten de viering van Zijn eeuwige rust.

‘Zo liet Hij dan, nadat Hij uit het graf was gegaan, met welbehagen het licht opgaan, op een eerste van de Sabbatten. Hij liet de eeuwige Zondag aankomen, Hij, de Zon van Gerechtigheid, en in deze Zondag zijn al onze levensdagen ingesloten. Zo zijn wij wedergeboren en nieuw geschapen, een nieuwe mens in Hem, zoals wij leven en zijn, met huid, vlees en al beenderen, hart, hoofd en verstand, handen, voeten en alle leden. In Zijn nieuw schepping, - in de ruste Gods, die Hij ons geschapen heeft, - hebben wij nu een dag, een eeuwige dag, waarop geen nacht meer volgt, gelijk weleer. Dit, dit is de dag van de Heere. (Vergelijk Openb. 21 vers 23, 24; 22 vers 5.)

Zie hier enige verborgenheden van de macht van de opstanding van onze Christus, van het doen onzes Heeren, verborgen en nochtans openbaar gemaakt in enige weinige evangelische woorden.

2. Het doen van de mensen.

In enige weinige evangelische woorden zulk een schat van de ondergrondelijke rijkdom van de liefde Christus, zulk een eeuwige troost van de macht van Zijn opstanding. En daartegen hebben wij mensen duizendmaal een “maar”, duizendmaal een “maar” tegen het ‘nochtans’ van de waarheid van de Gezalfden! Of kunnen wij het geloven? Laat ons toch leren uit het gedrag van de vrouwen, hoe waarachtig des Heeren woord is: Uit het hart van de mensen komt voort “onverstand”! (Markus 7 vers 22.)

Wij lezen verder in onze tekst: “Maria Magdalena kwam en de andere Maria, om het graf te bezien.” De Evangelist Markus bericht ons, dat Maria Magdalena en Maria, de moeder van Jakobus, en Salóme specerijen gekocht hadden, en dat zij kwamen om de Heere te zalven, en dat zij tot elkaar zeiden: “Wie zal ons de steen van de deur van het graf afwentelen?”

Ik weet wel, dat wij dit alles zo onnadenkend kunnen lezen, dat wij ten hoogste bij deze of geen zorg van dit leven wel eens aan de woorden denken: “Wie zal ons de Steen van de deur van het graf afwentelen?” Maar wij moeten voor ons hele leven de hand in de boezem steken en onszelf onderzoeken en beproeven, dan zullen wij het

verstaan, dat wij het dagelijks zo maken, als de vrouwen het hier gemaakt hebben. Daarom heet het ook: *Evangelie*, - Evangelie van Mattheüs, Evangelie van Markus, enz. Dat moet ons wel duizendmaal gepredikt worden. Want wij blijven het nooit indachtig, dat het alles van de Heere genade en trouw is, maar dat wij altijd vol onverstand en hardheid van hart zijn.

De vrouwen wilden dus het graf bezien, zij wilden zien, hoe alles daar uitzag, sinds zij het Vrijdagavond verlaten hadden. Zij waren alleen vol bezorgdheid, hoe zij de grote zware steen van het graf krijgen zouden. Was die steen eenmaal opzij gewenteld, dan wilden zij de Heere zalven.

Nu vraag ik u, mijn Geliefden, wat is dat toch voor een allerheiligst geloof geweest, dat deze vrouwen gehad hebben? Hebben zij dus werkelijk geloofd, dat Jezus in het graf zou blijven liggen, wellicht tot aan de grote dag van de opstanding? Ach ja, dat hebben zij geloofd. Maar welk een geloof was het dan, dat al de woorden van de Heilands zo heel vergeten kon? Hoe dikwijls had Hij toch gezegd: “Des mensen Zoon zal ten derden dage opstaan.” En, let eens op, welk een vrouw was het, die hier alle andere voorging? Zij was Maria Magdalena. Mij dunkt, als ik toch van zeven duivelen bezeten ben geweest, - zoals zij tevoren daarvan was bezeten geweest, - en de duivelen zijn uit mij uitgedreven, heb ik mij dus boven alle andere verschrikkelijk ellendig, verdorven en zondig gevoeld, ... en ik ben nu opeens heel wonderbaarlijk en onverwacht daarvan verlost. Dan moet mijn hart toch zo van dankbaarheid overvloeien, dan moet ik toch zulke vatbaarheid voor eeuwige waarheden gekregen hebben, dat ik toch zou weten, dat Gods zaak niet in de dood kan blijven liggen. Dan moet ik het toch wel met mijn gezond verstand kunnen berekenen:

Al ligt de waarheid in het graf:

Al wat haar drukt, moet van haar af!

Dan, dunkt mij, moet ik toch oor en hart hebben voor alle dierbare woorden van mijn grote God en Heiland. Dan moet ik wel daarin vast zijn: ‘Christus kan niet slapen, al slaapt Hij ook. Hij kan niet dood zijn, al is Hij dood.’ Hij moet zegepralend uit het graf weer te voorschijn komen. Is het éne waar, dan ook het andere. Die in de hemel woont, is getrouw. Verlaat ik mij met mijn ziel op Zijn woorden in dit stuk, dan ook in alle stukken. Heeft Hij mij van de duivelen kunnen verlossen, en heeft Hij onze Lazarus opgewekt, heeft Hij gezegd: “Ik ben de Opstanding en het Leven,” dan zal Hij ook wel uit de doden opgewekt worden.

Wat zal ik zeggen, mijn Geliefden? Zeker, zo moest het zijn. Maar helaas, het is niet zo. Wij moeten er wel in alle opzichten mee tevreden zijn, dat de Heere gezegd heeft: “Mijn genade is u genoeg. Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.”

Maria Magdalena had evenveel vorderingen in de geestelijke kennis gemaakt, als de koning David, anderszins een Profeet, liefelijk in Psalmen van de God Israëls. Bijna in elke Psalm profeteert hij van de opstanding Christus, en juist deze Profeet dacht menigmaal van de Heere, dat Hij zo vast sliep, dat Hij het hele gebouw van de zaligheid, dat Hij zelf gebouwd had, zonder het te merken, boven Zijn hoofd zou kunnen laten afbranden. Daarom komt in zoveel Psalmen voor: “Waak op, Heere! Heere, sta op! Heere, hoort Gij niet?” En opnieuw dacht hij, dat de Heere zo dood was, dat hem niets zou kunnen uithelpen uit het graf, en toen heette het: “Heere, zijt Gij dood? Waarom stelt Gij U als dood tegen mij?” En dan dacht hij weer, dat het de dood en het graf nog mogelijk was, Hem in hun macht te krijgen. Dus hij geloofde dan niet, dat dood en graf verslonden waren in de overwinning van Christus, waarvan hij toch in dezelfde uur van zijn versaagd-zijn opnieuw profeteerde.

En zoals David was, die meende, dat hij eindelijk toch nog door de hand van Saul zou

omkomen, hoewel hij door de Heere tot koning gezalfd was, - zo waren ook al de Profeten, als het er om ging. Ja, zo was voor al Abraham, de vader van de gelovigen. Deze wist ook van de opstanding van Christus, totdat hij naar de koning Abimelech moest, toen had hij het weer vergeten. En Izak had op Moria aan zijn eigen lichaam in een beeld de opstanding van Christus ervaren, maar was daaraan ook niet meer gedachtig, toen hij naar hetzelfde hof ging, waar ook zijn vader geweest was. (Gen. 26 vers 7.) De list om te zeggen: “Zij is mijn zuster!” had hij wel van zijn vader onthouden, om die zelf te bezigen, maar wat de oude getrouwe God voor zijn vader gedaan had, ... ja, of dat ook voor hem gold?!

En nu, gelijk de oudvaders zo ook de jongere vaders; zo Petrus, Jakobus en Johannes en zoveel als er met hen in het schip waren op de onstuimige zee, toen Jezus sliep. Zij hebben toch allen stellig geloofd, dat zij met de slapende Jezus kunnen omkomen en in de diepte verzinken.

En zo was het dan ook hier opnieuw met de goede vrouwen. Daarom moet ons juist het lieve Evangelie zowel van de kruisiging als van de opstanding van onze Heere en trouwe Zaligmaker zo lief en dierbaar zijn. Want waar het er om gaat, daar vlieden de discipelen. Waar het kruis staat, daar staan zij van verre en zien het aan. En waar Hij in het graf ligt, daar willen zij Hem altijd in het graf laten blijven, willen Hem zalven en dan hun weg gaan, totdat God iets nieuws schept; Hij, die toch alléén de dingen roept, die niet zijn, alsof zij waren.

O, hoe troostrijk is het, dat, waar de lieve Evangelisten hun Evangeliën sluiten, zij juist dáár de volle maat van het onverstand, van het ongeloof, van de hardheid des harten, van de versaagdheid van de discipelen van de Heere, aan de dag leggen! De Heere heeft het niet gewild, dat zij er in het brede over zouden uitweiden, met welke macht, of hoe en wanneer onze Heere uit het graf is gekomen, wat in de hemel daarbij is voorgevallen, wat voor de troon is geschied; wat Adam en Eva, wat Habel, Henoch, Noach, Sem, Abraham, David, Salomo, Jesaja, Manasse gezegd hebben, toen van het kruis gehoord werd: “Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn Geest.” Nee; een moordenaar aan het kruis, ruwe soldaten onder het kruis zijn bekeerd geworden; een vrucht van de voorbidding van Christus. Dat moeten wij tot onze troost weten. En nadat ons dit gemeld is, zien wij de vreesachtigen en moedelozen toestromen: een Jozef van Arimathéa, Nicodemus komt ook terecht; en eindelijk de Maria's en Magdalena's en Salóme's, voorts de Petrussen en Johannessen, louter ongelovigen, als het er om ging; anders zo dierbare zielen.

Zij behoorden (volgens Hebr. 5) al lang leraars te zijn, zolang hadden zij de Heere gehoord en het vernomen: “Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelfde alleen, maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort” (Joh. 12 vers 24). En zij hadden waarlijk wel nodig, dat hun de eerste beginselen van Gods Woord geleerd werden, dat hun melk en niet vaste spijs gegeven werd. Zij, die als Joden en Jodinnen van hun jeugd aan de Schriften gelezen hadden en daarin onderwezen waren, wisten nog de Schriften niet, *dat Jezus van de doden moest opstaan*.

Daarin heeft de Heilige Geest Zijn wonderbaar welgevallen. Daarin hadden de Evangelisten hun genoeg, om ons dat bekend te maken. Opdat wij toch de troost daarvan tot ons zouden nemen, dat wij bij alle gevoel van tot niets te deugen, de moed niet behoeven op te geven. Al was het daarom met onze zaligheid uit, omdat het met ons uit is; - ook die troost (geven de Evangelisten) dat het de Heere behaagd heeft, om Zijn lieve discipelen naar waarheid voor ons af te schilderen, opdat wij zouden weten en verstaan, welk een volk Hij Zich ten eigendom heeft gekocht, en hoedanigen zij

zijn, voor wie Hij Zich niet schaamt. Wij zullen weten, dat Jezus zulk een hart heeft, wat het eerst na Zijn opstanding daarop uit is geweest, om Zijn versaagde discipelen door Zijn persoonlijke verschijning te vertroosten. Ja, ook Zijn Petrus te troosten. En dat Hij, zulk een hart hebbende, het ook nu nog weet, wat maaksel wij zijn, en gedachtig is, dat wij stof zijn.

Hij is alléén opgestaan, niemand heeft Hem geholpen. Noch de grafsteen, noch de harde rots hebben Hem kunnen terughouden. Hij is het, die ons nu de nieuwe, eeuwige dag des heils heeft geschapen. Omdat Hij opgestaan is, zijn alle zware grafstenen afgewenteld, en wij zullen het in al onze nood ervaren, hoe machtig Hij Zich zal betonen te zijn een Koning van eer, een getrouw God en Doorhelper.

Laat ons van onszelf bekennen, wat wij zijn. Het ligt niet in het vlees, om Zijn Wet en Zijn Woord voor waarachtig te houden. Het geloof, dat in Jezus alle opstanding is, kunnen wij evenmin in gedachtenis houden, als Timotheüs dit vermocht. Vernemen wij echter het apostolische gebed: “De God van onze Heere Jezus Christus, de Vader van heerlijkheid, geve u de Geest van wijsheid en van openbaring in Zijn kennis; namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen. En welke de uitnemende grootheid van Zijn kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking van de sterkte van Zijn macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet tot Zijn Rechterhand in de hemel.” (Ef. 1 vers 17 20.)

Hem zij de dank en de eer, die alles also gewrocht heeft in Christus, toen Hij Hem uit de doden heeft opgewekt. Voor Hem is niets te wonderbaar. Volharden wij slechts eenvoudig bij Zijn gebod, zoals wij het verstaan, en zoals Lukas de Evangelist van de vrouwen getuigde: “Maar op de Sabbat rustten zij naar het gebod.” De hoop, welke levend is door de opstanding van Christus beschaamt niet. Daarop zegge een iegelijk onzer: *dat is gewisselijk waar! Amen.*

Nazang: Psalm 68 vers 10.

*Geloofd zij God met diepst ontzag!
Hij overlaadt ons, dag aan dag,
Met Zijne gunstbewijzen.
Die God is onze zaligheid!
Wie zou die hoogste Majesteit
Dan niet met eerbied prijzen?
Die God is ons een God van heil.
Hij schenkt, uit goedheid, zonder peil,
Ons 't eeuwig zalig leven;
Hij kan, en wil, en zal in nood,
Zelfs bij het naad'ren van de dood,
Volkomen uitkomst geven.*

2. LEERREDE OVER JOHANNES 20 vers 1-18. Gehouden op Paasmaandag, 9 April 1849.

Voorzang: Psalm 30 vers 1, 2, 3.

*Ik zal met hart en mond, o Heer!
Uw Naam verhogen en Uw eer,
Dewijl Gij mij Uw bijstand boodt,
Mij optrokt uit de diepsten nood;
Zodat de vijand, in mijn lijden,
Zich over mij niet mocht verblijden.*

*Mijn God! Gij hebt mij, op mijn klacht,
Genezen, en mijn smart verzacht.
Gij hebt mijn ziel, door angst beroerd,
Als uit het graf weer opgevoerd;
Gij hebt het leven mij geschonken,
Ik ben niet in de kuil gezonken.*

*Psalmzingt, Gods gunstgenoten! geeft,
Geeft lof de Heer, die eeuwig leeft
Zijn vlekkeloze heiligheid
Zij ter gedachtenis verbreid:
Een ogenblik moog ons doen beven;
Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.*

Geliefden.

De Heere is verhoogd, hoog en verheven, Hij alleen worde verhoogd. En al vlees zwijge voor Zijn aangezicht. Ziet, deze is onze grote God en Verlosser, Hij zal ons zalig maken. Met onze roem is het uit. Hij alleen heeft alles gedaan en zal alles doen, wat te doen is, om, Zijns grote Naams wil. Wij zullen Hem steeds met onze zonden in de weg gestaan en met onze ongerechtigheden vermoeid hebben. Ach, dat een mens toch eens wilde ophouden zelf het roer, zelf het schip van zijn zaligheid te sturen, hoe rustig en zonder gevaar zou hij door al blinde klippen heendrijven op de machtige stroom, die wel weet, waar hij heen moet. Maar nee, iets te willen zijn en te betekenen, dat is het vlees eigen. Hier deugd, dáár deugd; hier werk, daar werk; hier wat heiligheid en Gode gelijkheid, dáár wat heiligheid en Gode gelijkheid; grote inbeelding van zichzelf, dat men nog iets doen kan en doen moet. En als het er om gaat, komt er toch niets van als louter onverstand, verkeerdheid, blindheid, innerlijke boosheid en vijandschap, al heeft men zich dan ook nog zo lang op paapse wijs met werken afgetobd. De Heere echter breekt bij de Zijnen wel alles af, roer en mast, zodat zij volstrekt niets meer vermogen, volstrekt niet meer weten, waar het heen moet, - en juist dan gaat het goed, juist dan komt men daar, waar men zijn moet.

Tekst: Johannes 20 vers 1-18.

“En op de eerste dag der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf. En zag de steen van het graf weggenomen. Zij liep dan, en kwam tot Simon Petrus en tot de andere discipel, welke Jezus liefhad, en zeide tot hen: Zij hebben de Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet, waar zij Hem gelegd

hebben. Petrus dan ging uit, en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf. En deze twee liepen te gelijk. En de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf. En als hij neerbukte, zag hij de doeken liggen, nochtans ging hij er niet in. Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf, en zag de doeken liggen. En de zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, zag hij niet bij de doeken liggen, maar in het bijzonder in een andere plaats samengerold. Toen ging dan ook de andere discipel er in, die eerst tot het graf gekomen was, en zag het, en geloofde; want zij wisten nog de Schrift niet, dat Hij van de doden moest opstaan. De discipelen dan gingen wederom naar huis.

En Maria stond buiten bij het graf, wenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf. En zag twee engelen in witte klederen zitten, een aan het hoofd, en een aan de voeten, waar het lichaam van Jezus gelegen had. En die zeiden tot haar: Vrouw! wat weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijn Heere weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben. En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan. En zij wist niet, dat het Jezus was. Jezus zeide tot haar: Vrouw! wat weent gij? Wie zoekt gij? Zij, menende, dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heer, zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen. Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkerende, zeide tot Hem: Rabbouni! hetwelk is gezegd, Meester. Jezus zeide tot haar: Raak Mij niet aan. Want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader. Maar ga heen tot Mijn broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God. Maria Magdalena ging en boodschapte de discipelen, dat zij de Heere gezien had, en dat Hij haar dit gezegd had.”

Het is een liefelijk, moedgevend, vrolijk makend Evangelie, dat uw aandacht hier voor zich heeft. U ziet hier een leeg graf. De grote zware steen; die er zo-even nog voor lag, is afgewenteld. U ziet hier doeken, waarin een lijk gelegen heeft, ordelijk samen gevouwen, maar niet door mensenhanden. U ziet een zweetdoek, niet bij de doeken gelegd, maar bijzonder in een andere plaats samen gerold. - Welk een heerlijke morgen in deze hof van Jozef van Arimathéa! Alles ademt rust, geen vijand is bij het graf. Het graf is open, een ieder mag er in zien en zich daarvan overtuigen. Nee, in het graf is Jezus niet! Waar kan Hij dan zijn? Wat is van Hem geworden? Dat zullen drie beproefde gelovigen ons zeggen.

(1) Vooreerst een heilige vrouw, Maria Magdalena. Zij heeft veel ervaren, veel doorgemaakt; zij is van zeven duivelen bezeten geweest, die alle door de Heere Jezus werden uitgedreven. Sinds dat ogenblik heeft zij de Heere steeds gevolgd. Men zou zo zeggen, in die twee of drie jaren, dat zij met de Heere verkeerde en Hem gehoord heeft, zal zij wel meer gevorderd zijn, dan één onzer, die een weg van veertig jaren achter zich heeft. Bovendien, welk een vuur en welk een liefde zien wij in haar! Welk een verlangen om de Heere Jezus gevonden te hebben, opdat zij Zijn lichaam zalve. Zij zal het onmogelijke op zich nemen. Heeft zij het lichaam maar gevonden, zij wil het op de schouders nemen en in veiligheid brengen, zo ver mogelijk.

Ja, dat was nu wel, dunkt mij, een heilige vrouw! Die had wel een echte liefde voor de Heere Jezus! O, dat wij ook zulk een hart hadden, dan zou wij wel geheel andere mensen zijn! Maar ach, wij blijven altijd dezelfde; heden koud, morgen nog kouder, en zijn dus heel verkeerde en murmurerende schepselen.

Welaan, ik zal naar deze heilige vrouw gaan, die uit liefde tot de Heere zo'n verbroken en verslagen hart heeft, wier ogen rood geweend zijn van louter droefheid,

omdat zij graag de Heere hebben wilde, ja, wier hart bijna van angst zou breken om des Heeren wil. Deze heeft liefde voor de Heere. Ik zal haar vragen, waar de Heere gebleven is? Wat antwoordt zij mij? “Zij hebben de Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet, waar zij Hem gelegd hebben!”

(2) Maar een vrouw is toch ook altijd vol onverstand, zij overdrijft alles; dan is zij in de hemel, dan ligt ze in de afgrond. Ik zal tot een bezadigde, verstandige man gaan, die het toch ook wel bewezen heeft, dat hij bij Maria Magdalena in ijver voor de Heere niet achter staat. Die zich bovendien in een toestand bevindt, waarin het hem voor de rust van zijn ziel alles waard moet zijn, om te weten, waar de Heere gebleven is. Iemand die zijn algehele verdorvenheid thans evengoed als Maria Magdalena heeft leren kennen. Hij, die eens zei: “Heere, waar zouden wij heengaan?” kan nu nergens meer heen, als hij niet weet, waar de Heere is. Ook is hij er zo dikwijls getuige van geweest, dat de Heere Jezus doden opgewekt heeft. Deze man zal mij zeker uitsluitel geven. O, welk een heilige man is deze Petrus! Was ik maar zoals hij! Maar hoe gaat hij toch zo langzaam? Ligt er iets op zijn hart? Vroeger was hij zo driftig in alles.

(3) Maar wacht, daar komt Johannes, de discipel bij voorkeur, de discipel, die de Heere liefhad, en die in zijn karakter het meest van al op de Heere geleeke. Welk een hemels verstand moet deze man wel hebben? Ook hij was steeds getuige van de machtige daden van de Heere. Daar gaat hij naar het graf, bukt neer, ziet de doeken liggen, en hij gaat er niet eens in, om met zijn adelaarsblik te zien, of wellicht het lichaam op een andere plaats gelegd is!

Dus Johannes, laat u mij nu ook zonder uitsluitel? Waar moet ik dan toch heen?

Maar, daar loopt Simon Petrus hem na, God dank! hij gaat in het graf. Ook hij ziet de opgerolde doeken, en de zweetdoek op een bijzondere plaats liggende. Petrus, wat zegt u? Ach, hij antwoordt mij niet. Hij weet niet, wat hij zeggen moet.

Gelukkig, daar gaat Johannes ook in het graf. Nu zal hij het vinden! Wat zegt u: Johannes?

“Ik geloof. Wat Maria gelooft,” antwoordt hij, “zij hebben de Heere gestolen.”

Maar hoe kunt u nu zo onverschillig daaromtrent zijn? Kunt u dan nu naar huis gaan? Hebt u dan niet eens die ijver voor de Heere Jezus, welke de vijftig mannen uit de zonen der profeten voor Elias hadden, om hem te zoeken, en al was het ook drie dagen, totdat u Hem gevonden hebt? Maar antwoordt mij: Wat zegt dan toch de Schrift? Staat er niets geschreven, dat ons troost kan geven in deze toestand, opdat wij weten, wat dat toch betekent, dat de Heere niet meer in het graf is?

Wij hebben de Bijbel dikwijls gelezen. Maar, dat wij in zodanige toestand zouden komen, daaraan hebben wij nooit gedacht. Daarom weten wij werkelijk niet één spreuk, die bijzonder voor ons zou zijn.

Dan moet ik met Maria Magdalena bij het graf blijven. In mijn woning vind ik Hem toch ook niet. Daar is het lichaam niet, dat weet ik al te goed; het is mij daar ook al te benauwd! Nog eens in het lege graf gezien, - wie weet, misschien ligt Hij toch nog in een hoek. Vind ik Hem niet, ja, dan ween ik mij dood! Wat zie ik?

Twee engelen in witte klederen, de een zittende aan het hoofd, de ander aan de voeten, waar het lichaam van Jezus gelegen had. Maar wat helpt mij dat? Ziet u dan niet de lege plaats, waar het lichaam gelegen heeft? Daar ligt niets meer!

Maria, de boden Gods zeggen tot u: “Vrouw, wat weent gij?” Luister; wil dat niet zeggen, dat wij geen oorzaak hebben, om te wenen? Vraag hen: waar is Jezus? Hoe?

Ziet u die blinkende klederen niet? Kunt u hier nog antwoorden: “Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben?” Voor wie houdt u dan de Heere, dat u meent: de engelen zou Hem hebben laten stelen?

Maria, wat maakt de droefheid ons toch onverstandig! Waar u toch zulke schitterende boden ziet, zal daar het hart ook niet enig licht bekomen? Wie weet, - misschien staat de Heere levend achter ons!

Daar staat een man in de hof. Hij ziet naar u heen. Wie zou dat zijn? Ge keert u om, u ziet hem. Hoe? Kent u Hem niet? Hij lijkt volkomen op Hem, die van u de zeven duivelen uitdreef. Hij zegt hetzelfde, wat zo-even de engelen tot u zeiden: “Vrouw! wat weent gij? Wien zoekt gij?”

Het is de stem van onze Liefste! Geen oorzaak meer, om te wenen! Hij heeft u gevonden!

Hoe, Maria, dwaalt ge nu geheel af? Houdt u Hem voor de hovenier, dat u tot Hem zegt: “Heer, zo gij Hem hebt weggedragen, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen?”

*Ik zonk maar altijd dieper neer,
Niets goedwas aan mijn leven meer,
Het was met mij verloren!*

Wèl ons, als wij de toepassing op onszelf maken, dan zal ons dit Paasevangelie een ware blijdschap gevend Evangelie zijn, dat zijn vrucht zal scheppen. Waar geen leven uit God is, kent men geen bekommernis van hart en in de dingen van de Heere. Men laat zich preken van de dood en de opstanding van de Heere, hoort het aan, verbeeldt zich alles goed begrepen te hebben, en gaat na het gehoorde weer zijn oude weg. Men volgt zijn begeerten, leeft als de planten en het vee en meent, dat het zo blijft, - totdat de dood de mens grijpt. Dan wil men kloppen en zoeken, maar de dwaze maagden vonden de deur gesloten en konden niet meer ingaan. Waar echter leven uit God is, daar moet men bij het lezen van dit Evangelie de toepassing op zichzelf maken, zodat men met verslagenheid van hart bekenne: ‘Zoals Maria Magdalena, Petrus en Johannes aan het graf deden, zo doe ik ook!’

Zo’n bekentenis is de eerste stap, om Jezus te vinden, ja, om door de Heere gevonden te zijn. Want wij zien hier, in welke droefheid van hart, in welk hardnekkig ongeloof en in welk onverstand tegenover de dingen van de Heere deze discipelen verkeerden. Zodat zij zelfs in de Schrift niets vonden, dat hen troosten kon in hun wanhopige toestand, terwijl zij toch vroeger zoveel over de opstanding daarin hadden kunnen lezen.

Indien wij echter de toepassing niet op onszelf maken en niet bekennen: “Ik ben die Maria, die Petrus, die Johannes,” dan kunnen wij voor zulk een Evangelie neerzitten, maar zien en weten toch niets van de rijke troost, die daarin - niet verborgen, - maar veeleer met beide handen te grijpen is.

Ik zou aan velen uwer wel eens willen vragen: Hoeveel duivelen heeft de Heere wel bij u uitgedreven? Hoeveel zalige woorden, woorden van eeuwig leven, hebt u van Hem ontvangen? Hier lag ‘s avonds een zware steen, ginds een zware steen, en hoe dikwijls gebeurde het dat, als u ontwaakte, de steen al van het graf afgewenteld was? Hoe menigmaal in uw leven hebt u niet de machtig sprekende aanwijzingen van de vinger Gods en van Zijn wonderbaar genadige hand aanschouwd? En zowel de een als de ander zagen de doeken liggen, ook de zweetdoek, de zweetdoek van de dode werken, waarlijk niet door eigen hand samen gerold, en in een bijzondere plaats gelegd, - en de naam doet niets ter zaak - bij elke ondervinding van hulp, van

wonderbare uitreddingen, van machtige vertroosting, - ja, dat men zelfs het leven uit de dood heeft zien te voorschijn komen; - gij Maria's, gij Petrussen, gij Johannessen, die des Heeren zijt, gelooft u dan werkelijk, zo dikwijls het er om gaat, dat uw Heere u niet ontstolen is? Gelooft u dan werkelijk, dat Hij opgestaan is? Gelooft u werkelijk, dat het lege graf juist een bewijs is van Zijn opstanding? Slaat u acht op de daarin liggende doeken; op de terzijde gelegde zweetdoek? Kent u de Schrift? Weet u, wat er voor u in de Bijbel Staat? Let u op de betekenis van de vraag van de engelen des Heeren: "Vrouw! wat weent gij?" Ja, waar u eindelijk de Heere Zelf als met handen tasten en met ogen zien kunt, - houdt u Hem daar voor de Heere? Kent u daar Zijn stem: "Vrouw, wat weent gij?" Of is het u niet duizend maal zo voorgekomen, al was Hij slechts de hovenier, ja, iemand, die u uw heil ontroofd heeft?

Wat helpt het ons, of wij al weten, dat er een Jezus geleefd heeft, Die gekruisigd en gestorven en ook opgestaan is van de doden, als niet het vaste vertrouwen des harten er aanwezig is. Hij is ook voor mij opgestaan, en ik ben met Hem opgestaan! Is Hij echter opgestaan, waarom zoeken wij Hem dan nog voortdurend in het lege graf? Waarom denken wij dan nog altijd, dat Hij gestolen is, omdat wij Hem niet in het graf vinden? Maar wij menen genoeg te hebben aan een voor onze zonden gestorven Jezus. En toch, wat kan ons dan een dode Heiland helpen? Nee, een Opgewekte moeten wij hebben!

Nu gaat het met Hem in het graf, gij bedrukt volk van de Heere! Onze oude mens ging er met Hem in; ons lieve IK met al zijn gerechtigheden; de hele zondige mens met al zijn begeerte; wereldliefde, met al wat hij graag had en wat de duivel hem wel geven wil; het hele walgelijke zondigende aas, met zijn arglistig, ja, dodelijk hart; alles wat de mens wil en wenst, al wat hij vermeent te kunnen doen en te kunnen hebben, om de pinnen van zijn tenten vast te slaan, om aan het lieve vlees dát te geven, waaraan het zich graag te goed zou willen doen, God moge het goed vinden of niet; - dát alles ging met Hem in het graf, wat wij zijn of willen zijn. In Zijn graf werd de duivel teniet gedaan, de dood gedood. Ook ging ons graf in het graf, en ook het graf van de onzen, die in Hem ontslapen zijn; - dat alles nam Jezus van ons af en met Zich mee in Zijn graf!

Maar Hij stond op als de Heilige Gods, en wij in Hem, opdat onze wandel in de hemel zij. En nu, waarom willen wij dan een dode Jezus hebben? Waarom zitten wij bij het lege graf te wenen, omdat wij dat niet vinden, wat wij zoeken?

Kent u zijn stem? "Maria!" zei Hij. De Heere kent de Zijnen bij de naam, die zij bij de geboorte van hun ouders ontvingen. "Maria, lig Ik dan in het graf? Zou Ik daarin kunnen blijven? Is er dan hier in dit leven, onder deze hemel, iets, dat u gelukkig kan maken? Kan dan een dode Jezus u voldoening geven?" Is dit niet de weg, dat al wat uit ons is in de dood ga, opdat het leven van de Heere in ons openbaar worde, en wij leven hebben in Zijn leven? Moeten wij niet naar het vlees gedood zijn, opdat wij leven naar Geest?

Welzalig u, die hierop antwoordt: "Rabbouni" dat is, "Mijn Leraar!" Welaan, al is de weg smal, laat ons die gaan, hij leidt naar het Jeruzalem, dat boven is. Al is de poort eng, waardoor men in de stad komt, - eeuwige eer en eeuwige vreugde volgt op de daaraan verbonden smaadheid en droefenis. Hij is opgestaan! Zo is Hij dan voor eeuwig de onze, en dood en graf liggen aan Zijn voeten. Alles is overwonnen! De nieuwe mens is er. Wat klaagt u over zonden? U bent uit uw zonden weg. Waartoe alle harteleed, lijden, kruis en droefheid? Onze Leraar zegt ons, dat Hij alles doorgestaan, alles overwonnen heeft!

Hoe geweldig is Hij in Zijn liefde. Hij verwijt Maria niets, bestraft haar niet over haar

onverstandig doen. Hij zegt alleen: “Maria”. Hij bestraft haar zachtmoedig. Genoeg voor haar, om Hem opeens te kennen, zoals zij Hem steeds gekend had. Genoeg voor haar, om te weten, dat haar leven leeft; dat haar zonden haar niet toegerekend worden, dat Hij haar Heiland is als vanouds. ‘Zie, Ik heb u bij Uw Naam geroepen, gij zijt de mijne! Zie, Ik heb u in mijn handpalmen gegraveerd!’ Gij ongetrooste, herken uw Heere!’

O, hoe graag zou een mens de Heere steeds naar het vlees bij zich houden. Daarom is ook de begeerte van Maria, de Heere te omvatten en vast te houden. Nu zij Hem gevonden heeft mag Hij haar niet meer ontkomen. “Maar al hebben wij ook Christus naar het vlees gekend, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees”, schrijft de Apostel Paulus (2 Cor. 5 vers 16). De Heere handhaaft ook deze leer.

Maria zou nog wel in de gelegenheid komen, om Zijn handen te betasten en zich in dankbare aanbidding aan Zijn voeten te werpen, heden moest zij echter iets anders doen. Daarom zegt de Heere: “Raak Mij niet aan. Want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader” Maar wat had zij dan te doen? “Ga heen,” zegt de Heere, “tot Mijn broeders en zeg hun: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God.” Daar zegt nu de Heere Jezus, dat Hij een Vader en God heeft, en dat deze Zijn Vader en Zijn God, ook ónze Vader en ónze God is.

Dit woord van de Heere heeft de Apostelen bijzonder befallen. Daarom schrijft Paulus eenmaal: “De God en Vader van onze Heere Jezus Christus.” En nog eens: “De Vader van onze Heere Jezus Christus.” En andermaal: “De God van onze Heere Jezus Christus.” En opnieuw: “De God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid.” Ook begroet hij ons gedurig met vrede van God, onze Vader. En Petrus schrijft: “Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus.” Want dat is ook zeer vertroostend, dat onze lieve Heere en Heiland Jezus Christus, als onze getrouwe Middelaar, God tot Vader heeft. Zoals dan ook God gezegd heeft: “Ik zal Hem tot een Vader zijn, en Hij zal Mij tot een Zoon zijn.” U weet wel, wat een zoon die de vader liefheeft, bij de vader vermag, en hoe zulk een vader alles voor zijn zoon is, zodat die hem alles geeft, wat hij hem vraagt en hem alles, laat erven. En dit is de bede van onze trouwe Middelaar: “Vader, Ik wil, dat, waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt.” Zo weet u dan nu, wat het zeggen wil, als er van onze lieve Heere staat: “Hij treedt voor ons in bij de Vader.” Ook is het bijzonder vertroostend, dat onze Heere Jezus de ware en levende God tot Zijn God heeft. Want nu zal Hij wel blijven zitten op Zijn troon, om voortdurend genade uit te delen. “De Heere toch heeft tot Mijn Heere gesproken: “Zit aan Mijn Rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten!” De laatste vijand, die teniet gedaan wordt, is de dood. En zo zal dan ten laatste God alles zijn in allen.

Zo wil dan nu onze genadige, trouwe en goede Heiland, van Wiens lippen enkel troost komt, Zijn Vader en Zijn God, onze Vader en onze God heten. Zo is Hij het dan ook nu. Want de Heere Jezus heeft het gezegd. Daarom mogen wij vrijmoedig roepen: “Abba, lieve Vader!” En blijmoedig zeggen: “God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Gij zijt om Uw lieve Zoons wil, ook mijn God en mijn Vader, en ik ben Uw kind!” Dat mogen wij arme, ellendige, verdoemeniswaardige zondaren doen. Want Jezus is opgestaan en heeft ons in Zich gerechtvaardigd in Zijn opstanding, - en zonde, dood, duivel, leven en genade, alles heeft Hij in handen.

Van deze Vader mogen wij al het goede verwachten, wij, die belijden moeten: Ik ben niet waard, Uw kind genaamd te worden. Dat mogen wij doen om Jezus’ wil, Zijn

heilig Kind, die Zijn Rechterhand Zich gesterkt heeft, dat wij door Dezelve Hem eeuwig loven en prijzen zouden. Voorwaar, “zij komen allen uit Eén, beiden, Hij, die heiligt en zij, die geheiligt worden. Om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt, hen broeders te noemen, zeggende: “Ik zal Uw Naam Mijnen broederen verkondigen, in het midden van de Gemeente zal Ik U lofzingen.” Hebr. 2 vers 12.) En alzo spreekt de Heere ook hier tot Maria Magdalena. Hij zegt niet: “Gaat heen tot uw broederen,” maar: “tot Mijn broederen.” Hij is ons wel de rechte Jozef, die Vorst over alles geworden zijnde, Zich voor Zijn broederen niet schaamt. Die toch als herders in het oog van Farao en van al zijn geweldigen, ja, in heel Egypte een gruwel waren. Hij wil het wel weten, dat zij Zijn broeders zijn; zij mogen geen gebrek meer lijden, zij zullen met Hem de aarde beërven. Daartoe geeft Hij hun een stuk land, het beste, het vetste, dat er maar is, opdat zij een Paradijs Gods zouden bewonen. (Gen. 46 vers 31-34; 47 vers 16.)

Liefelijke prediking! Daar zijn de discipelen bij elkaar, hebben de dood voor ogen, durven zich niet roeren uit vrees voor de Joden. Zij zitten in het midden van vijanden, in de zonde, in de duisternis, met het bezwaard geweten, hoe schandelijk zij het in elk opzicht met de Heere heb ben laten liggen, hoe zij zich aan Hem geërgerd, en zij al Hem verlaten hebben. Zij zijn van alle troost beroofd, zij wenen en jammeren, beven aan al leden en strijden met het vreselijkst ongelooft, hebben geen God en geen Verlosser meer. De dood is om hen heen, de dood is in hen. De Satan heeft hen gezift als de tarwe. En nu moet Maria komen en hen aanzeggen: “Ik heb de Heere gezien, en Hij heeft mij gezegd, dat Hij nu opvaart tot Zijn Vader, om ons plaats in de hemel te bereiden, en dan komt Hij weer en neemt ook ons op in Zijn paradijs, zoals Hij de moordenaar gedaan heeft. Hij heeft Zijn Vader úw Vader, Zijn God úw God genoemd. En Hij heet u “broeders.”

“Lieve broeders,” zal de Satan zeggen, “lieve broeders, die midden in de dood, in vrees, in zonden verkeren, die volstrekt geen goede werken hebben, noch enig kenteken bezitten dat zij broeders zijn!”

Maar gij, aanklager van de broederen, u bent uit de hemel geworpen! En gij ongelovig hart zwijg! Het kenteken dat ik een broeder van mijn lieve Heere, van de Zoon van de Allerhoogste God ben, is mijn Jezus Zelf en Zijn Woord! Iets anders heb ik niet. Maar dat is mij ook genoeg! Omdat Hij dat nu gezegd heeft, ben ik Hem zo heilig, zo volkomen, zo welgevallig, hoewel ik in de dood, in de duisternis en in zonden lig, zoals Maria Magdalena, als Petrus, als Johannes en al Zijn discipelen. Hier mag ik niet op mezelf zien; ik moet op Hem zien. Ik moet naar Hem horen. Hij heeft het gezegd, dat ik Zijn broeder ben; zo ben ik het nochtans, hoewel ik de hel verdiend had met mijn boosheid, verkeerdheid, goddeloosheid en hardnekkig ongelooft.

Mijn Geliefden! Welk een band bindt ons, heeft ons aan de hemel, aan de eeuwige zaligheid gebonden, wanneer wij des Heeren geworden zijn? Wij hebben met Jezus één God, één Vader, en zijn kinderen van één huis. O, welk een liefelijk “Mijn” en “uw” heerst hier! Met één woord verklaart de Heere ons tot kinderen Gods, tot Zijn broeders. Dit woord is machtiger dan de hele hel, dan het beschuldigend geweten, dan alle zonden. Al het “onze” neemt de Heere Jezus op Zich, al het Zijne” heeft Hij aan ons gegeven. Thans heet het: ‘Hebt u zonde, die zal de Mijne zijn; en Mijn gerechtigheid zal de uwe zijn! Hebt u vrees of angst, die zal de Mijne zijn, en Mijn vreugde zal de uwe zijn! Uw leeg-zijn zal het Mijne zijn, en Mijn Geest zal de uwe zijn. Uw zwakheden de Mijne, uw noden de Mijne, doch Mijn sterkte en hulp de uwe! Al wat Ik heb, zult u ook hebben! Overvalt u de zonde of dood, Ik zal voor u de strijd opnemen en Mijn opstanding zal de uwe zijn; Ik uw leven!’

Zo hebben wij dan een rijke Broeder, rijk aan allerlei hemelse schatten. “Wij zijn door Hem erfgenamen Gods, Zijn mede-erfgenamen, zo wij anders met Hem lijden, opdat Wij ook met Hem verheerlijkt worden.” Wat is dan al het lijden van deze tegenwoordige tijd bij de rijke erfenis, die ons te wachten staat met deze Broeder? Is het wel de moeite waard, ons daardoor nog zo dikwijls te laten beangstigen? Alle dingen moeten degenen die God liefhebben, die naar Zijn voornemen geroepen zijn, - dat het namelijk alles louter genade zijn zal - meewerken ten goede. Dat weet u immers! Daarom, gij klein kuddeke, vrees niet! Zo is het welbehagen van uw Vader geweest!

Menigeen vraagt wellicht: Waarom laat de Heere mij dan zolang wachten, zodat Hij doof schijnt voor mijn geroep, en ik als brood moet eten, en dag en nacht tranen mijn spijs zijn? Waarom?

Ik weet het niet; daar Boven zal alles helder worden, wat hier duister was. Dit weet ik, dat Jezus Johannes liefhad, en dat Hij Zich echter aan hem niet het eerst heeft geopenbaard, maar eerst laat in de avond. Aan Maria Magdalena is Hij het eerst verschenen. En waarom dan het eerst aan haar? Wanneer u werkelijk de ellendigste van allen bent, de voornaamste van de zondaren, de in waarheid het meest bekommerde, dan kunt u er troost uit putten, om op het woord van Christus te blijven staan: Mijn meest bijzondere vrienden kunnen wachten, totdat Ik eerst de meest ellendigen en de armsten zal hebben geholpen. Zo staat er in het Evangelie: Jezus had Martha en haar zuster en Lazarus lief. (Joh. 11 vers 5.)

Mijn Geliefden! U weet het allen: de naar de Wet der werken heilige Eva, is in een hof, in de nabijheid van de boom des levens, in overtreding gevonden. De naar de Wet der werken ellendige, arme en verloren Maria Magdalena vindt in een hof, in de nabijheid van het lege graf, de Heere Jezus. Zij vindt het Leven en het Licht, toen zij zich als dood gevoelde en in duisternis zat. De Heere heeft de zwakheid van zijn Debora's verkoren, om de Sisera's van de hel op de schedel te slaan met het woord uit de mond van de Heere Jezus: *Jezus is onze Broeder, Zijn Vader onze Vader, Zijn God onze God. Hij vaart op tot zijn Vader; daar komen ook wij heen!*

U hebt het vernomen: Maria Magdalena, Petrus, Johannes, óók alle overige discipelen en vrouwen hebben verkeerdt gehandeld. Zij hebben de Levende bij de doden gezocht. Maar de uit de dood verrezen Heere leeft, om Zijn doden op te zoeken, opdat zij Hem zien mogen, gelijk Hij is, en leven met het lichaam. (*Zij zullen opstaan, ook mijn dood lichaam*, Jesaja 26 vers 19.)

Met al roem des vleses heeft het een einde. Roept, juichende met mij, hetgeen ons dit Evangelie leert: *U, Heere Jezus, U bent het alléén!* Zo is het naar de wil van de Vader! Amen.

Nazang: Lied 31 vers 3, 4.

*In 's levens Vorst verrezen
Met heerlijkheid vereerd,
Dan hebt gij niets te vrezen:
De dood is overheerd.
Geen vloek is meer gebleven,
De kwijtbrief is geschreven:
Dat alles is betaald.
Geef mijn geloof klaarheid,
Opdat ik, Heer, belijd:*

*Dat Gij de Weg, de Waarheid,
En het zalig leven zijt.
Wil in mijn hart schijnen,
Doe twijfeling verdwijnen,
Versterk mijn zwak geloof.*

3. LEERREDE OVER LUKAS 24 vers 13-25.

Gehouden op Paaszondag, 23 April 1848, 's avonds

Voorzang: Psalm 17 vers 1, 2.

*'t Behaag' U, Heer, naar mijn gebed,
Geschrei en goede zaak te horen.
'k Vermoei met geen bedrog Uw oren
Dat heeft mijn lippen niet besmet,
Vergun mij dan mijn klacht t' ontvouwen:
Laat voor Uw heilig aangezicht
Mijn recht gesteld zijn in het licht,
Uw oog de billijkheid aanschouwen.*

*Gij toetstet mij bij dag en nacht;
Gij vond mij trouw, in vreugd of smarte.
De mond sprak steeds de taal van 't harte;
Door beiden is hun plicht betracht.
Wat ook de zondaar aan moog' vangen,
Ik heb voor zijn afschuw'lijk pad
Een haat, een afkeer opgevat;
Ik gruw van zijn verkeerde gangen.*

Tekst: Evangelie Lukas 24 vers 13-25.

“En ziet, twee van hen gingen op dezelve dag naar een plek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaüs. En zij spraken samen onder elkaar van al deze dingen, die er gebeurd waren. En het geschiedde, terwijl zij samenspraken en elkaar ondervraagden, dat Jezus zelf bij hen kwam, en met hen ging. En hun ogen werden gehouden, dat zij Hem niet kenden. En Hij zei tot hen: Wat redenen zijn dit, die gij, wandelende, onder elkaar verhandelt, en waarom ziet gij droevig? En de een, wiens naam was Kléopas, antwoordende, zei tot Hem: Zijt Gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn? En Hij zei tot hen: Welke?

En zij zeiden tot Hem: De dingen aangaande Jezus de Nazarener, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk. En hoe onze overpriesters en oversten Dezelve overgeleverd hebben tot het oordeel van de dood, en Hem gekruisigd hebben. En wij hoopten, dat Hij was Degene, die Israël verlossen zou. Maar ook benevens dit alles, is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn. Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontsteld, die vroeg in de morgenstond aan het graf geweest zijn. En Zijn lichaam niet vindende, kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezicht van engelen gezien hadden, die zeggen, dat Hij leeft. En sommigen dergenen, die met ons zijn, gingen heen tot het graf, en bevonden het also, gelijk ook de vrouwen gezegd hadden. Maar Hem zagen zij niet.

En Hij zei tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben!”

Geliefden

En ziet, twee van hen gingen op denzelven dag naar een plek, dat zestig stadiën van

Jeruzalem was, welks naam was Emmaüs. ‘En ziet’, schrijft de Evangelist Lukas. De Heilige Geest opent met dit woordje de ogen van een doodzieke en wil, dat wij in elke zielsziekte de ogen opendoen. Hij zet de medicijn aan zijn patiënten voor, opdat wij op eens mochten genezen zijn van onze doodsvreze en hooploosheid, waarin wij gedurig bij oude zonde en nieuwe nood blijven zitten. Want dan kunnen wij niet geloven, dat wij een trouwe God en Heiland hebben, die al Zijn woorden waar maakt. Deze twee lieve discipelen van de Heere wenden zich op dezelfde dag, toen de Heere van de dood was opgewekt, van de stad Gods af en maken een lange weg van ongeveer twee Duitse mijlen. Zij geven er God als het ware aan, verlaten de stad, waar zij nog het best uitkomst hadden kunnen verwachten en begeven zich heel moedeloos naar Emmaüs ter rust. De naam van deze plaats leid ik af van een woord, hetwelk betekent “verdonkeren”, “verduisteren”, “versagen.” Hun was de moed verdonkerd, verduisterd. In hun ziel was een volkomen versagen aan alles. Ook lieten zij de overige discipelen de discipelen zijn. Voor zichzelf hadden zij geen hoop meer; zij liepen van Jeruzalem af in hun duistere nacht, zij begaven zich naar het vlek “Donkerheid” en “Versagen.” En dat juist op die dag, dat hen het Licht was opgegaan, het Leven uit doden. Dit kwam, omdat zij de Schrift niet geloofden.

Daar hebben wij nu aan deze discipelen een beeld van ons leven. Want als nood, dood en zonde dáár is, als kruis, tegenspoed en allerlei vernedering op ons aanstormt, dan zijn wij ook terstond vergeten, dat het Woord van de Heere niet liegen kan, dat het zeker komt, dat het doet, wat het belooft. Wij verlaten de stad Gods, maken lange wegen, zoeken de Herder niet in de voetstappen van de schapen, maar verschuilen ons brommende en geheel moedeloos in het vlek “Donkerheid.”

En zij spraken samen onder elkaar van al deze dingen, namelijk van al wat sinds vier dagen in Jeruzalem was voorgevallen. Want hoewel zij vol twijfel en versaagdheid waren, en daar zo alleen hun sombere woning tegemoet gingen, konden zij van Jezus toch niet zwijgen. Dat is juist een teken van het waarachtige leven, wat de Heere door Zijn Woord in de harten gelegd heeft. Dat, hoewel men ook zo eenzaam daarheen gaat, en de stad Gods als een woestijn is geworden, zodat men haar de rug heeft toegekeerd; hoewel men ook het lieve volk van de Heere heeft verlaten en nu daarheen gaat in zijn sterk ongeloof, en zich zodoende meer en meer in zijn nachtelijk duister verdiept, men evenwel, als er een lotgenoot ook op de weg is, die met ons onder dezelfde druk gebogen gaat, toch van de Heere niet kan zwijgen, noch van de vorige wegen, noch van de tegenwoordige droefheid, waarin men zich bevindt.

En het geschiedde, terwijl zij samenspraken en elkaar ondervraagden, dat Jezus zelf bij hen kwam, en menen ging. “Terwijl zij samenspraken en elkaar ondervraagden.” Als een zware steen lag mismoedigheid hun op het hart; nochtans wilden zij zich daardoor verademing geven, dat de een de gedachten van de andere mocht kennen over alle dingen, die er gebeurd waren. Daarom onderhielden zij zich over dat alles. Wat zij te Jeruzalem hadden vernomen, heeft hun weinig troost kunnen geven. Zij vraagden elkaar over en weer: ‘wat denkt u van de zaak, zou er nog iets van waar kunnen zijn?’ Zij hopen, dat het waar mocht zijn, maar de een is zo zwak als de ander. En zo brengen zij het dan met al hun ondervragen niet verder, dan dat de een de zaak voor de ander nóg donkerder maakt. En ach, dat is een vreselijke strijd, als men gevoelt, dat Gods waarheid wáárheid is, en dat men zich niet kan bedrogen hebben. Maar nu al het zichtbare de bewijzen voorlegt, dat men zich toch wel moet bedrogen hebben, terwijl in het tegenovergestelde geval de toestand van de zaken wel anders zouden zijn. Zij moesten het eindelijk na veel over en weer spreken opgeven. Jezus is

dood, en Hij blijft dood. Hij is voor altijd begraven. Hij richt verder niets uit, en Hij vermag niets meer.

Terwijl zij zo in de uiterste donkerheid van de ziel op hun weg voorwaarts gaan, en wel alles zouden willen geven, om zekerheid voor hun hart en te hebben, terwijl zij zich verdiepen in allerlei uitspraken van moedeloosheid, geschiedde het, **dat Jezus Zelf bij hen kwam**. De wonderbare Heiland! Hij maakte het op de dag van Zijn opstanding al zoals nog heden. Hij gaat niet naar Kájafas, naar het Sanhedrin, en naar Pilatus. Hij stelt Zich niet op de tinne van de tempel, om Zich aan het gehele volk te openbaren. Nee, zoiets is beneden zijn Koninklijke waardigheid. Maar het is niet beneden zijn Koninklijke waardigheid, om Zich aan de zwakken, aan de ellendigen, aan de vreesachtigen te openbaren, die graag zouden hebben, dat Hij hun heil, hun Leven, hun Verlossing, hun Opstanding was. Maar de zaak is hun te groot, te zwaar. Daarom, hoe graag zij ook willen, zij kunnen niet geloven.

Tot de vrouwen, die van vreugde en vrees van het graf vluchtten, nadert Hij op eens met Zijn: “Wees gegroet!” Aan de bedroefde Maria Magdalena; aan de berouwhebbende Petrus openbaart Hij Zich. En hier is Hij opnieuw op weg met deze twee. U ziet het, de Heere heeft geen rust, voordat Hij bij elk van de Zijnen de zware steen van het ongeloof van het hart heeft gewenteld.

Daarom zijn wij wel zeer onverstandig, dat wij van onze Heere niet begrijpen, ook niet geloven kunnen, wat voor elk, wie het om de Heere en Zijn trouw, om Zijn Woord en Zijn belofte te doen is, in elke toestand, zowel van lichamelijke als van allerlei ziels- en zondennoed, toch waarachtig is en blijft: “Werpt al uw bekommernis op Hem. Want Hij zorgt voor u.”

En de Heere ging niet hen. Het is een wezenlijke verkwikking, te mogen lezen, dat de Heere met hen wandelde, en zij wisten niet eens, dat het de Heere was. O, welk vader zou zijn dochter, welke moeder haar kind op een eenzame weg weten, - verlaten, troosteloos, vol bekommering, - zonder daarheen te snellen en, indien mogelijk, alle zorg op zich te nemen? De Heere echter, die de ouderen zulk een liefde in het hart gegeven heeft, is dit wel mogelijk. Met hoe menigeen van ons, wie het bang om het hart was, heeft Hij al een goed eind weegs meegewandeld, terwijl wij onze weg met tranen besproeiden, tot Hem opzuchtende. En zie, wij wisten ook niet, dat het Jezus was.

Nu was toch wel deze nood geweken van deze beide zo sterk aangevochten discipelen, nu Jezus met hen is? Nee, zeker niet! Zij wisten immers nog niets meer. Ik denk, dat zij juist toen in hun gesprek het toppunt van twijfel en moedeloosheid zullen hebben bereikt, zodat, als iemand die met zekerheid de opstanding van Jezus geweten had, tegenover hen had gestaan, deze het hart zou gebroken zijn, en hij zou hebben uitgeroepen: *Ach, kom haastelijk, Heere Jezus, en overtuig U Zelf deze uw arme twijfelaars!*

En hun ogen werden gehouden, dat zij Hem niet kenden. Dat was nu ten eerste een daad van de Goddelijke macht van de Heere, ten tweede was het de werking van hun eigen blindheid van hart en van hun sterk ongeloof. Want als de ziel sterk is aangevochten, dan ziet zij slechts omkomen, verderf, nood, zonde en dood, en heeft voor al het overige zo weinig ogen, dat zij de hele Schrift kan zien en ziet nochtans niets. Zij wanhoopt zo geheel en al aan alle verlossing, wanneer het haar om de Heere te doen is, dat zij niet meer kent, wat zij voor twee of drie dagen nog met heldere ogen gezien heeft. Maar de Heere weet met de moeden om te gaan als een verstandig

Medicijnmeester. Licht dat nu eenmaal in de ziel, dat het op leven en dood gaat, dan openbaart het zich in die mate, dat er vóór de verlossing komt, eerst enige weeën voorafgaan. Daarom gaat het, zoals Hizkia klaagde, dat de kinderen tot aan de geboorte gekomen zijn, maar er is geen kracht om te baren. Eindelijk is het kind daar. Zo bereidt de Heere ook deze lieve discipelen langzamerhand er toe voor, omdat zij zo vol verschrikkelijke twijfel zijn, dat Hij hun eerst het hart verwarmt en brandende maakt met het Woord. En dan openbaart Hij Zich zodanig, dat elke twijfel bij hen moet verdwenen zijn.

De Heere laat Zich met hen in, in een gesprek, al was Hij een mens gelijk zij, als iemand, die geheel toevallig dezelfde weg ging.

En Hij zei tot hen: Wat redenen zijn dit die gij wandelende onder elkaar verhandelt?

En waarom ziet gij zo droevig? De Heere is toch een Meester in het helpen. Hij ontdekt hun opeens de wonden, waaraan hun harten lijden, en baant Zich de weg tot hun hart, om hen liefelijk te troosten. Hij wist het zelf wel, maar Hij deed, alsof Hij het niet wist. De harten moeten zich voor Hem ontsluiten, geheel uitstorten en ontleggen. En als dan het hart zo geheel ontledigd is, dan komt Hij met Zijn zalving. Dan is alle donkerheid, al het versagen, elke twijfel en treurigheid weggenomen, en de mens gaat het licht op, te midden van de duisternis van de dood.

“Wat spreekt u dan toch?” wil Hij zeggen. U maakt elkaar moedeloos, en hoe ziet u er toch zo gemelijk, zo somber en treurig uit? Is God dan nu dood? Is Zijn Woord niet meer Zijn Woord? Ik wil u toch opgeruimd en vrolijk hebben. Welke reden hebt u, om zo treurig te zijn?

Zulke woorden van de lastige Vreemdeling bevielen hun in het geheel niet. Want een aangevochten ziel meent, dat hemel en aarde met haar treurig moeten zijn, en weet niet, dat de hemel juicht, als hij met de verrassing kan naderen, om de ellendige te helpen en een einde aan zijn nood te maken. Maar de Heere heeft er behagen in, om Zich zo vreemd te houden, ten einde daardoor de aangevochten een recht gevoel daarvan te geven, dat het met zijn aanvechting, nood en treurigheid toch zoveel niet te beduiden heeft, en dat de Heere daarvoor wel raad weet. En al ergert het vlees zich ook een weinig, dat de Heere doet, alsof Hij van alles in het geheel niets af weet, zo brengt de Heere de genezing nochtans zeer liefelijk aan. Dat het vlees zich in den beginne aan zulk een wijze van genezen ergert, zien wij ook hier.

En de één, wiens naam was Kléopas, antwoordende zei tot Hem: Bent u alléén een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen, die deze dagen daarin geschied zijn?

Deze Kléopas was een neef van de Heere. Ik denk, dat het Gode heeft behaagd, om dit antwoord door hem te laten geven, opdat wij daaruit leren hoe blind wij zijn in de meest bekende dingen, als ons de ogen blind gehouden worden. Hij heeft toch als bloedverwant van zijn jeugd af omgang met de Heere gehad en Hem zo zijn leven lang gekend. Nu waren er slechts drie dagen verlopen, dat hij de Heere niet had gezien. Ook mag wel daarom Zijn Naam hier zijn vermeld, omdat “Kléopas” een *verblijdende verwisseling* betekent. Evenals wanneer iemand een rouwkleed aflegt en hem sierlijke kleren worden aangedaan.

Nu was het antwoord enigszins ruw. De Heere had immers gevraagd: “Waarom ziet gij er zo gemelijk, zo treurig uit?” Maar zo handelt een ziel, als zij versaagd is en zich in nood en aanvechting bevindt. Als men zelf slechts dood en omkomen ziet, dan moet een ieder ook treurig zijn, en hoe zou men ook vrolijk en opgeruimd kunnen zijn, als men meent, dat de Heere dood is, en dat Hij dood zal blijven?

De Heere, die zeker wel het allerm minst een vreemdeling te Jeruzalem was, - Jeruzalem

was toch Zijn stad, hij haar Koning, bovendien was Hij de Hoofdpersoon, om Wie het alles ging, - stoort Zich weinig aan dit gemelijk antwoord. Hij doet, als wist Hij van niets, hoewel Hij Zich bij Kléopas en de andere discipel voegt, om Zich aan hen te openbaren. Want zo is het des Heere wijze van doen. Hij houdt Zich altijd eerst vreemd en wil de ziel lokken, dat zij zich eerst uitstorte en meer en meer brandende worde in het verlangen naar Hem, en dan heeft eindelijk plaats, wat in het Hooglied staat uitgedrukt: “Eer ik het wist, zette Hij mijn ziel op de wagens van Zijn vrijwillig volk.” (Hooglied 6 vers 12.)

Daarom vraagt hen de Heere: *“Welke?”* Wat zijn het dan voor dingen, welke daar gebeurd zijn, waarvan u meent, dat Ik niets zou weten? En nu begint Kléopas opeens alles uit te storten wat hem op het hart ligt. Hoe vol ook van twijfel en ongeloof, de belijdenis breekt bij hem door. Zijn geloof, zijn twijfel en die van zijn medegenoot, hun moedeloosheid, hun hooploosheid; én wat zij van Jezus gedacht hadden, niets verzwijgt hij. Hij vraagt er niet naar, of de vreemdeling, die met hen gaat, vriend of vijand van hun Jezus is. Wat zij voor waar hadden gehouden en hielden, daarvan moest hij toch ook weten, dat moest hij ook voor waar houden. Zo had de Heere door Zijn vraag: *“Welke?”* het vertrouwen opgewekt, hen gelokt en nu begint Kléopas en met hem ook de andere discipel.

Zij zeiden tot Hem: De dingen aangaande Jezus de Nazárener, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden voor God en al het volk. De lieve twijfelaars schamen zich zo de gehate Naam van Jezus van Nazareth in genen dele. Zij leggen de belijdenis af. Hij was een man, een Profeet, krachtig in werken en woorden voor God en al het volk. Zij zeggen niet: wij *meenden*, dat Hij een Profeet was. Zij kunnen de verschrikkelijke gedachte niet bij zich laten opkomen, dat Hij krachtig voor de duivel zou geweest zijn, of mogelijk een verleider. Nee, wat zij stellig weten, daarvoor komen zij uit; wat zij gezien en ervaren hebben, dat loochenen zij niet. En echter verstaan zij het toch niet, om voor zich die gevolgtrekking te maken: Daar Hij Díe was, zo moet ook alles uitkomen, zoals Hij het gezegd heeft. Zij hebben veeleer het kruis en de dood voor ogen; daarom kunnen zij ook niets anders zien. Zo verhalen zij verder: ***En hoe onze overpriesters en oversten Dezelve overgeleverd hebben tot het oordeel van de dood én Hem gekruisigd hebben.***

Hier kunnen wij zien, hoe de wet des vleses hen nog gevangen houdt, daar zij zeggen: Onze overpriesters en oversten, in plaats van: de overpriesters en oversten. En daar dit nu geschied is, zo is het, volgens hun mening, uit en voorbij met hun Jezus; ook uit en voorbij met henzelf. Daarom voegen zij er bij: ***En wij hoopten; dat Hij was Degene, die Israël verlossen zou.***

Nu, willen zij zeggen, wat wij zó stellig van Hem gehoopt hebben, daarin zijn wij teleurgesteld. Want onze overpriesters en oversten hebben Hem ter dood veroordeeld en gekruist. Welke denkbeelden hebben deze discipelen zich dan van de verlossing Israëls gevormd?

Ach, mijn Geliefden, geen andere, dan die wij er ons ook van vormen. Wij nemen nu aan, dat onze Heere heeft moeten lijden. Maar de Apostelen schrijven er gedurig van, dat wij Zijn dood gelijkvormig moeten worden, zullen wij deel hebben aan Zijn opstanding. Al wat met Jezus in de heerlijkheid ingaat, moet eerst door het vuur door, moet door menige dood heen en wordt waarlijk met Hem op allerlei wijze ter dood veroordeeld en gekruist. Het moet daarenboven ook velerlei dingen verduren van degenen, van wie men dat het minst zou verwachten. Als wij dan nu voor allerlei kruis, droefenis, nood, zonde en aanvechting staan, als wij tot as moeten worden,

geheel en al zonde en melaatsheid, - opdat het leven van Jezus bij ons zichtbaar worde, en de kracht van Zijn opstanding in ons werke, - waarvoor houden wij dan zulk een verlossing? Geloven wij, dat dit de verlossing Israëls is?

Voorzeker; wij denken er wel aan, dat onze Heere is opgestaan. Maar houden wij het voor waarachtig, wanneer wij met al het onze te gronde gaan, dat Hij voor *ons* is opgestaan? Ach, dan gaat het met ons evenals met deze discipelen. Zij moeten zich de woorden van de Heere, dat Hij ten derden dage weer zou opstaan, toch wel hebben herinnerd. Want zij spreken dat immers uit! Maar hoe?

Benevens dit alles, zeggen zij, is het heden de derde dag, van dat deze dingen geschied zijn. Zij willen zeggen: Juist dat vermeedert onze smart, naar het getuigenis van Zijn woorden zou Hij op de derde dag weer opstaan. Nu is het echter de derde dag; onze zielsnood is te meer op het hoogste gestegen, daar wij van de vervulling niets zien.

Zij maken het juist zó, als wij het ook maken in ziel en zondenood, en in allerlei lichamelijke ellende. Daar hebben wij ook des Heeren woord van de derde dag, bijvoorbeeld Hoséa 6. Daar lezen wij: “Hij zal ons na twee dagen levend maken; op de derden dag zal Hij ons doen ver rijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven.” Maar op de derden dag ziet het er het ergst uit. Want dan is het het tijdstip, waarop de ontbinding ontstaat. Zo is dan ook ons de verderving nabij, de verderving en ontbinding van al onze hoop. Op de ontbinding zien wij wel, maar niet op het woord: “Hij zal ons doen verrijzen, opdat wij voor Zijn aangezicht leven.” En al wat wij als bewijzen er voor moesten aannemen, dat namelijk de Heere Zich nu zal opmaken, omdat de vloed te hoog is gekomen, - alle lieflijke woorden: “Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhoren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn, Ik zal er hem uittrekken;” (Psalm 91 vers 15) of: “Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, al gij, die op den Heere hoopt!” (Psalm 31 vers 25) - al zulke woorden vermeederen slechts onze benauwdheid, verschrikken ons en maken ons bang. Zodat wij bijna bezwijken omdat wij alleen op nood, dood en zonde zien en niet op de woorden: “Ik ben met u!” Want doordat het bij ons onmogelijk is, om uit de dood het leven te laten voortkomen, menen wij, dat het bij de Heere ook niet mogelijk is.

Zo ging het ook met deze discipelen. Want zij laten er ook dat nog op volgen: Veel meer hebben ons ontsteld sommige vrouwen uit ons, die vroeg in de morgenstond aan het graf geweest zijn. En Zijn lichaam niet vindende, kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezicht van engelen gezien hadden, die zeggen, dat Hij leeft. Zij willen daarmee zeggen: Dat vermeedert juist onze nood en onze vrezen. Hadden de vrouwen Zijn lichaam nog gevonden, of was Hij voor de ogen van deze vrouwen, terwijl zij Hem zalfden, van de doodslaap opgestaan, zodat zij Zijn opstanding hadden gezien, dan zouden wij het nog kunnen aannemen. Maar nu zij niet hebben gezien, dat Hij opgestaan is, en zij Zijn lichaam niet in het graf gevonden hebben moeten wij het ervoor houden, dat Hij gestolen is. Of zou het werkelijk waar zijn, dat engelen aan de vrouwen waren verschenen? Zou het getuigenis, dat Hij leeft, aangenomen kunnen worden, dan zou Hij Zich toch wel het allereerst aan Zijn discipelen hebben geopenbaard. Dan zou Hij ook wel weten, hoe bedroefd en treurig wij hier onze weg bewandelen. Dat hij in het graf niet meer is, dat is wel een uitgemaakte zaak. Want sommigen van hen, die met ons zijn, gingen heen tot het graf, en bevonden het *alzo* het de vrouwen gezegd hadden; zij vonden het graf leeg. Alzo; dát is van de hele geschiedenis waar, dat het graf leeg is. Maar Hem vonden zij niet. Alsof zij wilden zeggen: Wat doet er dat nu alles toe, zolang wij Hem niet gevonden hebben? Was Hij tenminste nog in het graf, dan konden wij Hem dood zien; misschien deed God dan nog een wonder. Ach, lieve Vreemdeling, als U onze smart kende! Hadden wij Zijn

lichaam nog maar gevonden, Zijn dood lichaam, dan hadden wij nog ietwat troost. Maar ach, waar mag Hij nu wel zijn?

Die lieve, onnozele discipelen! Hoe hebben zij het duidelijk bewezen, dat de uitspraak van de Heere omtrent ons waar is: “Arglistig is het hart meer dan enig ding, ja, dodelijk is het.” En: “Uit het hart van de mensen komt voort onverstand!” Hadden zij het graf niet leeg gevonden, hadden zij het lichaam van de Heere werkelijk gevonden, hadden zij tot elkaar moeten zeggen: Hij ligt nog dood in het graf; - was dán hun toestand niet veel verschrikkelijker geweest? Dan hadden zij immers met waarheid kunnen zeggen: ‘Het is al de derde dag, en Hij ligt nog in het graf. Ach, wat is nu waar van al Zijn woorden?’

Dat de mensen het lichaam van de Heere, van de Profeten, machtig in werken en woorden voor God en al het volk, zouden gestolen hebben, kon dat waarschijnlijker zijn, als dat God Hem uit doden zou hebben opgewekt? Is dan Gods macht eerst dán een macht, Zijn genadige en goede wil eerst dán een goede wil, is Zijn trouw eerst dán trouw, als wij het met onze eigen ogen zien? Moet niet eerst verderf, omkomen, nood en bedreiging van de ontbinding daar zijn, vóór dat de verlossing, de opstanding komt?

Maar de dwaasheid van de aangevochten zielen, behaagt de Heere wel. O, Hij heeft er alle geduld mee. Waar de toestand het meest wanhopig is, daar staat Hij op, daar wil Hij juist ook op de weg zijn. Deze lieve discipelen zijn in groot gevaar van in ongelooft te vallen. Daarom laat Hij de andere discipelen in Jeruzalem zitten en wachten, wat gebeuren zal. Aan Petrus was Hij al verschenen. Zo kon hij de andere bevestigen, wat zij van de vrouwen reeds vernomen hadden. Hier is Hij echter tegenwoordig, waar deze twee de nacht en de donkerheid tegemoet gaan. Zulk een versaagdheid smartte Hem. Hij wist wat op hun hart en lag, daarom is Hij opeens bij hen, terwijl zij meenden, dat Hij hier of daar in een kuil lag, dat Hij daar door de boosheid van de Joden onder de aarde bedolven was.

Eén ding beviel de Heere bij deze discipelen: Zij wensten het zo van heler harte, dat het waar zijn mocht, dat Jezus opgestaan was. Dit was echter hun nood, dat zij het niet konden geloven. Het was hun veel te hoog en te groot, om dat voor zeker en waar te houden. Daarom bewijst Hij juist hier Zijn grote, wonderbare barmhartigheid en trouw, dat Hij Zich tot hen voegt, - gelijk ook Zijn grote, wonderbare lijdzaamheid, dat Hij hen aanhoort, - ja, juist daarmee dat Hij Zich onbekend houdt, hen lokt en aanwakkert, zodat alles bij hen het hart uit moet, en eindelijk hun hart zo leeg wordt, als het lege graf zelf.

De Heere verheugde er Zich in, om nu in zulke lege harten, waarin, nadat zij zich hadden uitgestort, nu ook het laatste vonkje van geloof scheen uitgeblust te zijn, langzamerhand de rokende vlaswiek aan het gloeien te brengen, de begeerte naar Zijn openbaring nog brandender te maken, het vuur van de liefde tot Zijn troostrijke woorden te ontsteken, zodat zij meer en meer daarvan verlangden te horen. Maar Hij richt met gerechtigheid. Bijgevolg moet Hij hen eerst nog berispen en bestraffen vanwege hun sterk ongelooft.

Daarom zegt Hij tot hen: O onverstandigen en tragen van harte, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben! Ha, uit deze aanhef hadden zij al kunnen vermoeden, Wie het was, Die met hen sprak. Want de Heere is een goede, trouwe Medicijnmeester, die geen stinkende wonden maakt. Hij snijdt goed in. Hij legt het mes aan de wortel van de kwaal, opdat de mens zijn zonde, waaraan hij in het geheel niet denkt, en die hij volstrekt voor geen dodelijke wonde houdt, opengelegd wordt. Daarom klaagt ook menig een, dat het Evangelie zo hard, zo scherp, zo ruw aantast.

Wie nu van zijn smarten, hoe hij ook daarover klaagt, niet wil bevrijd zijn, die trekt zich daarom van het Evangelie terug, blijft in zijn smarten liggen, totdat de kanker heeft ingevreten, en de dood hem overvalt. Maar de lieve discipelen verlangden niets liever, dan om van hun versaagdheid en hun ongeloof verlost te zijn. Daarom worden zij niet toornig, al spreekt de Heere hen ook wat onzacht aan.

Wij kunnen echter hieruit leren, dat, als wij in allerlei nood, angst, zorgen en aanvechting vanwege onze zonden zitten, de Heere zodanige zonden, waarover wij in zulke benauwdheid zijn, niet voor zo gewichtig houdt. Maar dat Hij daarentegen een andere zonde, welke wij juist voor niet zo gevaarlijk houden, helemaal niet licht telt. Deze zonde is *ons onverstand en de traagheid van ons hart en om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben*. Wij geloven er wel iets van, namelijk al wat zich met de aardse dingen en met de buik laat overeenbrengen; met hetgeen wij zien en ondervinden. Als het ons goed gaat, als wij goedsmoeds en welvarende zijn, geloven wij niets. Wij zien noch zonde, noch dood, noch nood, noch ellende; het gaat zo de dagelijkse sleur, en dan geloven wij, dat de Bijbel een dierbaar boek is. Maar er staat zo weinig voor ons in. Komt nu echter opeens zonde, nood en dood, dan geloven wij opnieuw niets. Alleen, dat wij wel eens zonde en nood van onze hals willen genomen zien, dat zouden wij wel van de lieve Profeten willen geloven.

Gods weg echter is niet overeenkomstig onze dromen van een aards koninkrijk en aardse heerlijkheid. Hoewel de Profeten er dit ook mee inmengen, dat het namelijk waar moet worden, dat er voor degenen die in oprechtheid voor Hem wandelen, *genade en eer zijn zal en hun het goede niet zal worden onthouden in nood*, veeleer hun water en brood zeker zal zijn, hebben wij toch veel grotere dingen van hen te leren. Wij hebben van hen te geloven, dat het hier beneden alles een “gedood worden naar het vlees” is, opdat wij naar de Geest leven in de heerlijkheid Christus. En *dat diegene zalig is, die niet ziet en nochtans gelooft*. Van deze dingen houdt ons de Apostel Petrus in het eerste Hoofdstuk van zijn eerste Brief een heerlijke troostrijke preek, voornamelijk van vers 39. Wanneer het Evangelie ons echter wat hard aanrandt en ons op het hoofd slaat, dan moeten wij daarom niet schuw worden, noch ervoor vluchten. Want het zal ons zelf op het hoofd zijn, en ons gebeente zal ten laatste zeer vrolijk worden, als wij door zulke schijnbare spitsroeden doorgedaan en van de liefde geslagen zijn. Het is zeer zalig, om van de Heere gescholden en geslagen te worden; wij komen daar geheel genezen van af.

Nu moet vóór alle dingen dit het nut van de prediking van heden zijn, dat, als wij gruwelijke en afschuwelijke zonden hebben, of zulk een nood van de ziel, waaronder wij versaagd daarheen gaan, dat wij zo besluiten: ‘Deze mijn zonden zijn eigenlijk de ergste niet, en deze mijn nood is ook de hoogste nood niet, maar *mijn onverstand, de traagheid van mijn hart om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben*, dat is de bron en de oorzaak van al wat Hij zo zeer bestrijdt. Als wij in het Woord ingaan, terstond zal ons hart in ons brandende worden, en zal het in ons beginnen te ontvlammen en te gloeien, zodat wij het vermoeden en ervan verzekerd worden: *Jezus moet toch nog bestaan*. En hebben wij dat eerst vast, dan komen wij spoedig verder, zodat het licht bij ons aanbreekt, en de Morgenster opgaat in onze harten.

Voor vijftien jaren kwam tot mij een koningin; zij woonde hier in het dal, in een zeer armoedige woning. Ach, zij was zo doodziek, zo versaagd, zo vervuld met hardnekkig ongeloof, dat ons hart daarover brak. Had zij, in plaats van een leeg graf, het lichaam van de Heere kunnen vinden, het dode lichaam, zij had nog geloofd, dat Jezus zou bestaan. Maar omdat zij niets zag dan zonden en opnieuw zonden, niets dan dood en ondergang, meende zij ook dat Jezus hier of daar door de duivel in een kuil bedolven

was.

Ik, die zo dikwijls ook in dat gasthuis ziek had gelegen, dacht: die goede, onnozele vrouw! Waarom zoekt zij toch de Levende bij de doden? Jezus is immers opgestaan, zij heeft immers haar zonden en nood niet meer, zij heeft immers louter vrijheid en gerechtigheid. En spoedig wordt zij naar huis gehaald; wat zal zij dan grote ogen opzetten en zeggen: Ik onverstandige en trage van harte, dat ik dat niet heb geloofd! Welke raad zou ik haar geven? “Een verslagen geest, wie zal die opheffen?” (Spr. 18 vers 14.)

Zij had spijs in een doek gewikkeld. “Vrouw, wat hebt je daar in die doek?” Vroeg ik. Zij zei het mij. Toen hernam ik: “Dat kan ik niet zien” En zodra ik dit gezegd had: “Ik kan het niet zien,” verdween zij in één oogwenk. Na enige dagen kwam zij terug: “*De Heere is opgestaan!*” Ik: “Hoe weet je dat?” Hierop antwoordde zij: “Door uw woord: “ik kan het niet zien”, werd ik bestraft, verschrikt; - ik heb gekermd, geschreid, niet afgelaten, en hier is nu Zijn profetisch woord: “Hij is opgestaan! - Jezus leeft, en met Hem leef ook ik!”

U, mijn Geliefden, wie het ook om de Heere te doen is en niet om een vergankelijk stukje goud, ken uw zonde, het onverstand ende traagheid van harte en doe gelijk deze vrouw. Want Jezus bestaat met Zijn volkomen heerlijke Naam. *Hij is opgestaan!*

Maakt u op en gaat tot Hem, u, die nog daarheen gaat in de oude sleur van uw werelds en zondig leven, opdat Hij u niet zo opzoekt, dat u op de weg omkomt in de tegenwoordige dagen, waarin Hij het op verschrikkelijke wijze betoont, dat Hij niet dood is, maar leeft.

U lieve Emmausgangers, stort voor elkaar maar alles uit, als u samen gaat, of samen zit en weent, omdat u Hem zo graag zou willen gevonden weten. Maar dit zeg ik u: *uw ogen worden gehouden, dat gij Hem niet kent.* Maar Hij is daarom toch wel bij u. De dierbare Heiland wist het toen, dat de discipelen zo versaagd, in zulk een sterk ongeloof daarheen gingen. Daarom was Hij hun nabij, om Zich aan hen te openbaren. Is Hij sinds die tijd veranderd? Welaan, u allen, die niet kunt geloven en toch zo hartelijk graag zou willen geloven: *uw verlossing zij waar in Zijn Naam!* Zijn groet zij aan u, uit Zijns dienaars mond: “*Ik leef, en gij zult ook leven!*” Zeg daarop: “Zet mij als een zegel op Uw hart en als een zegel op Uw arm.” Verblijdt u! Amen.

Nazang: Psalm 34 vers 9.

*God is het verbroken hart
't Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Ten allen tijd', nabij en goed,
In tegenheid en smart.
Veel wederwaardigheen,
Veel rampen zijn des vromen lot.
Maar uit die alle redt hem God.
Hij is zijn heil alleen.*

4. LEERREDE OVER LUKAS 24 vers 25-36.
Gehouden op Paasmaandag, 24 April 1848, 's voormiddags

Voorrang: Psalm 30 vers 13.

*Psalmzingt, Gods gunstgenoten! geeft,
 Geeft lof de Heer, die eeuwig leeft!
 Zijn vlekkeloze heiligheid
 Zij ter gedachtenis verbreid.
 Een ogenblik moog ons doen beven;
 Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.*

*Ik zal met hart en mond, o Heer'
 Uw' Naam verhogen en Uw eer.
 Dewijl Gij mij Uw bijstand boodt.
 Mij optrok uit de diepsten nood;
 Zodat de vijand, in mijn lijden,
 Zich over mij niet mocht verblijden.*

*Mijn God! Gij hebt mij, op mijn klacht,
 Genezen, en mijn smart verzacht;
 Gij hebt mijn ziek door angst beroerd,
 Als uit het graf weer opgevoerd;
 Gij hebt het leven mij geschonken,
 Ik ben niet in de kuil gezonken.*

Tekst: Luk. 24 vers 25-36.

“En Hij zei tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben! Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan? En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, leidde Hij hun uit in al Schriften, hetgeen van Hem geschreven was. En zij kwamen nabij het vlek, daar zij naar toe gingen. En Hij hield Zich, alsof Hij verder gaan zou. En zij dwongen Hem, zeggende: Blijf met ons, want het is bij de avond, en de dag is gedaald. En Hij ging in, om met hen te blijven. En het geschiedde, als Hij met hen aanzat, nam Hij het brood, en zegende het, en als Hij het gebroken had, gaf Hij het hun. En hun ogen werden geopend, en zij kenden Hem. En Hij kwam weg uit hun gezicht. En zij zeiden tot elkaar: Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, en als Hij ons de Schriften opende? En zij, opstaande ter zelfder ure, keerden weer naar Jeruzalem, en vonden de elven samen vergaderd, en die met hen waren; welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien! En zij vertelden hetgeen op de weg geschied was, en hoe Hij hun bekend was geworden in het breken des broods. En als zij deze dingen spraken, stond Jezus Zelf in het midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!”

Tussenzang: Lied 28 vers 4.

Het was een wonderlijke strijd:
 De dood bevocht het leven.

Doch Christus heeft Zijn volk bevrijd:
 De dood moest voor Hem sneven.
 Dit heeft de Schrift ons ook verkond,
 Dat Christus dood de dood verslond,
 O dood, waar is uw prikkel? Hallelujah!

Het zal u aangenaam zijn, mijn Geliefden, dat wij onze beschouwing over Lukas 24 voortzetten, en horen, met welke woorden onze dierbare Heiland de lieve Emmaüsgangers, - nadat Hij hen tevoren wegens hun onverstand en de traagheid van hun hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben, had berispt en bestraft, - heeft getroost, en hen een ander hart, andere gedachten en goede moed gegeven heeft. Ik behandel dit graag met u. Want toen ik nog een knaap was en deze woorden hoorde, dacht ik: daar had ik wel bij willen zijn! Verder dacht ik: Daar de Heere met Zijn lieve discipelen begonnen heeft van Mozes en van al Profeten, en hun al de Schriften, die van Hem geschreven waren, uitgelegd heeft, dan moeten Mozes en de Profeten zeker doorgaans een prediking van het lijden en de heerlijkheid van Christus bevatten. Daarom las ik, jong zijnde, ook vlijtig de boeken van Mozes en van de Profeten, maar wist van al wat ik vond niet de toepassing te maken. De uitlegging verkreeg ik langzamerhand, maar ik verstond eerst alles naar vlees; - het levendige en ware verstand van de Schrift, voornamelijk van Mozes en de Profeten, ontving ik op de weg, waarop zelfs de dwazen niet kunnen dwalen, op de weg naar Emmaüs, opdat ik u daarmee zou dienen; gelijk mij de Heere bevolen heeft.

O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben. Gij ziet, dat de Heere Jezus de Profeten wil geëerd hebben. Want wat zij hebben gesproken, dat spreekt Hij zelf, dat is Zijn onwankelbaar en getrouw woord. Daarop kan men het wagen, het laten aankomen, dat zal en kan niemand bedriegen. Omdat de Geest van Christus in de Profeten was, en zij niet uit eigen overlegging van hetgeen er zou gebeuren gesproken hebben. Maar gedragen van de Heilige Geest, gelijk de Apostel Petrus schrijft, zo eert ook de Geest het door hen gesprokene. Daarom lezen wij zo dikwijls, zowel bij de Profeten zelf, als bij de Evangelisten en Apostelen: *Dit alles geschiedde, opdat vervuld werd, wat deze en die Profeet door de mond van de Heere gesproken heeft.*

De Heere Zelf handelt na Zijn opstanding niet anders, dan vóór Zijn dood. In Gethsémané had Hij nog gezegd: “Hoe zou dan de Schriften van de Profeten vervuld worden, die zeggen, dat het zo geschieden moet?” En ook aan het kruis liet Hij Zich in alles wat Hij sprak en deed, slechts door de Profeten leiden, gelijk wij bij Johannes lezen: “Jezus, wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zei: Mij dorst.”

Om hen nu des te treffender te overtuigen, vangt de Heere vragenderwijze aan: ***Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?*** De Heere doet, alsof Hij de Christus niet was, maar als getuigde Hij van de waarachtige Christus. Hij wil de lieve discipelen in het profetische Woord inleiden. Daaruit en daarin moeten zij de ware, levende Christus leren kennen, opdat zij van Hem, als Hij Zich nu persoonlijk aan hen openbaarde, juiste denkbeelden zou hebben, en aan hun vleselijke Christus in waarheid zouden gestorven zijn. Want Hij is de ware, levende Christus, Die uit de profetische Schrift en het Woord Gods erkend en aan ons geopenbaard wordt. Daarna, als wij Hem uit het Woord hebben leren kennen, zodat wij op de

Schrift kunnen wijzen en zeggen: *Daar is Hij!*, dan mogen wij met zo'n Woord, hetwelk Hijzelf is, en waarop ons hart zich verlaat, de ogen getroost naar de hemel slaan, Hem van daar verwachten tot onze verheerlijking. Ja, daarbij door de Geest, Die Hij ons met Zijn Woord gegeven en van Boven af van de Vader heeft uitgestort, verzekerd zijn, dat Hij bij ons is alle dagen, totdat wij huiswaarts trekken. Voor elke andere Jezus of Christus beware ons God.

En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, leidde Hij hun uit in al Schriften, hetgeen van Hem geschreven was. Uit Mozes en al Profeten, heeft de Heere hun zo bewezen, dat Christus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan. De Heere houdt hen uit Mozes en de Profeten de noodzakelijkheid voor van het lijden Christus en van Zijn ingang in Zijn heerlijkheid. Ik herhaal het, de Heere houdt hun niet uit de Profeten voor, dat de Christus *zou* lijden, dat Hij in Zijn heerlijkheid zou ingaan, maar Hij houdt hun de noodzakelijkheid daarvan voor. Niet, dat Hij wilde zeggen: 'Moest het niet geschieden, *omdat de Profeten dat hebben voorspeld?*' Het lijden en de heerlijkheid daarna hebben de Profeten wel voorspeld, maar de noodzakelijkheid van het lijden en van de heerlijkheid van Christus lag dáárin niet. Zij lag in het Wezen Gods; zoals ook de Apostel Paulus schrijft: "Maar wij zien Jezus, met heerlijkheid en eer gekroond, die een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor allen de dood smaken zou. Want het betaamde Hem, om Welke alle dingen zijn, en door Welke alle dingen zijn, dat Hij, veel kinderen tot de heerlijkheid leidende, de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen." (Hebr. 2 vers 9, 10.)

Van deze noodzakelijkheid wisten de lieve discipelen nog niets. Niets daarvan, dat het Gode betaamde, zijn Christus door lijden tot de heerlijkheid te leiden. Want zij droomden van een aards, geestelijk rijk van de heerlijkheid, zij hadden nog geen recht begrip van een rijk van zondevergeving door het offer van Christus. Zij verstonden niets van een rijk van de heerlijkheid, dat Christus voor hen bereid had naar de wil van de Vader. Opdat zij, die de heerlijkheid Gods derfden, daarin eeuwig met Hem mochten zijn, als hemel en aarde zouden voorbijgaan. Zij droomden van een zichtbare heerlijkheid, en hadden nog geen recht begrip van een heerlijkheid, welke de Heere voor hen zou bereiden en voor hen wilde bewaren in de hemel.

Daarom heeft de Heere hen eerst door Zijn berisping en bestraffing tot arme zondaren gemaakt, en dan troost Hij hen met de Profeten, zodat hij zich in een Heiland van arme zondaren begonnen te verblijden.

U zou van mij wel willen vernemen, hoe de Heere de noodzakelijkheid, het Gode betamende van Zijn lijden en van Zijn ingaan in zulk een heerlijkheid, volgens welke Hij nu niet zichtbaar bij hen kon verblijven, uit Mozes en al Profeten hun aangetoond en bewezen heeft. Dit kan ik u echter in een half uur niet zeggen, gelijk de Heere dit wellicht in een half uur aan hen gezegd heeft. De Heere intussen leert de onwetenden ook nu nog zeer snel.

Zoveel kan ik u in korte trekken voorhouden: Christus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan. Dit bracht zowel de eer als de liefde Gods met zich mee. Dit behoorde tot Zijn Naam, dat Hij van God gezalfd was tot onze Hogepriester en tot onze Koning.

Weten wij dat niet uit Mozes? Toen Adam en Eva Gods gebod overtreden en zichzelf en ons helemaal verdorven hadden, waar bleef toen de eer van God? Waar het geloof aan Hem? Was toen Zijn gerechtigheid en heiligheid niet beledigd? Moest daaraan niet voldaan worden? Moest Hij Zijn eer, het geloof aan Hem niet terug hebben?

Moest Zijn Wet niet weer opgericht, de hele schepping niet weer vernieuwd worden? Moest het rijk des duivels en van de dood, waaraan wij ten prooi gevallen waren, niet verwoest worden? Waarom is Adam niet in de verdoemenis geworpen? Waarom heeft God Zijn hele schepping niet vernietigd? Heeft God Zijn woord: “Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven,” wellicht opgeheven?

Nee! God heeft echter Adam Zelf opgezocht. En wat gaf Hij hem? De belofte van Christus. Wat zei Hij van Christus? De duivel zal Hem de verzenen vermorzelen. Was dat geen lijden? Christus zal de duivel de kop vermorzelen; was dat geen ingaan van Christus in Zijn heerlijkheid? En als God lammeren slachtte, was dat niet het Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegnam? Als God de eerste ouders met de huid dezer lammeren bekleedt, was dat niet de ingang van Christus in de heerlijkheid, om de arme mens te bedekken met de klederen Zijns heils? (Genesis 3)

Als al het volk voor de berg staat, sidderend en bevend, terwijl het de donder van de wet hoort, en Mozes na zegt: “Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de Heere uw God verwekken;” (Deut. 18 vers 15 en 18) - als kort daarop alle bevelen komen van de tabernakel, van het binnenste heiligdom, van de ark des verbonds, waarbij het dan heette: “Sta op: Heere! tot Uw rust, Gij en de ark Uwer sterkte!” (Psalm 132 vers 8.) - als daar de bevelen komen, dat in deze ark des verbonds de wet moest gelegd worden, en dat de Heere, op het verzoendeksel tronen wilde, tussen de twee Cherubim; - als verder de verordeningen van het hoge priesterschap, van de kleding van de hogepriesters, van zijn ingaan in het heiligdom met bloed; - als de zonden uitgedelgd worden door het bloed van de lammeren, van de bokken, van de rode koe, en deze lammeren opvoeren in de vlammen tot de troon van de genade; ... was dat niet alles een prediking: Christus moet lijden en tot Zijn heerlijkheid ingaan? Zó is God verzoend, zó is de wondervolle ruiling geschied, dat een zondaar vrij uitgaat en tot God komt, terwijl het onschuldige Lam zijn zonde draagt, als zonde geslacht en opgenomen wordt tot God?

U kent bovendien de geschiedenis van het offer van Izak; van de koperen slang in de woestijn opgericht; van de rots, die geslagen werd, zodat een overvloed van water daaruit voortkwam. Denkt verder aan de geschiedenis van Jozef; aan de geschiedenis van de ark van het verbond, hoe die de eerste en de laatste was in het midden van de Jordaan, toen Israël eindelijk in het land van de belofte introk. Ook is u de geschiedenis van het huis, dat God David gebouwd heeft, zo ook van de grote steen, welke Jozua in Sion legde, (Jozua 24 vers 26, 27. Vergelijk Jesaja 28 vers 16.) evengoed bekend, als de geschiedenis van het Paaslam, om welks bloed, - als van de eerstgeborenen uit de doden, - de kinderen Israëls hun eerstgeborenen in het leven behielden, en door welks vlees gesterkt, zij uit Egypte verlost, de weg gingen door de Rode Zee, wier golven de Engel Jehovah voor hen uit elkaar sloeg.

Zou God bokkenbloed drinken? Had Hij lust aan het vlees van de runderen? Had Hij daardoor Zijn eer, het geloof terug? Werd Hij daardoor gerechtvaardigd naar de Geest? Was dit niet alles een prediking van de Heilige Geest: De Silo komt, de Rustgever, de Vredebrenger (Gen. 49 vers 10), waarvan Jakob op zijn sterfbed geprofeteerd heeft. De ware Izak, het ware Zaad van Abraham, de in het paradijs Beloofde. Die zal de eeuwige gerechtigheid aanbrengen, alles weer herstellen, God verzoenen; Die zal onze zonde, onze vloek op Zich nemen, gelijk geschreven staat: “Vervloekt is een iegelijk, de aan het hout hangt.” (Deuter. 21 vers 23. Vergelijk Gal. 3 vers 13.) Die zal onze zonde zijn. Nu, zó heeft God het bevolen, op Diens hoofd hebben wij te steunen, onze zonden hebben wij op Hem te leggen. Die gaat voor ons in de dood. Hij wordt voor ons geslacht. En zullen wij, in Hem gerechtvaardigd, verzoend met God naar huis gaan, zeker dan gaat Hij uit de vlammen van het lijden

over in de heerlijkheid daar Boven en beërft daar voor ons eeuwige gerechtigheid, de eeuwige vrijheid. Wij zijn niets dan uitgestorte as, derven de heerlijkheid, die wij voor God hebben moesten. Deze Gerechtigheid echter is een onschuldig, onbevlekt Lam, Die wordt voor ons geslacht, Het brengt God bij ons tot eer. Zo moet dit Lam dan uit Zijn lijden in de eer, welke Het verdiend heeft, ingaan.

Wat dunkt u, de geschiedenis van Simson, welke in zijn dood meer doodde, dan in zijn hele leven? De geschiedenis van Gideon, die met lege kruiken en met licht alle vijanden Israëls overhoop wierp. En van zoveel andere als van Samuël, van David, van Salomo, - hebben die geschiedenissen niet alle de strijd van het lijden van Christus afgebeeld en de heerlijkheid, welke Hij moest beërven? Zeggen die u niet alle klaar en duidelijk: God heeft Zijn eeuwige barmhartigheid verheerlijkt? Hij heeft Zijn eer weer gekregen, de eeuwige gerechtigheid is Hem aangebracht. Hij is met Zijn volk en met Zijn land verzoend geworden. Zijn Woord, Christus heeft het daargesteld, maar in zulk een weg, dat Hij eerst daarbij in de dood is gegaan en daarna tot Zijn eer is gekomen, die God Hem beloofd had. Maar niet tot een vergankelijke, nee, maar tot een onvergankelijke eer in de hemel, in het Koninkrijk, in de stad, die Boven is, waarheen al voorvadersen zich hebben uitgestrekt, waarover zij allen in hun ellende zich hebben verblijd.

Leest de hele Schrift door, overal zult u het vinden: Christus moest lijden en zo tot Zijn heerlijkheid ingaan. Alleen zó kon God gerechtvaardigd, alleen zo verzoend worden. Alleen zó kon God in al zijn deugden en volmaaktheden verheerlijkt worden, alleen zó kon de ongerechtigheid en overtreding van alle vlees openbaar worden, en daarentegen de macht van de genade, zoals die het leven en de onverderfelijkheid geeft.

Staat het niet in de hele Schrift, dat de hogepriesters en oversten Hem ter dood zou veroordelen, en Hem kruisigen? Bewijst dat niet het bloed van Abel, het lijden van Henoch en Noach, het lijden van Abraham, Izak en Jakob, het lijden van Mozes en Job, van Samuël en David? Bewijst dat niet het bloed van alle Profeten, dat vergoten werd, tot op het bloed van Zacharia, de zoon van Berechjah? Was het niet Christus, die in hen leed, en is Hij niet met hen in Zijn eer ingegaan? Was niet Zerubbabel, waren niet Ezra en Nehemia levende afbeeldsels van het lijden Christus en van Zijn heerlijkheid?

Als de Wijsheid in de Spreuken van Salomo roept, bidt en smeekt, om de jongeling van de hoer (de nieuw herleeft Gemeente van de afgoderij) verwijderd te houden; als Zij betuigt, dat Zij haar slachtvee heeft geslacht, haar wijn heeft gemengd en haar tafel heeft toegericht, doet dat niet alles aan een verschrikkelijk lijden denken? Maar ook aan geërfde eer, terwijl van de hoer gezegd wordt: "Hare genoden zijn in de diepten van de hel"? (Vergelijk Spr. 7-9.)

En wat dunkt u van al heerlijkheid van de Liefste in het Lied der liefde? Is er naar het zichtbare daarvan ooit iets te zien? Kan er voor de arm zondaar een andere Naam een uitgestorte olie zijn, dan de Naam van een gekruisigde en daarna verrezen Christus? *Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?*

U kent immers de Psalmen: "Waarom woeden de Heidenen en bedenken de volken ijdelheid? De koningen van de aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen samen tegen de Heere en tegen zijn Christus." (Psalm 2 vers 12.) Is dat niet zo gebeurd? Hebben de Overpriesters met hun hele raad en Pilatus Zich niet opgemaakt tegen God en tegen Jezus van Nazareth, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk? Hebben zij echter wel iets anders gedaan, dan wat Gods hand en Zijn raad tevoren bepaald hadden, dat geschieden zou? Deed God het

niet alles voor Zijn Sion? Is het niet betuigd geworden, dat Christus in Zijn eer moest ingaan, wanneer er geschreven staat: “Ik zal van het besluit verhalen: De Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb ik U gegenereerd? Eis van Mij, en Ik zal de Heidenen geven tot Uw erfdeel”? (Psalm 2 vers 7, 8.)

Waar hebt u ooit zo’n letterlijke vervulling gezien, als u zelf beleefd en vernomen hebt in de kruisiging van Jezus? Is het van David geheel naar de letter waar, dat men zijn handen en voeten doorgraven heeft, dat men zijn klederen onder zich verdeeld heeft en het lot over zijn gewaad heeft geworpen? Heeft men het hem letterlijk smadelijk verweten: “Hij heeft het op de Heere gewenteld, dat Hij hem nu uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft?” Kon David in letterlijke zin uitroepen: “Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?” En dat Christus in Zijn heerlijkheid moest ingaan, wordt daarvan niet gezegd: “De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden;” en “Hij zal een zaad hebben, dat Hem dient”? (Psalm 22)

Predikt de Psalm 16, waarin gezegd wordt: “Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie,” niet van Christus’ dood en opstanding? David heeft immers wel de verderving gezien! Heeft men David letterlijk met gal gedrenkt in grote dorst?

Is hij zo letterlijk met voeten getreden door zijn vriend, die zijn brood at, als de Meester door Judas? Is de dood ooit iemand zo snel overvallen als Judas? (Psalm 69.)

Moet het van David naar de letter gelden: “Mijn God, op U vertrouw ik.” En: “Gij zet uw koning tot zegeningen in eeuwigheid”? En opnieuw staat geschreven: “Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt Mij de oren doorboord. Zie, Ik kom, om Uw welbehagen te doen, o Mijn God, en uw Wet is in het midden Mijs ingewands.” En: “Hij heeft Mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld. Hij heeft mijn gangen vastgemaakt.” (Psalm 40.)

Kent u de Psalm niet: “Opdat Hij Uw volk brenge tot de gerechtigheid, en uw ellendigen verlosse”? (Psalm 72 vers 2. Hoogduitse overzetting. Staten vert. “Zo zal Hij Uw volk richten met gerechtigheid en Uw ellendigen niet recht.”) Kon dat anders komen, dan door lijden en dood? En heet dat niet “eer”, als er geschreven staat: “Alle koningen zullen zich voor Hem neerbuigen, alle heidenen zullen Hem dienen”? Zal Zijn Naam echter eeuwig blijven, zal Hij de armen en nooddruftigen verschonen, hun zielen verlossen, hun zielen van list en geweld bevrijden, zal hun bloed dierbaar geacht zijn in Zijn ogen (Psalm 72), dan is het immers een hemels Koninkrijk, waarin Hij door dood en lijden ingaat, en waarin Hij Zich alleen met ellendigen, met armen, met degenen, die tot Hem roepen, inlaat. Terwijl Hij de overigen, - al wie Hem niet kust, - verbreekt, gelijk men pottenbakkersvaten verbreekt, als die niet deugen. *Moest de Christus niet deze dingen lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan?*

David betuigt nogmaals van Hem: “De Heere heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan mijn Rechterhand.” Psalm 110. Daaruit ziet u, dat het geen aardse eer, noch een aards koninkrijk is, maar een Rijk op Gods troon, een Rijk tegen zonde, dood, duivel en hel en tegen alle vijanden. “De Heere zal de scepter uwer sterkte zenden uit Sion.” Daar ziet u, dat de noodzakelijkheid van het lijden Christus is voortgevloeid uit de raad van de zaligheid van het volk, dat God voor Zich had, toen er nog niets was. “De Heere heeft gezworen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.” Daaruit ziet u, dat Hij voor het zaad van Abraham met een offer komt en wel met een ander offer, dat de Levietische offeranden zijn. En is niet alles, Zijn lijden, Zijn onzichtbare, eeuwige eer, uitgesproken in deze weinige profetische woorden: “Hij zal op de weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen”? En nu zoekt gij Hem in het lege graf, en zou een dood lichaam wensen te vinden!

Meent u, dat zulk een heerlijke voorzegging on vervuld kon blijven, dat Hij het hoofd niet omhoog heeft kunnen heffen, omdat Hij dood in het graf lag, omdat een grote steen daarvoor is geweest, of, dat het niet waar is, omdat gij Hem nog niet gezien hebt?

Spreekt Christus niet door Jesaja, de Profeet: “Mij zal alle knie gebogen worden, alle tong zal Mij zweren en zeggen: Gewis, in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte.” (Jesaja 45 vers 23, 24.) *Moest Christus niet deze dingen lijden, en in Zijn heerlijkheid ingaan*, zou “het volk van Zijn erve” in Hem gerechtigheid en sterkte voor God en uit God hebben?

Betuygt niet dezelfde Profeet: “Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden. Hij is uit de angst en uit het gericht weggenomen. En wie zal zijn leeftijd uitspreken? Om de arbeid van Zijn ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken. Want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.” (Jesaja 53 vers 5, 8, 11.) En: “Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschap, die de vrede doet horen. Desgenen, die tot Sion zegt: Uw God is Koning!” (Jesaja 52.) Is er vrede bij God zonder het offer Christus? Kan Christus Koning zijn, als Hij niet in Zijn heerlijkheid is ingegaan? En kan onze Ontfermer zeggen, dat het verbond Zijns vredes niet zal wankelen, als er niet een Borg van dit verbond is, door Wiens dood en macht de waardigheid van dit testament vast staat? In welke zin kon God ook anders aan Zijn volk door zijn Profeet Jeremia laten zeggen: “Dit is het verbond, dat Ik na die dagen met u maken zal; Ik zal uwer zonden en ongerechtigheden niet meer gedenken” (Jer. 31 vers 33, 34), als zulke zonden niet bedekt, niet verzoend waren door de dood van Christus? Of zal God Zijn Wetten in het hart van Zijn volk schrijven, zonder dat deze wetten door het lijden van Christus vervuld zijn? Is het niet des Heeren woord door Jeremia: “Ziet, Ik zal de gevangenis van de tenten Jakobs wenden, en Mij over hun woningen ontfermen, en van hen zal dankzegging uitgaan en een stem van de spelende En Zijn Heerlijke zal uit hem zijn, en Zijn Heerser uit het midden van hem voortkomen, en Hij zal tot Mij genaken: Want wie is hij, die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken (Zo niet Hij)? En gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal U tot een God zijn.” (Jer. 30 vers 18-22.) Gaat dat Borg worden zonder lijden toe? Kan Christus Heerser zijn, als Hij niet in de eer is ingegaan, die Hij als de Tweede Adam geërfd heeft? Zou God anders tot Zijn volk kunnen zeggen: “Ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde?” (Jer. 31 vers 3.) Kan Juda verlost werden en Israël zeker wonen” (Jer. 23 vers 5, 6), wanneer Christus niet zulk een Koning is, van Wie men zeggen mag: “De Heere, onze gerechtigheid”? En hoe kon aan David een Spruit van de gerechtigheid uitspruiten, als deze Spruit niet eerst afgesneden en in de dood gegaan ware? En opnieuw, hoe kan Hij goed regeren, als Hem de Vader niet alles in handen heeft gegeven, als Hij niet dien, die het geweld van de dood had, teniet had gedaan en de kinderen van de dood had verlost? Kan het graf Hem houden, als Hij Sions Koning moet zijn? *Moest Christus is niet deze dingen lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan?*

Wordt van Hem niet gezegd bij Ezechiël: “Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het kranke zal Ik sterken. En Ik zal een enige Herder over hen verwekken, spreekt God, en Hij zal hen weiden, namelijk mijn Knecht David, die zal hen weiden. Ik zal dezelve en de plaatsen rondom mijn heuvel stellen tot een zegen. En Ik zal de plasregen doen nederdalen op zijn tijd; plasregens van zegen zullen er zijn.” (Ezech. 34 vers 16, 23,

26.) Of, wie is de Steen, van welke Daniël (Hoofdstuk 2) profeteert, - de Steen, afgehouden zonder handen, die het wereldbeeld sloeg, zodat het vermaald neerlag, maar de Steen werd tot een grote berg, alzo, dat die de hele aarde vervulde? Wiens is dat Koninkrijk, dat al koninkrijken vermaalt en teniet doet, maar zeil in alle eeuwigheid blijft bestaan? O onverstandigen en tragen van hart, om dit niet te verstaan van het hemels Koninkrijk, dat niet gezien wordt op een aarde, die voorbij zal gaan! Heeft niet dezelfde Daniël het duidelijk genoeg van Christus gezegd, dat de Vader Hem heerschappij en eer en het Koninkrijk gaf, dat zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en dat Zijn Koninkrijk niet zal verdorven worden? (Hoofdstuk 7.) En u wilt de Levende bij de doden vinden? Hoe zou één enkele uwer, die onder de aarde slapen, opwaken tot het eeuwige leven, ware Christus in het graf? En dat Hij lijden moest, betuigt Daniël dat niet, als hij schrijft: “Zeventig weken zijn bestemd over Uw volk, en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezicht en de Profeet te verzegelen, en om de heiligheid van de heiligheden te zalven.” (Daniël 9 vers 24.)

Als het bij Hoséa heet: “Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God, en David hun Koning, en zij zullen vrezende komen tot den Heere en tot Zijn goedheid in het laatste van de dagen.” (Hos. 3 vers 5.) *Moest dan Christus niet in Zijn heerlijkheid ingaan?*

En als het hij dezelfde Profeet heet: “Ik zal hen van het geweld van de hel verlossen. Ik zal hen vrij maken van de dood: O dood, waar zijn uw pestilentiën? Hel, waar is uw verderf?” (Hos. 13.) Moest de Christus Zich dan niet in de kaken van de dood, en in de banden van de hel hebben bevonden, opdat de dood aan Hem zijn dood, de hel aan Hem haar pestilentie gevonden hebbe, en het Israël Gods uit de hel verlost zij?

Hoe zou het waar kunnen zijn, wat de profeet Joël zegt: “Het zal geschieden, al wie de Naam van de Heere zal aanroepen, zal behouden worden.” (Joël 2 vers 32) Als Christus niet door de vernedering van Zichzelf, door Zijn gehoorzaamheid tot de dood, Zich zulk een machtige Naam verworven had? Daarom kan Hij immers niet meer in het graf zijn. Want anders kon Hij ook “de vervallen hut van David niet weer oprichten, en haar reten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken wederoprichten,” zoals de Profeet Amos betuigt. (Hoofdstuk 9 vers 11.) Zou het Koninkrijk van de Heere Christus zijn, zoals Obadja, voorzegt (vers 21), *zo moest Hij in Zijn heerlijkheid ingaan.*

En zo het dan nu de derde dag is, zo kan Hij niet meer in het graf zijn, maar Hij moet opgestaan zijn. Want dat voorzegt de geschiedenis van Jona genoegzaam: op de derde dag was ook Zijn verlossing uit het ingewand van de vis.

Nog eens: *Moest de Christus niet deze dingen lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan?* Hebt u dan niet bij Micha gelezen: “Nu, rot u met benden, gij dochter der bende! Hij zal een belegering tegen ons stellen; zij zullen de Rechter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan?” (Micha 4 vers 14.) Maar nochtans, in het graf kan Hij niet blijven: “De overige van Zijn broederen zullen zich bekeren met de kinderen Israëls.” “Maar Hij, zo heet het van de heerlijkheid Christus (Hoofdstuk 5 vers 3): „Hij zal staan, en zal weiden in de kracht van de Heere, in de hoogheid van de Naam van de Heere, Zijns Gods. En zij zullen wonen, want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden van de aarde.” En opnieuw spreekt God door Micha (Hoofdstuk 7 vers 15): “Ik zal haar wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij uit Egypteland uittoogt.” En bij Haggai staat vermeld: “De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter worden, dan van

het eerste.” (Haggai 2 vers 10.) En Zefanja betuigt: “Zij zullen allen de Naam van de Heere aanroepen en Hem dienen met eenparigen schouder.” “De Koning Israëls, de Heere, is in het midden van u, gij zult geen kwaad meer zien.” (Zef. 3 vers 9, 15.)

Hoe schoon predikt Zacharia van *Zijn lijden en van Zijn heerlijkheid*, als hij zegt: “Te die dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid.” Is deze fontein anders dan in zijn wonden? Is zij vrij en open, als Christus nog in het graf ligt? Nee, Hij is opgestaan, om Zijn woord te vervullen: “De schapen zullen verstrooid worden. Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden; die zullen Mijn Naam aanroepen, en Ik zal hen verhoren. Ik zal zeggen: Het is Mijn volk, en het zal zeggen: De Heere is mijn God!” (Zach. 13 vers 7, 9.) Nee, Christus kan niet dood zijn, Hij is opgestaan. Want er staat niet te vergeefs bij Maleachi: “Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen. En gij zult uitgaan, en toenemen, als mestkalveren.” (Mal. 4 vers 2.)

Maar laat varen uw gedachten van een aards koninkrijk, van zichtbare heerlijkheid; verstaat veeleer dit: “Christus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan,” opdat u zou juichen: “Wie is een God, gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft, die Zijn toorn niet in eeuwigheid houdt” (Micha 7 vs. 18.) En nu verstaat het woord, het profetische woord, naar Geest, zodat gij niet ziet op dood en graf, maar op de waarheid: “De Heere, de Koning Israëls is in het midden van u, opdat u voor geen tegenspoed zou vrezen!”

Wat dunkt u, mijn Geliefden, zo ik u nu het duizendste gedeelte heb voorgehouden van hetgeen de Heere de beiden discipelen heeft uitgelegd, dan kunt u de negenhonderd negen en negentig delen wel vinden, u, die op de weg naar Emmaüs zijt, en meent, - gisteren ik, heden u, morgen wij beiden, - dat Christus niet is opgestaan. Want het geloof is een hoog en zwaar stuk.

Gelijk de discipelen het betuigden: “Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende?” Zo moet toch ieder hart ook nu nog branden, als het uit de lieve Profeten de stem van de Bruidegoms verneemt. Hoe trouw is Hij toch in het nagaan van Zijn verdwaalde schapen, die al zulke zielen zijn, welke zich in geen ding weten te helpen, maar dadelijk versaagd en radeloos zijn, omdat zij niets dan nood en dood zien, en menen, dat Hij nu dood is en dood blijft. Hij leidt Zijn heiligen zeer wonderbaar. Als zij aan het vlek Emmaüs, aan het vlek “donkerheid”, gekomen zijn, en Hij hen eerst door zijn woorden gelokt heeft, dat zij niet zonder Hem kunnen zijn, en zij zich nu juist het ongelukkigst zou gevoelen, zo Hij hen alleen liet, daar houdt Hij Zich zó, als wilde Hij nu verder gaan. Laten wij echter van deze lieve discipelen leren, om in zulk een nood en bijzonder in deze dagen Hem vast te houden en te nodigen: “Heere Jezus, blijft met ons. Want het is bij de avond, en de dag is gedaald,” - zo zal Hij wel bij ons ingaan, om met ons te blijven. En kunnen wij Hem nu niet meer lichamelijk aan onze dis hebben en Hem met deze onze ogen niet meer zien, zoals ook Petrus schrijft: “Denwelke gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt.” Dan zullen wij echter ervaringen maken, waarbij Hij ons de ogen zal openen, zodat wij Hem herkennen. Hij moge dan ook na menige trouwe hulp weer van ons verdwijnen, - in elke nood zullen wij, die op Hem vertrouwen, Hem wederzien.

De lieve Emmaüsgangers keerden toenmaals, hoewel de dag gedaald was, van hun vlek “donkerheid” weer naar Jeruzalem, hetwelk zij eerst de rug hadden toegekeerd. Op de weg in de duisternis onderhielden zij er zich nog over, hoe hun Zijn woord

zoeter dan honig en honigzeem was geweest, toen Hij hun de Schriften opende. En zo kwamen zij in onderling gesprek spoedig weer daar, waar al schapen samen waren; daar werden zij andermaal vertroost. Als uit één mond hoorden zij de vreugdekreet: “De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien!” Zij hadden echter ook wat te vertellen, waardoor de andere nieuwe moed werd gegeven. En weldra, toen zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in het midden van hen, en zeide tot hen: “Vrede zij ulieden!” Hiervan was nu nog veel te zeggen.

Dit alleen wil ik u, Emmaüsgangers, toch niet onthouden, dit éne moet nog gezegd zijn: u meent, dat alles eindelijk met u op donkerheid en nacht zal uitlopen. Jezus is echter opgestaan. Hij houdt u met Zijn Woord en met Zijn trouw. Weldra zult u omkeren tot het licht. Vooruit maar in de donkerheid, en met elkaar over Zijn woorden en openbaringen gesproken, opdat het anders zo harde hart heel week worde en als zalf, - want zo bemoedigt de één de ander.

Wij hebben nu een ander Jeruzalem; dat ligt daarboven, - daar zijn alle lieve discipelen samen en dragen kronen en zingen het gezang van Mozes en van het Lam: “Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtig God!” Daarheen gaat het! Het is voor ons nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat, *als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen. Want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.* Onthoudt Zijn opstandingsgroet aan ons: *Vrede zij ulieden!* Amen.

Nazang: Psalm 142 vers 4, 5.

*'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zodat mijn dood voorhanden scheen,
En al hoop mij heel ontviel,
Daar niemand zorgde voor mijn ziel.
Ik riep tot U; ik zeid': o Heer!
Gij zijt mijn toevlucht, sterkt' en eer;
Gij zijt, zo lang ik leef, mijn deel,
Mijn God, wie ik mij aanbeveel!*

4. LEERREDE OVER LUKAS 24 vers 25-36.
Gehouden op Paasmaandag, 24 April 1848, 's voormiddags

Voorrang: Psalm 30 vers 13.

*Psalmzingt, Gods gunstgenoten! geeft,
 Geeft lof de Heer, die eeuwig leeft!
 Zijn vlekkeloze heiligheid
 Zij ter gedachtenis verbreid.
 Een ogenblik moog ons doen beven;
 Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.*

*Ik zal met hart en mond, o Heer'
 Uw' Naam verhogen en Uw eer.
 Dewijl Gij mij Uw bijstand boodt.
 Mij optrok uit de diepsten nood;
 Zodat de vijand, in mijn lijden,
 Zich over mij niet mocht verblijden.*

*Mijn God! Gij hebt mij, op mijn klacht,
 Genezen, en mijn smart verzacht;
 Gij hebt mijn ziek door angst beroerd,
 Als uit het graf weer opgevoerd;
 Gij hebt het leven mij geschonken,
 Ik ben niet in de kuil gezonken.*

Tekst: Luk. 24 vers 25-36.

“En Hij zei tot hen: O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben! Moest de Christus niet deze dingen lijden, en also in Zijn heerlijkheid ingaan? En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, leidde Hij hun uit in al Schriften, hetgeen van Hem geschreven was. En zij kwamen nabij het vlek, daar zij naar toe gingen. En Hij hield Zich, alsof Hij verder gaan zou. En zij dwongen Hem, zeggende: Blijf met ons, want het is bij de avond, en de dag is gedaald. En Hij ging in, om met hen te blijven. En het geschiedde, als Hij met hen aanzat, nam Hij het brood, en zegende het, en als Hij het gebroken had, gaf Hij het hun. En hun ogen werden geopend, en zij kenden Hem. En Hij kwam weg uit hun gezicht. En zij zeiden tot elkaar: Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, en als Hij ons de Schriften opende? En zij, opstaande ter zelfder ure, keerden weer naar Jeruzalem, en vonden de elven samen vergaderd, en die met hen waren; welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien! En zij vertelden hetgeen op de weg geschied was, en hoe Hij hun bekend was geworden in het breken des broods. En als zij deze dingen spraken, stond Jezus Zelf in het midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!”

Tussenzang: Lied 28 vers 4.

Het was een wonderlijke strijd:
De dood bevocht het leven.

Doch Christus heeft Zijn volk bevrijd:
De dood moest voor Hem sneven.
Dit heeft de Schrift ons ook verkond,
Dat Christus dood de dood verslond,
O dood, waar is uw prikkel? Hallelujah!

Het zal u aangenaam zijn, mijn Geliefden, dat wij onze beschouwing over Lukas 24 voortzetten, en horen, met welke woorden onze dierbare Heiland de lieve Emmaüsgangers, - nadat Hij hen tevoren wegens hun onverstand en de traagheid van hun hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben, had berispt en bestraft, - heeft getroost, en hen een ander hart, andere gedachten en goede moed gegeven heeft. Ik behandel dit graag met u. Want toen ik nog een knaap was en deze woorden hoorde, dacht ik: daar had ik wel bij willen zijn! Verder dacht ik: Daar de Heere met Zijn lieve discipelen begonnen heeft van Mozes en van al Profeten, en hun al de Schriften, die van Hem geschreven waren, uitgelegd heeft, dan moeten Mozes en de Profeten zeker doorgaans een prediking van het lijden en de heerlijkheid van Christus bevatten. Daarom las ik, jong zijnde, ook vlijtig de boeken van Mozes en van de Profeten, maar wist van al wat ik vond niet de toepassing te maken. De uitlegging verkreeg ik langzamerhand, maar ik verstond eerst alles naar vlees; - het levendige en ware verstand van de Schrift, voornamelijk van Mozes en de Profeten, ontving ik op de weg, waarop zelfs de dwazen niet kunnen dwalen, op de weg naar Emmaüs, opdat ik u daarmee zou dienen; gelijk mij de Heere bevolen heeft.

O onverstandigen en tragen van hart, om te geloven al hetgeen de Profeten gesproken hebben. Gij ziet, dat de Heere Jezus de Profeten wil geëerd hebben. Want wat zij hebben gesproken, dat spreekt Hij zelf, dat is Zijn onwankelbaar en getrouw woord. Daarop kan men het wagen, het laten aankomen, dat zal en kan niemand bedriegen. Omdat de Geest van Christus in de Profeten was, en zij niet uit eigen overlegging van hetgeen er zou gebeuren gesproken hebben. Maar gedragen van de Heilige Geest, gelijk de Apostel Petrus schrijft, zo eert ook de Geest het door hen gesprokene. Daarom lezen wij zo dikwijls, zowel bij de Profeten zelf, als bij de Evangelisten en Apostelen: *Dit alles geschiedde, opdat vervuld werd, wat deze en die Profeet door de mond van de Heere gesproken heeft.*

De Heere Zelf handelt na Zijn opstanding niet anders, dan vóór Zijn dood. In Gethsémané had Hij nog gezegd: “Hoe zou dan de Schriften van de Profeten vervuld worden, die zeggen, dat het zo geschieden moet?” En ook aan het kruis liet Hij Zich in alles wat Hij sprak en deed, slechts door de Profeten leiden, gelijk wij bij Johannes lezen: “Jezus, wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zei: Mij dorst.”

Om hen nu des te treffender te overtuigen, vangt de Heere vragenderwijze aan: ***Moest de Christus niet deze dingen lijden en also in Zijn heerlijkheid ingaan?*** De Heere doet, alsof Hij de Christus niet was, maar als getuigde Hij van de waarachtige Christus. Hij wil de lieve discipelen in het profetische Woord inleiden. Daaruit en

daarin moeten zij de ware, levende Christus leren kennen, opdat zij van Hem, als Hij Zich nu persoonlijk aan hen openbaarde, juiste denkbeelden zou hebben, en aan hun vleselijke Christus in waarheid zouden gestorven zijn. Want Hij is de ware, levende Christus, Die uit de profetische Schrift en het Woord Gods erkend en aan ons geopenbaard wordt. Daarna, als wij Hem uit het Woord hebben leren kennen, zodat wij op de Schrift kunnen wijzen en zeggen: *Daar is Hij!*, dan mogen wij met zo'n Woord, hetwelk Hijzelf is, en waarop ons hart zich verlaat, de ogen getroost naar de hemel slaan, Hem van daar verwachten tot onze verheerlijking. Ja, daarbij door de Geest, Die Hij ons met Zijn Woord gegeven en van Boven af van de Vader heeft uitgestort, verzekerd zijn, dat Hij bij ons is alle dagen, totdat wij huiswaarts trekken. Voor elke andere Jezus of Christus beware ons God.

En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, leidde Hij hun uit in al Schriften, hetgeen van Hem geschreven was. Uit Mozes en al Profeten, heeft de Heere hun zo bewezen, dat Christus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan. De Heere houdt hen uit Mozes en de Profeten de noodzakelijkheid voor van het lijden Christus en van Zijn ingang in Zijn heerlijkheid. Ik herhaal het, de Heere houdt hun niet uit de Profeten voor, dat de Christus *zou* lijden, dat Hij in Zijn heerlijkheid zou ingaan, maar Hij houdt hun de noodzakelijkheid daarvan voor. Niet, dat Hij wilde zeggen: ‘Moest het niet geschieden, *omdat de Profeten dat hebben voorzien?*’ Het lijden en de heerlijkheid daarna hebben de Profeten wel voorzien, maar de noodzakelijkheid van het lijden en van de heerlijkheid van Christus lag dáárin niet. Zij lag in het Wezen Gods; zoals ook de Apostel Paulus schrijft: “Maar wij zien Jezus, met heerlijkheid en eer gekroond, die een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor allen de dood smaken zou. Want het betaamde Hem, om Welke alle dingen zijn, en door Welke alle dingen zijn, dat Hij, veel kinderen tot de heerlijkheid leidende, de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zou heiligen.” (Hebr. 2 vers 9, 10.)

Van deze noodzakelijkheid wisten de lieve discipelen nog niets. Niets daarvan, dat het Gode betaamde, zijn Christus door lijden tot de heerlijkheid te leiden. Want zij droomden van een aards, geestelijk rijk van de heerlijkheid, zij hadden nog geen recht begrip van een rijk van zondevergeving door het offer van Christus. Zij verstonden niets van een rijk van de heerlijkheid, dat Christus voor hen bereid had naar de wil van de Vader. Opdat zij, die de heerlijkheid Gods derfden, daarin eeuwig met Hem mochten zijn, als hemel en aarde zouden voorbijgaan. Zij droomden van een zichtbare heerlijkheid, en hadden nog geen recht begrip van een heerlijkheid, welke de Heere voor hen zou bereiden en voor hen wilde bewaren in de hemel.

Daarom heeft de Heere hen eerst door Zijn berisping en bestraffing tot arme zondaren gemaakt, en dan troost Hij hen met de Profeten, zodat hij zich in een Heiland van arme zondaren begonnen te verblijden.

U zou van mij wel willen vernemen, hoe de Heere de noodzakelijkheid, het Gode betamende van Zijn lijden en van Zijn ingaan in zulk een heerlijkheid, volgens welke Hij nu niet zichtbaar bij hen kon verblijven, uit Mozes en al Profeten hun aangetoond en bewezen heeft. Dit kan ik u echter in een half uur niet zeggen, gelijk de Heere dit wellicht in een half uur aan hen gezegd heeft. De Heere intussen leert de onwetenden ook nu nog zeer snel.

Zoveel kan ik u in korte trekken voorhouden: Christus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan. Dit bracht zowel de eer als de liefde Gods met zich mee. Dit behoorde tot Zijn Naam, dat Hij van God gezalfd was tot onze Hogepriester en tot

onze Koning.

Weten wij dat niet uit Mozes? Toen Adam en Eva Gods gebod overtreden en zichzelf en ons helemaal verdorven hadden, waar bleef toen de eer van God? Waar het geloof aan Hem? Was toen Zijn gerechtigheid en heiligheid niet beledigd? Moest daaraan niet voldaan worden? Moest Hij Zijn eer, het geloof aan Hem niet terug hebben? Moest Zijn Wet niet weer opgericht, de hele schepping niet weer vernieuwd worden? Moest het rijk des duivels en van de dood, waaraan wij ten prooi gevallen waren, niet verwoest worden? Waarom is Adam niet in de verdoemenis geworpen? Waarom heeft God Zijn hele schepping niet vernietigd? Heeft God Zijn woord: “Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven,” wellicht opgeheven?

Nee! God heeft echter Adam Zelf opgezocht. En wat gaf Hij hem? De belofte van Christus. Wat zei Hij van Christus? De duivel zal Hem de verzenen vermorzelen. Was dat geen lijden? Christus zal de duivel de kop vermorzelen; was dat geen ingaan van Christus in Zijn heerlijkheid? En als God lammeren slachtte, was dat niet het Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegnam? Als God de eerste ouders met de huid dezer lammeren bekleedt, was dat niet de ingang van Christus in de heerlijkheid, om de arme mens te bedekken met de klederen Zijns heils? (Genesis 3)

Als al het volk voor de berg staat, sidderend en bevend, terwijl het de donder van de wet hoort, en Mozes na zegt: “Een Profeet, uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de Heere uw God verwekken;” (Deut. 18 vers 15 en 18) - als kort daarop alle bevelen komen van de tabernakel, van het binnenste heiligdom, van de ark des verbonds, waarbij het dan heette: “Sta op: Heere! tot Uw rust, Gij en de ark Uwer sterkte!” (Psalm 132 vers 8.) - als daar de bevelen komen, dat in deze ark des verbonds de wet moest gelegd worden, en dat de Heere, op het verzoendeksel tronen wilde, tussen de twee Cherubim; - als verder de verordeningen van het hoge priesterschap, van de kleding van de hogepriesters, van zijn ingaan in het heiligdom met bloed; - als de zonden uitgedelgd worden door het bloed van de lammeren, van de bokken, van de rode koe, en deze lammeren opvoeren in de vlammen tot de troon van de genade; ... was dat niet alles een prediking: Christus moet lijden en tot Zijn heerlijkheid ingaan? Zó is God verzoend, zó is de wondervolle ruiling geschied, dat een zondaar vrij uitgaat en tot God komt, terwijl het onschuldige Lam zijn zonde draagt, als zonde geslacht en opgenomen wordt tot God?

U kent bovendien de geschiedenis van het offer van Izak; van de koperen slang in de woestijn opgericht; van de rots, die geslagen werd, zodat een overvloed van water daaruit voortkwam. Denkt verder aan de geschiedenis van Jozef; aan de geschiedenis van de ark van het verbond, hoe die de eerste en de laatste was in het midden van de Jordaan, toen Israël eindelijk in het land van de belofte introk. Ook is u de geschiedenis van het huis, dat God David gebouwd heeft, zo ook van de grote steen, welke Jozua in Sion legde, (Jozua 24 vers 26, 27. Vergelijk Jesaja 28 vers 16.) evengoed bekend, als de geschiedenis van het Paaslam, om welks bloed, - als van de eerstgeborenen uit de doden, - de kinderen Israëls hun eerstgeborenen in het leven behielden, en door welks vlees gesterkt, zij uit Egypte verlost, de weg gingen door de Rode Zee, wier golven de Engel Jehovah voor hen uit elkaar sloeg.

Zou God bokkenbloed drinken? Had Hij lust aan het vlees van de runderen? Had Hij daardoor Zijn eer, het geloof terug? Werd Hij daardoor gerechtvaardigd naar de Geest? Was dit niet alles een prediking van de Heilige Geest: De Silo komt, de Rustgever, de Vredebrenger (Gen. 49 vers 10), waarvan Jakob op zijn sterfbed geprofeteerd heeft. De ware Izak, het ware Zaad van Abraham, de in het paradijs Beloofde. Die zal de eeuwige gerechtigheid aanbrengen, alles weer herstellen, God verzoenen; Die zal onze zonde, onze vloek op Zich nemen, gelijk geschreven staat:

“Vervloekt is een iegelijk, de aan het hout hangt.” (Deuter. 21 vers 23. Vergelijk Gal. 3 vers 13.) Die zal onze zonde zijn. Nu, zó heeft God het bevolen, op Diens hoofd hebben wij te steunen, onze zonden hebben wij op Hem te leggen. Die gaat voor ons in de dood. Hij wordt voor ons geslacht. En zullen wij, in Hem gerechtvaardigd, verzoend met God naar huis gaan, zeker dan gaat Hij uit de vlammen van het lijden over in de heerlijkheid daar Boven en beërft daar voor ons eeuwige gerechtigheid, de eeuwige vrijheid. Wij zijn niets dan uitgestorte as, derven de heerlijkheid, die wij voor God hebben moesten. Deze Gerechtigheid echter is een onschuldig, onbevlekt Lam, Die wordt voor ons geslacht, Het brengt God bij ons tot eer. Zo moet dit Lam dan uit Zijn lijden in de eer, welke Het verdiend heeft, ingaan.

Wat dunkt u, de geschiedenis van Simson, welke in zijn dood meer doodde, dan in zijn hele leven? De geschiedenis van Gideon, die met lege kruiken en met licht alle vijanden Israëls overhoop wierp. En van zoveel andere als van Samuël, van David, van Salomo, - hebben die geschiedenissen niet alle de strijd van het lijden van Christus afgebeeld en de heerlijkheid, welke Hij moest beërven? Zeggen die u niet alle klaar en duidelijk: God heeft Zijn eeuwige barmhartigheid verheerlijkt? Hij heeft Zijn eer weer gekregen, de eeuwige gerechtigheid is Hem aangebracht. Hij is met Zijn volk en met Zijn land verzoend geworden. Zijn Woord, Christus heeft het daargesteld, maar in zulk een weg, dat Hij eerst daarbij in de dood is gegaan en daarna tot Zijn eer is gekomen, die God Hem beloofd had. Maar niet tot een vergankelijke, nee, maar tot een onvergankelijke eer in de hemel, in het Koninkrijk, in de stad, die Boven is, waarheen al voorvadersen zich hebben uitgestrekt, waarover zij allen in hun ellende zich hebben verblijd.

Leest de hele Schrift door, overal zult u het vinden: Christus moest lijden en zo tot Zijn heerlijkheid ingaan. Alleen zó kon God gerechtvaardigd, alleen zo verzoend worden. Alleen zó kon God in al zijn deugden en volmaaktheden verheerlijkt worden, alleen zó kon de ongerechtigheid en overtreding van alle vlees openbaar worden, en daarentegen de macht van de genade, zoals die het leven en de onverderfelijkheid geeft.

Staat het niet in de hele Schrift, dat de hogepriesters en oversten Hem ter dood zou veroordelen, en Hem kruisigen? Bewijst dat niet het bloed van Abel, het lijden van Henoch en Noach, het lijden van Abraham, Izak en Jakob, het lijden van Mozes en Job, van Samuël en David? Bewijst dat niet het bloed van alle Profeten, dat vergoten werd, tot op het bloed van Zacharia, de zoon van Berechjah? Was het niet Christus, die in hen leed, en is Hij niet met hen in Zijn eer ingegaan? Was niet Zerubbabel, waren niet Ezra en Nehemia levende afbeeldsels van het lijden Christus en van Zijn heerlijkheid?

Als de Wijsheid in de Spreuken van Salomo roept, bidt en smeekt, om de jongeling van de hoer (de nieuw herleefde Gemeente van de afgoderij) verwijderd te houden; als Zij betuigt, dat Zij haar slachtvee heeft geslacht, haar wijn heeft gemengd en haar tafel heeft toegericht, doet dat niet alles aan een verschrikkelijk lijden denken? Maar ook aan geërfde eer, terwijl van de hoer gezegd wordt: “Hare genoden zijn in de diepten van de hel”? (Vergelijk Spr. 7-9.)

En wat dunkt u van al heerlijkheid van de Liefste in het Lied der liefde? Is er naar het zichtbare daarvan ooit iets te zien? Kan er voor de arm zondaar een andere Naam een uitgestorte olie zijn, dan de Naam van een gekruisigde en daarna verrezen Christus? *Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?*

U kent immers de Psalmen: “Waarom woeden de Heidenen en bedenken de volken ijdelheid? De koningen van de aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen

samen tegen de Heere en tegen zijn Christus.” (Psalm 2 vers 12.) Is dat niet zo gebeurd? Hebben de Overpriesters met hun hele raad en Pilatus Zich niet opgemaakt tegen God en tegen Jezus van Nazareth, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk? Hebben zij echter wel iets anders gedaan, dan wat Gods hand en Zijn raad tevoren bepaald hadden, dat geschieden zou? Deed God het niet alles voor Zijn Sion? Is het niet betuigd geworden, dat Christus in Zijn eer moest ingaan, wanneer er geschreven staat: “Ik zal van het besluit verhalen: De Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb ik U gegenereerd? Eis van Mij, en Ik zal de Heidenen geven tot Uw erfdeel”? (Psalm 2 vers 7, 8.)

Waar hebt u ooit zo’n letterlijke vervulling gezien, als u zelf beleefd en vernomen hebt in de kruisiging van Jezus? Is het van David geheel naar de letter waar, dat men zijn handen en voeten doorgraven heeft, dat men zijn klederen onder zich verdeeld heeft en het lot over zijn gewaad heeft geworpen? Heeft men het hem letterlijk smadelijk verweten: “Hij heeft het op de Heere gewenteld, dat Hij hem nu uithelpe, dat Hij hem redde, dewijl Hij lust aan hem heeft?” Kon David in letterlijke zin uitroepen: “Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?” En dat Christus in Zijn heerlijkheid moest ingaan, wordt daarvan niet gezegd: “De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden.” En “Hij zal een zaad hebben, dat Hem dient”? (Psalm 22)

Predikt de Psalm 16, waarin gezegd wordt: “Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie,” niet van Christus’ dood en opstanding? David heeft immers wel de verderving gezien! Heeft men David letterlijk met gal gedrenkt in grote dorst?

Is hij zo letterlijk met voeten getreden door zijn vriend, die zijn brood at, als de Meester door Judas? Is de dood ooit iemand zo snel overvallen als Judas? (Psalm 69.)

Moet het van David naar de letter gelden: “Mijn God, op U vertrouw ik.” En: “Gij zet uw koning tot zegeningen in eeuwigheid”? En opnieuw staat geschreven: “Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt Mij de oren doorboord. Zie, Ik kom, om Uw welbehagen te doen, o Mijn God, en uw Wet is in het midden Mijns ingewands.” En: “Hij heeft Mij uit een ruisende kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijn voeten op een rotssteen gesteld. Hij heeft mijn gangen vastgemaakt.” (Psalm 40.)

Kent u de Psalm niet: “Opdat Hij Uw volk brenge tot de gerechtigheid, en uw ellendigen verlosse”? (Psalm 72 vers 2. Hoogduitse overzetting. Staten vert. “Zo zal Hij Uw volk richten met gerechtigheid en Uw ellendigen niet recht.”) Kon dat anders komen, dan door lijden en dood? En heet dat niet “eer”, als er geschreven staat: “Alle koningen zullen zich voor Hem neerbuigen, alle heidenen zullen Hem dienen”? Zal Zijn Naam echter eeuwig blijven, zal Hij de armen en nooddruftigen verschonen, hun zielen verlossen, hun zielen van list en geweld bevrijden, zal hun bloed dierbaar geacht zijn in Zijn ogen (Psalm 72), dan is het immers een hemels Koninkrijk, waarin Hij door dood en lijden ingaat, en waarin Hij Zich alleen met ellendigen, met armen, met degenen, die tot Hem roepen, inlaat. Terwijl Hij de overigen, - al wie Hem niet kust, - verbreekt, gelijk men pottenbakkersvaten verbreekt, als die niet deugen. *Moest de Christus niet deze dingen lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan?*

David betuigt nogmaals van Hem: “De Heere heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan mijn Rechterhand.” Psalm 110. Daaruit ziet u, dat het geen aardse eer, noch een aards koninkrijk is, maar een Rijk op Gods troon, een Rijk tegen zonde, dood, duivel en hel en tegen alle vijanden. “De Heere zal de scepter uwer sterkte zenden uit Sion.” Daar ziet u, dat de noodzakelijkheid van het lijden Christus is voortgevloeid uit de raad van de zaligheid van het volk, dat God voor Zich had, toen er nog niets was. “De Heere heeft gezworen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.”

Daaruit ziet u, dat Hij voor het zaad van Abraham met een offer komt en wel met een ander offer, dat de Levietische offeranden zijn. En is niet alles, Zijn lijden, Zijn onzichtbare, eeuwige eer, uitgesproken in deze weinige profetische woorden: “Hij zal op de weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen”?

En nu zoekt gij Hem in het lege graf, en zou een dood lichaam wensen te vinden! Meent u, dat zulk een heerlijke voorzegging on vervuld kon blijven, dat Hij het hoofd niet omhoog heeft kunnen heffen, omdat Hij dood in het graf lag, omdat een grote steen daarvoor is geweest, of, dat het niet waar is, omdat gij Hem nog niet gezien hebt?

Spreekt Christus niet door Jesaja, de Profeet: “Mij zal alle knie gebogen worden, alle tong zal Mij zweren en zeggen: Gewis, in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte.” (Jesaja 45 vers 23, 24.) *Moest Christus niet deze dingen lijden, en in Zijn heerlijkheid ingaan*, zou “het volk van Zijn erve” in Hem gerechtigheid en sterkte voor God en uit God hebben?

Betuigt niet dezelfde Profeet: “Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden. Hij is uit de angst en uit het gericht weggenomen. En wie zal zijn leeftijd uitspreken? Om de arbeid van Zijn ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken. Want Hij zal hun ongerechtigheden dragen.” (Jesaja 53 vers 5, 8, 11.) En: “Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschap, die de vrede doet horen. Desgenen, die tot Sion zegt: Uw God is Koning!” (Jesaja 52.) Is er vrede bij God zonder het offer Christus? Kan Christus Koning zijn, als Hij niet in Zijn heerlijkheid is ingegaan? En kan onze Ontfermer zeggen, dat het verbond Zijns vredes niet zal wankelen, als er niet een Borg van dit verbond is, door Wiens dood en macht de waardigheid van dit testament vast staat? In welke zin kon God ook anders aan Zijn volk door zijn Profeet Jeremia laten zeggen: “Dit is het verbond, dat Ik na die dagen met u maken zal; Ik zal uwer zonden en ongerechtigheden niet meer gedenken” (Jer. 31 vers 33, 34), als zulke zonden niet bedekt, niet verzoend waren door de dood van Christus? Of zal God Zijn Wetten in het hart van Zijn volk schrijven, zonder dat deze wetten door het lijden van Christus vervuld zijn? Is het niet des Heeren woord door Jeremia: “Ziet, Ik zal de gevangenis van de tenten Jakobs wenden, en Mij over hun woningen ontfermen, en van hen zal dankzegging uitgaan en een stem van de spelende En Zijn Heerlijke zal uit hem zijn, en Zijn Heerser uit het midden van hem voortkomen, en Hij zal tot Mij genaken: Want wie is hij, die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken (Zo niet Hij)? En gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal U tot een God zijn.” (Jer. 30 vers 18-22.) Gaat dat Borg worden zonder lijden toe? Kan Christus Heerser zijn, als Hij niet in de eer is ingegaan, die Hij als de Tweede Adam geërfd heeft? Zou God anders tot Zijn volk kunnen zeggen: “Ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde?” (Jer. 31 vers 3.) Kan Juda verlost werden en Israël zeker wonen” (Jer. 23 vers 5, 6), wanneer Christus niet zulk een Koning is, van Wie men zeggen mag: “De Heere, onze gerechtigheid”? En hoe kon aan David een Spruit van de gerechtigheid uitspruiten, als deze Spruit niet eerst afgesneden en in de dood gegaan ware? En opnieuw, hoe kan Hij goed regeren, als Hem de Vader niet alles in handen heeft gegeven, als Hij niet dien, die het geweld van de dood had, teniet had gedaan en de kinderen van de dood had verlost? Kan het graf Hem houden, als Hij Sions Koning moet zijn? *Moest Christus is niet deze dingen lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan?*

Wordt van Hem niet gezegd bij Ezechiël: “Het verlorene zal Ik zoeken, en het

weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het kranke zal Ik sterken. En Ik zal een enige Herder over hen verwekken, spreekt God, en Hij zal hen weiden, namelijk mijn Knecht David, die zal hen weiden. Ik zal dezelve en de plaatsen rondom mijn heuvel stellen tot een zegen. En Ik zal de plasregen doen nederdalen op zijn tijd; plasregens van zegen zullen er zijn.” (Ezech. 34 vers 16, 23, 26.) Of, wie is de Steen, van welke Daniël (Hoofdstuk 2) profeteert, - de Steen, afgehouden zonder handen, die het wereldbeeld sloeg, zodat het vermaald neerlag, maar de Steen werd tot een grote berg, also, dat die de hele aarde vervulde? Wiens is dat Koninkrijk, dat al koninkrijken vermaalt en teniet doet, maar zeil in alle eeuwigheid blijft bestaan? O onverstandigen en tragen van hart, om dit niet te verstaan van het hemels Koninkrijk, dat niet gezien wordt op een aarde, die voorbij zal gaan! Heeft niet dezelfde Daniël het duidelijk genoeg van Christus gezegd, dat de Vader Hem heerschappij en eer en het Koninkrijk gaf, dat zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en dat Zijn Koninkrijk niet zal verdorven worden? (Hoofdstuk 7.) En u wilt de Levende bij de doden vinden? Hoe zou één enkele uwer, die onder de aarde slapen, opwaken tot het eeuwige leven, ware Christus in het graf? En dat Hij lijden moest, betuigt Daniël dat niet, als hij schrijft: “Zeventig weken zijn bestemd over Uw volk, en over uw heilige stad, om de overtreding te sluiten, en om de zonden te verzegelen, en om de ongerechtigheid te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen, en om het gezicht en de Profeet te verzegelen, en om de heiligheid van de heiligheden te zalven.” (Daniël 9 vers 24.)

Als het bij Hoséa heet: “Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren, en zoeken de Heere hun God, en David hun Koning, en zij zullen vrezende komen tot den Heere en tot Zijn goedheid in het laatste van de dagen.” (Hos. 3 vers 5.) *Moest dan Christus niet in Zijn heerlijkheid ingaan?*

En als het hij dezelfde Profeet heet: “Ik zal hen van het geweld van de hel verlossen. Ik zal hen vrij maken van de dood: O dood, waar zijn uw pestilentiën? Hel, waar is uw verderf?” (Hos. 13.) Moest de Christus Zich dan niet in de kaken van de dood, en in de banden van de hel hebben bevonden, opdat de dood aan Hem zijn dood, de hel aan Hem haar pestilentie gevonden hebbe, en het Israël Gods uit de hel verlost zij?

Hoe zou het waar kunnen zijn, wat de profeet Joël zegt: “Het zal geschieden, al wie de Naam van de Heere zal aanroepen, zal behouden worden.” (Joël 2 vers 32) Als Christus niet door de vernedering van Zichzelf, door Zijn gehoorzaamheid tot de dood, Zich zulk een machtige Naam verworven had? Daarom kan Hij immers niet meer in het graf zijn. Want anders kon Hij ook “de vervallen hut van David niet weer oprichten, en haar retten vertuinen, en wat aan haar is afgebroken wederoprichten,” zoals de Profeet Amos betuigt. (Hoofdstuk 9 vers 11.) Zou het Koninkrijk van de Heere Christus zijn, zoals Obadja, voorzegt (vers 21), *zo moest Hij in Zijn heerlijkheid ingaan.*

En zo het dan nu de derde dag is, zo kan Hij niet meer in het graf zijn, maar Hij moet opgestaan zijn. Want dat voorzegt de geschiedenis van Jona genoegzaam: op de derde dag was ook Zijn verlossing uit het ingewand van de vis.

Nog eens: *Moest de Christus niet deze dingen lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan?* Hebt u dan niet bij Micha gelezen: “Nu, rot u met benden, gij dochter der bende! Hij zal een belegering tegen ons stellen; zij zullen de Rechter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan”? (Micha 4 vers 14.) Maar nochtans, in het graf kan Hij niet blijven: “De overige van Zijn broederen zullen zich bekeren met de kinderen Israëls.” “Maar Hij, zo heet het van de heerlijkheid Christus (Hoofdstuk 5 vers 3): „Hij zal

staan, en zal weiden in de kracht van de Heere, in de hoogheid van de Naam van de Heere, Zijns Gods. En zij zullen wonen, want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden van de aarde.” En opnieuw spreekt God door Micha (Hoofdstuk 7 vers 15): “Ik zal haar wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij uit Egypteland uittoogt.” En bij Haggai staat vermeld: “De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter worden, dan van het eerste.” (Haggai 2 vers 10.) En Zefanja betuigt: “Zij zullen allen de Naam van de Heere aanroepen en Hem dienen met eenparigen schouder.” “De Koning Israëls, de Heere, is in het midden van u, gij zult geen kwaad meer zien.” (Zef. 3 vers 9, 15.)

Hoe schoon predikt Zacharia *van Zijn lijden en van Zijn heerlijkheid*, als hij zegt: “Te die dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid.” Is deze fontein anders dan in zijn wonden? Is zij vrij en open, als Christus nog in het graf ligt? Nee, Hij is opgestaan, om Zijn woord te vervullen: “De schapen zullen verstrooid worden. Maar Ik zal mijn hand tot de kleinen wenden; die zullen Mijn Naam aanroepen, en Ik zal hen verhoren. Ik zal zeggen: Het is Mijn volk, en het zal zeggen: De Heere is mijn God!” (Zach. 13 vers 7, 9.) Nee, Christus kan niet dood zijn, Hij is opgestaan. Want er staat niet te vergeefs bij Maleachi: “Uliden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen. En gij zult uitgaan, en toenemen, als mestkalveren.” (Mal. 4 vers 2.)

Maar laat varen uw gedachten van een aards koninkrijk, van zichtbare heerlijkheid; verstaat veeleer dit: “Christus moest lijden en in Zijn heerlijkheid ingaan,” opdat u zou juichen: “Wie is een God, gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft, die Zijn toorn niet in eeuwigheid houdt” (Micha 7 vs. 18.) En nu verstaat het woord, het profetische woord, naar Geest, zodat gij niet ziet op dood en graf, maar op de waarheid: “De Heere, de Koning Israëls is in het midden van u, opdat u voor geen tegenspoed zou vrezan!”

Wat dunkt u, mijn Geliefden, zo ik u nu het duizendste gedeelte heb voorgehouden van hetgeen de Heere de beiden discipelen heeft uitgelegd, dan kunt u de negenhonderd negen en negentig delen wel vinden, u, die op de weg naar Emmaüs zijt, en meent, - gisteren ik, heden u, morgen wij beiden, - dat Christus niet is opgestaan. Want het geloof is een hoog en zwaar stuk.

Gelijk de discipelen het betuigden: “Was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg, en als Hij ons de Schriften opende?” Zo moet toch ieder hart ook nu nog branden, als het uit de lieve Profeten de stem van de Bruidegoms verneemt. Hoe trouw is Hij toch in het nagaan van Zijn verdwaalde schapen, die al zulke zielen zijn, welke zich in geen ding weten te helpen, maar dadelijk versaagd en radeloos zijn, omdat zij niets dan nood en dood zien, en menen, dat Hij nu dood is en dood blijft. Hij leidt Zijn heiligen zeer wonderbaar. Als zij aan het vlek Emmaüs, aan het vlek “donkerheid”, gekomen zijn, en Hij hen eerst door zijn woorden gelokt heeft, dat zij niet zonder Hem kunnen zijn, en zij zich nu juist het ongelukkigst zou gevoelen, zo Hij hen alleen liet, daar houdt Hij Zich zó, als wilde Hij nu verder gaan. Laten wij echter van deze lieve discipelen leren, om in zulk een nood en bijzonder in deze dagen Hem vast te houden en te nodigen: “Heere Jezus, blijft met ons. Want het is bij de avond, en de dag is gedaald,” - zo zal Hij wel bij ons ingaan, om met ons te blijven. En kunnen wij Hem nu niet meer lichamelijk aan onze dis hebben en Hem met deze onze ogen niet meer zien, zoals ook Petrus schrijft: “Denwelke gij niet gezien hebt, en nochtans liefhebt.” Dan zullen wij echter ervaringen maken, waarbij Hij ons de ogen zal openen, zodat wij Hem herkennen. Hij moge dan ook na menige trouwe hulp weer van ons verdwijnen, - in elke nood zullen wij, die op Hem vertrouwen, Hem

wederzien.

De lieve Emmaüsgangers keerden toenmaals, hoewel de dag gedaald was, van hun vlek “donkerheid” weer naar Jeruzalem, hetwelk zij eerst de rug hadden toegekeerd. Op de weg in de duisternis onderhielden zij er zich nog over, hoe hun Zijn woord zoeter dan honig en honigzeem was geweest, toen Hij hun de Schriften opende. En zo kwamen zij in onderling gesprek spoedig weer daar, waar al schapen samen waren; daar werden zij andermaal vertroost. Als uit één mond hoorden zij de vreugdekreet: “De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien!” Zij hadden echter ook wat te vertellen, waardoor de andere nieuwe moed werd gegeven. En weldra, toen zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in het midden van hen, en zeide tot hen: “Vrede zij ulieden!” Hiervan was nu nog veel te zeggen.

Dit alleen wil ik u, Emmaüsgangers, toch niet onthouden, dit éne moet nog gezegd zijn: u meent, dat alles eindelijk met u op donkerheid en nacht zal uitlopen. Jezus is echter opgestaan. Hij houdt u met Zijn Woord en met Zijn trouw. Weldra zult u omkeren tot het licht. Vooruit maar in de donkerheid, en met elkaar over Zijn woorden en openbaringen gesproken, opdat het anders zo harde hart heel week worde en als zelf, - want zo bemoedigt de één de ander.

Wij hebben nu een ander Jeruzalem; dat ligt daarboven, - daar zijn alle lieve discipelen samen en dragen kronen en zingen het gezang van Mozes en van het Lam: “Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtig God!” Daarheen gaat het! Het is voor ons nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat, *als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen. Want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is.* Onthoudt Zijn opstandingsgroet aan ons: *Vrede zij ulieden!* Amen.

Nazang: Psalm 142 vers 4, 5.

*'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zodat mijn dood voorhanden scheen,
En al hoop mij heel ontviel,
Daar niemand zorgde voor mijn ziel.
Ik riep tot U; ik zeid': o Heer!
Gij zijt mijn toevlucht, sterkt' en eer;
Gij zijt, zo lang ik leef, mijn deel,
Mijn God, wie ik mij aanbeveel!*

5. LEERREDE OVER LUKAS 24 VERS 34

**Gehouden op Paaszondag, 8 April 1849,
vóór de bediening van het Heilig Avondmaal.**

Voorzang: Psalm 72 vers 1, 7.

*Geef, Heer! den Koning Uwe rechten,
En Uw gerechtigheid
Aan 's Konings Zoon, om Uwe knechten
Te richten met beleid.
Dan zal Hij al Uw volk voortreden,
Rechtvaardig, wijs en zacht;
En Uw ellendigen regeren:
Hun recht doen op hun klacht.*

*Nooddruftigen zal Hij verschonen:
Aan armen, uit gená,
Zijn hulp ter verlossing tonen.
Hij slaat hun zielen gá.
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zo hoog:
Hun bloed, hun tranen en hun lijden,
Zijn dierbaar in Zijn oog.*

Tekst: Lukas 24 vers 34.

“De Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien.”

Apostolische woorden zijn het, die ik in uw schoot leggen wil, gij klein kuddeken van Christus!

Mijn Heere, die mij van 's moeders lichaam af uitverkoren heeft, opdat ik u brengen zou zijn goede woorden, Zijn genadige woorden, en u antwoord geven zou op de vraag van uw hart: “Hoe ziet het daarboven voor mij uit? Zal mijn gebed verhoord worden? Leeft Hij ook voor mij, wie mijn ziel zoekt?”

Apostolische woorden breng ik uit de mond van zulken, die daar zaten in duisternis en schaduwe van de dood, hun geweten beladen met grote en zware zonden, die zij tegen de Heere bedreven hadden, dewijl zij Hem allen verlaten, omdat zij zich al aan Hem geërgerd hadden, en een iegelijk naar het zijne gevlucht was, toen het zwaard ontwaakt was tegen hun Herder, de grote Herder van de schapen. (Zach. 13 vers 6.) Woorden van vreugde, van troost, van leven breng ik u uit de mond van zulken, die beefden en sidderden bij het bewustzijn van hun eigen schuld, van hen, die niet geloven konden, en toch slechts dan alleen vrolijk konden worden, wanneer zij de Heere terug hadden.

Bij de overweging van deze woorden ontsteke de Heere uw geloofsmoed en uw liefde tot de Heere Jezus, door zijn voor Zijn gemeente verworven Geest.

Twee gebeurtenissen delen ons de lieve, verblijde discipelen hier mee:

- 1. De Heere is waarlijk opgestaan.**
- 2. Hij is aan Simon verschenen.**

1. De Heere is waarlijk opgestaan

Ach, die lieve discipelen! Drie jaren lang hadden zij de Heere in hun midden gehad. Hij had zo trouw voor hen gezorgd het had hun, zolang Hij bij hen was, aan niets ontbroken. Hij had hen met zoveel ontferming, lief de en geduld behandeld; zij hadden van Hem steeds woorden vernomen, die zó diep in hun hart gedrongen waren, dat zij Hem eens op zijn droevige vraag: “Wilt gijlieden ook niet weggaan?” antwoordden: “Heere, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden van het eeuwig leven. En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.” (Joh. 6 vers 67, 68.)

Dit geschiedde bij die gelegenheid, toen de Heere het had betuigd: “Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke.” (Joh. 6 vers 44a.) Aan welke woorden veel van Zijn discipelen zich zó ergerden, dat zij teruggingen en voortaan niet meer met Hem wandelden.

De Heilige Geest was nog niet, de discipelen hadden Hem nog niet ontvangen. Maar te leven zonder de Heere, te leven zonder Zijn woorden, was voor hen de dood. Hoe zielsbedroefd moesten zij daarom zijn, toen de Heere van hen weggenomen was, toen Hij een zo smadelijke dood gestorven en daarna begraven was; zij hadden de Heere niet meer, en toch zou Hij Israël verlossen! De woorden, die Hij gesproken had, konden zij maar niet vergeten; echter zagen zij niets meer. Hij was toch een Profeet, krachtig in werken en woorden voor God en al het volk. Nochtans hadden hun overpriesters en oversten Hem overgeleverd tot het oordeel van de dood en Hem gekruisigd. Welk een worsteling in hun binnenste om oplossing van dit raadsel! Hoe moet hun geloof geworsteld hebben! Welke twijfel, welke angst en welk een versagen, welke aanvechtingen van het ongeloof moesten zij verduren! Het kon toch niet gelogen zijn?

Maar nochtans, de Heere was dood. Hij lag in het graf! Ach, hoe konden zij aan opstanding denken? Dat kwam hun volstrekt niet in de gedachten, al had Hij ook nog slechts enige dagen voor het Pasafeest gezegd: “Ik ben de Opstanding en het Leven,” en al had Hij de doden Lazarus opgewekt. Daarbij kwam nu het boze, beschuldigende geweten. “Laat ons met Hem gaan, opdat wij met Hem sterven,” hadden zij gezegd, en ach, hoe hadden zij zich in Gethsemané gedragen, hoe op Golgotha!

Het gaat u niet anders, gij kleine kudde Christus! Wat baat het, of wij het al met het verstand weten, dat Jezus is opgestaan uit de doden, het moet met het hart geloofd zijn, anders heeft het bij ons noch vrucht, noch kracht. En hoe veel komt er bij ons niet tussen, dat het ook van ons wel kan gezegd worden: “Zij verstonden de Schrift nog niet, dat Jezus van de doden moest opstaan.” Vanwaar anders die moedeloosheid in zo velerlei opzicht, dit vreselijk ongeloof, dit vrezen, dit versagen, dit twijfelen, al was Zijn woord gelogen: “Zie, Ik ben met u al dagen tot aan de voleinding van de wereld”? Hoe menig voornemen, de Heere te volgen door bezaaide en onbezaaide landen, Hem getrouw te blijven, niet meer te zondigen, liever alles prijs te geven, leed niet al schipbreuk! Hoe menigeen zit vroeg en laat in duisternis, al was de levende Heiland dood en begraven!

Moeten wij niet Zijn dood gelijkvormig worden? Willen wij dat anders? Maar die wegen, dié wegen, waarin dat geschiedt, zijn die niet al steeds zulke wegen, waarin wij ten grave hebben te dragen al onze begeerte, onze hoop, onze uitzichten, ons leven, onze gerechtigheid, ja, onze Christus Zélf? Zoals Abraham zijn zoon Izak, dat kind der belofte, op het altaar leggen en slachten moest; zodat hij zijn hele honderdjarige weg met al daarop verkregen beloften in de dood moest geven? En de

oude mens, moet die niet met Christus gekruisigd zijn?

En toch, als zulke dingen in de praktijk van het leven moeten geschieden, laten wij dan de hoop op de nieuwe mens en op zijn leven niet varen? Ach, hoe menig een kan niet leven zonder de Heere en Zijn woorden, maar hij zoekt Hem 's nachts en vindt Hem niet! (Hoogl. 3 vers I.) Zijn woorden schijnen gelogen te zijn; het schijnt uit en voorbij te zijn met de belofte. De gebeden schijnen niet verhoord, de tranen niet geteld, de verzuchtingen niet vernomen te worden. Daar is dan alles dood om ons heen, alles zwijgt, alles is duister. De mens is dood, ellendig, en zo is dan de Heere ook dood en staat niet weer op.

Hier en ginds zit een terneer. Hoe gelukkig zou hij zijn, als hij durfde te zeggen: niet alleen voor andere, maar ook voor mij! Hij is ook mijn Heere! Maar het beschuldigend geweten spreekt: men heeft zijn Heere verloochend en met de duivel gemene zaak gemaakt, om diens wil te volbrengen. Elders zit men in het duister, waagt het niet, de gordijnen te openen, men schuwt het licht, men is ziek en begraven onder de toorn, onder de last van zijn zonden, - en de Heere is ook dood en begraven! Ach, wat verstaat men in nood, droefheid, ellende, armoede, aanvechting en zonden van opstanding, wanneer de Heere niet Zelf tot ons komt en ons troost?

De Heere Jezus maakt het echter thans niet anders, dan toen. Hij laat Zijn bedroefden niet zonder troost; zij zullen heilig lachen, en hun droefheid zal in vreugde veranderd worden. Hij heeft Zich toen geen moeite gegeven, om Zich aan de overpriesters en oversten van het volk, aan Kájafas, Herodes of Pilatus levend te vertonen. Hij is niet op de tinne van de tempel gestegen, om Zich aan het volk te vertonen, maar aan de zwakke en moedeloze vrouwen heeft Hij Zich geopenbaard. Hij is vroeg opgestaan, om Zijn volk, Zijn kleine kudde te vertroosten, de arme bevreesde discipelen, die in hardnekkig ongeloof verkeerden en van alle hoop beroofd waren, in wie echter de liefde gebleven was. En Hij, heeft ons eerst liefgehad. Daarom hebben wij Hem lief. Hij is groter, is machtiger in liefde, in genade, in trouw, dan Zijn discipelen groot en machtig zijn in zonden, in ongeloof en ontrouw. En zo snel is geen bliksem, als Hij snel is om Zijn treurigen te troosten. Daarom verzekert Hij hen van Zijn opstanding, zodra Hij opgestaan is. En in Zijn discipelen brandt het hart - daar zij toch zelf zo diep bekommerd zijn geweest, - om aan alle bekommerden de blijde boodschap mee te delen. Daarom, zodra zij Kleopas en zijn metgezel, die uit het vlek "donkerheid" kwamen, vóór zich zien, kunnen zij het niet voor zich houden, maar roepen het hun als uit één mond toe: *"De Heere is waarlijk opgestaan!"*

"De Heere is waarlijk opgestaan." Met deze woorden uit de mond van Zijn discipelen ben ik voor u opgetreden, omdat ik van deze waarheid verzekerd ben. En met die troost, waarmee de Heere mij getroost heeft, troost ik u weer door van de Heeren genade, opdat u in leven en in sterven een zekere troost hebben zou, en deze uw troost blijve.

"De Heere is opgestaan," - wat zegt dat? Dat zegt alles, wat aan een arm en ellendig mens moed kan geven. Hij, die het geweld van de dood had, dat is de duivel, heeft de Heere niet kunnen houden, hij heeft Hem uit het graf moeten loslaten. Zo is dan ons geloof niet ijdel, zo zijn wij dan niet meer in onze zonden, zo zijn wij met Hem opgewekt, met Hem opgestaan; zo kan ons geen graf, hoedanig een ook geen dood, van welke gestalte ook meer houden. Niet voor Zichzelf is Christus op gestaan, maar als de tweede Adam is Hij zijn God opgestaan, tot onze rechtvaardigmaking, gelijk de Apostel Paulus betuigt: "Hij is overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking." (Rom. 4 vers 25.) Zo zal dan de wereld niet haar moorden, de

dood met zijn doden, de Satan met zijn aanklachten niets aan ons hebben, niets meer tegen ons kunnen uitrichten. Moge het ook de schijn hebben, alsof het geloof geheel verdwenen was, moge alle hoop vervlogen zijn, ligt nog maar dit éne in het hart: “Heere, waar zullen wij heengaan, Gij hebt de woorden van het eeuwig leven!” Ligt nog maar de liefde in het hart dat men toch liever de hele wereld en de hele zondedienst voor de Heere eraan geeft, en slechts dan blij kan zijn, als men Hem heeft; ... dan zal men het tot zijn troost vernemen: *De Heere is opgestaan!* Zo zijn wij dan gerechtvaardigd in Hem. Het ging leven om leven. Hij heeft Zijn leven voor ons gegeven, zo kunnen dan duivel en dood niets meer uitrichten, zo wij de Heere aanhangen. Hij zal nu op de beste wijze voor ons zorgen. Daartoe is Zijn opstanding een zeker pand van onze zalige opstanding.

Het blijft, wel is waar, een zwaar stuk, de opstanding van Christus voor zichzelf te geloven. De discipelen hebben het zelf ervaren, hoe machtig het ongeloof zich tegen deze waarheid verzet. Daarom zeggen wij ook om alle twijfel weg te nemen. De Heere is waarlijk opgestaan!” Dit “waarlijk” kwam hun uit het hart gelijk het de Profeet Jesaja, uit het hart kwam, toen hij uitriep: “Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.” (Jesaja, 53 vers 4a.) Dit: “, “waarlijk” dient, om alle twijfel weg te nemen. Zij bestrijden daarmee hunnen eigen ongeloof en dat van andere, jagen het op de vlucht en grijpen het weer aan, wanneer het nieuwe aanvallen maken wil.

Onze Heere is waarlijk opgestaan. Zo zijn wij dan waarlijk in die stand gezet, dat wij de dood niet zullen zien. Waarlijk, zijn wij in Hem gerechtvaardigd; waarlijk is het de werking van de sterkte van Zijn macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, - die aan ons werkt, om ons van de wereld af en daarheen te brengen, waar Christus is. Waarlijk hebben wij het eeuwige leven. Waarlijk zal onze hoop niet beschaamd worden. Waarachtig is het, wat wij voor gewis en zeker houden van onze uitverkiezing, waarmee God ons, Geliefden, uitverkoren heeft ter eeuwige zaligheid. Waarlijk zal Christus als de Laatste over ons stof opstaan (Job 19 vers 25). Waarlijk zal Hij ons niet verlaten in onze laatste ure, waarlijk ons gebeente in het graf bewaren en ons uit het graf opwekken! Waarlijk zullen wij Hem zien, gelijk Hij is! Waarachtig zijn al deze dingen, al zien wij er niets van. En de kracht van Zijn opstanding, wie kan die loochenen? Zij is van tekenen en wonderen omgeven, hoe zij ons door al het zichtbare heen geholpen en elke bruisende zee, die zich tegen ons verhief, gescholden heeft.

2. Hij is aan Simon verschenen

Wat staat bij menigeen in de weg, dat dit “waarlijk” echter niet vastgehouden kan worden? Dit, dat u niets dan jammer en ellende bij u vindt, gij bedroefd hart! Dit, dat ge in uw vlees niets goeds, maar alleen schande en zonde ontdekt. Daarom buigt u het hoofd neer, en het behaagt u niet, om het op te heffen. En van grote angst klopt en siddert uw hart vanwege Gods grote toorn en is vol lijden en zuchten en breekt los in een klaaglijk wenen, omdat het zich niet kan inhouden. U bent zo bekommerd vanwege uw zonden, en er is geen kracht om u ook maar aan het geringste vast te houden, als ten hoogste voor een ogenblik. Maar spoedig is het weer voorbij, ‘en het licht uwer ogen is niet meer bij u’. U klaagt: “Mijn zonden gaan mij over het hoofd, en zij zijn zwaar geworden als een zware last.” Welaan, hebt u het gehoord, hebt u het al gehoord, u die wegzinkt voor het Woord Gods, u allen, in wier hart en gebaande wegen zijn, en die liever naar het lege graf van de Heere gaat, dan naar de ijdele wereld terugkeert? “De Heere is van Simon gezien!”

O, waartoe toch langer kwade gedachten van God! Waarom geven wij eraan nog langer toe? In de hart van de discipelen, in de hart en van de engelen leeft het: Simon Petrus moet vertroost zijn! - "Hij is van Simon gezien!" zeggen de discipelen. "Zegt het aan Petrus," Markus 16: 7, roepen de engelen de vrouwen toe! En de Heere Jezus Zelf laat Zijn Petrus niet in zijn zielesmart liggen. Hij kende later ook Paulus wel, die Hij op de weg naar Damaskus gegrepen had. Hij zag het wel, hoe hij daar in gebed en tranen lag; daarom heette het ook tot Ananias: "Sta op, en ga in de straat, genaamd de Rechte, en vraag in het huis van Judas naar één, met naam Saulus, van Tarsen: want zie, hij bidt. En Ananias ging heen en kwam in het huis. En de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder! de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, die u verschenen is op de weg, die gij kwaamt, opdat gij weer ziende en met den Heilige Geest vervuld zou worden." (Hand. 9 vers 11, 17.)

Maar Simon Petrus, - wat had hij gedaan? Hij had gezegd: "Heere, ik ben bereid, met U in de gevangenis en in de dood te gaan." Hij had de mond der Waarheid gelogenstraft, toen Deze sprak: "In deze nacht zult gij allen aan Mij geërgerd worden." Hij had daarop geantwoord: "Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden." (Matth. 26 vers 31, 33.) En nu is het u bekend, dat, hoewel zijn verderf hem ontdekt was geworden, hij dat niet had willen aannemen. U weet het, inzonderheid uit Markus (Hoofdstuk 14.), wat hij gedaan heeft in het paleis van de hogepriester, hoe hij daar ten laatste zichzelf begon te vervloeken en te zweren: "Ik ken de Mens niet, van wie gij spreekt!" Maar dit weet u ook wel, wat ons Lukas bericht (Hoofdstuk 22): "En de Heere, Zich omkerende, zag Petrus aan. En Petrus werd indachtig het woord van de Heere, hoe Hij hem gezegd had: Eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen. En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk."

"Zie, Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd, dat zij in de groeve van de vertering niet kwame. Want Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen." (Jesaja, 38 vers 17.) Dat heeft Petrus kunnen getuigen, nadat de Heere aan hem verschenen was. Dit woord mag u ook voor u nemen, u, die menigmaal naar buiten bent gegaan en bitter hebt geweend, menigmaal naar buiten gaat en bitter weent vanwege uw zonden. Dat zal daar toch niet voor niets staan, dat de engelen roepen: "Zegt het aan Petrus!" Niet voor niets zal het daar staan, wat de discipelen van de Heere zeggen: "Hij is aan Simon verschenen!" - "Evangelie" heet dat, wat wij vóór ons hebben. Zo is het dan degenen tot troost, die vermoeid en belast zijn, die grote en zware zonden hebben, die, eenzaam en verlaten, in droefheid van hun ziel menigmaal ronddwalen en heden of morgen niets liever zouden wensen, dan dat het waar mocht zijn: "De Heere is waarlijk opgestaan!"

"Ja," zo heet het, "had ik het geloof van die discipelen, die toen zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan!" Nu, was dan het geloof van Petrus iets anders, dan dit, dat het hem diep smartte, dat hij de Heere niet geloofd had? En was het geloof van deze discipelen dan zo onbewegelijk? Spoedig daarna verschijnt hen de Heere Zelf, en hoewel Hij zegt: "Vrede zij ulieden!" werden zij toch verschrikt en waren bevreesd en meenden een geest te zien. Daar ziet u, hoe het met het geloof gesteld is, wanneer het waar geloof is. Daar is ook vreze en beving, daar zijn verkeerde gedachten, en men gaat met Petrus naar het lege graf. Men meent, daar moet de Heere toch wel zijn: men zoekt de Levende bij de doden. En heeft men niets gevonden, dan gaat men weer heen. Zo is echter de Heere, de Opgestane, niet. Hij bekommert Zich veel meer om het leven van Zijn discipelen, dan zij zich bekommeren om Zijn leven. Hij is veel gelukkiger en blijder daarin, dat Hij Zich aan hen zal kunnen openbaren, dan zij

gelukkig en blij kunnen zijn daarover, dat zij Hem zullen gevonden hebben. En zo geweldig kan hij een mens die dorst naar genade niet zijn, als Hij geweldig is in Zijn begeerte, om de naar genade dorstende in de wijnkelder te voeren. (Hoogl. 2 vers 4)

“Mocht Hij ook aan mij verschijnen!” Mag deze of geen wel denken. Goed, u zult uw wens hebben, wanneer u niet nalaat, totdat u Hem gevonden hebt. Is dit het verlangen van uw ziel, dan hebt u Hem lief. “En wie Mij liefheeft, (zo heeft Hij gesproken) die zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal Mij aan hem openbaren.”

Maar hoe wil de Heere nu aan ons verschijnen? Hoe wil Hij Zich aan ons openbaren? In Zijn Woord, door Zijn Geest, in de middelen, die Hij daartoe verordend heeft. Grijpt die aan in het geloof, ondanks alle tegenspraak van de zijde van het vlees en van de duivel, van zonde en nood. Anders moet de Heere ons straffen vanwege ons ongeloof en de hardheid van ons hart, dat wij degenen niet geloven, die Hem gezien hebben, en die het ons toeroepen: “De Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien!”

Maar nu, gij Simons, gij Maria's, gij, klein kuddeke, u die graag geloven zou, maar de zaak is u te groot, te machtig, - nadert tot de dis van de Heere, opdat u uit de hand van de dienaars, die het u ook betuigt: “De Heere is waarlijk opgestaan!” - de tekenen en zegelen tot u neemt, opdat die uw zwak geloof ophelpen! Ze werken onzichtbaar, onmerkbaar, wanneer ge uw hart hemelwaarts verheft. Ze werken in de nood, opdat wij als de dood ons aan het einde verslinden wil, de ondervinding hebben van de kracht van Zijn opstanding, om het dan de dood in het aangezicht te zeggen: “De Heere is waarlijk opgestaan! Ook is Hij van mij, van mij gezien, die het niet waard ben, dat Hij mij zó lief heeft gehad.” Amen.

Slotzang: Psalm 89 vers 7, 8.

*Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort!
Zij wand'len, Heer! in het licht van het Godlijk, aanschijn voort,
Zij zullen in Uw Naam zich al den dag verblijden:
Uw goedheid straalt hun toe, Uw macht schraagt hen in het lijden;
Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen,
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw woord verhogen.*

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht.
Uw vrije gunst alleen wordt de eer toegebracht!
Wij steken het hoofd omhoog, en zullen de eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen:
Want God is ons ten schild in het strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Israels God gegeven.*

6. LEERREDE OVER Johannes 20 vers 19, 20

Datum wanneer uitgesproken onbekend

Laat ons, om bevestigd te worden van Christus, samen lezen, wat geschreven staat:

Tekst: Johannes 20 : 19, 20.

“Als het dan avond was, op denzelfden eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden. En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij de Heere zagen.”

Geliefden.

De discipelen waren hier vergaderd. De discipelen van de Heere Jezus, tot wie de Heere Zelf gezegd had dat vlees noch bloed hun had geopenbaard, wat zij van Hem wisten, maar hun Vader in de hemelen. De discipelen, die gedurende drie jaren het vertroostende en heilzame onderwijs van de Heere genoten hadden, die hoog begenadigde discipelen, tot wie de Heere Zelf gezegd had: „ulieden is het gegeven, de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen te kennen, maar tot degenen, die buiten zijn, spreek ik door gelijkenissen, opdat zij ziende, niet zien, en horende, niet horen, noch ook verstaan.” Die discipelen zien wij hier vergaderd, tot wie de Heere gezegd had: „Gij zijt steeds bij Mij gebleven in al Mijn verzoeking, en Ik verordineer u het koninkrijk, gelijk Mijn Vader het Mij verordineerd heeft.”

Deze discipelen waren vergaderd, maar zij waren gewis niet in een stemming zo opgewekt en vrolijk, als waarin velen van u zijn, als zij het schone paaslied aanheffen, dat de Heere door Zijn dienstknecht Luther ons geschonken heeft:

*Hij die in doodse banden lag,
Voor onze schuld gegeven,
Is opgestaan ten derden dag,
En bracht ons zo het leven.
Daarom laat ons vrolijk zijn,
God danken met klanken rein,
En zingen: Halleluja!*

Nee! De stemming, waarin zulke woorden gezongen worden, ontbrak hun geheel en al, en verslagen, verlegen, hard bekommerd, met het hoofd op de borst gezonken, en vol vragen der twijfelmoedigheid, zaten zij daar ter neer Zij konden 's Heeren weg maar niet vatten, noch begrijpen. ‘Is er dan niets meer waar van Gods waarheid? Hebben wij ons dan al deze jaren lang bedrogen? Dood is Hij, dood is Hij! En wat die vrouwen nu ook mogen praten, wij, juist wij, die Hem het allernaast stonden, hebben Hem niet gezien Nee! Wij kunnen het niet geloven, wij willen het niet geloven. En al konden wij het geloven, wij willen het niet geloven, en kunnen het ook niet, al wilden wij.’

Maar dat is wonderlijk, dat, niettegenstaande dit alles, waren die droeve twijfelaars nochtans vergaderd. Het zwaard had de Herder getroffen, de schapen waren verstrooid. Maar zie, dat is nu de wonderbare gemeenschap der heiligen, dat is de

Geest, die in hen was, dat is het onvergankelijke zaad, waaruit zij waren geboren! Dat was het, wat hen samen dreef, zodat de een de ander opzocht en zij elkaar hun angst, hunnen nood, hun bezwaren en twijfelingen meedeelden.

Wat was dat nu voor een kerk, wat was dat nu voor een vergadering? In plaats van zich onderling te bemoedigen en te versterken, maakte de een de ander nog maar meer bezwaard en twijfelmoedig, en men hielp zich over en weer nog maar dieper in nacht en duisternis. De een was zo wijs als de ander: „Gods Woord, nu ja; God, de Heere Jezus, ja, daarvoor hebben wij immers de grootste eerbied. Wij willen gewis dat niet laten varen, noch in het minste daarvan afwijken. Maar wij hebben immers niets dan de gruwelijkste dood voor ogen? Alles, alles is met ons uit en gedaan.” Dat zegt nu Johannes wel niet uitdrukkelijk, maar Lukas deelt ons mee (Lukas 24 vs. 11) *dat de woorden van de vrouwen, die de levende Heere gezien hadden, hen, de discipel, ijdel geklap schenen te zijn, en zij haar niet geloofden.*

En toch was het des Heeren Woord, dat die vrouwen tot hen spraken, en dat zij van de Heere ontvangen hadden. Want zo had immers de Heere Zelf tot Maria Magdalena en de andere vrouwen gesproken: *boodschapt het Mijn broederen, dat Ik opgestaan ben en hen voorga naar Galiléa.* Maar de discipelen wilden de vrouwen niet geloven. Zij zaten zoo diep in angst, in nood, in vertwijfeling en vrees! De deuren waren gesloten, zoo bang waren zij., dat de dienstknechten des Hoogepriesters zouden komen, en sommigen uit hen zouden gevangen nemen.

O wat is het volk des Heeren toch een zonderling volk: het gelooft, en terwijl het gelooft, gelooft het toch niet. Eng sluit het zich bij elkaar aan, maar terzelfder tijd gevoelt het weinig of niets van de zalige band, die hen allen samen houdt, maar een ieder gaat gebukt onder de zware last, die op zijn schouders rust. Het hoofd hangt op de toegeschroefde borst, allerlei twijfelingen drijven de ziel heen en weer, en nochtans is er in het hart een vragen naar de levende God! Zullen wij dit niet ter harte nemen, en onszelf eens afvragen: *gelooft u het eigenlijk wel?* Klinkt u dat ook niet als ijdel geklap in de oren, als een ander u verkondigt: ‘Zo zeker als Jezus opgestaan is, bent u niet meer in uw zonden, ofschoon ge er naar uw gevoel diep in ligt verzonken? En zo gewis, als Jezus uit de dood is opgestaan, bent u uit al uw nood verlost, al bent u benauwd van alle zijden?’

Neemt u dit onvoorwaardelijk aan, als een ander u dat predikt? Kunt u dat aannemen, dat eer zon en maan en sterren van de hemel zullen vallen, eer God één enig gebed van de Zijnen niet eindelijk, eindelijk verhooren zoude, of liever eer Hij niet reeds al uw gebeden verhoord heeft, terwijl u denkt, dat Hij doof is voor uw klachten? Eerder zullen zon, maan en sterren van de hemel vallen, eer de Heere Jezus de duivel zou veroorloven één enkel schaapje van Zijn kudde te verslinden. En al was u ook in de muil van de vader der leugenen, de helse vijand vastgeraakt, ja zó diep in zijn keel verslonden, dat u er alleen als bij een oorlapje uit kunt worden getrokken, zo komt u er toch gewis uit, zowaar Jezus Christus uit de dood is opgestaan! Ja! Het is u nu weer gezegd en nogmaals gezegd, maar als morgen of overmorgen het bij u is: *oude zonde en nieuwe nood*, hoe zal het er dan bij u uitzien? Ach, leer toch eens allereerst u op een rij te stellen met die discipelen des Heeren Jezus, die daar zo vol schrik en vrees vergaderd waren. Leer dan eens uit 's harten grond bekennen: ‘Ik geloof evenmin iets van 's Heeren Opstanding als zij. Wat ik daaromtrent ook hoor, wat men mij daarvan verkondigt, wat ik ook daarover mag gelezen hebben, ik geloof de opstanding van de Heere Jezus niet, en ik kan er niet aan geloven.’

Deze zonde moet erkend en beleden worden, en onze onmacht om te geloven, verontschuldigt ons in generlei opzicht! En waar het harde ongeloof een arm mensen werkelijk tot zonde wordt, daar wordt ook zijn hart verbrijzeld. U blijft op uw zonden

zitten, in uw nood, u wenst wel, dat alles met u anders werd. U zou ook graag uit alle onvrede en vrees verlost zijn en dat zou dan onmiddellijk moeten plaats grijpen, als u het wilt.

Maar zo is 's Heeren weg niet. Hij wil ons leren door geloof, en niet door aanschouwen, te wandelen. Dat verstaat een huisvrouw toch wel, als ik tot haar zeg: wat staat u te klagen over die grote menigte vuil linnen, dat u te reinigen hebt? Hier is water, hier is zeep! Dat het linnen vuil is, weten wij, maar wat baat het daarover te jammeren en te klagen? Dat het goed niet ingewreven, niet in het reinigende water gestoken wordt, dat is verschrikkelijk, want dan blijft alles vuil, en u blijft, als de avond komt nog met al uw vuil wasgoed zitten. En gelijk de onreinheid van het linnen op zichzelf geen beletsel is tot zijn reiniging, zo staat de zonde ook de Heere niet in de weg om u te verlossen. Maar dat moet u de hoofdzonde, de zonde aller zonden worden, dat u het harde ongeloof en de onzalige twijfelingen niet voor zonde erkennen wilt. Want het is niet anders, dan ons ongelukzalig en dwaas ongeloof, dat ons verhindert aan genade te geloven, waar niets dan zonde gezien wordt; leven te geloven, waar wij midden in de dood liggen. Waar eenzaamheid en verlatenheid gevoeld en ervaren wordt, toch de hoed te zwaaien en blij uit te roepen: „omdat Christus van God verlaten is geweest, kan ik nooit en nimmermeer van God verlaten blijven.”

De discipelen waren vol vrees, maar te midden van hun vrees voor de Joden hadden zij nochtans geloof. Zij geloofden wel niet, dat Jezus opgestaan was, maar nochtans was er geloof bij hen aanwezig. Een geloof echter, waarvan zij zichzelf geen rekenschap konden geven, noch rekenschap van konden afleggen. Want immers zij waren vergaderd. Waren zij geheel en al ongelovig geweest, dan zouden zij zich niet op straat, gewaagd hebben, maar toen uit Jeruzalem gevlucht. Dat doen zij echter niet; maar zij komen samen. Zo bleek het zaligmakend geloof in hen te wonen, maar nochtans, zagen en gevoelden zij niets dan het hardste ongeloof. Wat was daarvan de oorzaak? Omdat zij, om te kunnen geloven, de Heere Jezus Zelf wilden gezien hebben, zij moesten de waarheid Zijner opstanding zelf ondervinden, zelf ervaren hebben.

Maar wat is de oorzaak van hun en onze vreesachtigheid? De zonde is de ware oorzaak der vreesachtigheid. Want ach, hoe schandelijk was hun gedrag geweest! Zij waren immers allen lafhartig op de vlucht gegaan. Zij die gezworen hadden: nee, wij gaan met U in de dood, wat er ook gebeurd! Wij blijven U trouw, wij verlaten en verloochenen U nimmermeer! Want zulk een goede mening heeft een mens, die nog niet aan zichzelf ontdekt is, van zichzelf. O, als de grote Herder daar Boven ons niet door alle diepten en engten heen draagt, dan zijn wij allen, o zo spoedig van de rechte weg af, en vluchten verre, verre van Hem. Ja, het was de zonde, het was het kwade geweten, dat deze vreesachtigheid in hen veroorzaakte. Indien zij geen zonden op het geweten hadden gehad, zij zouden de deuren niet zo angstvallig gesloten hebben, en zouden niet zo bang zijn geweest voor de Joden. Want, als ik een vrij geweten heb, behoef ik banden, noch dood te vrezen, behoef ik niets te schuwen, wat God mij over het hoofd wil doen komen. Dan kan ik rustig zingen:

De Heer is bij mij, 'k zal niet vrezen;

De Heer zal mij getrouw behoên.

Daar God mijn Schild en Hulp wil wezen,

Wat zal een nietig mens mij doen?

Psalm 118 vs. 3b.

Maar hadden dan de discipelen nooit van de opstanding des Heeren Jezus uit de dood gehoord? Had dan de Heere Jezus niet voorzeggd, dat Hij zoude opstaan, uit de dood?

Hadden zij het niet in de Schrift kunnen lezen, en was het hun niet door de vrouwen, die dierbare zusters in de Heere, luide gezegd, dat het werkelijk geschied was? Ja! Maar antwoord u eens, geliefden! Heeft de Heere Jezus ook niet reeds menig woord tot u gesproken? Misschien wel onlangs, toen u mocht aanzitten aan Zijn dis? En kort daarop – och, misschien wel aan dezelfde dis, ontmoette u het een of ander, en het hoofd zonk weer op de borst en alles was weer geheel verkeerd en verdraaid in uw binnenste. Zie! dan wordt de mens door vrees overvallen, het verstand, het geestelijke verstand bewolkt zich, het hoofd duizelt, en dan gelooft men niets meer dan dood, verderf en ondergang. De gedachte aan verlossing en opstanding is ver van ons gevloeden.

Niets geloofden deze jongeren, zij konden niets geloven, zij wilden ook niets geloven, want de zonde belette het hen. Heilzame weg! O mijn geliefden! Waren wij ook maar in waarheid over onze zonden bezwaard! Zeker, de discipelen wensten van ganser hart, dat, wat zij gehoord hadden, waar mocht zijn. Zij hongerden en dorstten er naar de Heere Jezus te zien, maar nochtans was het hun bang om het hart. O wat een heilzame weg, waarop de mens door de heilige wet Gods zo wordt ter neergeworpen, dat hij een waarachtig en berouwvol gevoel van zijn zonden ontvangt! Is maar eerst het waarachtig berouw over de zonde in het hart gewerkt, dan ontstaat er ook strijd in dat verbrijzelde en treurende hart, en wel daarover dat men de opstanding graag wilde, maar niet kan geloven. Een hevige strijd ontbrandt in het binnenste, waarbij het nacht, stikdonker nacht wordt in de ziel, en ook het laatste vonkje licht wordt uitgeblust, zodat men de vertwijfeling nabij is. Maar dan is ook de Heere niet ver, en ongedacht en ongemerkt, staat Hij bij zulk een ter dood toe benauwd en wanhopig mens.

De duivel ten hoon verscheen de Heere Jezus na Zijn opstanding allereerst niet aan een man, maar aan een zwakke vrouw, en dat wel aan Maria Magdalena, uit wie Hij zeven duivelen had uitgeworpen. Ook de tweede verschijning viel het zwakkere geslacht te beurt, want het waren weer vrouwen, die Hij op de weg tegemoet kwam en Zijn vriendelijk: „Wees gegroet!” toeriep.

Maar daarna is Hij van lieverlee aan al Zijn volk verschenen, en was Hij ook Zijn discipelen indachtig, en spoedde Zich tot hen; toen zij er nog niets van wisten. Daar zaten zij samen vergaderd. Zij wierpen zeker allerlei twistvragen op: vragen van mismoedigheid, van wanhoop en van angst. Zo maakten zij het zichzelf en elkaar banger en banger, duisterder en duisterder.

Zie! Daar opeens komt Jezus en staat midden onder hen, en spreekt: vrede zij u! O, wat een verrassing was dat! Dat hadden zij nooit durven geloven, dat terwijl bij hun zoveel zonden waren, bij Hem zoveel genade was! Dat was meer dan zij ooit verwacht hadden, dat Hij het hen wilde vergeven, van ganser hart vergeven, dat zij Hem getrotseerd hadden en Hem niet hadden geloofd, toen Hij tot hen zei: *in deze nacht zult gij allen aan Mij geërgerd worden.* Maar zó is de Heere! Zó openbaart zich steeds de waarheid van Zijn opstanding. Gesloten waren de deuren om de vrees der Joden, en in hun ongeloof meenden zij: nu wij de deuren gesloten hebben, kan God, kan de Heere Jezus ook niet binnen komen. Zeker, dat is een heldin, die, waar de nood ten top is gestegen, met het „nochtans des geloofs” komt en het waagt uit te spreken: hoe vreselijk het er ook uit moge zien, toch staan de zaken anders!

Maar wij arme mensen, verstaan van nature niets anders, dan onze deuren te sluiten, om door deze maatregel, zo wij menen, nog ergere nood en angst uit onze huizen en harten te houden. Dan sluiten wij vaak niet alleen onze deur, maar de vensters er nog bij, en doen de blinden potdicht, opdat er toch maar geen straaltje licht en uitkomst in

ons hart schijnt. En dan klimt de nood wel eens zó hoog, dat, waar God begint te troosten, men door de hevigheid der smart geen troost aannemen kan, ja ook niet aannemen wil. „Ja! zegt dan het benauwde hart, voor anderen mag dat alles gelden, en ook ik heb het als waarachtig erkend en ervaren in de vroegere wegen, die de Heere met mij ging, maar nu, nu is het tijd van algehele ondergang!”

Maar aan al zulke sombere gedachten en redeneringen stoort de Heere Jezus Zich niet, en de wijze waarop Hij komt is geheel zacht en ongemerkt. Hij breekt de sloten en grendels niet in stukken. Nee! Als Hij komt, laat Hij eerst de nood de nood, de vreze der Joden de vreze der Joden zijn. Hij slaat de deuren niet wijd open. Hij treedt niet binnen met een legioen engelen. Hij begint niet met de discipelen te verwijten: „waarom zijt ge toch zo ongelovig ? Ik ga nu immers alle vijanden op 't hoofd slaan, hun leugenmonden zullen nu voorgoed gestopt worden, zij zullen allen weten, dat Ik ben opgestaan uit de dood!” Nee! Zo handelt de Heere niet. Maar heel ongemerkt en zachtkens, treedt Hij binnen. Hij laat de nood, waarin de Zijnen op dat ogenblik verkeren, voor hetgeen die was, en met Zijn verheerlijkt lichaam komt Hij door de gesloten deur heen. Meen nu niet, dat Hij de deur zachtkens geopend en zo binnen gekomen is, want dat was onmogelijk door de wijze, waarop toen ter tijde de deuren gebouwd waren en open werden gedaan. Niet met uiterlijk gelaat, niet met pronk en pracht, komt de Heere Jezus. Hij verslaat niet plotseling al Zijn vijanden, want Hij verschijnt niet aan Zijn jongeren om hen opgeblazen en vol inbeeldingen des harten te maken, zodat zij hun tegenstanders luid kunnen toeroepen: Ziet u nu wel, dat wij gelijk hadden en u ongelijk had? Hij laat de zaak, zoals zij is, laat de deur, die gesloten was, gesloten blijven. Genoeg, Hij staat in hun midden!

Waar de Heere Jezus vrede geeft, daar geeft Hij die niet, zoals de wereld hem geeft. Bij de wereld heet alleen uiterlijke vrede, *vrede*. Een vrede, die echter spoedig in haat en tweedracht verandert. De vrede die de Heere Jezus brengt, is niet zichtbaar, maar een vaste, onzichtbare, waarachtige, zoete en hemelse vrede. Zodat een arm geplaagd mens erdoor getroost is, en God de Heere hem, - ofschoon zijn geweten hem aanklaagt, dat hij geen der geboden Gods ooit gehouden heeft, maar nog steeds tot alle boosheid geneigd is, - hem nochtans wil toerekenen, wat Christus gedaan en volbracht heeft.

Uiterlijk, zichtbaar, tastbaar, neemt de Heere Jezus, waar Hij met Zijn vrede komt niet aanstonds nood en dood weg. Hij slaat niet plotseling al Zijne vijanden dood. Hij maakt niet plotseling een eind aan de boosheid en vijandschap van de mensen. Want ach, dan zou Hij wel de hele wereld in vlammen moeten doen ondergaan! Nee! Maar, dat is Zijn weg en wijze van regeren, dat Hij tot op de jongste dag de duivel duivel, de paus paus laat zijn, en zonde, nood en dood laat woeden hier op aarde. Dat moet zo blijven tot de grote dag des oordeels, Maar Hij trekt binnen in het arme, verslagen hart. En waar Jezus vrede geeft, daar is ook vrede, te midden van de heetste strijd. Daar zijn de zonden waarachtig weggenomen, hoe hevig de strijd ook is, die men daarmee te voeren heeft. Hoe hoog de golven van nood en dood ook mogen gaan; daar is vrede met God, en een nieuwe, levende weg tot de troon der genade, om voortdurend om genade te blijven bedelen.

Waar de Heere vrede geeft, daar is vrede, te midden van nood en dood, te midden van alle vijanden. Ach, mijn geliefden! Het is toch niet de vraag, hoe de zaken er hier uiterlijk uitzien, maar, hoe het waarachtig in het hart is gelegen. Gun de duivel maar zijn schijnleven, zijn schijnvrede, zijn schijnoverwinningen! Want, werkelijk, onze ogen zullen het nog aanschouwen, dat dát alles ten laatste in verwarring en verrotting zal eindigen. Hier binnen in de borst, in het vaak bange, gejaagde hart is het, dat Jezus

Zijn vrede geeft en als Hij vrede geeft, dan weet men het ook wel. Als de vrede Gods in het harte aanwezig is, dan is men kalm en gerust, gelijk een koning rustig de vijand tegenover staat, als hij zijn wel doordacht en overlegd krijgsplan in de zak draagt. Wat baat hem echter dat heerlijke en kostelijke plan, wat baten hem alle berekeningen, als hij rustig in zijn paleis blijft zitten? Midden onder zijn vijanden moet hij heersen en vrede hebben. Zo is het ook gelegen met het koninkrijk Gods, met het koninkrijk der hemelen, met de heerschappij des geloofs. Vrede, te midden van onvrede, vrede! midden onder de vijanden! Dat is de leuze van de Heere.

Als u nu leest, hoe de Heere Jezus handelt met Zijn discipelen, kunt u uit het heerlijke evangelie leren, dat, als u beschaamd en bedrukt neerzit vanwege de hardheid van uw ongeloof, de Heere Jezus zulke ongelovigen als u, geenszins verwerpt. En, indien u nu, niettegenstaande uw geloof en de hardheid van uw hart, hongert en dorst naar vrede met God, dan geldt u deze troost van het Evangelie: Jezus komt door gesloten deuren heen! Toen verscheen Hij zichtbaar en tastbaar, maar nóg komt Hij door gesloten deuren des harten heen, en vervult met Zijn vrede zó'n hart, dat graag zou geloven, en niet kan geloven. Dat zichzelf geheel en al verwerpt vanwege dit schrikkelijke ongeloof.

Maar de Heere Jezus doet nog meer, als Hij vrede, als Hij Zijn vrede geeft. Hij eist geen onbegrensd vertrouwen, geen onwankelbaar geloof van de Zijnen, zoals er wel hoogmoedige mensen zijn, die willen, dat men hen geheel en in alles vertrouwt. Nee! dat eist de Heere niet van de Zijnen, maar Hij behandelt hen heel zachtkens en liefelijk. De discipelen zien de Heere, zij horen Zijn vriendelijke groet: *vrede zij ulieden*, maar geloven, nú te geloven? Nee! Die zaak is hun toch nog al te hoog, dat kunnen en vermogen zij niet. Terwijl Hij nu van vrede spreekt tot hun ziel, willen zij er toch nog niet aan, Hem als hun volkomen Zaligmaker te erkennen.

Zie nu eens Geliefden! Of er wel iets is, dat zo hoogmoedig en tegelijkertijd zo vreesachtig is als het menselijke hart? Het verneemt het Evangelie, die blijde boodschap van verlossing en uitkomst, en blijft nochtans aan zonde, nood en dood hangen, en blijft daarop zien. Daar komt nu Jezus, en zij houden Hem voor een geest. Maar Hij toornt niet over hun ongeloof, maar komt, als een barmhartig Hogepriester, hun zwakheden liefelijk te hulp.

En wat doet Hij nu? Een wonder? Schept Hij plotseling een klok aan de wand, waar er zo-even nog geen hing? Laat Hij de donder rollen, de bliksemstralen door de lucht schieten? Schept Hij op eens spijs en drank op de dis, die zo-even nog leeg was? Zulke wonderen mogen het schijn geloof doen juichen in ogenblikkelijke opgewondenheid, maar het zaligmakende geloof heeft daar niet genoeg aan. Dat wist de Heere ook. Want Hij weet nog veel beter dan wijzelf, dat, al hebben wij tal van wonderen en uitreddingen beleefd, wij nochtans, als de nood aan de man komt, even ongelovig, even verkeerd zijn, als ooit te voren. Nee! Om vast te staan, of liever, om vastgehouden te worden is er iets anders nodig! De Heere toont hun Zijn doorboorde handen, Zijn doorboorde zijde, die de krijgsknecht met zijn speer doorstoken had. Zie! Sat is het, waardoor het hart, waarin de Heere Jezus Zijn hemelse vrede geblazen heeft, bevestigd wordt. Want al schenkt de Heere u Zijn vrede, toch zal er bij u nog altijd in meerder of mindere mate de herinnering aan uw zonden overblijven. De Heere heeft wel al uw zonden en ongerechtigheden in een zee van eeuwige barmhartigheid en vergetelheid geworpen, maar uzelf kunt het niet vergeten, welk een snode zondaar u bent en hoe zwaar u overtreden hebt. Al heeft Hij in genade het hele pak van uw zonden van uw rug genomen, toch zullen als u opnieuw in nood raakt,

allerlei gedachten op u losstormen. Bijvoorbeeld, 'kijk, dat doet God zeker om mij de zonden van mijn jeugd nog thuis te zoeken'. Of wel: 'waarmede heb ik het toch verdiend, dat de Heere mij zo zwaar bezocht? Ik weet het niet, o Heere toon het mij toch. Dit heb ik gedaan, of dat heb ik misdreven; om welke van deze zonden is het dan nu, dat Uw zware hand op mij rust?'

Zo komt dan de duivel met zijn listen, om u door allerlei beweringen en aanvechtingen die zoete zielsvrede te ontnemen, die de Heere Jezus in uw hart had gegeven. Maar ook dan laat de Heere u niet aan de vijand, noch aan uzelf over, maar Hij vestigt de ogen van uw geestelijk verstand op de wonden in Zijn handen en in Zijn zijde. „Zie,” zegt Hij dan, „die wonden zijn Mij, u ten goede, geslagen en u hebt daarin een vast bewijs, dat Ik u de zonden van uw jeugd vergeven heb, en daarvoor heb betaald in uw plaats. Deze wonden in Mijn handen, zijn de kwitantie. In deze wonden kunt u ook lezen, dat u in Mijn beide handpalmen gegraveerd bent. Want al uw zonden zijn u vergeven! En zie nu eens op die wonde in Mijn zijde en door die wond henen in Mijn hart! Wat leest u daarin anders dan trouwe liefde tot u? Ziet u dan nu, o ziel, welk een Heiland Ik voor u ben, en hoe Mijn hart van trouwe liefde tot u vervuld is?”

En nu volgt er: ***de discipelen dan werden verblijd als zij de Heere zagen.***

Zie, dat is de hemelse, de waarachtige vreugde, die daaruit ontstaat, dat de Heere ons Zijn vrede schenkt, ons vervolgens Zijn wonden toont, de wonden van Zijn doorboorde handen en zijde, opdat wij altijd meer zouden gefundeerd worden op Zijn allerheiligst lijden en sterven. En dat wij daaruit, tegen al onze zonden in, de enige waarachtige, blijvende troost zouden ontvangen. Er staat hier echter niet: de discipelen werden verheugd, toen zij de wonden zagen in Zijn handen en in Zijn doorboorde zijde, maar: “De discipelen werden verblijd, toen zij *de Heere zagen.*” Ik kan bij de littekens van de Heere Jezus niet blijven staan. Ook niet bij het historische feit, dat Hij uit de dood is opgestaan, maar ik moet mijn gestorven en uit de dood opgewekte Zaligmaker Zelf zien met de ogen van mijn geloof, zodat ik niet alleen alles, wat Hij voor mij verdiend, maar Hem Zelf heb tot mijn eeuwig Erfdeel. Aan de littekens in Zijn handen en in Zijn zijde hebben de discipelen de Heere Jezus erkend. Toen zij Hem erkend hadden, hebben zij niet langer op Zijne littekens gezien, maar hebben Hem Zelf in 't aangezicht geschouwd. Toen werden zij verblijd.

Maar zij bleven in de zaal, waarin zij vergaderd waren, de deuren bleven gesloten. En als zij recht verblijd waren, zie, toen was de Heere weer opeens verdwenen.

Wat leren wij nu uit dit Evangelie? Dit mijn geliefden! Om het nog eens duidelijk te herhalen: allereerst dat wij bij het licht van Gods heilige wet onze zonden en ongerechtigheid leren zien en gevoelen. En als wij niet geloven kunnen, dat wij het de duivel daarom niet gewonnen moeten geven, maar Gods Woord, Zijn dierbaar Evangelie ter hand nemen. Dan zullen wij in die discipelen, die daar zo hopeloos en radeloos vergaderd zaten, onze broeders herkennen. Dan zullen wij met ons ganse hart zeggen: lieve broeder Johannes, lieve broeder Petrus, Bartholomeüs, en hoe u allen heten mogen, u bent ook van hetzelfde vlees en bloed als ik, ook u was het onmogelijk iets te geloven uit uzelf. Wat ben ik toch blij eens broeders te ontmoeten, die het net zo ging en gaat als mij! Broeders, zeg het mij toch eens: bent u verlaten gebleven in uw nood? En hoe was u daaronder gesteld?

O, het was mij ontzettend bang en benauwd, ik wilde geloven, maar ik kon niet!

Waarom dan niet?

O, het waren mijn vele en zware zonden, die mij in de weg stonden. Die veroorzaakten in mij zo'n benauwdheid, dat, terwijl ik van ganser harte begeerde, dat

het waar mocht zijn, dat Hij was opgestaan, ik toch dacht: ach man u hebt immers toch niets aan die opstanding, want, als Hij leeft, dan zult u niets ontvangen, dan een scherpe bestraffing, niets beleven, dan dat Hij u ter hel en in de verdoemenis werpt; en iets anders heb ik ook niet verdiend.

Maar lieve broeder, bleef het nu daar bij?

Nee, toen wij daar zo samen in een vergeten hoekje vergaderd waren, en de een de ander alles nog maar duisterder maakte, werd opeens de Geest des Heeren vaardig. Ik sla de Bijbel op, en mijn oog valt op het liefelijke: *vrede zij ulieden!* Daar kwam ook ineens vrede in mijn hart, hoe weet ik zelf niet! Maar het bleef geen vrede daar binnen, alles werd mij weer bestreden. Oude zonden werden weer levendig. Maar daar wees de trouwe Herder mij op Jesaja 53: “Waarlijk Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.” En toen ik daar zo door Zijn Geest ingeleid was, herkende ik Hem aan Zijn vrede, genade en goedertierenheid. Zie, dit is het, wat mij zo blij maakt.

Maar lieve broeder? Hebt u dan nu geen zonde en nood meer? Bent u, nadat u vrede hebt gevonden, nu over zonde en nood heen?

Ach nee! Hoe ouder ik word, hoe meer stof ik in alle hoeken zie liggen; hoe meer ik naar reinheid verlang, des te meer plaagt mij de onreinheid. Ziet ge, zonde en nood is er nog genoeg aan alle zijden, en de dood plaagt mij in allerlei gestalte, nochtans ben ik verblijd!

Maar waarover bent u dan verblijd? Uiterlijk ziet het er toch niet naar vreugde en blijdschap uit?

Nee! Zeker niet. Maar wat beduidt alle nood en zonde, wat alle geplaag van wereld en duivel tegenover de Heere Jezus? Hem heb ik gezien. -Zo spreekt hij of zij, die graag geloven wilde, maar niet kon, en toch tegen wil en dank in geloven moest. - In Zijn Woord is Hij mij verschenen, ik heb Hem gezien en Zijn vrede heeft Hij mij in 't harte gegeven. Jezus leeft, en voor Hem is alles dood, wat Zijn rijk tegenstaat!

De Heere Jezus herhaalt het woord: ***vrede zij ulieden!*** Opdat het goed en wel bewaard in hun harten blijve liggen. De Heere had, zodra Hij hun verscheen, tot hen gesproken: *vrede zij ulieden.* Hij had hun Zijn handen en Zijn zijde getoond en, wat Lukas ons vermeldt, ook Zijn voeten. ***Daarna waren de discipelen verblijd, toen zij de Heere zagen.*** Maar de Heere kent de Zijnen beter, dan zij zichzelf kennen, en Hij weet het, o zo goed, dat zij niet vaster staan dan een windwijzer, die nu hier, dan ginds wijst. Daarom spreekt Hij nog eenmaal tot hun hart: *vrede zij ulieden!* Want Hij is onvermoeibaar, als het geldt de Zijnen in het eeuwige verbond der genade te bevestigen. Zo spreekt Hij met ieder van de Zijnen, twee of driemaal zeer krachtig, en opdat de discipelen Zijn vrede blijvend in zich moesten hebben, herhaalt Hij Zijn liefelijk: *vrede zij ulieden.*

Verder zegt Hij: ***gelijkerwijs de Vader Mij gezonden heeft, zend Ik ook ulieden.*** De Vader had de Zoon gezonden, om het werk te volbrengen dat Hij Hem op de hand gelegd had, namelijk om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was. Om dit werk te volbrengen, had de Vader Hem toegerust met de Heilige Geest, zoals wij lezen, wanneer Hij gedoopt werd, de

Heilige Geest, in de gedaante van een duif op Hem neerdaalde. En zoals Hij spreekt Jesaja 61: *de Geest des Heeren Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden, om te verbinden de gebrokenen van hart. Zo ook: om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was, daartoe had de Vader Hem gezonden; om het treurige te troosten, het*

terneerliggende op te heffen, om de gebonden los te maken van hun banden, en woorden des vredes en der bemoediging, als olie in verslagen harten te doen vloeien, om met de moeden een woord te spreken ter rechter tijd; om de arme mens te geven vrede en vreugde in de Heilige Geest. En als dit geschiedt, zullen droefheid, duivel, dood, nood en zonde niet meer over ons heersen, al worden ze niet van ons weggenomen. Maar wij zijn tot koningen en priesters gemaakt en zullen met Hem over dat alles heersen. „En zij zullen het goed hebben”, zegt de Heere van Zijn schapen, waar Hij hun het eeuwige leven en overvloed van grazige weiden belooft. Want het koninkrijk Gods is een rijk van vrede en vreugde in de Heilige Geest tegen alle jammer en verdriet in. Zo smaken wij in onze harten het beginsel der eeuwige vreugde, want de hemelse en eeuwige vreugde zal bestaan in de lof des Heeren.

De Heere Jezus zegt dus: gelijk de Vader Mij gezonden heeft en de Heilige Geest heeft geschonken, zo schenke Ik u ook de Heilige Geest en zend Ik u onder de mensen, de wereld in.

Waarom blaast Hij op hen? Om hen daardoor het bewijs te geven, dat Hij waarachtig mens is, en tegelijkertijd waarachtig God. Want, Wat Hij op hen blaast, is de Heilige Geest, Die van Hem en gelijk van de Vader uitgaat. Wij lezen immers in Joh. 20 : 22: ***“En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen en zeide tot hen: ontvangt de Heiligen Geest.”***

Hij blaast op hen als het ware Zijn binnenste Ik, Zijn eigen inwendig leven en spreekt tot hen: *ontvang de Heilige Geest*. Daar was schijnbaar niets aanwezig, geen kracht, geen macht, geen zichtbare heerschappij. Wij hebben niets voor ons dan mensen, mensen van gelijke beweging als wij, en die evenmin als wij, ook maar de geringste bekwaamheid hadden in zichzelf tot het werk, waartoe zij werden uitgezonden. Want toen de Heere binnenkwam door de gesloten deuren, zaten zij daar allen samen, vervuld van de vrees des doods en van het schrikkelijkste ongelooft. Want het was immers uit vrees voor de Joden, dat zij die deuren gesloten hadden. Zij hadden dus angst en vrees, maar niet het minste vertrouwen op de levende God. De Heere echter weet wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn. De Heere wil geen heerschappij voeren voor het oog der gehele wereld, maar Hij wil Zijn genade verheerlijken, opdat het openbaar worde, dat het alles alleen maar het werk van de Heilige Geest is, en geen werk van mensen. Zoals ook de apostel Paulus schrijft: “Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van God, en niet uit ons”, 2 Cor. 4 : 7.

O, hoe moet ons dat verheugen, als wij daar de Heere Jezus zo plotseling zien verschijnen, te midden van Zijn van onverstand en ongelooft vervulde discipelen! Dan blaast Hij Zijn Heilige Geest op die verkeerden en onwetenden, en ... verdwijnen moest hun angst en duisternis, zoals de duisternis van de nacht verdwijnt, als de zon opgaat in haar pracht!

En nu onderwijst de Heere hen zeer vriendelijk en duidelijk, waarmee deze Zijn lieve jongeren te doen zouden hebben, bij het werk waartoe Hij hen riep. Namelijk met hetzelfde, waarmee Hij steeds te doen had en heeft; en dat was: *met zondaren en met hun zonden*. Amen

7. LEERREDE OVER ROMEINEN 6 vers 7-12.

Gehouden 30 April 1848, 's voormiddags

Voorzang: Psalm 25 vers 7

*Gods verborgen omgang vinden
Zielen, daar Zijn vrees in woont;
't Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreëverbond, getoond.
D'ogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts, om op God te letten;
Hij, die trouw is, zal mijn voet
Voeren uit van de!boezen netten.*

Mijn Geliefden,

Tot welk nut zal de opstanding van Jezus Christus ons verstrekken? Zal het ons genoegzaam zijn, enkel te weten, dat Jezus uit de doden is opgestaan? De kennis maakt opgeblazen. Of kan het ons troosten, dat de opstanding van Christus ons een zeker pand van ons opstanding is? Maar Christus zal komen met de engelen van Zijn macht, en dan zal de stem gehoord worden: *Gij doden staat op en komt voor het gericht!* De Koning zal niet allen, die Hij zal opgewekt hebben, in Zijn paleis opnemen. Niet allen zullen tot hun troost Zijn heerlijkheid aanschouwen. Veeleer zal Hij de schapen aan Zijn rechterhand, maar de bokken aan Zijn linkerhand zetten. Alleen tot hen, die aan Zijn rechterhand staan, zal Hij zeggen: “Komt in, gij gezegenden Mijns Vaders, en beërft dat Koninkrijk; dat u bereid is voor de grondlegging van de wereld.” Daarentegen zal Hij tot degenen, die aan Zijn linkerhand staan, zeggen: “Gaaf weg van Mij gij vervloekten, in het eeuwige vuur, dat de duivel en zijn engelen bereid is.”

Zal een mens zich van tevoren daarmee vleien: ‘Hij zal mij aan Zijn rechterhand zetten, ik behoor toch ook tot Zijn schapen!’ Of heeft hij zich niet veeleer te beproeven, of hij wel waarlijk een schaap is? Het gaat hier niet om een opstanding, maar om een *zalige* opstanding. Wie zal tot deze zalige opstanding geraken? Ik denk: diegene, wie het in waarheid om een zalige opstanding te doen is. Hij, wie het daarom te doen is, heeft aan dit leven niets; het is hem hier alles een leven des doods. Hij bouwt zijn zalige verwachting niet daárop, dat hij een schaap is. Maar op de eeuwige trouw van de Herder Jezus Christus bouwt hij zijn zaligheid. Hij kan niet aardsgezind zijn. Hij verwacht zijn Heiland, Jezus Christus, uit de hemel. Hij is weg, dood en begraven, naar al wat hij gevoelt. Het leven is hem Christus.

Het behoort tot mijn bediening, u dat voor te houden en met ernst te betuigen. Want dat kan onmogelijk goed en recht zijn, dat velen zich in de Heere beroemen, en desniettemin allerlei ongerechtigheid bedrijven. Ik heb de goddeloze te waarschuwen en hem te betuigen, dat het hem niet goed zal gaan. Zulk een goddeloze meen ik, die zich voor een schaap houdt, en echter in zijn hart een bok is. wie het om een zalige opstanding te doen is, die heeft zijn wandel waarlijk in de hemelen, die leert zichzelf te verloochen, ook het goddeloze doen en drijven van de wereld te verzaken.

De Apostelen schrijven in al hun brieven van een macht van de opstanding van Jezus Christus, van een macht, niet alleen voor gene, maar ook voor deze zijde van het graf. Deze macht zal zich openbaar maken bij de armen en ellendigen. Maar waar zij zich

niet openbaar maakt, daar is geen ware armoede en ellende. Daar is geen kennis van de zonde door de Wet Gods, daar is geen waarachtig verlangen om overeenkomstig deze Wet te zijn. Daar is geen verslagen gemoed, geen honger en dorst naar gerechtigheid.

U mag zelf oordelen, of dat zoeken van zichzelf, in plaats van dat, wat Gods en van de naasten is, of gierigheid, - welke afgoderij en de wortel van al kwaad is, - of het zich, in zijn gedrag, van de wereld gelijkvormig maken, of begeerte der ogen, begeerte des vleses en grootsheid des levens, of hardheid tegen zijn naaste, of leugen, onoprechtheid van allerlei aard en oneerlijkheid, of stijfzinnigheid, of hardnekkigheid en trotsheid des vleses voor de macht van de Opstanding ruime baan moeten maken, - of niet.

Ach, die droevige zelfhandhaving, welke Christus niet alles in allen wil laten zijn, wat levert zij stinkende vruchten op! Welke werken van de dood heeft zij ten gevolge! Het zij haar opnieuw voor ogen gesteld, wat zij is, - en opnieuw wordt ons de macht van de opstanding Christus voorgehouden, opdat het geloof aan de opstanding van Christus bij ons geen dood geloof is, maar een geloof door de liefde werkende.

Tekst: Romeinen 6 vers 7-12.

“Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven; wetende dat Christus, opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft. De dood heerst niet meer over Hem. Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven. En dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode. Zo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus, onze Heere. Dat dan de zonde niet heerse in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelfen lichaams.”

Tussenzang: Psalm 62 vers 5.

*In God is al mijn heil, Mijn eer,
Mijn sterke rots, mijn tegenweer;
God is mijn Toevlucht in het lijden.
Vertrouw op Hem; o volk! in smart,
Stort voor Hem uit uw ganse hart
God is een toevlucht t' al tijden.*

Het ambt van een getuige van Jezus Christus is een kostelijk ambt, maar ook een zwaar ambt. Het Woord recht te snijden is zo'n gemakkelijke zaak niet, als velen wel denken. Het wordt nochtans recht gesneden, waar de hand, die snijdt, in Gods hand rust. En het ambt wordt goed bediend, waar de ogen niet op vlees, maar op de God der geesten van alle vlees gevestigd zijn. En waar de Geest in de raderen is, daar gaat men recht voor zich heen, draait en wendt zich in niets naar de wil van de mensen.

Ik heb al twee malen over dit zesde hoofdstuk van de brief aan de Romeinen gepredikt. Ik herhaal het, dat er voor vlees iets beangstigends in dit hoofdstuk is, zodat men het wel graag zou willen overslaan. Men kan er met al zijn theologiseren niet mee verderkomen. Want óf men vervormt het tot een zogenaamde “Christelijke zedenleer”, óf men verdraait het op andere wijze.

De Apostel Paulus is een arm zondaar geweest, heeft ook niets heiligs of bijzonders van zich willen weten. “Christus” heeft hij gepredikt, en wel “Dien gekruist.” Die

heeft hij geheiligd. Van zichzelf heeft hij geschreven: *Ik ben de voornaamste van de zondaren; ik ben vleselijk, onder de zonde verkocht.* Hij heeft dus zijn bederf, de diepe ellende, de grondeloze verlorenheid van alle vlees erkend. Hij heeft alleen in de Heere willen roemen, alleen de genade van Jezus Christus willen prijzen, zoals hij dan ook betuigt: “Wij zijn de besnijdenis, wij die God in Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen.” En opnieuw schrijft hij, dat dit zijn leven uitmaakte: “Christus te kennen en de kracht van Zijn opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, of ik enigszins,” betuigt hij, “Zijn dood gelijkvormig wordende, moge komen tot de Wederopstanding van de doden.” En daar stort hij nu zijn hart verder alzó voor ons uit: “Broeders! Ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb. Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, en strekkende mij tot hetgeen vóór is, jaag ik naar het wit tot de prijs van de roeping Gods, die van Boven is in Christus Jezus.” (Vergelijk Fil. 3 vers 3-14.)

Zó’n Apostel moet dus ook gehoord worden in alles, wat hij in dit zesde hoofdstuk schrijft. Hij heeft ons de woorden van de Heere Jezus weergegeven, zoals hij die ontvangen heeft. Hij heeft niet in de lucht geschermd, en ons niet een leer voorgehouden, die ook wel kan nagelaten worden, zonder dat ons dat aan onze zalige opstanding zou kunnen schaden. Zijn evangelie is het Evangelie van Jezus Christus. Het zijn woorden van de Geest, levende woorden, welke vooreerst bij hem, die ze geschreven heeft, waarheid geweest zijn.

De zelfhandhaving schuwt de waarachtige koninklijke weg, en heeft twee sluipwegen, om in de schaapstal te komen, zonder door de deur van de schapen in te gaan. Zij smaadt en veracht het Evangelie der genade, die geheel en alleen genade is, en neemt de wet nog ten halve er bij. Óf, zij maakt, dat de genade en de Naam Gods gelasterd worden door een gedrag, dat, evenals zij zelf, uit de dood is.

Tegen beide deze sluipwegen en tot handhaving van de koninklijke weg van gerechtigheid staat dit hoofdstuk. En het zal wel blijven staan. Maar het vlees met zijn handhaving zal moeten vallen. En wie naar het vlees wil omgekomen zijn, opdat hij naar de geest in Christus Jezus levend bevonden worde op de dag van Christus, ziet zich van elke bedenking, die in hem tegen de genade opkomt, op de zekerste en troostrijkste wijze ontheven. De genade van Jezus Christus strekt aan het vlees en aan de zonde ten dode en ondergang. Het lieve Evangelie, de genade, komt tot mensen, die niet geloven kunnen, dat er voor hen genade is. Waar zij komt, vindt ze slechts zonde. Ze vindt een mens, liggende in zijn bloed, een mens midden in de zonde, verzonken tot over het hoofd in het slijk, dood en machteloos om zichzelf te redden, zichzelf te reinigen. Zulk een mens trekt zij eruit met haar: “Gij zult leven!” Én met haar: “Houd u alleen aan Mij vast, dan bent u rechtvaardig en rein.” Is men er uit gerukt, dan heeft men grote vrede.

Maar het duurt niet lang, of men bespeurt, dat men van rondom in onreinheid ligt. Het gebod komt tot de mens, zoals hij het nog nooit gehoord had. Oude zonde herleeft en het woord: “Gij zult niet begeren,” brengt de arme mens in de hoogste aanvechting. Levendiger dan nog ooit tevoren wordt de vraag: “Hoe ben ik rechtvaardig voor God?” Een met een nog meer verbrijzeld hart dan tevoren wordt de troost opgevat: “Geloof alleen.”

Trouwens, ook des te geweldiger openbaart zich de woede van de duisternis, de woede van de verzoeking, vergezeld van de macht van de zonde, ten einde een aangevochten ziel dit: “Geloof alleen, Mijn genade wordt in zwakheid volbracht!” helemaal te laten varen. Alleen door het geloof in Christus wordt de woede van de machten der duisternis te schande gemaakt, de macht van de zonde gebroken.

Maar dat ziet een aangevochten ziel niet. Want wie gelooft, die ziet het tegendeel, en

omdat hij slechts zonde ziet, stormt ook op hem de grote vraag los: “Zullen wij dan in de zonde blijven?” (Rom. 6 vers 1.) Voor zo’n gemoed, dat zo aangevochten wordt, moet alles, wat de Apostel daarop laat volgen, zoeter zijn dan honig en honigzeem, als hij het maar grondig verstaat. De duivel werpt juist zulk een vraag in het gemoed, opdat men maar in de zonde zou blijven. Want hij wil de mens van het geloof aan het Evangelie af en op de wet teruggedrijven. Omdat hij zeer goed weet, dat de letter doodt, maar de Geest levend maakt.

Wie aan andere het Evangelie heeft te leren, die is boven andere aan allerlei aanvechting blootgesteld. En vandaar hield de Apostel zichzelf deze vraag van aanvechting voor, en hij loste ze op door de Geest van Christus.

Maar waar de zaaier uitgaat om te zaaien, daar is vierderlei soort grond, vierderlei soort mensen. Op elke soort wordt het zaad geworpen, maar slechts één soort draagt vrucht, dertig, zestig en honderdvoud. De drieërlei verkeerde soorten nemen het geloof ook op, kennen ook de geloofsgerechtigheid op hun wijze; maar zij genezen zichzelf niet met het apostolische antwoord. Nee, zijn bemeesteren anderen en voornamelijk de leer van de gerechtigheid zelf; zij wringen en draaien daaraan, om er zelf onder te kunnen wegduiken, en blijven in hun zonden. Deze vossen, die de wijnberg van de Heere verderven zouden, worden door dit hoofdstuk gevangen. Tegelijk wordt erdoor aan deze drieërlei soort mensen alle verontschuldiging ontnomen. De opstanding van Christus en haar macht wordt hun zó in de weg gelegd, dat zij er nooit overheen kunnen komen. De vierde soort, de goede akker, wordt hier temeer bevochtigd en gedrenkt door de genadige regen.

Wie waarlijk zou begeren van de zonde los en vrij te zijn, wie de zonde een diepe smart, een hevige strijd veroorzaakt, wie het daarom gaat om overeenkomstig de Wet te zijn, wie het waarlijk om heiliging en reiniging van zijn zonde te doen is, - die blijve daarbij, om alleen te geloven! Die zoeken zijn troost daar, waar die te vinden is, te weten in de dood en in de Opstanding van Jezus Christus. Die zoeken goed te verstaan, dat hij de dood gestorven is in Christus’ dood, dat de oude mens, die tegen God, tegen Zijn Wet en Zijn gerechtigheid was, met Christus aan het kruis genageld werd. Christus droeg onze zonden niet te vergeefs in Zijn lichaam aan het kruis. Hij deed dit, opdat het lichaam der zonde zou opgehouden hebben; dat wij voortaan van de zonde niet meer dienen. (Rom. 6 vers 6.) U ziet het: de Apostel gaat niet van de rechte Man af, hij leidt ons rechtstreeks tot Christus. Wie zich aan Christus vasthoudt, die heeft in Hem alles, wat Hij daargesteld heeft. In de dood van Christus bent u gestorven. Toen Hij stierf, stierf u met Hem. Hij liet u met Zich sterven, opdat u van de zonde zou gerechtvaardigd zijn. ***“Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde.”***

Dit is een troostrijke spreuk, die ook in het dagelijks leven waar is. Want toch, zolang een misdadiger leeft, wordt hij van zijn misdaad, die hij bedreven heeft, niet gerechtvaardigd. Hij wordt van de aanklacht van zijn vorige overtredingen nooit vrijgesteld, en de zwaarte van zijn veroordeling neemt met de grootte van zijn misdaad toe. Om zo te spreken, wanneer iemand een dronkaard, een leugenaar, een gierigaard, een verkwister, een luiaard, een oneerlijk mens, een oorblazer, een kwaadspreker, een ongehoorzame, een onkuise, een huichelaar of een godslasteraar is, dan wordt hem dat, zolang hij leeft, toegerekend. Maar is hij dood, wie wil of mag dan de dode nog iets verwijten? Zijn binnenste ik, dat toch al dergelijke misdaden begaan heeft, is niet meer in hem. Men kan ten hoogste van de afgestorvene zeggen. Hij was zus of zo; maar toch niet: hij is het. Ook kan hij die geboden niet meer overtreden, hij kan niet meer zondigen. Want hij is dood. Niemand wordt zodra hij dood is, in het ge-

vangenhuys in bewaring gehouden, omdat hij deze of geen misdaad bedreven heeft.

Nu zou ik wel willen weten, welke zonde de ellendigen kan verweten worden, of met welke zonde hij nog zou te maken hebben, die met Christus gestorven is. “Eertijd waart gij zo,” schrijft de Apostel, “maar gij zijt afgewassen, gij zijt geheiligd, gij zijt gerechtvaardigd door de Naam van de Heere Jezus, en door de Geest onzes Gods.” Van de doden zal men niet dan goed zeggen.

Is dus iemand met Christus gestorven, dan zal alleen dit van hem gelden, dat volstrekt geen kwaad meer in hem is. Doch, wij hebben daarbij op Christus te zien, en niet daarop, wat het vlees, wat het vreesachtige hart zegt. Gods Woord zegt het, dat het zó in Jezus Christus waarheid is. Dat moet ons genoeg zijn.

Trouwens dit is de zaak, **of wij met Christus gestorven zijn**. Het Evangelie sluit geen zondaar buiten. Wie het gelooft, die heeft het, *die is gestorven*. Maar daar ligt het: Wie gelooft het? Antwoord: Diegene, welke Gods Woord hoger acht en voor wezenlijker houdt, dan al zijn twijfelingen en alles, waarmee de duivel hem toespreekt. Immers Gods Woord moet bij ons gelden, en niet dat, wat het zwakke hart zegt; niet datgene, wat wij zien of bespeuren. Christus is voor onze zonden gestorven, en niet voor Zichzelf; dit zegt ons. het Woord; al het andere zal leugenachtig bevonden worden, wat beogen en heerlijke schijn van de waarheid het ons ook moge voorspiegelen. Christus echter stierf niet alleen, Hij stierf met zondaren, Hij stierf als de Tweede Adam; zo zijn dan met Hem gestorven allen, die in Hem geloven.

Dit is zwaar te verstaan en ook zwaar om vast te houden voor het aangevochten gemoed, dat van zijn zonde vrij zou willen zijn. Menigeen meent, dat het hem al weinig zou baten, alleen te geloven, daar hij er toch niets van ziet, van de zonden uitgezet, of van haar gerechtvaardigd te zijn. Ja, het ziet er bij hem uit, als bleef hij in de zonde voortgaan, als veranderde hij de genade in ontuchtigheid. Echter hoe het er ook bij hem uitziet, of hij het kan vasthouden of niet, - daardoor verandert de zaak niet, het is nochtans waar! Gods Woord zegt tot een ieder aangevochtene: “U bent met Christus gestorven, daarom behoort niemand u uw zonde te verwijten. Ze is van u afgenomen, u bent van haar gerechtvaardigd, en u hebt met haar niets meer te doen. Hoewel u het tegenovergestelde bij u meent waar te nemen, u hebt op Christus te zien.”

“Maar indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven.” Dat is nu het rechte geloof, waarmee niemand bedrogen zal uitkomen. Houd dat maar eerst vast, dat u met Christus gestorven en dientengevolge van de zonde, in Hem, gerechtvaardigd bent. Weldra zult u dan ook voor de hele toekomst een goed vertrouwen op Christus hebben. Christus, dát wil de Apostel zeggen, heeft geen half werk gedaan. Hij heeft het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht. De Apostel spreekt hier van een eeuwig leven met Christus. Zulk een leven begint echter al hier. De Apostel sluit zo het wandelen in gerechtigheid, het wandelen voor God, het voorttreden in Zijn wegen en geboden daarmee tevens in. Het is liefelijk, dat hij schrijft: *dat geloven wij, dat wij met Hem leven zullen*. En dat hij niet schrijft: “Indien wij met Christus gestorven zijn, zo leven wij ook met Hem,” Hoewel dat ook waar zijn zou. Maar de lasteraars en de naamchristenen, met de duivel in een verbond, hebben het gemunt op het eerlijk gemoed van de aangevochtene, dat niets dan zonde en ellende voor zich heeft. Die zou hem zo graag het geloof ontroven en tot de werken van de wet overbrengen. Daarom schrijft de Apostel: “Wij geloven het; dat wij met Hem leven zullen.” Wij geloven, dat Hij ons uit Zijn volheid genade voor genade zal meedelen; dat Hij ons in Zijn wegen leiden, in Zijn woorden bewaren

zal. Zo drukt dan de Apostel zijn eigen goed vertrouwen op de Heere uit en dat van de Gemeente.

Zo'n vertrouwen op de Heere is een goede verschansing tegen de vijand. Hij kan die niet veroveren. Christus zal wel zorgen; met Hem heeft men geen nood, maar is veilig. Daarom, wie in aanvechting van de zonde is, die wete waaraan hij zich te houden heeft. Te weten, *aan Christus*. En als hem dan daarbij voor de voeten geworpen zou worden: maar welk een onderpand hebt u dan daarbij voor de toekomst? Hebt u dan, nadat u Christus beleden hebt, niet de wet daarbij toe te voegen, opdat u voortaan ook heilig zou worden, in heiligheid wandelen, en in heiligheid volharden? Dan neme hij dit ter harte: *dat Christus Zijn Wet en zijn Heiligheid is*. Van de mens zal er met behulp van de wet niets te voorschijn komen, wat als heiligheid voor God gelden zal. Maar in de gemeenschap met Christus zal men wel met zulke heiligheid bekleed worden, die liefelijk en aangenaam in de ogen Gods zal zijn. Daarop zal men al zijn vertrouwen stellen voor alle goede werken, dat men zich enkel en alleen aan Christus houden moet. In de gemeenschap met Zijn leven zal het ons aan geen vrucht van de Geest ontbreken. Dat mag men voor waar houden en daarop *Amen* zeggen, al zag het er ook ogenblikkelijk zó uit, dat men er voor zich het allerminste op zou durven hopen.

Zo'n geloof, zo'n vertrouwen heeft een goede grond. ***“Dat weten wij,” schrijft de Apostel: “dat Christus, uit de doden opgewekt zijnde, niet meer sterft. De dood heerst niet meer over Hem.”*** Wij hebben een Heiland, die nu niet meer sterven kan, een levende Christus, die nu eeuwig leeft. De dood zal Hem voortaan niet meer onder Zijn macht en heerschappij kunnen krijgen, en daarom ons ook niet.

Verstaat dit toch eens voor altijd: dat Christus, toen Hij in het graf lag, aldaar onze veroordeling droeg: “Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren.” Daarom werd Hij aan de aarde gelijk gemaakt, zodat Hij stof en aarde was om onzentwil. Hij lag in het graf in de persoon van de zondaar, van de oude Adam. Voor ons wierp Hij Zijn verscheurd lichaam onder de heerschappij van de dood en zijn ziel in de hel. Daar lag dan nu onze oude Adam in Christus aan de aarde gelijk gemaakt, met geheel zijn Gode wederstrevend en vijandig bestaan. De dood kon tot Christus zeggen: “Gij zijt mijne;” en de hel: “Gij zijt in mijn macht, omdat Gij de persoon van de zondaar zijt, wiens vloek en verdoemenis Gij op U hebt genomen.”

Daarentegen kon Christus zeggen: “Ik ben nochtans Godes.” En God sprak: “Hij is Mijne, Hij is op Zichzelf heilig en onschuldig, en heeft aan Mijn gerechtigheid genoeg gedaan.” Zo moest dan de dood zijn buit vrijlaten en de gevangenis van de hel haar poorten opendoen. De hel kon de vloek, de verdoemenis, de oude mens, de zonde houden. Maar zij moest Christus loslaten, en met Hem zijn gekochten, voor wie Hij de losprijs had betaald. Als Overwinnaar ging onze Heere uit het graf. God wekte Hem op uit het midden van alle doden. Zo stond Hij dan op als uit Degene, die de zonde had uitgedelgd, Die voor de dood een vergif en voor de hel een pestilentie was. Hij stond op als onze Heere, als ons Leven, als onze Gerechtigheid. Nu kan Hij voortaan niet meer sterven; geen dood, van welke aard ook, kan Hem ooit weer in Zijn macht bekomen. En voortaan heeft Hij een eeuwig Rijk, waarin Hij Zich zal handhaven, waarin de Vader Hem ook zal handhaven, dat Hij voortaan Zijn gemeente, die Hij heeft liefgehad, dat Hij voortaan elke arme en ellendige, die op Hem zijn vertrouwen stelt, handhave in Zichzelf; handhave in zulk een leven, in zulk een gerechtigheid, als Hij voor ons heeft daargesteld. De wedergeboorte, welke God door Christus daargesteld heeft, toen Hij Hem uit de dood opwekte; de nieuwe schepping, volgens welke wij in Christus Jezus geschapen werden; de wederoprichting aller dingen, die

Adam verloren, die Christus teruggebracht heeft, zal Christus wel weten te handhaven. Wat Hij dan ook tot zijn Gemeente gezegd heeft: “Zie, Ik ben met u, tot aan de voleinding van de wereld.” Opnieuw heeft Hij gezegd: “Efraïm, wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Ik heb hem verhoord, en zal op hem zien; Ik zal hem zijn als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden.” (Hosea 14 vers 9.)

De dood heeft de Heere Christus willen vangen met des duivel list; daarentegen heeft Christus de dood gevangen met Goddelijke list; dat is, met de onschuld van Zijn liefde jegens allen, die daar zaten te zuchten in de macht van de dood. Nu de strik van de dood vaneen gescheurd is, kan de dood de Heere Christus nooit weer in Zijn macht bekomen. Door Christus is het geweld en de heerschappij van de duivel teniet gedaan. Omdat Christus leeft en niet meer sterft, zal de dood u ook niet bemachtigen. Want Christus wil niet voor Zichzelf leven, maar daartoe leeft Hij, opdat Hij het welbehagen van de Vader zal doen, om het Rijk te geven aan Zijn verlost, aan Zijn heiligen, uitverkorenen en gelovigen, opdat zij met Hem heersen. En opdat zij leven, voor altijd in Zijn leven, in Zijn gerechtigheid, en dat de zonde niet meer over hen heerse.

Daarom schrijft de Apostel verder: ***“Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven, en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode.”*** De prikkel van de dood is de zonde. Zoals een os door een prikkel wordt voortgedreven, om de ploeg te trekken, zo prikkelt de dood ons ook om ons in zijn macht, in de hel en in het verderf te voeren. De prikkel, waarvan hij zich bedient, is de zonde. Is de zonde uit het midden weggedaan, dan heeft de dood geen prikkel meer, dan kan hij ons niet meer in de hel en in het verderf drijven. Deze prikkel moest hem uit de hand genomen worden. Tot dat einde werd Christus zonde voor ons, in onze plaats. Toen had de dood een voortreffelijk prikkel in zijn hand waarmee hij zichzelf ten dode prikkelen kon. Want Deze “zonde voor ons” moest hij loslaten, omdat zij was louter “Gerechtigheid Gods.” Nu heeft de dood geen prikkel meer. De zonde is uit gedelgd, haar punt is afgebroken, zij is teniet gedaan, daarvoor stierf Christus. Daarvoor stierf Hij éénmaal, eens voor altijd. Daarom behoeven wij tot het geloof geen werken, tot het Evangelie geen wet bij te nemen, als zou het nog enigszins aan ons verblijven, door welke kracht dan ook uit ons, om de zonde te verzwakken, te verstoren, te doden, nadat wij Christus aangenomen hebben. Maar wij hebben ons voor en na, alleen aan Christus te houden. Die heeft met één slag, toen Hij Zich voor ons in de dood overgaf, de zonde teniet gemaakt.

Maar nu voortaan leeft Hij. Hij heeft aan de dood zijn prikkel ontnomen. Hij leeft, zodat Hij de Zijnen helpen en bijstaan zal en hun zaligheid, die Hij voor hen verworven heeft, ook voor hen verdedigen en handhaven zal. Want, *dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode*. Dat leeft Hij als Christus, niet voor Zichzelf, maar Gode ter eer, dat voortaan Gods wil ook door ons gedaan worde; dat het recht door de Wet gevorderd, ook in ons naar Geest en waarheid vervuld zij.

Wie het zo om reiniging, om heiligheid, om goede werken, om het volbrengen van de wil Gods te doen is, die gelooft alleen die houde het geloof vast, waarin hij alleen de gerechtigheid heeft die voor God geldt. Die geve zich, zoals hij is, met zonden en alles, met zwakheid en onmacht aan Christus over en hij houde zich geheel en alleen aan Hem.

Alles, wat Christus leeft, dat leeft Hij dáártoe, dat de levende God door ons recht gevreesd, geëerd en gediend worde in Geest en in waarheid; doordat Hij zijn verlost heilig en onberispelijk aan Zijn God voorgesteld heeft. Daarom, wie zich aan Christus houdt, die zal het ondervinden, hoe waar het is, wat de Apostel schrijft: “Christus is opgewekt tot onze rechtvaardigmaking.” En opnieuw: “Die ons geworden is wijsheid

van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing.” (Rom. 4 vers 25. En 1 Cor. 1 vers 30.)

Daarom schrijft de Apostel: **“Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus onze Heere.”** Met dit “daarvoor houden” zal niemand beschaamd worden. Christus staat daar niet alleen voor Zichzelf levend, Hij staat daar Gode levend met Zijn gemeente. Die vertegenwoordigt Hij voor God. Aan Hem hebben wij een goede Borg, dat ons leven en onze gerechtigheid, welke Hij is, ons niet weer ontnomen worden; dat zonde en dood over ons niet meer kunnen heersen. De zonde heeft aan ons niets. Want voor haar zijn wij lijken; zij kan toch met lijken niets meer aanvangen? Wat Christus is, dat zijn wij ook in Hem, onze Heere, die ons gekocht heeft. Hij is der zonde gestorven, en heeft die teniet gedaan. Daarom kan de zonde met ons niets aanvangen. De oude Adam toch is dood, die ligt in het graf. Christus leeft Gode, dat Diens wil geschiede, Diens Wet bewaard, Diens eer gehandhaafd worde. Zo zijn wij dan in Christus Gode levende, om Zijn wil te doen, Zijn Wet te bewaren en Zijn eer te zoeken. Christus en wij zijn voor God één Lichaam; van Hem, het Hoofd, daalt het af. Daarom, zien wij op ons Hoofd, dan gaan alle dingen goed. De kloof tussen de zonde en ons heeft Hij geheeld.

Voorwaar, een troostrijk Evangelie voor de aangevochtene! Hij mag het daarvoor houden, dat hij rechtvaardig is, gelijk God rechtvaardig is; dat hij heilig is, gelijk God heilig is; dat hij in zijn lieve Heere Jezus Christus blijven mag, om in Hem alles te hebben, door Hem en van Hem alles te ontvangen, in Hem alles van een genadig God en Vader te verwachten, hoewel hij ook het tegenstrijdige rondom zich ziet. Dit geloof bewijst zich toch aan het einde machtiger dan al het tegenstrijdige.

Maar voor de aangevochtene is de zonde helemaal niet een onverschillige zaak, hij moet daarvan volstrekt verlost zijn. De zonde maakt hem bang, maakt hem bedroefd en smart hem diep. Wie uit God geboren is, die is op heiligheid uit, opdat hij heilig zij in al zijn handel en wandel. Evenwel hij kan die heiligheid niet bereiken, niet vinden; daarom is hij zo aangevochten, en Christus wordt hem in deze wereld uit de ogen weggetoverd. Daartoe dus, dat Die zijn heiligheid is; dat hij het daarvoor moet houden, dat hij bij de zonde een lijk is; dat hij waarachtig Gode levend is in Christus Jezus, onze Heere, omdat Christus leeft. En dat hem zijn zaligheid niet ontgaan zal, omdat Christus niet meer sterft. Ja, dat zijn werken voor God zeker vol zullen bevonden worden, omdat de levende Christus daarvoor zal weten te zorgen.

Daarom heeft hij zich tot Christus uit te strekken. Het overige kan hij alles rustig en bedaard laten varen. Ondanks zonde, dood en duivel, mag hij alleen geloven. Zó zal hij wel ervaren, hoe machtig zulk een geloof is, waaruit een mens rechtvaardig is voor God, zonder werken van de wet.

Maar dat moet de mondchristen, die onder het masker van geloof en van het “daarvoor houden” allerlei onrecht als water kan indrinken, ook weten, dat hij niet tot de armen en ellendigen behoort, en dat deze troost van het Evangelie hem niet geldt. Het geldt alleen degenen, die voor Gods Woord beven en wegzinken, degenen, die hongeren en dorsten naar gerechtigheid. Want de Apostel drijft hier niet een leer die zo wat in inbeeldingen bestaan zou als zwommen zulk edingen in de hersenen, en al was de wezenlijkheid ervan nergens te zoeken of te vinden! De leer die de Apostel drijft, heeft hart, heeft ziel, heeft lichaam, heeft vlees en been, zodat het iets waarachtigs is, en veel, veel wezenlijker dan menig een denkt.

Dit besluit staat daarom niet te vergeefs: “De zonde zij alzo geen koning in uw

sterfelijk lichaam.” Trouwens daar stoort zich menig een niet aan, dat zijn lichaam sterfelijk is, dat het een dood lichaam is. Hij meent, dat het leeft, en dat hij voor dit levende lichaam te zorgen heeft dat hij het heilig te maken heeft, of in het leven moet houden. Daartoe worden dan allerlei wegen ingeslagen, die heel van Christus afleiden. En daar laat men dan “het afzijn van God” koning spelen, men liegt, bedriegt, begeert, lastert, onderdrukt, steelt, rooft, en drijft wat men goed vindt, opdat men een stuk geld, zijn eer en zijn lust verkrijge. En dit alles onder de naam en het masker, dat men wedergeboren, dat men een kind van God is. Men draagt de grote en heilige Naam van de Heere Jezus in de mond, en heeft ook veel schijn van Godzaligheid; er is echter geen macht aanwezig.

Maar waar de macht van de opstanding van Christus zich openbaart, waar het waarachtige “daarvoor houden” is, daar drijft alleen de Geest, zodat wij rust noch duur hebben, tenzij wij voor God en mensen een goed geweten hebben door de opstanding van Jezus Christus. Bij dit goede geweten beschouwt de mens zich met al zijn lusten en begeerten als in de dood gegaan. En hij beschouwt zich niet als zonder Wet, maar als in Christus overeenkomstig de Wet (“Grieks: Christus in Wet”, 1 Cor. 9 vers 21.), en hij houdt zich aan de genade, waardoor hij God dient, in deugdelijkheid. Men laat echter de zonde in zijn sterfelijk lichaam heersen, wanneer men niet gelooft. Daarom, bij de genade volharden! Dit zij uw aller deel! Amen.

Nazang: Psalm 77 vers 1.

*Mijn geroep, uit angst en vrezen,
Klimt tot God, het Opperwezen,
God, die, in mijn ongeval,
D' oren tot mij neigen zal.
'k Zocht Hem in mijn bange dagen;
'k Bracht de nachten door met klagen;
'k Liet niet af mijn hand en oog.
Op te heffen naar omhoog.*

8. LEERREDE OVER OPENBARING 1 VERS 18

Gehouden de 25ste April 1847, voormiddags.

Voorzang: Psalm 66 vers 4-6.

*Looft, looft de Heere der legerscharen,
O volken, heft een lofzang aan!
Hij wil ons in het leven sparen,
Ons hoeden op de steilste paan,
Voor wank'len onze voet bevrijden.
Gij hebt ons voor een tijd bedroefd,
En ons gelouterd door het lijden,
Gelijk het zilver wordt beproefd.*

Geliefden.

Verheven zijn de woorden Israëls, toen hij de dood nabij was en Manasse en Efraïm wilde zegenen: “Ik had niet gemeend,” zeide hij tot zijn kind Jozef, “uw aangezicht te zien: maar ziet, God heeft mij ook uw zaad doen zien.” Dit is een liefelijk wordeke, dit wordeke ook, zoals Jakob het uitsprak. Ja, als mijn Jozef nog leefde, ja, dan! - Zo zal Jakob dikwijls gedacht hebben, toen hij zijn kind voor dood hield. En nu, hij vernam niet alleen: “Uw Jozef leeft nog”, maar hij zag hem ook. Hij zag niet alleen hem, die hij nooit gemeend had te zullen terugzien, hij zag ook zijn zaad. Hij zag niet alleen Jozef, niet alleen diens zaad, hij zag ook in het aangezicht van zijn drie kinderen zijn oude trouwe God. Die had woord gehouden: *Uw Naam zal voortaan niet Jakob heten, maar Israël.*

Een woord is het voor ons, mijn Geliefden, die ook menige bang uur hebben doorworsteld, - een woord ook voor hem, voor wie zelfs deze zelfde uur een bang uur is. Ja, hadden wij maar eens dit of dat, wisten wij dit of dat, ja, kon dit of dat zich verwezenlijken, hoe gelukkig zouden wij zijn! Ja, was waar, dat zich dit of dat vervulde, ja, dan ...! Zo hebben wij al wel eens gedacht, zo zullen wij morgen weer opnieuw denken. Wanneer nood en droefheid komen, zo is er weliswaar bij ieder gelovende een stil wachten op God; maar, ... zal het ook in waarheid komen, wat het Woord zegt?

Mijn Geliefden! Onze God in de hemel heeft een ruim, een koninklijk, een Vaderlijk hart. Hij bedriegt niet, Zijn waarheid is in eeuwigheid, en Zijn gerechtigheid is te al tijde nabij. Hij verstaat het om te helpen en is altijd zeer wonderbaar in Zijn wezen, in Zijn Naam, in Zijn wegen, zoals Hij tot de heerlijkheid leidt. Hij kan niets ter halverwege laten steken. Hij kan ook niet dulden, dat Zijn arm kind ongetroost zou blijven. Nee, de tranen moeten afgedroogd, en al klacht met juichtoon verwisseld worden. Want ons, die op Hem wachten, beschamen, dat kan Hij niet. Verzadigen zal Hij ieder die zich aan Hem vasthoudt, met de verlossing van Zijn aangezicht. Verrassen zal Hij met Zijn heil, zodat ieder van ons, die door nood, angst en benauwdheid heeft moeten gaan, en in zijn druk lange tijd op de Heere heeft gehoopt, ten laatste zal moeten getuigen: Ik had niet gedacht, dat ik ook slechts het geringste zou verkregen hebben, en nu heeft God mij zo'n heil gegeven, dat het mijn stoutste verwachtingen overtreft.

Vanwaar komt het toch, mijn Geliefden, dat de Heere God zo overvloedig doet, zo boven bidden en denken? Vanwaar is het toch, dat Hij alles zo wel maakt, ja, zó, dat Zijn kinderen tevreden worden met al Zijn wegen, dat zij Hem ten laatste met zulke

geroerde harten dank zeggen voor al Zijn goedertierenheid en trouw? Vanwaar is het, dat wij zingen mogen: “De Heere doodt en maakt levend, Hij doet ter hel neerdalen, en Hij doet weer opkomen!” Vanwaar komt al redding, uitkomst, verlossing? Vanwaar het juichen in der Hebreeën leger?

Verneemt het antwoord daarop in deze voor ons heilige ogenblikken.

Tekst: Openbaring 1 vers 18.

Ik ben dood geweest, en ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid! Amen. En Ik heb de sleutels van de hel en van de dood.”

Deze woorden vernam de Evangelist en Apostel Johannes op zijn Patmos. Daar was hij in de Geest op de dag des Heeren. Hij, die nu in eeuwige heerlijkheid is, maar die hier zich onze broeder noemde en medegenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk en de lijdzaamheid Jezus Christus. Op zijn Patmos wandelt hij op en neer, hij, de geliefde discipel van de Heere, uitgestoten van de wereld, niet verneembaar voor de gemeenten, die hem zo na aan het hart liggen. Het gaat langs afgronden en bruisende watergolven. Hij is aangevochten van buiten, bezwaard en bekommerd van binnen wegens het wankelen van de gemeenten. “Ja, wij hoopten, dat de uitkomst heerlijk zijn zou en nu, - wat zien wij? Na de heerlijke aanvang zijn zij misleid geworden op dwaalwegen ten verderve.” Zo wil het zichtbare zijn hoop leugenstraffen.

Daar hoort hij nu achter zich een grote stem als van een bazuin. Want de aan alle ellendigen welbekende stem van de Heere en Heiland, is een stem als van een bazuin, een stem van gejuich van verlossing, troost en uitredding, van overwinning, van macht en heerlijkheid uit het hart van de Heere. En deze stem dringt door in het verslagen hart dat oren heeft, zodat de zee moet zwijgen met haar bruisende golven, de volkeren met hun woeden, en het hart niets verneemt dan de stem van de Heere, Die met macht spreekt. En ieder, die deze stem hoort, weet, wat hij gehoord heeft.

“Ik ben de Alfa en de Omega, sprak de Heere, de Eerste en de Laatste. Wat Ik heb aangevangen, dat voleindig Ik ook. Wèl hem, die bij Mij blijft, - hij heeft niets te vrezen. Wat Ik geschapen heb, dat zal Ik weten te behouden. Wat Ik verlost heb, dat zal Ik ook weten te handhaven. Wèl hem, die volhardt tot het einde toe. De tijd is nabij, en het heil is zeker. Die overwint, zal alles beërven.”

Johannes zag de Heere in het midden van de zeven kandelaren, in het midden van de gemeenten. Hij zag Hem, zoals wij Hem kennen. Wij, die Hem kennen, zoals Hij Zich aan ons openbaart door Zijn Geest uit Zijn hele Woord.

Een “den zoon eens mensen gelijk zijnde” was de Heere. Want zo moeten wij Hem zien, Wiens heerlijkheid en Majesteit geen mens zien kan. Zo moeten wij Hem zien, gelijk Hij Zijn heerlijkheid heeft geopenbaard, dat Hij onze ellende, onze zonden, onze nood en dood op Zich heeft willen nemen. En dat is Hij nu nog, al was Hij ons in alle dingen gelijk, opdat wij waarachtig vertrouwen in Hem zou hebben, als in een barmhartige Hogepriester. Die, terwijl Hij zelf verzocht werd, ook medelijden kan hebben met al onze zwakheden. Daarom zag Johannes Hem ook bekleed met de hogepriesterlijke rok, en in die volle heerlijkheid, die voor een verslagen gemoed voor het vervolg zoveel te meer verheffends en vertroostends in zich bevat, naarmate zij in het eerste ogenblik meer verpletterend schijnt te zijn.

Hoewel Johannes de Heere in Zijn troostvolle heerlijkheid zag, viel hij nochtans als dood aan Zijn voeten. Want voor vlees en bloed is er aan de Heere te veel heerlijkheid. Het is voor de arme zondaar bijkans al te machtig, wanneer hij slechts een weinig van die heerlijkheid mag ondervinden, zodat hij het nauwelijks weet uit te houden.

De bedekking door de rechterhand van de Heere en Zijn Woord: “Vrees niet! Ik heb het begonnen, Ik zal ook de Laatste in het strijdperk zijn. Ik ben, die leef. U hebt aan Mij geen dode Heere en Heiland, maar Ik wil het voor u voleinden.” O, dat is bijna al teveel voor een sterfelijk mens. Daarmee voorzien, kan hij met alle blijdschap zijn weg verder reizen en een goede hoop van de heerlijkheid hebben, zodat hij volkomen getroost is.

Zo ging het ook met Johannes. Nadat de Heere Zijne rechterhand op hem gelegd en tot hem gezegd had: “Vrees niet! Ik ben de Eerste en de Laatste, en die leef,” vernam hij ook deze woorden: ***“Ik ben dood geweest, en ziet, Ik ben levend in alle eeuwigheid. En Ik heb de sleutels van de hel en van de dood.”***

Dat was aan Johannes tot zijn troost gezegd, opdat hij weten mocht, welk het einde van al strijd zijn zou. En wij moeten ook deze woorden ter harte nemen, opdat ook wij weten, welk het einde van alle strijd zijn zal, en ook verstaan, vanwaar het komt, dat God zo boven alle verwachting met ons doet en ook doen zal naar Zijn trouw.

Overwegen wij de woorden in het bijzonder. Wij vinden daarin voor onze aandacht een drielege uitspraak. De woorden van de Heere luiden eigenlijk zo:

1. ***Een dode werd Ik.***
2. ***En ziet, levend ben Ik in de eeuwigheden der eeuwigheden. Amen.***
3. ***Ook heb Ik de sleutels van de hel en van de dood.***

Tussenzang: Psalm 146 vers 4.

*‘t Is de Heer, Wiens alvermogen
‘t Groot heelal heeft voortgebracht;
Die, genadig, uit de hogen
Ziet, wie op Zijn’ bijstand wacht,
En aan elk, die Hem verbeidt,
Trouwe houdt in eeuwigheid.*

1. Een dode werd Ik.

Dat moest tot troost verstreken voor Johannes, die daar voor de heerlijkheid des Heeren zo geheel wegzonk en als een dode aan Zijn voeten viel. De Heere wilde zeggen:

‘Mijn geliefde Johannes, hoe valt u daar zo voor Mijn voeten neer als een dode? Dat moest u toch niet doen. Hebt u dan nu nog vrees? U behoeft immers voor Mij niet zo te sidderen en te beven. Ik ben immers uw lieve en trouwe Heiland, en ben gekomen, om u moed te geven. Wat jaagt u nog vrees aan? Uw zonde? Die heb Ik immers en u hebt Mijn gerechtigheid. Uw vlees-zijn? Wel, Ik was immers een “Gekomene in vlees” en Ik heb op u Mijn heerlijkheid gelegd. Al het uwe toch is Mijne, en al het Mijne is en blijft uwe. Zou u nog als dode aan Mijn voeten neervallen, waartoe zou dan Mijn dood gediend hebben? Moet Ik u hier als een dode voor Mij zien, nu Ik gekomen ben, om u te troosten? Sta op! Twee mogen niet dood zijn. Ik ben voor Mijzelf niet gestorven, maar voor u en voor al Mijn geliefden. Ik wil u hier volstrekt niet als een dode zien, u moet met Mijn leven vervuld zijn en vol zijn van vrede en vreugde voor Mijn aangezicht. Laat uw zorgen en vreesachtigheid varen. Ik zal u niet doden, daartoe heb Ik u te lief. Hoor toch, o Mijn trouwe discipel, gij gewenste man: ***een dode werd IK***. Nu en voortaan mag in het hart van Mijn schepsel geen angst en vrees meer heersen; met alle vrees zij het nu geheel en al uit en voorbij. Van Gods

zijde staat de mens, de zondaar niets meer in de weg, waardoor hij nog zou moeten sidderen of de moed verliezen. Nee, treed toe met alle blijmoedigheid, verhef uw neergezonken hoofd en uw in het stof gebogen aangezicht, en zie Mij toch eens recht in het hart. U kunt Mij gerust aanzien. Want wat u bent, werd IK. Aan het kruis heb Ik het voor u uitgewerkt. Ik heb Mij immers in uw dood geworpen. Ik wierp Mij met blijmoedigheid en vrijwilligheid voor u in de bres. Nu is de toorn van u afgekeerd, en Ik wil u hebben, zoals u bent. Uw ellende is Mijne, uw verderf is Mijne, uw sterfelijkheid is Mijn. Ik heb het alles voor u doorgestreden, en Mijn onsterfelijkheid is uwe. Voor u is Mijn overwinning over zonde, duivel en dood, over de wereld en over elke verdrukking. Uwe is Mijn Koninkrijk en de zaligheid. Werd Ik een dode, dan mag u het niet meer zijn.'

*In het schuldboek is niets meer gebleven,
't Staat met mijns Heeren bloed beschreven,
Dat alles, alles is betaald.*

Mijn Geliefden! Dat is een liefelijk Evangelie, dat wij hier vernemen: Een dode werd Ik. Dat is een Evangelie vol van waarheid en genade van de lippen Desgenen, die de Verlosser en overste Leidsman van ons zielen is. Een Evangelie ook voor ons, in wie de vrees van de dood zo vaak nog huisvest. De Heere van Zijn gemeente heeft een ontzaglijke liefde voor allen, die verslagen zijn van geest, en wier beenderen verbrijzeld zijn; voor allen, die voor Zijn Woord wegzinken. Hij betuigt het met Zijn: "Een dode werd Ik", uit welke grote nood en dood Hij ons verlost heeft door de nood, door de arbeid van Zijn Ziel, door Zijn dood.

Wanneer wij welgemoed zijn, wanneer wij vervuld zijn met vrede en vreugde in de Heilige Geest, - wanneer wij Gode en het Lam dankende het loflied aanheffen, Hem ter eer, - wanneer wij overstort worden door de Heilige Geest, om ons te verheugen over de eeuwige heerlijkheid en te zingen: "U hebt mij een schone erfenis ten deel doen vallen"; - als ons tranen van dank over de wangen rollen voor zo menige zichtbare verlossing, zo menige verrassende uitkomst; - als wij zijn gelijk de dromenden, zodat wij het van vreugde niet geloven kunnen, wat de Heere aan ons gedaan heeft; - als wij juichen in de hoop van de eeuwige zaligheid; - als alle lijden ons verzoet wordt door oen rijken troost, die God ons uit Zijn huis toezendt; - als wij verheugd mogen zeggen: "ik weet; dat mijn Verlosser leeft"; - als Hij ons tot Zijn sieraad en Zijn heerlijkheid heeft gemaakt, en wij ons naar het Woord Zijner waarheid tot eer zien gebracht; - als wij eindelijk in de aanblik van de dood en van alle lijden een: "Kom, Heere Jezus!" met een blijmoedig hart tot Hem mogen roepen; ... vanwaar komt dat alles? Ja, vanwaar komt het, dat wij, die Zijn Naam aanroepen, door elke dood zijn doorgedrongen en ook doordringen, ja, over alle dingen heengedragen worden? Dat komt daarvan, zoals Hij ook hier tot onze troost zegt: *Een dode werd Ik.*

Volgens de waarheid Christus, volgens de waarheid van deze uitspraak is alle dood verdwenen en is enkel leven voorhanden. Wat uit de mond van de Heere komt, geeft ten duidelijkste te kennen, dat Hij niet wil, dat wij vrees van de dood zullen hebben. Nee, wij hebben ons veeleer te verheugen over Zijn leven. Dat is Zijn wil volgens deze Zijn woorden. Hij wil, dat wij in het geheel geen vrees zullen hebben. Integendeel, dat wij niets dan liefde en trouw aan Hem zien en van harte geloven, dat bij Hem geen grimmigheid is, maar louter goedertierenheid en waarheid. Dat Hij ons verderf niet wil, maar onze verlossing. Dat Hij niet wil, dat Zijn kinderen gestoord worden in Zijn Godsrust, maar dat zij in Hem vrede hebben, en dat hun vrede blijve. En wat Hij wil, dat handhaaft Hij ook heel heerlijk en in alle trouw.

Wanneer Hij nu zegt: “Een dode werd Ik,” dan weten wij, vanwaar het leven tot ons komt, zodat wij zeggen kunnen: “Toen wij dood waren in de zonden, heeft Hij ons met Christus levend gemaakt.” Dan weten wij ook vanwaar vrede en vreugde is in de Heilige Geest; ook vanwaar het komt, dat wij door allerlei nood en dood zo gelukkig doorkomen of reeds doorgekomen zijn. Want dat alles heeft Hij voor ons daargesteld, doordat Hij voor ons een dode heeft willen zijn. Gelijk wij ook dood waren in zonden en overtredingen, en Hij daar de Eerste is geweest, die ons door Zijn dood uit onze dood te oorschijn riep, zo zijn wij nog steeds als doden. Want in allerlei nood kunnen wij ons niet vasthouden aan Zijn Woord, aan Zijn ontferming en trouw. Wij verbeelden ons ook gedurig, als het er op aankomt, dat Hij toornig op ons is. Ook is ons de Majesteit Gods te machtig, en zijn wij zelf te vleeselijk, dan dat wij gedurig met blijdschap tot Hem zouden toetreden en een hart tot onze God zouden hebben, om met frisse moed Zijn “nochtans” op de puinhopen van al het zichtbare te handhaven. Er is in ons geen kracht tegen de grote heirscharen van zichtbare en onzichtbare machten. Wij laten hen rustig zich alles aanmatigen tegen ons en tegen onze God, en het is in ons binnenste zo gesteld, dat het er uitziet, alsof wij zelf niet het minste geloofden van hetgeen wij geloven. De macht van wat wij voor ogen hebben, drukt ons neer. En dat, wat wij niet voor ogen hebben, de macht en waarheid Gods, kunnen wij niet vasthouden.

Hoe komt het dan nu bij dat alles, dat wij eindelijk echter ondervinden, dat wij geen kunstig verdichte fabelen zijn nagevolgd? *Een dode werd Ik*, zo spreekt de Heere, onze trouwe en barmhartige Hogepriester. Hij heeft voor ons de dood gesmaakt, Hij heeft gesmaakt, wat het is, als een dode daar neer te liggen, waarbij al baren over ons heengaan. Maar daar hebben wij nu Zijn troost, en daardoor weten wij nu, waarom wij er doorgekomen zijn, doorbreken en zullen doorbreken. *Een dode werd Ik*, zo spreekt Hij, en dat is met andere woorden zoveel te zeggen als: Omdat Ik een dode werd, zult u, Mijn verlost, niet dood blijven liggen; geen dood zal meer macht over u hebben. Bedenkt veeleer dit: omdat Ik een dode werd, wil Ik ook Mijn vrucht van Mijn dood hebben. Opstaan zult u, die daar in het stof neerligt, opstaan, u, die in de as neerzit. Heerlijk zult u uitblinken, u, die door allerlei nood neergedrukt wordt. *Waakt op, waakt op, trekt uw sterkte aan!* Ik heb het door Mijn dood-zijn voor u uitgewerkt, dat u allerlei vrucht van leven hebt en genade en volheid tot al genoegzaamheid, naar Mijn Woord: “Ik leef; en gij zult leven.”

Zo weten wij dan, vanwaar allerlei uitkomst is uit zo meng dood, uit zo menige nood; vanwaar het komt, dat het Woord vervuld wordt: “Al laagst gijlieden tussen twee rijen van stenen, zo zult gij toch worden als vleugelen ener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven géluwen goud.” (Psalm 68 vers 14.)

Hebben wij nu gezien, waarom de Heere zoveel aan ons gedaan heeft, en vanwaar wij het leven hebben, laat ons nu vernemen, of Hij Zijn werk ook bij ons zal handhaven, of wij dit leven, dat wij door Zijn dood hebben, ook behouden zullen.

2. En ziet, levend ben Ik in de eeuwigheden der eeuwigheden. Amen.

De Heere zegt: “Ziet.” En wanneer Hij dit zegt, dan moeten wij onze ogen opendoen. Intussen het is een vriendelijk woord van Zijn lippen, waardoor Hij zelf ons de ogen ontsluit. Want wij zijn gedurig weer blind van hart. Het één ogenblik zien wij de volheid van Zijn goedertierenheid, macht en genade, en hoe Hij weet te helpen, en het volgende ogenblik zien wij opnieuw niets dan dood en omkomen. Wij zitten voortdurend vol vrees, namelijk niet vol ware vreze Gods, maar vol vrees, dat Hij niet goedgunstig, niet genadig jegens ons zal wezen. En ook vol vrees, of wij wel weer uit deze en geen doodsangst zullen verlost worden. Wij zien op wat voor ogen is, maken

daarnaar onze berekening, wat er gebeuren of niet gebeuren kan. Wij zijn in ons hart ware ongodisten, en verstaan het niet, om het ook voor onszelf te geloven, dat het juist zó zal uitkomen, als wij het dag aan dag in de Schrift lezen en het ook wel met onze ogen kunnen zien. Maar wij laten onze ogen dicht. Zodat wij niets zien dan hooggaande baren, en denken zelfs in de tegenwoordigheid van de Heere te zullen omkomen. Wij denken ook zo weinig aan deze tegenwoordigheid, dat het ons veeleer toeschijnt, alsof des Heeren macht en hulp duizend mijlen van Hem verwijderd waren, of dat Hij aan de vergankelijke dingen zou onderworpen zijn. Daarom opent Hij ons de ogen door Zijn vriendelijk “ziet”, opdat wij toch niet zouden zien naar rokende vuurbranden, maar Hem zouden aanzien. Want zodra wij Hem slechts met een half oog zien, zo is ras alle vrees geweken, alle vrees voor toorn en omkomen, voor duivel en dood, voor de gevolgen van de zonde, voor hel en toorn.

“Ziet”, zegt Hij; zo wil Hij dan, dat wij zien, hoe Hij er uitziet, hoe Hij is, en Wie wij aan Hem hebben. Vat het dus toch, mijn Broeders en Zusters, u die de Heere Jezus Christus liefhebt in onverderfelijkheid: de Heere wil, dat wij niet op onze zonden zien, niet daarop, dat wij vleselijk zijn; ook niet daarop, of wij het waard zijn of niet; niet daarop, dat wij ons voor Hem als mensen, zondaars en onheiligen gevoelen. Hij wil, dat wij niet op dood en nood zien. Hij geeft ons moed, dat er in al datgene, waarvoor wij vrees koesteren, niets te vrezen is.

“Ziet”, zegt Hij, “levend ben Ik.” Daarmee wil Hij immers zeggen: ‘Ik ben in de macht van de dood geweest, maar de dood heeft Mij niet kunnen houden, de smarten van de dood zijn voor Mij ontbonden, en nu sta Ik daar als Overwinnaar van elke dood. Waar is dan nu nog de prikkel van de dood? Ik heb toch voor u de zege behaald. Dat Ik nu levend ben, is dat niet een bewijs, dat de dood teniet is gemaakt? Waarvoor ben Ik nu levend, is het niet voor u? Is het niet daartoe, opdat u in Mij de overwinning zou behaald hebben?

Zo hebben wij dan geen dode Heiland, mijn Geliefden! Een dode weet niet te helpen. Maar zulk Een, die levend is, gelijk Hij ook gezegd heeft. Zo kan Hij dan horen, wanneer wij tot Hem smeken. Want Hij heeft wel oren voor ons geroep. Hij heeft ook ogen, die elk gevaar, dat ons bedreigt, van tevoren zien, en Hij weet dat gevaar ook wel uit de weg te ruimen. Hij ziet ook onze nood, telt ook onze tranen, en hoewel Hij Zich verborgen houdt, zo is Hij echter Israëls Heiland vanouds. Hij heeft ook handen, om ons uit elke diepe kuil, uit al slijk uit te rukken, waarin wij verzinken zouden, als Hij niet nabij was om ons te redden en op een rotssteen te stellen, die alle vijanden te hoog is. Hij heeft ook voeten, om Zich tot ons te haasten, wanneer wij anders zou moeten omkomen. En als wij daar op de grond neerliggen, zonder troost en vol vertwijfeling, dan is Hij snel met Zijn heilbrengende voeten nabij, om ons te bezoeken, zodat wij wel weten, Wie bij ons geweest is. Of, om Zich bij ons te voegen op de weg, zodat ons hart brandende wordt in ons van enkel vreugde, omdat Hij zo liefelijk weet te vertroosten met Zijn Woord en Zijn tegenwoordigheid.

Levend ben IK, zo spreekt Hij. Dat Woord is ons de onbedrieglijke waarborg van elke uitredding. Nee, het is onmogelijk, dat Zijn dierbare toezeggingen, om ons door vuur en door water, door nood en dood te willen heendragen, niet zouden vervuld worden. Het is ook onmogelijk, dat dit woord niet zou bewaarheid worden: “Uw brood zal Ik u geven, en uw water is gewis.” Het is onmogelijk, dat Hij niet overal Zijn eer zou doen uitkomen, zodat, hetgeen de goddelozen zoeken, toch verloren arbeid zijn moet. Want: “Levend ben Ik”, dat is Zijn woord. Zo moet het ons goed gaan, ons, die op Zijn goedertierenheid wachten. Al gaat het ook een tijdlang door alle moeilijkheden heen, ja, al gaat de weg ook langs diepe afgronden of door verschrikkelijke engten,, - geen

nood, toch loopt het uit op de stad, die Boven ligt. En ook hier beneden is het onmogelijk, dat niet ieder van de Zijnen, ieder naar zijn maat, staat en behoefte, aan het einde juichend en in de handenklappend zal uitroepen: “Gij hebt mij verlost, Gij God der waarheid!”

Levend ben Ik, zo spreekt onze Heere. Wat wil de duivel uitrichten, wat de dood, wat een wet van “hier een weinig, daar een weinig; of, als u niet dit of dat hebt dan komt u er niet door”? Wat wil al het dreigen van de machten van de duisternis met de toorn Gods, of met de verdoemenis? Waar Hij zegt: “Levend ben Ik,” daar heeft Hij alles gezegd, wat tot onze troost nodig is te weten.

Nu dan, bedrukte ziel, hoort u niet, wat uw trouwe Heiland zegt? En u bekommerd hart, ziet u niet, Wie u voor u hebt? Hij is, Hij is, en al wat aan Hem is, is leven, gerechtigheid, heiligheid voor u, is volkomen verlossing en waarachtige overwinning. Hij leeft, ja, is levend met de hele heerlijkheid van Zijn Naam, met de volle macht van Zijn heerlijkheid, ons ten goede, ons armen, ellendigen, hulpbehoevenden en die met zonde, nood en dood worstelen. Zo verstond het ook de Apostel Paulus toen hij, kampende met duizenderlei aanklachten en met het ene “ja, maar” vóór en het andere “ja, maar” na, - nochtans goedsmoeds in Hem, - voor ons dit neerschreef, en dat hij ook zelf had aangegrepen: “Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter Rechterhand Gods is; Die ook voor ons bidt.”

Ik ben levend. Aldus spreekt Hij, opdat wij al een goed vertrouwen mogen hebben, dat Hij als de waarachtige Profeet de waarheid van Zijn genade, volgens welke ons onze zonden vergeven zijn, wel zal handhaven. Zodat wij alle zorgen daaromtrent, en al ons zuchten, met alle knaging van het geweten, van ons werpen. Want deze Profeet herroept geen van Zijn prediking. Zoals Hij aan hoeren en zondaren aflat van zonden heeft verkondigd, zo zal het ook eeuwig blijven, tot afbreuk van het rijk van de duivel, tot eeuwige troost voor het beangstigd geweten. Wat Hij spreekt, komt van boven, uit de hemel, uit het hart van de Vader, en brengt de Heilige Geest met Zich, opdat zich verheuge, al wat hongert en dorst naar gerechtigheid, naar heiligheid en verlossing. En Hij is levend, om het licht van Zijn genade helder te doen branden in het hart. Nooit zal dat licht worden uitgeblust. Hij is de Zijnen steeds nabij, opdat al antichristen en werkheiligen, mitsgaders hun leer en hun werk, versneden zijn mogen, en dat eeuwig blijve de besnijding in de Geest.

Hij is levend, een getrouw Hogepriester. Hij zal al onze zaken uitrichten voor de troon. Hij zal de gerechtigheid handhaven, die Hij heeft aangebracht, de heiligheid, waarmee Hij in Zich bekleedt, wat heel en al ontbloot is. Hij zal het ook aan geen zalving laten ontbreken degenen, die vanuit de dorre wildernis tot Hem om zalving schreeuwen. Hij is levend, een aller genadigst Koning. Tegen alle vijanden zal Hij Zijn heerlijk Rijk handhaven, dat Rijk, waarin de allermiste van de broederen Hem het meest nabij is, en waarin de aller-ellendigste het heerlijkst prijkt in de sieraad van zo'n Koning.

Ik ben dood geweest, en ziet, levend ben Ik. ‘Zo kunt u niet meer sterven, niet verloren gaan, niet omkomen. Vrees niet voor de dingen, die u nog mocht te lijden hebben. Vrees niet voor oordeel of verdoemenis; sidder niet, en beangstig u niet! Ik heb u overdekt met de macht van mijn genade. Sta rechtop op uw voeten. Hoop volkomen op de u toegebrachte genade. Wees getrouw tot in de dood. Ik heb reeds de kroon van het eeuwig leven voor u bereid. U zult die ontvangen! Houdt u slechts dááran: “Levend ben Ik.” Blijf in Mijn Woord; gelijk Ik voor de dood en de hel een pestilentie ben, zo wees u ook een pestilentie voor hel en dood!’

De Heere gaat voort: *“Levend ben Ik in de eeuwigheden der eeuwigheden.”* Alsof Hij wilde zeggen: ‘Geen vrees meer voor de toekomst! Ik sterf niet meer. Ik beheers de loop van de tijden; u kunt niet bedrogen uitkomen. Wat Ik ben als uw Heiland, dat ben en blijf Ik voor u tot eeuwige tijden. Eeuwig leven is u verzekerd, eeuwige genade, eeuwige gerechtigheid, een eeuwig heil, eeuwige trouw, een eeuwige erfenis.’

Heffen wij het hoofd omhoog, mijn Geliefden, bij zulke woorden! Beneden is de wereld, de afgrond en de hel, nood en dood, kruis en allerlei verdrukking en lijden. Het heeft een einde, alles heeft ten leste een einde, wat ons drukt en bezwaart. Welaan, laat ons nog tien dagen verdrukking hebben: de gevangenis is gevangen genomen en alle verzoeking neergeworpen. De strik is vaneen, wij gaan vrij heen. Want onze hoop rust op Diens macht, Die alles voor ons heeft volbracht. Gisteren heeft Hij ons doorgeholpen, gisteren heeft Hij ons behouden en is onze getrouwe Pleitbezorger geweest voor de troon en heeft de Satan gescholden. Heden troost Hij ons opnieuw; - en ook morgen zult U mijn God zijn. Want U kunt uw arme bruid niet verlaten.

Amen. Stem van de bazuin, dat het de laatste uur is, stem van de bazuin, dat de Bruidegom komt! Eedzwering uit het liefhebbende hart Desgenen, die voor ons op Golgotha heeft gebloed en aan Wiens voeten alle dingen onderworpen zijn. Stem van donderslag tot verschrikking van allen, die tegen Zijn ellendigen gram zijn, tot verjaging van dood, duivel, zonde en wereld. Stem van eeuwige troost, dat wij overwinnen zullen en overwonnen hebben. Stem van onze Liefste, waarmee Hij hel en afgrond gesloten en ons in Zijn liefde vrije baan heeft gemaakt, zodat wij met vreugde en verrukking ingaan in Zijn paleis. Stem van de Bruidegom: “Juicht, u die uit de bornput Israëls zijt; daar hebt u Mijn staf, zegelring en snoer, voor uw eeuwige eer; uw vrucht is Mijne. Mijn *Amen* verdoemt het gebed der Farizeeërs en van de duivel. Mijn *Amen* hecht Ik aan al uw verzuchtingen, aan al uw smekingen, aan al uw gebeden en zo gaat het naar binnen in de heerlijkheid. Totdat u Mij ziet, gelijk u de Vader heeft liefgehad.”

Geweldige woorden; goede, troostrijke woorden! Daaraan weten wij, dat Hij Zijn leven, wat Hij ons geschonken heeft, ook bij ons zal onderhouden, dat Hij het ook verder voor ons zal maken en Zijn werk bij ons zal handhaven, zoals Hij het voor ons heeft daargesteld.

Kan ons dan nu niets meer in de weg staan? Vraagt het hart dat gedurig opnieuw bestreden wordt. Weliswaar staat ons alles in de weg. Want de zekerheid, welke de Heere ons geeft, dat wij er door zullen komen, dat wij overwonnen hebben, is geen zekerheid voor het vlees, maar een zekerheid voor het geloof. Het is geen zekerheid die zorgeloos maakt, hoewel in deze zekerheid alles zodanig is ineengezet, dat wij volstrekt geen bezorgdheid, voor wat dan ook behoeven te koesteren.

Trouwens, daar zullen duivel en wereld wel voor zorgen, dat de heiligen des Heeren hier nimmer zonder bestrijding blijven. Want al wat van de wereld is, kan niet anders dan dézen van harte haten, die van hun God getuigen en van Diens ontferming, en die alle vlees met alle werken des vleses verdoemen. Zo zal het wel waar blijven: “Allen, die Godzalig willen leven in Christus Jezus, zullen vervolging lijden.” Wat naar vlees geboren is, kan niet in rust laten wat naar Geest geboren is. De macht van de duisternis beoorlooft zonder ophouden in de heiligen van de Heere de Heere Zélf. Zij gedooft niet, dat deze heiligen vrij van zorgen zijn, maar wil veeleer hen in zorgen brengen, ten einde hen op die wijze te bewegen, dat zij hun hand uitstrekken naar ongerechtigheid; en ook doen. Het geloof wil zij hen ontroven.

U nu, mijn Geliefden, u, die zwak bent en gedurig opnieuw aangevochten wordt met allerlei bedenkingen: “zou het dan wel inderdaad waar zijn, dat wij het einde wegdragen zullen de verlossing van onze ziel?” U, die de vraag opwerpt: “Weliswaar, de Heere heeft tot hiertoe geholpen, maar zal Hij het ook voor ons voleinden, zowel voor deze dag als voor de eeuwigheid?” O, laat u het geloof niet ontroven, maar hoort veeleer naar het Woord van de Heere: ***“Ziet, Ik ben levend in de eeuwigheden der eeuwigheden. Ik draag ook de sleutels van de hel en van de dood.”***

Dat is met andere woorden: Hel en dood zijn in Mijn macht. En daarom zult u voor de hel noch voor de dood vrezen. Want de hel kan met haar raadslagen ons niet meer overweldigen; zij zal het niet vermogen; - dat heeft de Heere ook gezegd. En de dood kan met zijn smarten ons niet meer gebonden houden. Want de Heere heeft de voorzegging getrouw vervuld: “Hij zal de dood verslinden eeuwig, en de Heere zal alle tranen van hun aangezichten afwissen, en zal de smaad van Zijn volk van de aarde wegnemen.” Denkt toch niet, dat er uit de hel raadslagen tegen u kunnen voortkomen, wier list de Heere niet alle tevoren zou vrijdeld hebben. Denkt toch niet, dat de dood in zijn velerlei gedaanten u ter dood toe kan verschrikken. Want Hij, de Heere, heeft hem al het masker afgerukt, zodat hij zich juist met zijn verschrikkingen in al zijn machteloosheid zal moeten openbaren. Of, dat de hel u ook honende toevoegt: “Ik krijg u echter in mijn kaken; u bent niet heilig!” Laat maar dreigen, dat dreigt. Wederstaat de hel en de dood, vast zijnde in het geloof. Houdt u aan het Woord van de Heere Heere: “Ik draag de sleutels van de hel en van de dood.” Ja, weliswaar, het gaat kort bij de hel langs. Maar de Heere weet wel, hoe lang en hoe kort Hij de keten van de oude draak heeft gemaakt. Of deze ook de tanden toont en hard blaft, of hij al zijn zwadder ons achterna werpt, toch kan hij nóch bijten, nóch schade doen.

En onze graven, de Heere heeft ze alle geopend, toen Hij is opgestaan. Geen graf kan zich meer onder noch over ons toesluiten. Elk graf is een deur ten leven, een doorgang tot het licht, tot de eeuwige vreugde, tot de bruiloft van het Lam. De dood is uit ons graf uitgeworpen, en in een eigen graf opgesloten. Daarom kan ons ook geen dood meer houden, hij heeft de moed niet meer, ons als zijn buit te omvatten. Want onze Overwinnaar over hel en dood draagt de sleutelen niet tevergeefs. Er kan niet uitkomen wat wil, en evenmin kan ons daarheen inslepen wat wil. Wie uit de hel uit wil, moet van Hem de vergunning vragen, moet ook vermelden waarheen hij gaan wil. Zou het zijn, om hier of daar een dienstknecht Gods, een Job aan te tasten, dan zal het niet anders kunnen geschieden, dan naar de raad van de Heere, - opdat de hel er zich aan openrijte en de dood erbij teniet worde, - en opdat het einde van de dienstknecht van de Heere zoveel te meer bevonden worde te zijn tot lof en prijs Desgenen, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn welbehagen. En dit is Zijn welbehagen, dat Zijn ellendigen in geen dele beschaamd zullen uitkomen, terwijl zij hopen en wachtende zijn op Zijn heilige en rechtvaardige Naam.

Daarom, laat ons toch de dierbare en troostvolle woorden van onze lieve Heere en Heiland hoog in waarde houden. Want dat zijn geen woorden van een mens, maar van de Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit. Immers naar Zijn eigen uitspraak bezit Hij een heel andere macht dan de macht van hel en dood. De macht van al het zichtbare en van alle machten van de duisternis heeft hoegenaamd niets meer in te brengen in de hemel en op de aarde. In hemel en op aarde moet alleen gelden en heeft ook alleen geldigheid de macht van onze Heere Jezus Christus, onze grote Koning. Nu moeten, nadat Hij met Zijn dierbaar bloed voor al onze zonden volkomen heeft betaald en ons uit al overmacht van de duivel heeft verlost, alle dingen ons dienen en meewerken tot

onze zaligheid, opdat wij tot eer mogen komen en het Koninkrijk beërfd hebben, hetwelk voor ons bereid is vóór de grondlegging van de wereld.

Geloven wij echter niet, dan blijven wij niet. Maar dit is het waarachtige geloof, dat noch naar zonden vraagt noch naar werken, niet naar verloren-zijn noch naar heiligheid, maar dat alleen vraagt naar des Heeren woord en daarbij blijft in lijdzaamheid; dat ook de onderste weg kiest, en over zich laat heenrijden dood en duivel met paard en wagen, - echter zich dááran vasthoudt: ‘U, Heere Christus, U bent de rechte Man. U zij de eer. Ik geef mij aan U over, zoals ik mij bevind. Daar hebt U mij; ik deug tot niets. U alleen zijt heilig! Hebt U welbehagen in mij, dan zult U mij wel tot eer brengen. Aan Uw Woord houd ik mij. Ja, ik ben een dode. Maar in Uw Naam steek ik getroost het vaandel omhoog: U bent mijn Leven. Ja, Amen. In mij is geen kracht tegen de grote menigte dergenen, die mijn ziel haten. Ik sidder voor hel en dood. In mij is geen kracht, ook niet om voor Uw aangezicht op de voeten te blijven staan. In het stof verootmoedig ik mij. Wie ben ik en wat is mijn huis voor U? Maar nochtans juicht mijn ziel U ter eer. U geeft mij moed door uw woorden: “Vrees niet!” Uw “Amen” is mij ten zegel, dat niet de hel, maar de hemel uwer zaligheid, niet de dood, maar Uw leven mij in eeuwigheid bezit. Wees U mij genadig. U hebt alles wel gemaakt!’

Mijn Geliefden, wie het te doen is om des Heeren woord: de Heere heeft grote dingen aan ons gedaan, dat Hij ons tot Zijn kinderen en tot erfgenamen van Zijn Koninkrijk heeft aangenomen. De Heere heeft grote dingen aan ons gedaan, dat Hij ons tot hiertoe met louter trouw heeft geleid. De Heere heeft grote dingen aan ons gedaan, dat Hij Zijn Woord in al delen heerlijk vervuld heeft bij ons, die te doof en te blind waren, om temidden van de stormen Zijn stem te horen, en in de nood Zijn heerlijke gestalte te aanschouwen. De Heere heeft grote dingen aan ons gedaan, zodat wij ook heden weer Zijn Naam een *Eben-Haëzer* mogen oprichten.

Hij heeft het gebed gehoord, de tranen geteld. Wij zeggen met Jakob: *dit hadden wij niet gedacht, en dat nog veel minder*. Maar de Heere gaf ons boven bidden en denken. O welgelukzaligheden, bij zo overvloedig smaken en proeven van Zijn trouw! Wat zal het ons eenmaal wezen, wanneer wij samen gekomen zijn in die zaal daar Boven, ver boven de wolken, hoog boven hel en graf! Dáár zullen wij dan ook uitroepen: Wij hadden het niet gedacht, dat het Woord onzes Heeren zó waarachtig was, en nog minder, dat wij werkelijk zouden doorkomen. Maar nu is ons ook het aanschouwen vergund. Heerlijk geprezen en hoog geloofd zij Zijn trouw! Amen.

Slotzang: Psalm 147 vers 6, 7.

*De Heere betoont Zijn welbehagen
Aan hen, die need'rig naar Hem vragen,
Hem vrezen, Zijne hulp verbeiden,
En door Zijn hand zich laten leiden;
Die, hoe het ook moog tegenlopen,
Gestadig op Zijn goedheid hopen.
O Salem! roem den Heer der Heeren;
Wilt uwen God, o Sion, eren!*

*Hij wil in gunst uw heil bewerken,
De grendels uwer poorten sterken,
En zegent in uw land uw kind'ren,
Hij doet geen krijg uw wasdom hind'ren,
Hij deelt de liefelijken vrede,
Zelfs aan uw verste grenzen mede.
Met vette tarw' wil Hij u spijsen,
En kronen met Zijn gunstbewijzen.*

P.S.

De Nederlands-Gereformeerde Gemeente te Elberfeld had zich in de voorafgaande week tengevolge van de koninklijke kabinetsorde, in zaak van de Godsdienst (30 Maart 1847), door Gods goedheid als zelfstandige en onafhankelijke Gemeente kunnen vestigen. En was nu, nadat zij het vroegere zeer benauwde lokaal voor haar samenkomsten verlaten had, voor de eerste maal op deze Zondag, de 25^e April in een grotere, ruimere zaal tot het horen van het Woord Gods vergaderd.

HEMELVAARTSPREKEN

9. LEERREDE OVER LUKAS 24 vers 50, 51.

Gehouden op Hemelvaartsdag, 9 Mei 1850

Voorzang: Psalm 47 vers 1, 3.

Juicht, o volken! juicht!
 Handklapt, en betuigt
 Onze God uw vreugd;
 Weest te zaam verheugd
 Zingt des Hoogsten eer:
 Buigt u voor Hem néér.
 Alles ducht Zijn kracht,
 Alles vreest Zijn macht.
 Zijne Majesteit
 Maakt haar heerlijkheid,
 Over 't rond der aard,
 Wijd en zijd vermaard.

God vaart, voor het oog,
 Met gejuich omhoog;
 't Schel bazuïngeluid
 Galmt Gods glorie uit,
 Heft de lofzang aan;
 Zingt Zijn wonderdaán;
 Zingt de schoonste stof;
 Zingt van de Konings lof,
 Met een zuivren galm,
 Met een blijden Psalm.
 Hij, de Vorst van de aard,
 Is die hulde waard.

Tekst: Lukas 24 vers 50, 51.

“Hij leidde hen buiten tot aan Bethanië; en Zijn handen opheffende, zegende Hij hen. En het geschiedde, als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in de hemel.”

Geliefden

De getrouwe Heiland, Die ons gebracht heeft tot het ware vaderland en Die Zich over ons ontfermt, hebbe u een vrolijk morgenuur bereid en een blijde dag doen aanbreken; u geroepen, gelovigen, heiligen en uitverkorenen in de Heere! Welk een geur van Sarons rozen uit de velden van zaligheid, welke een reuk van het leven ten leven komt ons tot onze verkwikking van Boven tegemoet; ons, die wachten op de toekomst en volzalige verschijning van onze grote God en Zaligmaker. Het leven hierbeneden is een gestadige dood. Gasten en vreemdelingen zijn wij op aarde; wij hebben hier geen blijvende plaats, maar onze reis voert naar het Jeruzalem dat Boven is.

Welk een troost is het voor ons om te weten, dat daarboven alles voor ons in het recht is gebracht! Door het dierbare Evangelie wordt ons deze troost geopenbaard. Onze Erbarmers voert daarin ons, die vermoeid en belast zijn, aan de heilsbronnen. En wij mogen het in onze hete dorst smaken, dat wij daarboven een vaderland hebben en op de pelgrimsreis daarheen zijn! Daar is het goudland, het land van levensstromen, het land van de ruste, van de eeuwige vreugde, het land van verzadiging van ongestoorde vrede, het land, dat van melk en honig overvloeit. Wij trekken heen, om dit land te beërven, te wonen in loofhutten, in enkel vrijwoningen, waarvan er daar zeer veel zijn, alle goed voorbereid en van alles wel voorzien. De waarheid hiervan bevestigt ons de viering van deze dag, waarop wij overdenken de hemelvaart van onze Heere, van onze Zaligmaker, onze Goël, onze Borg, onze enige Hogepriester en onze eeuwige Koning. Dit moet ons moed geven, ons, die hierbeneden door zo menige storm bewogen worden, menend dat wij met ons schip en al onze have in de golven van dit leven omkomen; ons, die menen, dat er van ons niets meer terecht komt; die te worstelen hebben met allerlei zonden, met wereld, duivel en dood; die in de wereld zijn als slachtschapen en veeleer de vervloekten, dan de gezegenden van de Vader schijnen te zijn. Wij, die de Heere uit een volkomen hart aanroepen, in onze nood, in onze ellende, in onze jammer, in onze moedeloosheid, in onze twijfel, in ons ongeloof, - Hem aanroepen om ontfermen, dat Hij ons geve genade voor recht, - wij hebben een zegen ontvangen, die luidt: *zij zijn gezegend, en zij zullen gezegend blijven.*

Toen de Heere de aarde verliet en opgenomen werd in de hemel, hebben wij, die de Heere aanhangen, deze zegen van Hem ontvangen. Even waar als het is, dat al, wat tevoren geschreven is, tot onze lering tevoren geschreven is, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting van de Schriften hoop zouden hebben; even waar als het is, wat onze Heere in Zijn Hogepriesterlijk Gebed gesproken heeft: "Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen, die door hun woord in Mij geloven zullen", (Joh. 17) - zo waar is het ook dat de Heere, toen Hij opvoer ten hemel, niet alleen Zijn Apostelen, maar ook ons, de schapen van Zijn weide, gezegend heeft.

Deze zegen, waarmee de Heere bij zijn hemelvaart ons heeft gezegend, waarborgt ons een voorspoedige doortocht door de woestijn en een zalige overgang in het land van de rust.

Tussenzang: Psalm 68 vers 9.

*Gods wagens, boven het luchtig zwerk,
Zijn tien en tienmaal duizend sterk,
Verdubbeld in getallen:
Bij hen is Zijne Majesteit
Een Sinaï in heiligheid,
Omringd van bliksemstralen.
Gij voert ten hemel op, vol eer.
De kerker werd Uw buit, o Heer!
Gij zaagt Uw strijd bekronen
Met gaven, tot der mensen troost;
Dat zelfs het wederhorig kroost
Altijd bij U zou wonen.*

De zegen, waarmee ons de Heere, zo zeide ik, bij Zijn hemelvaart gezegend heeft, waarborgt ons een voorspoedige doortocht door de woestijn. 'Als wij er maar doorkomen, het mag dan gaan zo het wil', zal ieder zeggen, wie liet in waarheid er om

te doen is, dat zijn voeten eenmaal staan in de poorten van Jeruzalem. Zien wij op onszelf of op de weg, dan moeten wij de moed verliezen. Beschouwen wij daarentegen de zegen van de Heere, dan moeten wij weer moed grijpen. Wie een vader of een moeder gehad heeft, ouders, wier woorden beproefde waarheid bevonden zijn, en hij is door zulke ouders, vóór zij werden opgenomen, gezegend, - of wie door een Profeet Gods gezegend werd, - mag zich over zo'n zegen verheugen: het moet hem goed gaan. Dit ondervond de aartsvader Jakob: zijn vaders zegen is gekomen. Dit ondervond de stam Juda: de zegen van Mozes, de man Gods, is gekomen. Hier hebben wij echter meer dan vader en moeder, hier is meer dan Mozes en al Profeten en Apostelen samen. Als vader en moeder, als Profeten en Apostelen zegenen, dan is dit niet dan een herhaling van de zegen, die de Heere uitdeelde, toen Hij opvoer ten hemel. En wanneer er van het rechtvaardige volk gezegd wordt: "Zijn gezegenden zullen het aardrijk beërven, maar zijn vervloekten zullen uitgeroeid worden", dan geschiedt dit, omdat de zegen, waarmee de Heere bij Zijn hemelvaart zegende, een eeuwige zegen is.

Met deze zegen en door deze zegen komen wij door deze woestijn. Ja, en *Amen* zegt daarop heel Israël, als het nagaat, wat deze zegen uitricht. Deze zegen neemt alle vloek van ons weg; dit is naar de belofte (Zach. vers 13-15): "En het zal geschieden, zoals gij een vloek geweest zijt, zo zal Ik ulieden behoeden. En gij zult een zegening wezen; vreest niet. Gelijk Ik gedacht heb ulieden kwaad te doen, zo denk Ik wederom in deze dagen goed te doen: vreest niet!" Zeg het mij, armen en ellendigen, wat was er voor voortreffelijkheid in de discipelen, dat de Heere zo op eenmaal Zijn handen over hen ophief en hen zegende? Had Hij hen niet nog kort tevoren bestraft vanwege hun ongeloof en de hardheid van hun hart? Was niet nog enige minuten tevoren niets dan onverstand uit hun hart en te voorschijn gekomen in de vraag: "Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weer oprichten?" (Hand. 1 vers 16.) Gaven zij daarin geen bewijs, dat zij nog vleeselijk waren, kinderen in het verstand, en niet geestelijk? Hoe slecht hadden zij het bij de dood van de Heere laten liggen! Hoe zaten zij al daar neer met een slecht geweten! En hoe weinig waren zij daardoor nog grondig verootmoedigd, toen de Heere, opgestaan uit de dood, hen in Zijn genadevol "*Vrede zij ulieden!*" vergeving van hun zonden geschonken had! Hoe weinig begrepen zij van Zijn hele opstanding! Lag niet naar de wet op hen de vloek, daar zij, niettegenstaande al wat er voorgevallen was, niets van de hele zaak onthielden? Of, wat meent u, waren zij heilig, toen de Heere de handen over hen ophief?

Wat een verrassing, wanneer de van zijn kinderen scheidende vader tot hen spreekt: *Kinderen, ik ga de weg van al vlees, neigt uw hoofden onder mijn handen, dat ik u zegene*. Welk een verrassing, wanneer de kinderen gevoelen, wat de vader zegt, terwijl in hen bij het aanklagend geweten het bewustzijn ontwaakt: wij zijn onverstandige en ongehoorzame kinderen geweest, en nochtans wil de vader ons zegenen!

Zo was de zegen van Christus, toen Hij opvoer, en deze zegen is niet geweken. Hij heeft als een liefhebbend Vader, als een groot Erbarmer gezegend, en heeft met Zijn zegening elke vloek gebannen, zodat die de Zijnen niet meer treffen kan.

Christus heeft slechts één zegen, waarmee Hij zijn Jakobs zegent, en waarmee Hij geen andere, dan hen, zegenen kan. Met deze zegen maakt Hij hen tot heren over allen en over alles, en geeft hun bovendien koorn en wijn, zodat het bij hen waarheid is: "Hun brood wordt hun gegeven, en hun water is gewis." Toen Izak zijn Zoon Jakob zegende, schonk hij hem in deze zegen alles, wat hij van zijn vader geërfd had. Zo heeft Christus, vóór Hij van hier ging, Zijn discipelen en allen, die door hun woord in Hem geloven, in Zijn zegen alles geschonken, wat Hij van zijn Vader geërfd had. De

eerstgeboorte en al wat daarmee verbonden is, al heilsgoederen van het nieuwe verbond, gerechtigheid, genade, vrede, vergeving van zonden, recht op het eeuwige leven.

Toen Christus de Zijnen zegende, dacht Hij: Die arme kinderen, zij zijn niet van de wereld, hebben ook van de wereld niets. Dus heeft al wat van de wereld is hen niet lief, maar haat hen, omdat Ik hen uit de wereld uit verkoren heb. Daarom zullen zij juist Mijn zegen hebben, opdat het toch steeds en altijd waar blijve: “Zegt de rechtvaardige, dat het hun wel gaan zal; dat zij de vrucht van hun werken zullen eten.” (Jesaja, 3 vers 10) Zo heeft Hij dan, toen Hij van hier ging, als het ware Zichzelf uitgestort, en heeft de Zijnen alles gegeven, wat Hij had. Met deze zegen hebben wij nu zeker een goed doorkomen door de woestijn. Want, omdat Hij wel weet, dat in deze woestijn voor ons niets groeit, juist dáárom heeft Hij ons gezegend.

Van deze zegen hebben wij nu allerlei troost en zullen aan niets gebrek hebben. Als er geen brood voorhanden is, zal Hij, de getrouwe Heiland, het voor ons te voorschijn roepen; als er geen water is, zal Hij het voor ons uit de rotssteen slaan; als wij geen geld voor kleren en schoenen hebben, zal Hij maken, dat kleren en schoenen niet verslijten. Alles ligt volkomen in Zijn zegen opgesloten. Hij zal genade en eer geven. Hij zal de Zijnen; die op Hem vertrouwen, het goede in de nood niet onthouden. Zijn zegen doet het echter alleen, onze vroomheid doet het niet, en met onze werken verdienen wij het ook niet, integendeel verdienen wij daarmee de vloek. Hij toch zegent de Zijnen uit louter goedheid. Hij doet het als een barmhartige Hogepriester, als een getrouwe Heiland.

Dat wij van Hem zo gezegend zijn, is alles Zijn grote liefde. Het strekt Hem tot vreugde, dat Zijn armen en ellendigen, die door de Vader op Zijn akker zijn geleid, om daar als wezen aren te lezen, het goed hebben, ook in niets gehinderd worden, maar integendeel alles volop hebben, aanhoudend door Zijn goedheid verrast worden, en zoveel ontvangen, dat zij niet eens alles kunnen dragen. Hij handelt als Boaz. Hij meet zes maten gerst, legt die op ons, en gaat dan in de stad, om te bewijzen, dat Hij de naaste Bloedverwant is, en als zodanig, - waar de wet niet wil helpen, - Zelf de met schulden bezwaarden akker als Zijn eigendom over te nemen en tegelijk de arme Ruth, de vreemdelinge, opdat zij Zijn gelukkige vrouw worde, Hem als haar Man hebbe, en met Hem alles bezitte, wat Hij heeft; namelijk de volheid van alle zegeningen.

Zo is de zegen, waarmee de Heere, toen Hij ten hemel voer, de Zijnen zegende, - en deze zegen is niet geweken, maar evenals hemel en aarde tot nu toe door hetzelfde Woord, dat hen uit niets te voorschijn riep, nog daar staan, evenals het licht door het éne woord: “er zij licht” nog is en werkt, zo is deze zegen, waarmee de Heere de Zijnen zegende, nog daar. Zó is die gekomen op al Zijn gelovigen, op kinderen en kindskinderen. En dit zegenen is zoals een liefhebbende moeder zich over het hulpeloze kind uitstrekt, waarbij het binnenste van haar hart over de vrucht van haar lichaam in liefde ontbrandt. Zo’n zegen noemen wij goed, heet ons lief en dierbaar, wat ook de aanklager tegen ons mocht uitbrengen, opdat de vloek over ons kome. Als het nu mijn kind is, en ik het schoon en lief vind, wat gaat dit een ander aan? Die mag het lelijk, zwak, ellendig, mager vinden, ja, niet eens willen aanzien of aanraken, ik noem het goed. Want het is mijn kind, de vrucht van mijn lichaam. God heeft het mij gegeven. Zo noemt ook Christus de Zijnen goed, zegent hen, oordeelt hen in deze zegen als rechtvaardig, heilig en Hem lief en dierbaar, hoewel de aanklager, die zelf de allerslechtste is, hen als niet-deugende aanklaagt. Ja, juist, omdat de aanklager hen veroordeelt, neemt de Heere hen met Zijn zegen zo in Zijn hoede op, dat niemand iets tegen hen kan uitrichten, doordat het vast staat. Hij heeft hen gezegend, en gezegend

zullen zij blijven.

De Heere zegent ons echter niet, omdat er in ons wat liefelijks is, maar omdat Hij ons heeft liefgehad, daar wij Hem van de Vader gegeven zijn. Onze Heere wist zeer goed, wat Hij aan de Zijnen had. De Satan had hen toch al eenmaal begeerd te ziften als de tarwe, en het was hem bijna gelukt. Maar de Heere had voor hen gebeden, dat hun geloof niet zou ophouden. Wat Hij nu vroeger met Zijn gebed deed, deed Hij thans met Zijn zegen. Hun geloof zou niet ophouden; in Hem verenigd zouden zij eendrachtelijk samen blijven; zouden zij staan als weerloze schapen midden onder de wolven; staan als getuigen van Zijn lijden en van Zijn opstanding, van Zijn hele Middelaarheerlijkheid in het midden van een verdraaid geslacht. Dan zou deze zegen hun ten schild zijn, waartegen al giftige pijlen van de wereld, alle brandende pijlen van de bozen niets zou kunnen uitrichten.

Er ligt voorwaar wat wonderbaars in deze zegen. De schaar van de discipelen werd beschouwd als een woning van gerechtigheid, als een berg van heiligheid. Hoe konden zij dát zijn? Zijn gerechtigheid, die hun toegerekend is, Zijn heiligheid, die Hij hun verworven heeft, - dat was het, wat de Heere in hen aanzag. Als zodanige zegende Hij hen, en zo blijft deze zegen ook op ons rusten.

Evenals God de Heere Christus heeft gezegend, zo zegent Christus ons ook. Door Zijn Woord heeft de Heere het Zijn discipelen ingegeven, gerechtigheid lief te hebben en ongerechtigheid te haten. Hij heeft hen toegerust met Zijn kracht, om zulke werktuigen te zijn, die de gerechtigheid beminnen en de ongerechtigheid haten. Hij zegent hen, omdat Hij hen geschikte werktuigen in Zijn hand acht, en zegt: het moet u wel gelukken, wat ook alle eigengerechte mensen, wat ook een hele wereld daartegen moge inbrengen. Het zal de wereld in haar haat tegen u niet gelukken. U blijve volkomen in uw liefde tot Mij en tot de broederen, in uw geduld bij elke hete strijd. En zo blijft dan deze zegen, - moge ook de wereld daartegen razen, woeden en tieren zoals zij wil, en ons vloeken: - "Laat haar vloeken", - zo blijft onze bede, "zegen U!" Ja, U hebt gezegend, en door uw zegen staat uw belofte vast. "Zij zullen niet tevergeefs arbeiden, noch baren ter verstoring. Want zij zijn het zaad van de gezegenden van de Heere en hun nakomelingen met hen." (Jesaja, 65 vers 23.) Door deze zegen spreekt al het gezegende volk van de Heere in al hun gebeden: Zegen Uw erfdeel! Vrede over Israël! En zo zegent zich ieder rechtvaardige in de zegenende God Amen, die gesproken heeft: "Zegenende zal Ik u zegenen!"

Wat dunkt u, u discipelen van de Heere, zullen wij met deze zegen, waarmee de Heere ons gezegend heeft, toen Hij opvoer, ook door deze woestijn heenkomen, doorkomen door dit tranendal? Menigmaal wordt het ons weliswaar bang en zwaar op de weg. Maar als wij dan bedenken, hoe de Heere Zijn zegen bij ons handhaaft, dan kunnen wij het toch vrijmoedig aan al vermoeide pelgrims prediken: U bent het volk, gezegend van de Allerhoogste, die hemel en aarde bezit! (Gen. 14 vers 19.) Laat ons te midden van de wereld, waarin wij verdrukking hebben, en tegen alle tegenspraak in aan deze zegen gedachtig blijven. Dat zij die zegen waardig waren; dit heeft de Heere nimmer in Zijn discipelen gevonden. Uit vrije liefde en barmhartigheid zegent Hij ons. En wat dunkt u, zullen wij enigszins bedrogen uitkomen, wanneer wij, niettegenstaande alle vloeken van de wereld en van de duivel, trots onze eigen vloekwaardigheid, deze zegen geloven? Als wij aan alle tegenspraak deze zegen voorhouden? Hij is de Heere, aan Wie gegeven is alle macht in hemel en op aarde; daarom zal en kan Hij de zegen, waarmee Hij ons gezegend heeft, ook handhaven. Hij wil dit ook anders zou Hij ons niet gezegend hebben.

En zoals wij in deze zegen de waarborg van een gelukkige doortocht door deze

woestijn hebben, hebben wij daarin ook de zekerheid van een zalige ingang in het land van de ruste. Dit zullen wij echter dan beschouwen, als wij de hemelvaart van onze Heere Zelf overwegen.

Wie van ons hebben nu deel aan deze zegen? Ik meen deze, wie het om de zegen van de Heere gaat. Zij die Hem van de Vader gegeven zijn, en die Hij daarom ook heeft liefgehad en vóór Zijn opvaren zegende. Deze moeten toch volstrekt niet daaraan twijfelen, of zij wel van de Heere gezegend zijn, daar de Heere toch Zijn discipelen zegende. Want toen de Heere Zijn discipelen voor Zich had, heeft Hij ook ons, die de Zijnen zijn, voor Zich gehad. Ook is Zijn hart dat zo graag zegent, steeds een graag zegenend hart gebleven.

Nu gaat het slechts daarom, of wij zo zijn, als die discipelen waren, opdat wij daarvan verzekerd mogen zijn, dat wij toen ook door de Heere zijn gezegend. De discipelen waren van de wereld veracht en uitgeworpen; zij waren mensen, die de wereld voor slechte mensen hield, omdat zij, met de wereld niet wilden meedoen, haar ook niet wilden dienen. Zij waren mensen, geboren om de wereld te zegenen, vrienden en vijanden wel te doen, voor allen te bidden, alle met liefde te overwinnen, zoveel in hen was, vrede met ieder te houden. Maar zij waren ook geboren, om te staan in de vrijheid van Christus, en geen vreemd juk ook aan te trekken, de gehele Belialsdienst als Belialsdienst te veroordelen, de gerechtigheid van alle vlees overhoop te werpen, en van niets anders te getuigen dan van de heerlijkheid Gods.

Deze kunnen echter door de wereld slechts veroordeeld worden. De discipelen waren mensen, geboren om, nadat zij van de banden van de Satan vrijgemaakt waren, het bloed van Christus van de hel voor te houden en te prediken, ja, ook te geloven, de vergeving van zonden in dit bloed. Deze kunnen niet anders dan door de duivel met gloeiende haat vervolgd worden. En daarbij zijn de lieve discipelen mensen geweest, zoals alle andere, arme zondaren, zoals alle andere, zwak en ellendig, geboren weliswaar, om van Sodom geen draad noch schoenriem te nemen, maar nochtans aan alle verleiding blootgesteld, mensen, zeer gemakkelijk door Sodom te overwinnen, ook licht door hun zonden van de Rotssteen huns heils weggevoerd.

Zulke mensen die niets boven andere vooruit hebben en nochtans door God in Christus zijn uitverkoren, tot prijs van Zijn Naam, tot lof van Zijn genade, komen zonder de zegen van de Heere er niet door, en hebben ook al de zegen van de Heere. Zo velen onder u nu tot deze lieden behoren, die hebben deze zegen, zodat zij in elke nood en in het gezicht van de dood het ervaren: *Hier gebiedt de Heere de zegen en het leven*. Hij gebiedt de zegen en het leven, omdat het Zijn wil is, dat wij de zegen en het leven beërven.

Verblijdt u in deze zegen, u, die uit de Steenrots Israëls zijt. Gij Jakobs, die geworsteld hebt en worstelt met de Man, Die steeds gezegend heeft (Gen. 32 vers 26), waar u in radeloosheid uitriep: “Heere, ik laat U niet gaan, tenzij U mij zegent!” Wij, die op de pelgrimsreis zijn naar de stad daarboven, zullen aan het einde van de weg van deze zegen betuigen: *Wij hebben niet de helft daarvan begrepen*. Amen.

Nazang: Psalm 24 vers 5.

Verhoogt, o poorten! nu de boog;

Rijst, eeuw'ge deuren! rijst omhoog;

Opdat g' uw Koning moogt ontvangen.

Wie is die Vorst, zo groot in kracht?

't Is 't Hoofd van 's hemels legermacht.

Hem eren wij met lofgezangen.

10. LEERREDE OVER HET GELOOFSARTIKEL “OPGEVAREN TEN HEMEL.”

Gehouden op Hemelvaartsdag, 25 Mei 1854.

Voorzang: Psalm 68 vers 9, 10.

*Gods wagens, boven het luchtig zwerk,
Zijn tien en tienmaal duizend sterk,
Verdubbeld in getallen:
Bij hen is Zijne Majesteit
Een Sinaï in heiligheid,
Omringd van bliksemstralen.
Gij voert ten hemel op, vol eer;
De kerker werd Uw buit, o Heer!
U zaagt Uw strijd bekronen
Met gaven, tot der mensen troost;
Dat zelfs het wederhorig kroost
Altijd bij U zou wonen.*

Mijn Geliefden!

Onze dierbare Heere en Heiland bleef na Zijn opstanding nog veertig dagen op aarde. Dat zijn juist net zoveel dagen, als Hij in de woestijn heeft doorgebracht, toen Hij met de wilde gedierten was en Hem hongerde. Toen Hij de duivel met het woord: “Er staat geschreven” drie malen versloeg, en de engelen kwamen en Hem dienden. Wij vinden het getal “veertig” overal in de Schrift betekende een volle en beslissende tijd voor de uitvoering van Gods raad. Zo was ook Mozes veertig dagen en veertig nachten op de berg Horeb. Wat onze Heere in deze veertig dagen op aarde gedaan heeft, is ons ten dele bekend uit de Evangeliën, uit de Handelingen van de Apostelen en uit de eerste Brief van Paulus aan de Corinthiërs. In het 15de hoofdstuk schrijft de Apostel: “Hij is van Cefas gezien, daarna van de twaalfen.” Uit de Evangeliën weten wij, dat Maria Magdalena Hem het eerst heeft gezien, daarna andere vrouwen en de beide Emmaüsgangers. Ook weten wij, dat Hij in het midden van de discipelen stond, en zei: “Vrede zij ulieden!” En dat Hij dit acht dagen later herhaalde, toen Thomas ook tegenwoordig was. Verder, dat de Heere Zichzelf opnieuw aan de discipelen openbaarde bij de zee van Tibérias.

Op de veertigste dag vergaderde onze Heere Zijn discipelen en ging met hen de Olijfberg op, waar ook Gethsémané lag, daar Hij zoveel had geleden, en ging toen met hen naar Bethanië. Daar klonken Zijn laatste woorden:

“Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft, maar gij zult ontvangen de kracht van de Heilige Geest, Die over u komen zal. En gij zult Mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem als in geheel Judea en Samaria, en tot aan het uiterste van de aarde. En als Hij dit gezegd had, hief Hij Zijn handen op en zegende Zijn discipelen. En het geschiedde, als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en de Heere werd opgenomen, daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van voor hun ogen, en Hij voer op naar de hemel. En als zij hun ogen naar de hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen, in witte kleding; welke ook zeiden: U Galilésche mannen, wat staat gij en ziet op naar de

hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal also komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren. Toen aanbaden zij Hem en keerden weer naar Jeruzalem met grote blijdschap.

Ziedaar de geschiedenis, voor zover wij die uit het Woord kennen, van al hetgeen Christus in de veertig dagen op aarde gedaan heeft, en hoe Hij naar de hemel is heengevaren. De Evangelist Markus beschrijft de hemelvaart van de Heere zo: “De Heere is opgenomen in de hemel en is gezeten aan de Rechterhand Gods.” En de Apostel Paulus aldus: “God is opgenomen in heerlijkheid.” (1 Tim. 3 vers 16.)

Laat ons nu onderzoeken, Geliefden, wat Mozes, de Profeten, de Psalmen en de Apostelen omtrent de hemelvaart onzes Heeren tot troost van de Gemeente hebben voorzegd en geleerd.

Wat ten eerste de tijd aangaat, dat Christus ten hemel gevaren is, namelijk op de veertigste dag na Zijn opstanding, en dat Hij dus veertig dagen op aarde gebleven is, - moet ik u doen opmerken, dat “veertig” een getal is, samengesteld uit viermaal tien, - een getal voor ruimte en tijd, een getal van die orde, waarin uitgedrukt wordt, dat, wat de tien geboden aangaat, God de Vader en God de Zoon en God de Heilige Geest genoegdoening hebben, en dat ook voor de gevallen mens, die verzoend in God wordt opgenomen, genoegdoening is aangebracht zowel wat misdaad, als wat schuld en straf en de vervulling dezer geboden aangaat. In dit geval is het getal “veertig” een getal ten dode, als Gods raad verworpen, maar ten leven als deze raad erkend wordt.

Heeft het nu bij de zondvloed veertig dagen en veertig nachten geregend, zodat de zondvloed veertig dagen op de aarde is gekomen, om alle vlees te verderven, zo lag het voorzeker ter vervulling van de voorzegging, “dat alle vlees de Heiland Gods zou zien,” in de raad Gods, Die voor alles Zijn tijd heeft, dat onze Heere nog veertig dagen en veertig nachten hierbeneden bleef. Ook, dat Hij in deze veertig dagen en veertig nachten, - een gelijke tijd, als welke de Israëlitische verspieters besteedden om het land te verspieden, - niet alleen verschenen is aan de ons in het Woord bekende discipelen, maar dat Hij Zich ook aan alle einden van de aarde zegenende vertoond heeft en Zich ook levend heeft geopenbaard aan hen, die, evenals Zijn discipelen, in zielsnood en in duisternis en schaduw van de dood zaten.

Van Zijn hemelvaart op de veertigste dag, dat is, van zijn intocht in het Kanaän, dat Boven is, hebben wij, wat de tijd aangaat, een liefelijke voorzegging daarin, dat in het veertigste jaar (één jaar voor één dag gerekend) Israël in het beloofde land introk.

Van Zijn hemelvaart zelf hebben wij bij Mozes allerlei voorzeggingen in beelden. Voornamelijk komen de offeranden hier in aanmerking, die op het altaar verbrand werden. Wij lezen van het offer van Noach: “God rook die liefelijke reuk, en zeide in Zijn hart : Ik zal de aardbodem niet meer slaan om des mensen wil.” De offers op het altaar gingen in vuur op, zij stegen in de vlammen ten hemel, en zo nam God het offer genadig aan en schonk Hij van de hemel Zijn genade, gerechtigheid en de Heilige Geest aan Zijn gemeente. Zo werd ook het Offer, Dat het tegenbeeld van die offers was, door God opgenomen. Hij steeg langzamerhand met de wolken opwaarts, totdat Hij in de lucht verdween en met de ogen niet meer kon worden gezien; daarna werd, om de wil van dit Offer, de Heilige Geest van Boven gezonden. De offeranden beduiden immers Christus in Zijn lijden, in Zijn opstanding en in Zijn opgenomen worden in heerlijkheid. Ze beduiden dat niet alleen, maar naar het Woord en voor het geloof was Christus Zelf het Offer.

Wij hebben daarvan de duidelijkste voorstelling in het Boek van de Richteren, waar

wij lezen Hoofdstuk 13 vers 19, 20: “Toen nam Manóach een geitenbokje, en het spijsoffer, en offerde het op de rotssteen, den Heere. En Hij (de Engel) handelde wonderlijk in Zijn doen. En Manóach en zijn huisvrouw zagen toe. En het geschiedde, als de vlam van het altaar opvoer naar de hemel, zo voer de Engel van de Heere op in de vlam des altaars. Als Manóach en zijn huisvrouw dat zagen, vielen zij op hun aangezichten ter aarde”, d. w. z. zij aanbaden de opvarende Engel.

De Heere voer op in Zijn eigen offer, dat Hij gebracht heeft op Golgotha, en toen Hij opvoer in dit offer, in een wolk, toen aanbaden Hem de lieve discipelen.

Wanneer wij in de Tabernakel gaan, zien wij overal in profetische beelden, ook des Heeren hemelvaart. Niet alleen het offer, dat voortdurend in een wolk van heldere rook van het brandofferaltaar opwaarts stijgt, maar ook de reukwolken, die van het reukaltaar opgaan.

Voorts is deze hemelvaart afgebeeld in de hemelwaarts gekeerde adelaar in de cherubim. Bovenal daarin, dat de hogepriester met het bloed van de rode koe op de grote verzoendag inging in het Heilige der heiligen. Op dit plechtige ingaan van de hogepriesters in het binnenste heiligdom wijst de Apostel Paulus in de Brief aan de Hebreeënen bij elke gelegenheid, als hij spreekt van de ingang van Christus in de hemel. Ook is het manna, dat in de gouden kruik in het Heilige der heiligen gebracht werd, en de ark, wanneer zij in de tent of op Sion in de tempel werd gebracht, een afschaduwing van deze hemelvaart.

Persoonlijke voorbeelden dezer hemelvaart zijn ook nog Henoch en Elia. Verder Jozef, die uit het gevangenhuis op de troon kwam, en uit de kuil getrokken, aan de rechterhand van Faraö verhoogd werd. Zo ook David; die opgenomen werd, nadat hij veertig jaren geregeerd had.

Duidelijk uitgesproken profetieën van Christus' hemelvaart vinden wij in Psalm 8 vers 2: “O Heere, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde! U, Die Uw Majesteit gesteld hebt boven de hemelen!” De Naam van de Vader is immers niet alleen aan de Joden, maar aan alle mensen op aarde, die aan de Zoon gegeven zijn, geopenbaard. En de heerlijkheid van deze Naam wordt geprezen van toen aan, dat God Zijn Majesteit, dat is, Zijn Christus, gesteld heeft boven de hemelen. Dat wil zeggen, dat Hij de Zoon hoger gemaakt heeft dan de hemelen, toen de Vader Hem in de hemel heeft opgenomen. Zoals de Apostel betuigt: “Hij heeft Hem gesteld over alle tronen, heerschappijen, overheden en machten en alles, wat genaamd wordt in de hemel; en heeft Hem alles onderdanig gemaakt.”

In de 16de Psalm spreekt Christus (Vers 10: “Gij zult Mij het pad des levens bekend maken; verzadiging van vreugde is bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in Uw Rechterhand, eeuwig.” Met deze woorden beschrijft de Messias, dat Hij zal opvaren, om deze vreugde te genieten en in deze liefelijkheden aan Zijn Rechterhand als de verhoogde Middelaar eeuwig te leven.

In dezelfde zin hebben wij te verstaan de woorden van het 7de vers van de 21ste Psalm: “Gij zet Hem (Uw Koning, Christus) tot zegeningen in eeuwigheid; Gij vervrolijkt Hem door vreugde met Uw aangezicht.” En daar bidt de Gemeente in het laatste vers: “Verhoog U, Heere! in Uw sterkte; zo zullen wij zingen, en Uw macht met Psalmen loven.” Want dit luidt als bij de Evangelist Markus: “De Heere is opgenomen in de hemel, en is gezeten aan de Rechterhand Gods. En zij, uitgegaan zijnde, predikten overal. En de Heere wrocht mede en bevestigde het Woord door tekenen, die daarop volgden.” Bij Lukas lezen wij in het laatste hoofdstuk, geheel volgens deze 21ste Psalm: “Zij keerden weder met grote blijdschap, lovende en dankende God.”

In de 47ste Psalm lezen wij: “God vaart op met gejuich, de Heere met geklank der bazuin. Psalmzingt Gode, Psalmzingt! Psalmzingt onze Koning, Psalmzingt!”

En Psalm 57 vers 6, 12: “Verhef U boven de hemelen, o God! Uw eer zij over de ganse aarde.” Als Christus Zichzelf echter niet, als onze Sterke God, boven alle hemelen verheft, dan is er voor ons in de hemel geen plaats. En als Hij Zijn Goddelijke en Koninklijke eer niet verheft over de hele aarde, dan gaat de hele wereld te gronde. Maar daar Hij het wist, dat Hij in de hemel werd opgenomen, en daar als de Zijnde en als de Sterke God inging, om alles onder één Hoofd te brengen. Dat is, onder de heerschappij van Zijn genade, wat in de hemel en op aarde was. Daarom juichte Hij, toen Hij opvoer, om het eeuwige voornemen te volvoeren. En daar de hele hemel dit wist, geleidde die onze Koning met geklank van de bazuin, en bracht Hem zó de hemel, Zijn paleis, binnen.

En zo juicht dan nu de Gemeente in de 68ste Psalm, zingende en spelende: “Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen, om uit te delen onder de mensen.”

Van deze hemelvaart, en dat Christus Zich gezet heeft ter Rechterhand van de Vader, profeteert ook Jesaja, als hij door de Heilige Geest spreekt: “Alzo zegt de Heere: De hemel is Mijn troon, en de aarde is de voetbank van Mijn voeten; waar zou dat huis zijn, dat gij Mij zoudt bouwen?” Als God tot ons mensen van een troon spreekt, dan is het immers van de troon van de genade. Op deze heeft Christus Zich neergezet, en daar deze troon de hemel is, is het openbaar, dat de hemel Hem moest opnemen en Hij dus ten hemel zou varen. God is geopenbaard in het vlees, Hij is opgenomen in heerlijkheid.

Dat Christus ten hemel zou varen, daarvan profeteert ook Jeremia, als hij (hoofdstuk 30 vers 21) zegt: “En Hij zal tot Mij genaken.” God woont in de hemel, al is Hij ook overal tegenwoordig naar Zijn kracht. Zou nu Christus als de Zoon van de mensen tot God naderen, dan moest Hij ten hemel varen.

Zo spreekt voorts Maleáchi: “Ulieden, die Mijn Naam vreest, zal de Zon van de gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen.” Dat zegt immers met andere woorden: Christus, onze Gerechtigheid, heft Zich op van de diepte van deze aarde en zet Zich hoog boven alles in de hemel. En zoals Hij ons ten goede aldaar is, deelt Hij van daar Zijn Heilige Geest mee en doopt ons met deze Geest en met vuur.

Zacharia zegt ons in het 14de Hoofdstuk duidelijk, dat Hij van de Olijfberg zou opvaren. “En zijn voeten”, lezen wij daar, zullen te die dage staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten.” In het stof lag de Heere als een worm, riep tot de hemel en worstelde met de dood bij deze Olijfberg. Nu echter stonden Zijn voeten daar, dat is, Hij stond er nu bovenop, als Overwinnaar in heerlijkheid. In deze heerlijkheid werd Hij opgenomen. De Joods-kerkelijke Olijfberg werd echter zodanig gespleten, dat er van die tijd af aan geen helen meer te denken was. En nu deze Joods-kerkelijke Olijfberg, welke tot op die tijd de stad Gods voor de heidenen verborgen had gehouden, vaneen gespleten was, lag de stad van de grote Koning open. Open voor de ogen van alle ellendige en verloren heidenen. Open in de dauw van de dageraad en de Zon van gerechtigheid ging over hen op, en een gebaande weg leidde naar de stad. En de stad heeft sedert tot zich getrokken een schaar die niemand tellen kan, een schaar van treurigen, lammen, kreupelen en kraamvrouwen. Ze is een waar Jeruzalem geworden, een dubbele erfenis met overvloedig en ongestoord genot voor alle geslachten van de aarde.

Want op de tiende dag na Zijn hemelvaart is de Heere gekomen, en komt sinds die tijd en geeft een milde regen, vroege regen en spade regen, om Zijn erfenis te sterken, die mat is. (Psalm 68 vers 10.) Wat ontkwam, dat ontkwam door het dal van de ootmoed, - d.w.z. dáárdor, dat het boete deed, - naar Azal, dat is, naar Sion, de berg van de

afzondering. *Toen kwam de Heere, mijn God, en alle heiligen met U, o Heere!* terwijl er een grote aardbeving geschiedde en de Geest neerkwam op de vijftigste dag. Op die dag had het kostelijke licht van het farizeïsme, dat toch duisternis was, opgehouden, en er stroomden frisse wateren uit Jeruzalem. (Vergelijk Zach. 14.)

Laat ons nu tot onze troost zien, mijn Geliefden, wat ons de Apostelen van de hemelvaart onzes Heeren leren.

Petrus zegt daarvan in het derde hoofdstuk van de Handelingen van de Apostelen, *dat de hemel Christus heeft moeten ontvangen*, d. w. z. heeft moeten opnemen, *tot de tijd, dat alles weer opgericht of hersteld is, wat God gesproken heeft door de mond van alle zijn heilige Profeten*. Daar leert hij ons, dat Christus als onze Profeet in de hemel is, en dat God ons door Hem zegent, dáárin dat Christus ons Zijn heilzaam Woord geeft, opdat ieder zich afkere van zijn boosheden, en zo tot waarachtige bekering en tot het ware geloof gekomen zal. En terwijl Christus ons Zijn heilzaam Woord geeft, ons de prediking van Zijn Evangelie doet horen en Zijn Heilige Geest zendt, richt Hij, Die in de hemel is, voor en na op aarde weer op alles wat God van Zijn Kerk en haar toekomst in het profetische woord gesproken heeft.

Maar inzonderheid is het de Brief van Paulus aan de Hebreeën, welke ons uitlegt, waartoe Christus ten hemel gevaren is. Hoofdstuk 4 vers 14 leert ons de Apostel, *dat wij een grote Hogepriester hebben, Die niet in een zichtbaar heiligdom is ingegaan, maar door de, hemelen doorgedaan is*. Hij is zo in de hemel als onze Hogepriester. “Jezus” is Zijn Naam, zo maakt Hij dus in de hemel Zijn volk zalig van hun zonden. Dat doet Hij met Zijn bloed, met Zijn gerechtigheid, met Zijn gebed. Hij doet het als de Zoon van God, heeft zo de macht en kracht daartoe, is sterker dan alle creaturen, en heeft alle gunst en genegenheid van de Vader, om daarmee te bedekken allen, die Hem van de Vader gegeven zijn. Toen Hij hier beneden was, is Hij in alles verzocht geweest, zoals wij. Hij kan en zal medelijden hebben met onze zwakheid. Zo mogen en moeten wij ons geheel en gerust aan Hem toevertrouwen. Hij kent ons door en door, kent onze nood. Want geen schepsel is onzichtbaar voor Hem, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor Zijn ogen. Dus weet Hij alles, en Hij zal ons nu als onze trouwe Borg wel verzorgen.

Hoofdstuk 7 vers 26 zegt Paulus: *“Hij is hoger dan de hemelen geworden.”* Nu mogen alle hemelen instorten, zij mogen alle tegen ons zijn en ons uitstoten. Alles, wat hoog zit, al was het een engel uit de hemel, moge ons verdoemen, - wanneer wij ons maar aan deze Hogepriester vasthouden, dan hebben wij geen gevaar te vrezen. Hij heeft meer macht dan alle hemelen, en de hemelen zijn afhankelijk van Hem, en niet Hij van de hemelen. Alles is Hem onderdanig, tronen, heerschappijen, hoogte, diepte; niets kan ons scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus.

Hoofdstuk 6 vers 20 zegt de Apostel, *dat Jezus een Hogepriester geworden is tot in eeuwigheid naar de ordening van Melchizedek, en dat Hij als zodanig als onze Voorloper voor ons is ingegaan in de hemel*. Dit zegt hij, opdat wij voor onze zielen de toevlucht in de hemel zelf nemen, om de voorgestelde hoop vast te houden. Want hier juist geldt het woord: “Wie is het, die verdoemt? Christus is hier! Die ook ter Rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.”

Er ging Een voor ons de hemel in. Hij is nu Zelf de Weg, door Wie wij binnenkomen. En in de zaak van ons rechtvaardigmaking is Hij onze Voorspraak met Zijn voorbede bij de Vader. Hij wijst op Zijn offer, houdt dit de Vader voor, vordert, wat Hij verworven heeft, en is altijd Priester op de troon. Zo hebben wij dan goede, gegronde hoop, dat onze zaak in de hemel voorgestaan en goed behartigd wordt. Deze hoop is ons een anker van de ziel, dat wij door het voorhangsel des vleses heen in de hemel

van de vrije genade mogen werpen.

In Hoofdstuk 8 zegt de Apostel, *dat Christus onze Priester niet zijn zou indien Hij op aarde ware; bijgevolg moet Hij in de hemel wezen. Want Hij treedt daar op met een offer, dat eeuwig geldt, dat niet is naar een vergankelijke wet, maar naar de eeuwige wil van God.* In de hemel is onze zaligheid dus een afgedane zaak, nadat zij eerst voor ons op aarde verworven werd. Vergelijken wij verder Hebr. 9 vers 14, 34; Ef. 2 vers 6. Dezelfde Apostel Paulus zegt ook in de Brief aan de Kolossensen (Hoofdstuk 3), *dat Christus nu boven is, zittende ter Rechterhand Gods.*

En Johannes schrijft, *dat, indien iemand gezondigd heeft, wij Jezus Christus, de Rechtvaardige, hebben tot een Voorspraak bij de Vader.*

Op grond van zulke uitspraken leren en belijden wij dan ook evenals de kleine kinderen volgens onze **Heidelbergse Catechismus**, Vraag 46: *“Dat Christus, voor de ogen van Zijn discipelen, van de aarde ten hemel is opgeheven, en dat Hij ons ten goede dáár is, totdat Hij wederkomt, om te oordelen de levende en de doden.”*

Wij leren en belijden, *“dat Christus naar Zijn menselijke natuur niet meer op de aarde is, maar dat Hij naar zijn Godheid, Majesteit, genade en Geest nimmermeer van ons wijkt.”* De nuttigheid, die wij van de hemelvaart van Christus hebben, beschrijven wij met de Catechismus op navolgende wijze: *“Ten eerste is Hij in de hemel voor het aangezicht Zijns Vaders onze Voorspreker. Ten andere hebben wij ons vlees in de hemel tot een zeker pand, dat Hij, als het Hoofd, ons, Zijn lidmaten, ook tot Zich zal nemen. Ten derde zendt Hij ons Zijn Geest tot een tegenpand, door Wiens kracht wij zoeken, wat daarboven is, waar Christus is, zittende ter Rechterhand Gods.”*

Dat Christus voor de ogen van Zijn discipelen ten hemel is gevaren, staat daar:

- tot troost van de arme ziel, als zij van de duivel daarover wordt aangevochten, of het werkelijk waar is, dat Christus in de hemel werd opgenomen.
- Dat Hij ons ten goede daar is, dient tot liefelijke troost voor de bekommerde ziel, als zij schreeuwt: “O Heere! ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg.”
- En als het haar zo gaat voor de Rechterstoel, zoals het naar Zacharia 3 Josua ging, dan weet zij en ervaart zij het ook – of, zal het ervaren, als zij om genade aanhoudt, - wat Christus, als Engel des Heeren dat is, als van de Vader gezonden Borg van het Verbond, voor haar doet en doen zal.

Dat Hij echter zo zal terugkomen, Hij, Jezus, zoals de discipelen Hem zagen opvaren, waarborgt ons, dat wij de ware Jezus aanbidden en de ware Jezus ontvangen, als wij aan die Jezus geloven, Welke de profetische en apostolische Schrift en leer ons voorhouden. Wij mogen Hem dus van de Hemel verwachten met de wonden in Zijn handen en in Zijn zijde, waarin wij thans dagelijks genezing hebben en waarin wij Hem zien en ontvangen in Zijn schoonheid en in Zijn liefde tot ons zwakken en verlorenen.

Ook is het voor degenen, die om de Naam en het getuigenis Christus en om Zijn gerechtigheid worden aangevochten, een heerlijke troost, dat Hij zo zal terugkomen, om te oordelen de levende en de doden. Want zij blijven Hem met blijmoedigheid verwachten. Dan zal Hij hun ziel en hun lichaam van alles verlost hebben, en zij gedenken aan het woord, dat de Heere gesproken heeft: “In het huis Mijns Vaders zijn veel woningen; Ik ga heen, om u plaatst te bereiden, en dan kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben.”

U daarentegen, die nog onbekeerd voortleeft en in uw goddeloosheid volhardt, u hebt alle reden om voor deze waarheid te schrikken. Want als Hij komt, dan gaat ook in

vervulling het woord: “Zij zullen zien, in Welke zij gestoken hebben.” Dan zal Hij Zijn vijanden en de vijanden van Zijn bruid in de eeuwige verdoemenis werpen.

Voor zijn bruid is het echter goed, dat Hij niet meer zichtbaar, niet meer naar het lichaam hier op aarde is; want dan zou zij de Trooster niet van de Vader ontvangen; en van de Godheid, Majesteit en genade van haar Bruidegom zou zij niets gewaar worden. Maar nu is zij daardoor menigmaal zo zalig, zó zalig, dat zij steeds meer en meer vervuld wordt van het verlangen, om ontbonden en van het lichaam dezes doods verlost te zijn en bij de Heere in te wonen. En zij draagt met fiere ootmoed het sieraad, haar geschonken, de onverbreekelijke gouden keten des heils: “Die Hij tevoren gekend heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.” (Rom. 8 vers 29, 30.)

De Zoon is als oudste Broeder heengegaan en heeft de erfenis in bezit genomen, opdat wij allen, die om Zijntwil uit genade tot kinderen zijn aangenomen, als erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus, in het volle bezit van de erfenis komen, als het onze tijd is, dat wij ontslapen. Deze erfenis is zo zeker, Hij bewaart haar voor ons, zoals Paulus gezegd heeft: “Ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag” (2 Tim. 1 vers 12). Dat wil zeggen, het deel, dat bij Hem weggelegd is, zal Hij mij geven.

Overigens is Christus nu veel heerlijker en sterker bij ons en in ons, dan wanneer Hij nog op aarde was, want met *Zijn Godheid* houdt Hij het door Hem gebrachte losgeld in oneindige waardij bij de Vader.

Met Zijn *Majesteit* vervult Hij de ziel, dat zij blijmoedig de zonde en de wereld verachten, haten en versmaden kan, en beschermt Hij haar tegen haar vijanden.

Met Zijn *genade* troost Hij haar, zodat deze haar genoegzaam is in haar zwakheid, zoals geschreven staat: “De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen!”

En met *Zijn Geest* vergadert Hij haar, zoals een herder zijn schapen, en troost haar, als zij bidt: “Neem uw Heilige Geest niet van mij.” Terwijl Hij antwoordt: “Hij zal van uw mond niet wijken, noch van de mond uws zaads, noch van de mond van het zaad uws zaads, zegt de Heere, van nu aan tot in eeuwigheid toe.” (Jesaja 59:21.)

Dat Hij in de hemel voor het aangezicht Zijns Vaders onze Voorspreker is, dat komt een iegelijk, die toegedaan wordt tot de Gemeente, die zalig wordt, de een voor, de ander na, ten goede. Omdat de Zoon aldus tot de Vader spreekt: “Laat hem in het verderf niet nederdalen, Ik heb verzoening voor hem gevonden.” Want aan dit gebed hebben wij het te danken, dat de last van de zonde de heilbegerige van de schouder wordt genomen, en dat de beenderen genezen en beginnen te groenen bij alle treurigen te Sion, bij allen, wier beenderen God verbrijzeld heeft.

Dat wij voorts “*ons vlees in de hemel tot een zeker pand hebben, dat Hij, als het Hoofd, ons, zijn lidmaten, ook tot Zich zal nemen*”, is zo te verstaan, dat het vlees van Christus in de hemel is, en dat wij leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn benen zijn. Zo is dan ons vlees, niettegenstaande het zondig en aan de dood onderworpen is en van de wormen in het graf wordt verteerd, al in de hemel in Hem, - niet als zondig vlees, - maar heilig en rein voor Hem volgens de genadige toerekening van Zijn genoegdoening, en de toerekening en schenking van Zijn gerechtigheid en heiligheid. Want daar is Een voor allen en alle in Eén. En deze Eén zal Zijn gebed volkomen verhoord vinden, niet alleen wat de Geest, maar ook wat het vlees, dat is, wat de menselijke natuur, wat ons lichaam aangaat. Dit gebed: Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt.”

Maar nu zal Hij ook daarvoor zorgen, dat dit ons vernederd lichaam verheerlijkt

wordt, opdat het gelijkvormig zij aan Zijn heerlijk lichaam. Tot een pand dus dáárvoor, dat wij onze Verlosser uit dit stof met deze ogen zien zullen, hebben wij Zijn vlees al in de hemel; dat laat zich van ons vlees niet scheiden.

Eindelijk, *“dat Hij ons Zijn Geest tot een Tegenpand zendt, door Wiens kracht wij zoeken, wat daarboven is, waar Christus is, zittende ter Rechterhand Gods, en niet wat op de aarde is”*, toont aan, dat Hij ten hemel gevaren is, om ons, die hierbeneden midden in de dood liggen en van de dood zijn, - daarenboven aan allerlei verzoeking, inwendig en uitwendig, zijn blootgesteld, - vanuit Zijn hemel door Zijn heerlijkheid, dat is, door Zijn Geest, levend en heilig te maken. Ja ook, ons van de wereld en van alle onreinheid af te sonderen; en dat Hij steeds er op uit is, ons daarvan te verzekeren, dat wij, verlost van al het boze, Hem eenmaal werkelijk zullen gelijk zijn, daar wij Hem zien zullen, gelijk Hij is.

Daarbij is het zeer liefelijk en troostrijk, de woorden “pand en Tegenpand” van onze Catechismus te overwegen. In de liefde kent men pand en tegenpand. De Heere neemt van ons tot pand in de hemel, ook ons vlees. Want dat heeft Hij immers Zelf aangenomen, en daarmee voer Hij ten hemel. Zo verschaft Hij Zichzelf daardoor de zekerheid, dat Hij ons, die Hem van de Vader gegeven zijn, ook bij Zich zal krijgen. Zo neemt Hij tot pand wat wij hebben en wat wij zijn, dat is, “vlees.” Daarentegen geeft Hij ons, wat Hij heeft, dat is, “Zijn Geest”, tot een Tegenpand. Hij verzekert ons daardoor hierbeneden, dat wij de Zijnen zijn, terwijl Zijn Geest met onze geest getuigt, *dat wij kinderen Gods zijn*. Hij verzekert Zichzelf en ons door deze Geest, dat Hij het werk, dat Hij in ons begonnen heeft, ook zal volvoeren en voleindigen tot op Zijn dag, en ons door alles heen brengen en over alles heen dragen zal in de eeuwige heerlijkheid. En ons, die in onszelf niets dan “vlees” zijn, en alleen “Geest” zijn door deze ruiling van de liefdepanden, welke over- en weer ruil alleen van Hem is uitgegaan en door Hem verricht.

U hebt, mijn Geliefden, in korte trekken vernomen, welke de troost is, die wij er van hebben, dat onze Heere ten hemel gevaren is. Geve Zijn genade u hij aanvang of voortgang een waarachtig verlangen naar Hem, naar Zijn toekomst en de openbaring van Zijn heerlijkheid.

Laat ons echter wel ter harte nemen, dat de twee engelen, die als getuigen van de hemel bij de Apostelen stonden, tot hen gezegd hebben: “Wat staat u en ziet op naar de hemel?” Want opdat wij een goed vertrouwen op Hem hebben tegen de tijd van Zijn wederkomst, alsook een hartelijk verlangen naar Hem, moeten wij indachtig blijven en ons daaronder buigen, dat wij vlees zijn. En voorts in het voor ons geopende Heilige der heiligen ingaan, aldaar op de Ark van het verbond zien, en dankbaar erkennen, hoe Hij, onze grote God en Zaligmaker, in het vlees geopenbaard werd, hoe Hij zo ons vlees en bloed volkomen deelachtig is geweest, hoe Hij daarin zonder zonde de volkomen gehoorzaamheid heeft aangebracht, ons in Zich volmaakt bezit en daarna met ons vlees ten hemel is gevaren. Zó, mét ons vlees, en niet als Geest, komt Hij eenmaal weder, om ons, die Hem met vertrouwen van harte aankleven, tot Zich te nemen. Hij brengt ons vlees ook zoals Hij het in Zichzelf gerechtvaardigd en geheilgd heeft en heiligt. Hij brengt geen zonde mee. Zonde zal Hij ook bij de Zijnen niet zoeken, maar hen tot Zich roepen *als de gezegenden Zijns Vaders, opdat zij beërven wat hun bereid is van de grondlegging van de wereld*.

Onze lieve Heere en Heiland is tot de Vader gegaan, zoals Hij gezegd heeft, opdat ook wij, die de toevlucht tot Hem genomen hebben, door Hem tot de Vader gaan; en van

ons bij ons ontslapen naar waarheid kan gezegd worden: “Hij is tot de Vader gegaan.” Onze Heere is niet meer in de wereld. Heffen wij dus onze harten hemelwaarts, opdat het van ons waar zij, wat de Apostel betuigt: “Onze handel en wandel is in de hemel; wij zijn hemelburgers.”

De Heere geve u een diep gevoeld heimwee naar het lieve vaderland, waar de bergen van de specerijen zijn, en waar wij eten van de Boom des Levens en drinken uit de kristallijne stroom, voortkomende uit de troon van God en van het Lam. Daarboven in de hemel is Jezus! Geen zonde, geen dood, geen tranen zijn meer daarboven. In de hemel is Jezus, boven in de derde hemel, in het Paradijs, met allen die het moordenaarsgeloof bewaard hebben.

Onze geliefden, die in de Heere zijn ontslapen, zijn daar om Hem heen, zingen en spelen, juichen en zijn vrolijk in Zijn tegenwoordigheid, slaan de harpen aan en wachten op ons, die nog voleindigd moeten worden. Maranatha! Indien iemand de Heere Jezus niet liefheeft, die zij geen vervloeking! Maranatha!

De hoofden omhoog, u, die door duivel, Wet en wereld veroordeeld wordt en die naar de hemel ziet, of de regen voor u niet haast zal neerdalen. De Heere, Die, terwijl Hij Zijn discipelen zegende, in heerlijkheid werd opgenomen, heeft u gezegend met een genadige regen, met een Pinksterfeest, waarop u juicht en gedruis maakt en vol wordt als het bekken aan het altaar! (Zach. 9 vers 15.)

Laat ons zijn smaadheid dragen, volharden wij bij Zijn Naam, volharden wij, terwijl wij ons in het vlees bevinden, volharden wij bij het geloof: *God opgenomen in heerlijkheid*. En, waar bleef deze, waar bleef gene broeder; waar deze of gene zuster, die niet meer in ons midden gevonden wordt en in de Heere ontsliep? O, houdt vast aan genade, aan gerechtigheid; en het antwoord zal ook voor mij, ook voor u zijn: *hij, zij, werd opgenomen in heerlijkheid! Amen*

Nazang: Psalm 45 vers 7.

*Straks leidt men haar in staatsie, uit haar woning,
In kleding, rijk gestikt, tot haren Koning;
Zo treedt zij voort met al den maagdenstoet,
Die haar verzelt, U vrolijk tegemoet.
Zij zullen blij, geleid met lofgezangen,
De vreugde voén, die afstraalt van haar wangen,
Tot zij, daar elk gewaagt van haren lof,
Ter bruiloft treên in 't Koninklijke hof.*

**11. LEERREDE OVER HET GELOOPSARTIKEL:
“ZITTENDE TER RECHTERHAND GODS DES ALMACHTIGEN VADERS.”**

Gehouden 28 Mei 1854.

Voorzang: Psalm 21 vers 13.

*O Heer'! de Koning is verheugd
Om Uw geducht vermogen;
Uw heil zweeft Hem voor d' ogen:
En met wat blijde zielevreugd
Zal Hij, door al Uw daán
Verrukt, ten reie gaan!*

*Gij, Die Hem gunstig hebt gered,
Zijt Hem met volle stromen
Van zegen voorgekomen;
Ook hebt Gij Hem op 't hoofd gezet,
Hem, Die op U vertrouwt,
Een kroon van 't fijnste goud.*

Mijn Geliefden!

Toen Christus in de hemel werd opgenomen, werd Hij niet alleen zó opgenomen, zoals allen, die in de Heere ontslapen, opgenomen worden, maar aan Hem zien wij dit bijzondere, dat Hij, na de reinigmaking van ons zonden door Zichzelf teweegebracht te hebben, opvoer als Heere over zonde en dood. Toen de waarachtige God, in het vlees geopenbaard, opgenomen werd in heerlijkheid, werd voor hemel, aarde en hel plechtig het getuigenis afgelegd, dat Hij de eeuwige gerechtigheid had aangebracht. Het getuigenis is afgelegd, dat de gevolgen van Adams Majesteitsschennis zijn opgeheven, en dat de Zoon Gods in Zijn vlees, in Zijn diepste vernedering en Zijn smaad om onzentwil, gezegepraald heeft over de zonde en over al Zijn en onze vijanden. En dat wij thans, voor zoveel wij Hem door een oprecht geloof zijn ingelijfd, in Hem werkelijk van alle zonden verlost en van alle misdaden gerechtvaardigd zijn.

In onze naam, dat is, voor ons, in onze plaats, heeft Hij onze hoogmoed in het paradijs, waar wij Gode gelijk en als God wilden zijn, in Zijn vrijwillige vernedering geboet. Hij is onschuldig, in onze plaats, als schuldig ter dood veroordeeld geworden, omdat Hij beleden heeft: *Ik ben Gods Zoon*. Dat Hij nu onschuldig, als Borg, vreemde schuld op Zich genomen, gedragen en verzoend heeft, moest openbaar worden. Hij moest het volk van Zijn erfdeel Gode terugbrengen, voor dit volk eeuwige eer verwerven en het erfdeel innemen, dat Hem als loon voor de arbeid van Zijn ziel van de Vader toegezegd was. Hij had in het vlees de wil van de Vader gedaan, het verlorene had Hij verlost. Om nu het in Zichzelf aan de Vader terug te brengen en bij de verkregen verlossing in Zich te houden en te bewaren, werd Hij opgenomen in heerlijkheid.

Het doel, het hoogste en voornaamste doel, het einddoel van Zijn hemelvaart was, ***dat Hij Zich zette ter Rechterhand Gods, van de almachtige Vader.***

Welke betekenis dit voor de Gemeente heeft, willen wij in dit uur tot onze vertroosting en lering overwegen.

De profetische en apostolische Schriften getuigen van *dit zitten ter Rechterhand Gods* bijna op elk blad. Ik wijs vóór alles, wat de profetische Schrift aangaat, op de 110de Psalm. Daarin ligt de goudader van de troost, die in de apostolische getuigenissen zo overvloedig is.

Markus zegt (hoofdstuk 16): “De Heere is opgenomen in de hemel. En is gezeten aan de Rechterhand Gods.”

Petrus betuigt voor de grote Raad: “God heeft Deze (namelijk Jezus) door Zijn Rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving van de zonden.” (Hand. 5 vers 31.)

En op de Pinksterdag sprak dezelfde Apostel voor de hele menigte, die hem hoorde: “Hij (Jezus) dan, door de Rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de beloften van de Heilige Geest ontvangen hebbende van de Vader, heeft dit uitgestort, dat u nu ziet en hoort.” (Hand. 2 vers 33.)

De Apostel Paulus schrijft aan de Romeinen (hoofdstuk 8): “Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is. Ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter Rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.”

En aan die van Korinthe (I Cor. 15 vers 25): “Hij moet als Koning heersen, totdat Hij alle vijanden onder Zijn voeten zal gelegd hebben.”

Aan die van Eféze (hoofdstuk 1) schrijft hij daarvan aldus: “Hij heeft Hem gezet tot Zijn Rechterhand; verre boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en alle naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst. En heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen; en heeft Hem aan de Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen.”

En aan de Filippensen (hoofdstuk 2 vers 9): “Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is; opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, (dat is, op de zee en de eilanden van de zee) en alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij; tot heerlijkheid Gods, van de Vader.”

Zo ook aan de Kolossensen (Hoofdstuk 2 vers 10, 15): “En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht”; - “Hij heeft uitgetogen de overheden en de machten, en Hij heeft die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.”

En hoofdstuk 3: “Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods.”

En Petrus betuigt in de eerste Brief (hoofdstuk 3 vers 22) aldus: “Jezus Christus is aan de Rechterhand Gods opgevaren ten hemel, de engelen, en machten, en krachten Hem onderdanig gemaakt zijnde.”

Johannes schrijft: “Wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige.” Joh. 2 vers 1.)

En in de Brief van Paulus aan de Hebreeënen lezen wij: (hoofdstuk 1 vers 3): “Hij is gezeten aan de Rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen.” Vers 13: “Tot welke van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn Rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten?” Hoofdstuk 2 vers 5: “God heeft aan de engelen niet onderworpen de toekomstige wereld, van welke wij spreken”, d. w. z. de huishouding van de genade heeft Hij Zijn Zoon onderworpen.

Hoofdstuk 3 vers 2: “Hij is getrouwd dengene, die Hem gesteld heeft, in geheel Zijn huis.” Vers 6: “Christus is Zoon over Zijn eigen huis, Wiens huis wij zijn.”

Hoofdstuk 4 vers 14: “Wij hebben een grote Hogepriester” (op de troon van de genade).

Hoofdstuk 7 vers 24-26: “Hij heeft een onvergankelijk priesterschap, waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, also Hij altijd leeft, om voor hen te bidden.” “Hij is hoger dan de hemelen geworden.”

Vers 28: “Het woord van de eedzwering stelt de Zoon, Die in der eeuwigheid geheiligd is.”

Hoofdstuk 8 vers 1, 2: “Wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de Rechterhand van de troon van de Majesteit in de hemelen, een Bedienaar van het heiligdom, en van de ware tabernakel, welke de Heere heeft opgericht, en geen mens.”

Hoofdstuk 10 vers 12: “Maar Deze, een slachtoffer voor de zonde geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de Rechterhand Gods.”

Op grond van alle deze getuigenissen van de Heilige Schrift vragen wij met onze Heidelbergse Catechismus (Vraag 50): “*Waarom wordt daarbij gezet: zittende ter Rechterhand Gods?*”

En antwoorden: “***Dat Christus dáárom ten hemel gevaren is, opdat Hij Zichzelf daar bewijze als het Hoofd van Zijn Christelijke Kerk, door hetwelk (dat is, door welk Hoofd) de Vader alle dingen regeert.***”

Wij vragen verder (Vraag 51): “Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?”

En antwoorden opnieuw: “***Eerst, dat Hij door zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet; daarna, dat Hij ons met Zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.***”

Christus bewijst Zich als het Hoofd van Zijn Christelijke Kerk. Dat doet Hij niet naar Zijn Godheid op zichzelf gedacht, ook niet naar Zijn mensheid op zichzelf gedacht, maar *als Christus, als het vleesgeworden en met dit vlees in heerlijkheid opgenomen Woord*. Dus als onze verhoogde Middelaar, Borg en Uitvoerder van het Nieuwe Verbond. Dat doet Hij als Hogepriester en als Koning, niet meer in zwakheid, maar in Zijn hemelse Majesteit, in Zijn heerlijkheid en in de heerlijkheid van de Vader.

Daar God een Geest is, moeten wij het zitten ter Rechterhand Gods naar de Geest verstaan, zodat het wil zeggen, dat Hij gelijke eer als Middelaar met de Vader heeft, en dat de Vader alles door Hem regeert.

Overwegen wij eerst, ***hoe Christus Zich als Hogepriester, en dan, hoe Hij Zich als Koning, als het Hoofd van Zijn Kerk bewijst.***

Mijn Geliefden!

In de hemel is Christus niet dood of werkeloos, maar Hij leeft Gode eeuwig. Hij is elk ogenblik zonder ophouden bezig, voor Zijn gemeente bij de Vader tussenbeide te komen voor alle mogelijke omstandigheden, waarin zich Zijn gemeente bevindt, en voor alle denkbare toestanden, waarin Zijn gemeente verkeert.

Het ambt van een priester is: *voor de zonden van het volk te offeren, voor het volk te bidden en zich in de bres te stellen, en het volk te zegenen met de Naam, met de genade en de zegen Gods.*

Christus is bij de Vader, Hij zit met de Vader in Zijn troon. De Vader ziet op Hem en hoort Hem. Het is door ***de voorbede van Christus***, dat Zijn éénmaal aangebracht offer voortdurend met oneindige waarde en kracht werkt, en Zijn éénmaal vergoten bloed voor de Zijnen spreekt. Opdat bij aanvang en voortgang, dag en nacht, het hele leven door, bij God geen toorn of grimmigheid aanwezig is, maar verzoening voor alle zonden en rechtvaardigmaking van alle misdaden. In Christus is de vaste, levende,

nooit moede of zwak wordende, onveranderlijke wil, om allen, die de Vader Hem gegeven heeft, zalig te maken van hun zonden. En ook om ervoor te zorgen, dat hun Zijn genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid voortdurend toegerekend en geschonken wordt. Hij weet echter, dat deze wil ook de wil van de Vader is, en dat de Vader deze ijver van Zijn liefde tot allen, die in zichzelf verloren zijn, goedkeurt, en het Hem met een eed gezworen heeft, dat Hij aan Zijn voorspraak en Zijn eis (Psalm 2 vers 8) gevolg zal geven. Daarom zegt Christus: “Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, welke Gij Mij gegeven hebt.” Zo verschijnt Hij elk ogenblik voor de Vader voor ons, en dáárhoor, dat Hij de Vader Zijn offer voorhoudt, brengt Hij teweeg, dat *het woord* van de Vader als een zoutverbond bevestigd blijft aan Zijn volk, uit kracht van het éénmaal volbrachte en eeuwig geldende offer. Het is dat woord, wat ons in onze verlorenheid, van het Bijbelblad in het hart wordt gesproken: “Ik heb gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar mijn goedertierenheid zal niet van u wijken, en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.” En het andere woord: “Zij zullen Mij alle nkennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hun zonden niet meer gedenken.” En het derde: “Indien deze ordeningen (als die van de zon, maan, sterren en van de zee, die Hem moeten gehoorzamen,) van voor Mijn aangezicht zullen wijken, zo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij voor Mijn aangezicht, alle dagen. Zo zegt de Heere: Indien de hemelen daarboven gemeten, en de fondamente van de aarde beneden doorgrond kunnen worden, zo zal Ik ook het ganse zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben, spreekt de Heere.” (Jesaja 54; Jer. 31.)

Alzo betuigt de Apostel Paulus: “Christus blijft eeuwig als Hogepriester.” En: “Hij is in de hemel ingegaan, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons.” En de Apostel Johannes zegt: “Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonde.”

Deze Hogepriester dus, Zijn offer, Zijn bloed, al hetgeen Hij gedaan en geleden heeft, ziet de Vader aan, en daarop ziende vergeeft Hij ons onze zonden, rekent ons deze niet toe, maar rekent ons toe de volkomen genoegdoening Christus, zoals geschreven staat: “Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt.”

Daarom moet u, kinderen van God, uw eeuwige, gedurige verzoening met God, uw verzoening voor elke dag en elk uur voor gewis en zeker houden. U mag daaraan niet twifelen, daar u vernomen hebt, dat onze dierbare Heere Zijn ambt, dat de verzoening aangebracht heeft zonder ophouden bij de Vader waarneemt. En wel overeenkomstig het volkomen welbehagen van de Vader, Die met een eed gezworen heeft, dat Hij Zijn Zoon heeft aangenomen, aanneemt en zal aannemen, zo dikwijls Hij als Borg en Hogepriester voor Zijn volk opkomt. Daarom hebben wij alle reden, om ons aan deze trouwe en onvermoeide Voorspraak met een vertrouwen van harte over te geven en ons op Hem te verlaten, daar Hij Zich in zodanig een macht en heerlijkheid van het welbehagen van de Vader bevindt. Wie is machtig in de hemel, op aarde en in de hel, om met goed gevolg op te komen tegen degenen, voor welke Christus nu tussenbeide treedt? Wie heeft nog macht of bevoegdheid om aan te klagen en te veroordelen, nu wij een Pleitbezorger hebben, Die bewijst, dat Hij in de persoon van de zondaars aan de Wet voldaan heeft? Die ook niet dulden kan, dat ook maar de geringste beschuldiging, hetzij van de Satan, of van het geweten, of van de zonde, tegen de Zijnen blijft bestaan? O welk een onbetwistbaar recht, welk een almachtig vermogen heeft Hij om, wanneer wij voor Zijn voeten ter neerliggen en met toorn en verdoemenis voor ogen

om genade aanhouden, Zijn boden het bevel te geven: “Zegt de onbedachtzamen van hart: Wees sterk en vreest niet!” En om uit kracht van Zijn hogepriesterlijke macht en bevoegdheid Zelf tot het bekommerde hart te spreken: “Ik, Ik delg uw overtredingen uit, om Mijnentwil, en gedenk uwer zonden niet. Gijlieden zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld gelost worden!”

Als Hogepriester houdt Hij zo Zijn Vader ***Zijn offer voor en bidt voor Zijn volk***. En dat Hij nu bidt voor ons, die ondanks de beschuldiging van duivel, zonde en Wet aan Hem blijven hangen, - welk een vaste en onwrikbare grond is ons dat, - om in alle nood van lichaam en van de ziel, en voor alle onze behoeften in Zijn Naam toe te gaan tot de troon van genade, en zonder ophouden van de Vader onzes Heeren Jezus Christus alle goede gaven af te smeken, die Hij in Christus Jezus en om Zijns Zoons wil aan Zijn volk genadig beloofd heeft te zullen geven.

Werkelijk, Hij heeft het niet slechts éénmaal gezegd, en Hij zal het miljoenen malen houden, wat Hij, de trouwe Hogepriester, gesproken heeft: “Indien gij in Mij blijft, en Mijn woorden in u blijven, zo wat gij wilt, zult gij begeren; en het zal u geschieden.” (Joh. 15vers 7, 16; en 14 vers 13, 14; en 16 vers 23.) Zo het ons er dus om te doen is, dat wij vrucht dragen. Laat ons dan in de ware Wijnstok blijven. Laat ons vooral het niet gewonnen geven aan Satan, zonde en wereld, die ons het vertrouwen op Zijn genade willen ontroven en ons trachten af te scheuren van de ware Wijnstok. Laat ons Zijn woorden in ons hart bewaren, opdat wij geen hoorders worden, die vergeten, wat Hij zegt: “Efraïm! wat heb Ik meer met de afgoden te doen? Ik heb Hem verhoord, en zal op Hem zien, Ik zal Hem zijn als een groenende dennenboom; uw vrucht is uit Mij gevonden.” (Hoséa 14 vers 9.)

Ja, hoewel de troost voor onze ogen verborgen is, zal het toch komen, wat Hij gezegd heeft: “Ik zal hen van het geweld van de hel verlossen, Ik zal hen vrijmaken van de dood. O dood, waar zijn uw pestilentiën? Hel, waar is uw verderf?” O, hoewel het tegendeel gezien wordt, en het ons bij aanvang of voortgang is, zoals het Maria Magdalena was, voordat de Heere zeven duivelen uit haar uitwierp; of zoals het haar was, toen zij zo hart brekend weende en in vertwijfeling uitriep: “Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben!” - o, hoewel wij neergebogen onze weg gaan, en in het gevoel van ons zonden geen troost meer kunnen aannemen, en opzuchten: “Ach Heere, wanneer komt Uw vrede?” en wij uitroepen: “Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?” ... hebben wij toch Zijn woord: “Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam; bidt, en u zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij.” (Joh. 16 vers 24.)

En zo moeten alle degenen, die verbroken van hart zijn en voor Gods Woord wegzinken, het vernemen en weten, - en ik verkondig het hun, - dat dit hogepriesterlijk gebed nu in macht en heerlijkheid ter Rechterhand des Vaders door onze Heere Jezus gebeden wordt: “Ik bid voor hen, - voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt. Want zij zijn Uwe. En al het Mijne is Uwe, en het Uwe is Mijne. En Ik ben in hen verheerlijkt. Heilige Vader! Bewaar hen in Uw Naam, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, zoals als Wij.” Joh. 17.

O, hoe zeker kunnen wij er van zijn, dat de Vader Zijn voorbede aanneemt, en om deze hogepriesterlijke, trouwe voorbede ons gebed, hoewel wij het onwaardig zijn, toch zeker verhoren zal! Ja, geen bede, die ter eer van Zijn heilige Naam geschiedt, en opdat Zijn heilige wil door ons op aarde gedaan worde, ons weigeren noch afslaan zal. O, hoe waar is het op deze grond, dat het gebed van alle armen en ellendigen, als zij behoefte aan troost en verlossing hebben, *veel zekerder van God verhoord wordt, dan zij in hun hart gevoelen, dat zij dat van Hem begeren!*

De voorbede van de Heere kan niet anders, dan allerlei genade, uit de volheid Gods,

bij Zijn volk uitwerken. Zodat zij de Geest van de genade en van gebed ontvangen. Daarom hebt u, vrijgemaakten Gods, kinderen van de Allerhoogste, geen reden om u vanwege uw zonden te laten terughouden, noch om u schrik te laten aanjagen door zichtbare machten, die Gods eer, woord en waarheid, trouwe hulp en bijzondere genade bij u in verdenking willen brengen. En die u te dien einde met allerlei dreigingen, met allerlei voorstellingen van gevaar of van de onmogelijkheid van de verlossing, op het lichaam vallen. Want alle zou het ook de schijn hebben, alsof God Zijn aangezicht verborg, als wilde Hij uwer niet, als had Hij vergeten genadig te zijn, de trouwe Hogepriester is er toch en leeft ter Rechterhand Gods, van de almachtige Vader. Hij zal te van Zijner tijd en uur wel komen en ook bewijzen, dat u in Zijn beide handpalmen gegraveerd bent. Hij moet Zijn gebed verhoord hebben, opdat ook wij hebben wat wij gebeden hebben en vervuld worden met de goederen van Zijn huis, waarvan Hij de Zoon en Verzorger is. En terwijl Hij Zijn volk geeft aan te houden om waarachtige heiliging in het binnenste en een eerlijke wandel, brengt Hij het door Zijn voorbede ook bij hen teweeg, dat zij als een vrijwillig volk in hun gebeden, smekingen en worstelingen met een waarachtig hart zich aan Hem toevertrouwen voor lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid. En dat zij zichzelf met alles wat zij zijn en hebben, Hem tot een levend dankoffer stellen. En dat zij, alle is het, dat zij nood en dood, duivel en wereld, zonde en onmogelijkheid van uitredding voor ogen hebben, toch niet moede worden. Totdat zij over elke wederstand de in Hem geschonken overwinning, Hem ter eer, behaald en bevochten hebben.

Als Hogepriester bidt Hij niet alleen voor de Zijnen, **maar Hij zegent ons ook.**

Ja, alle zegent Hij, zowel kleinen als grote, die de Vader Hem gegeven heeft. Hij zegent hen zodanig, dat Hij door Zijn Geest de Vadersnaam in hun hart schrijft en hun leert, “Abba, lieve Vader!” te roepen. Hij vervult hen, omkleedt hen en omgordt hen met zijn Jezus-Naam. Hij, Die de sterren met name telt, Hij heeft en houdt alle namen van Zijn gemeente, hetzij klein of groot, in het gedenboek van Zijn eeuwige liefde. Hij weet van elke naam, wat maaksel hij is, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn. Moge ook Simeï zijn David vloeken; moge ook een koning Balak eren Bileam door veel goud verlokken om Zijn Israël door toverspreuken en vervloeking in de ellende te storten; mogen ook Wet, zonde en duivel met allerlei vloek komen: ... “Laat ze vloeken”, zegt Hij tot de Vader, “maar zegen Gij!” En Hij geeft aan Zijn volk ook dit gebed: “Laat ze vloeken, maar zegen U!” En daar treedt Hij op de Hogepriester, in de macht en Majesteit van Zijn van de Vader verkregen erfdeel, van alle rijkdom van zegeningen, met Zijn bruid aan Zijn Rechterhand. Jakob is gezegend, en gezegend zal hij blijven. En voor alle degenen, die van het zaad van de Joden zijn, moeten de Hamans vallen, zij kunnen voor dit zaad niet bestaan. “Ik zal zegenen, die u zegenen”, zegt Hij tot Zijn Abraham, “en Ik zal vervloeken, die u vloekt.” En: “Wees een zegen.” Christus werd voor ons een vloek, en nam onze vervloeking van ons weg op Zich, en nu legt Hij op ons Zijn zegen, Hij, de Bron van alle zegeningen. Het is dus een hogepriesterlijke zegen, welke zonde en schande bedekt en wegneemt, en aan Zijn volk verlossing en overvloedige vrucht en volheid schenkt. O, troost in ons bitter lijden, daar Zijn zegen elke nacht verdrijft en een dag van zeven zonnen over ons doet opgaan!

Hebben wij overwogen, hoe Christus, als het Hoofd van Zijn Kerk, Zich als Hogepriester betoont, laat ons nu zien, hoe Hij als zodanig Zich betoont als Koning. De Vader regeert alles door Hem. Zo heeft dan de Vader aan Hem, als de verhoogde Middelaar, alle macht en kracht gegeven in hemel en op aarde. Daarbij gaf de Vader

Hem macht over alle vlees, opdat Hij het eeuwige leven gawe aan allen, die de Vader Hem gegeven heeft. Dit nu is het eeuwige leven, daarin bestaat het, daarin leeft dit leven, dat allen, die de Vader Hem gegeven heeft, de Vader kennen als de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Hij gezonden heeft. Zo is het hier te doen om de ware godsdienst, om de ware aanbidding en verering.

Daartoe behoort, dat wij vrijgemaakt zijn van het kwade geweten en van alle boze werken van de afgoderij, en uitgerukt uit en bewaard worden voor de macht van het Beest, dat uit de afgrond is, voor alle verleiding van de Satan en de antichrist, ook daarvoor bewaard worden, dat wij onze knieën niet buigen voor de Baäl, noch het merkteken van het Beest aan voorhoofd en hand ontvangen; dat wij niet ook drinken van de wijn van het grote Babylon, noch deel hebben aan zijn gruwelen, maar voor onze Bruidgom bewaard blijven en Hem worden voorgesteld als een reine maagd. Daartoe is Hij de Hogepriester op de troon, en is als onze verhoogde Middelaar Koning, een Koning van gerechtigheid en een Koning des vredes.

In Zijn Koninkrijk moeten alle afgoden zich voor Hem buigen; alle engelen moeten Hem aanbidden, en aan Zijn volk, dat Hij Zich naar de wil en het eeuwig voornemen van de Vader uit alle Heidenen verzamelt, geeft Hij Zijn Wetten, geboden en rechten, en handhaaft deze bij Zijn volk, en bewaart Zijn volk daarbij met zijn rechtmatige scepter. Hij heeft de gerechtigheid lief, daarom neemt Hij in Zijn Rijk op allen, die niet dan schulden hebben en wier ziel bitterlijk bedroefd is, hoeren en tollenaars, die de bekering van node hebben, - allen, die “niet volk” en die “niet ontfermd” zijn. Want dat is Zijn gerechtigheid: “Er is niets aanwezig bij dit arme volk. Ik heb alles voor hen van de Vader ontvangen en verworven, zij zullen hebben wat het Mijne is.” En Hij leert dit volk Hem als de Zone Davids, Hem als hun Koning God en Heiland aan te roepen en te aanbidden. En Hij leert hun alle door Zijn Geest, zijn Vader als Vader aan te roepen, en met de Zoon en in de Zoon Hem voor hun enige waarachtige God te houden.

Zo handhaaft Hij dus in het hart bij Zijn volk Zijn rijks wetten, opdat zij blijmoedig voor de hele wereld en tegenover de geestelijke machten van de duisternis en van de antichrist belijden: “Deze is onze God, Die zal ons helpen. Deze is onze Koning en onze Wetgever.” Zodat zij zich wachten voor alle valse leer, voor alle wandel naar vlees, voor allen, die met werken omgaan, en dat zij door Zijn macht inwendig gesterkt worden, om de goede strijd te strijden en het ware en alleen zaligmakende geloof te behouden. Want dat is de wandel naar Geest, en dat zijn de zeden en is de gehoorzaamheid van Zijn onderdanen, dat zij de Vader van de Heere Jezus Christus voor hun ware en enige God en Vader houden. En hoewel zij niet zien, in het geloof de wonden en de heerlijkheid van hun Koning beschouwende, hem aanroepen als hun God en Koning.

De Vader heeft Hem dus alles overgegeven, ten einde door Hem alles zó te regeren en te leiden, dat het eeuwig Evangelie van de genade Jezus Christus en van de liefde Gods van de Vader, - de heilrijke waarheid van de eeuwige verkiezing van de Vader naar de raad Zijns welbehagens en van de uitvoering van deze raad door Zijn Zoon, de heilrijke waarheid van de rechtvaardigheid van de geloof, - opgericht blijve tot een banier voor alle volkeren. Zoals geschreven staat Psalm 47: “God (dat is, Christus) is een Koning van de hele aarde; Psalmzingt met een onderwijzing! God regeert over de heidenen. God (dat is, Christus) zit op de troon van Zijn heiligheid”, dat is, op de troon met de Vader, om te handhaven de leer van de ware heiliging; op de troon, waarop Hij Zich aan de Rechterhand van de Majesteit heeft gezet, nadat Hij de reinigmaking van ons zonden door Zichzelf heeft teweeggebracht, opdat deze reiniging alleen gehandhaafd, en zo de waarachtige en enige God en Jezus Christus in

de Majesteit van Zijn Middelaars- en Koninklijk ambt in eer gehouden blijve, tegenover elke zelfreiniging, die toch slechts bevlekking is.

En alleen volgens zulke wetten en zo'n regering is het, dat Hij de Zijn, Zijn geliefde Kerk, alle leden van Hem, het zegepralend Hoofd, uit Zijn volheid vervult met alle volheid Gods, die lichamelijk in Hem woont; opdat het waar blijve, wat van de Gemeente geschreven staat: "De koningin staat aan uw Rechterhand, in het fijnste goud van Ofir." En: "Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig." (Psalm 45.)

Dat is het, wat de Catechismus zegt: "Dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet." Hij houdt woord, nadat Hij gezegd heeft: "Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in van de eeuwigheid, en Hij zal in u zijn." Hij regeert Zijn Kerk door Zijn Woord en Zijn Geest. Zo geeft dus de Vader deze Geest, en Hij, Christus, zendt, als Koning, van de Vader deze Geest aan allen, die de Vader daarom bidden. Opdat wij, die geloven, volharden bij de belijdenis, en aan deze belijdenis, welke wij belijden van de Vader en Zijn Zoon Jezus Christus, vasthouden met blijmoedigheid en een goed vertrouwen, - en zo in ons overwonnen vinden onze inwendige vijanden, en te alle tijde ervaren, hoe onze Koning, de God van de vredes, de Satan onder onze voeten vertreedt. Want Hij, onze verhoogde Middelaar en Koning zal, naar de zekere toezegging, steeds de vrede bewaren, opdat wij voortdurend Zijns Naams gedenken, en in deze Naam alle Heeren, die zich de heerschappij over ons aanmatigen, verhouwen.

Terwijl Hij nu deze vrede bewaart, en opdat Hij de Zijnen beware, regeert Hij hen, maakt hen levend, getroost en heerlijk, zodat het hun aan geen gave ontbreekt, door de prediking van Zijn Evangelie. Hij versiert de hele Kerk en ieder lid daarvan in zijn stand met zoveel en zodanige gaven van de veelvuldige genade, als Hij, de Wijsheid Gods, dienstig acht tot uitbreiding van Zijn Rijk, tot het welgelukken van het voornemen van de Vader, tot de opbouw van Zijn huis, tot de wasdom van Zijn lichaam, tot de inwendige welvaart van al Zijn onderdanen, opdat zij alle wandelen aan de hand van de Geest, zowel wanneer zij moeten optrekken, als wanneer zij zich legeren, opdat zij zich wel bevinden onder de heerschappij van goede werken, tot welke zij in Hem uitverkoren, geroepen en geschapen zijn.

Als Koning trekt Hij voort op de wagen Zijn heils en scherp zijn Zijne pijlen. Uit vijanden maakt hij Zich dag aan dag gewillige en gelukkige onderdanen. Die verre waren roept Mij tot Zich en maakt hen tot Zijn lidmaten door de prediking van het Woord en door Zijn Levendmaker de Geest. Hij dwingt de afvalligen in de banden van het verbond, maakt verovering op verovering door Zijn liefde; richt aldus Zijn Koninkrijk op in de hart en dergenen, die Zijn vijanden waren; bevordert dat Koninkrijk door ontdekking en wegneming van zonde, schuld en straf, en reinigt de hart en door Zijn koninklijke genade, gunst, mildheid, goedheid en gepaste tucht van alle vuilheid en onreinheid, en van elke neiging om de wil van de duivel te doen.

In Zijn Koninkrijk maakt Hij al de Zijnen tot ridders en helden, tot vorsten en oversten. De muren van Zijn stad zijn edelgesteenten, de poorten zijn paarden, de straten van zilver, en in zijn tempel is alles goud en enkel zijde. En Hij vervult aan zijn bruid de haar gegeven belofte: "Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! Zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten. En uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken, en uw poorten van robijnstenen, en uw ganse landpale van aangename stenen. En al uw kinderen zullen van de Heere geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn."

Eindelijk bewijst Zich ons gezegend Hoofd als Koning van Zijn Kerk dáárin, dat Hij,

zoals de Catechismus zegt,, ons met Zijn macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.” Dat is naar Zijn woord: “Op deze uw belijdenis, dat Ik de Christus ben, zal Ik mijn Gemeente bouwen, en de poorten van de hel zullen dezelve niet overweldigen.” En insgelijks zegt Hij: “In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen.” En opnieuw: “Vrees niet, gij klein kuddeken! Want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven.” En wederom: “Niemand zal Mijn schapen uit Mijn hand rukken.”

Duivel, dood, zonde en wereld, met alle tirannen, die in de wereld zijn, zijn vijanden van Christus, de hemelse Vader weet het. En omdat zij vijanden van Christus zijn, zijn zij ook vijanden van Zijn gemeente, vijanden van elk lid van Hem, het Hoofd. De slang is listig, maar verijdelt door zijn wijze maatregelen alle haar listen. De dood heeft een machtige prikkel, dat is de zonde. Hij verstoort echter gedurig het gebied van de zonde in de Zijnen. De zonde heeft een buitengewone kracht, deze kracht ligt in de Wet. Opdat nu deze kracht de Zijnen niet meeslepen naar haar wil, onderricht Hij de Zijnen hoe zij te wandelen hebben in een door Hem vervulde Wet. De wereld heeft een ongemene aantrekkelijkheid; nu laat Hij de Zijnen de schoonheid en de onmetelijke schatten van hetrijk van Zijn genade zien, en staalt in hen het geloof, zodat het geloof in ons de overwinning wordt, waardoor wij de wereld hebben overwonnen, en haar leren haten, verfoeien en verwerpen. En opdat wij rijke troost hebben tegenover al onze vijanden, noemt Hij Zijn God onze God, Zijn Vader onze Vader, en heet ons broeders, en openbaart ons recht hartelijk en broederlijk de rijke hemelse gerechtigheid en de almachtige Vadersnaam als een veilige burg, waarheen wij vlieden en ons verlost zien.

En o, hoe worden wij het gewaar, terwijl Hij ons onder zijn scepter samen houdt, hoe waarachtig Zijn woord is: “Ik zal voor u strijden en u zult stil zijn”, Zo dat wij Zijn Naam maar hebben aan te roepen, om ons in een ogenblik in vrijheid gesteld te zien. En o, hoe ervaren wij het, dat Hij ons, als wij bij zijn vaandel blijven, ter overwinning leidt! En o, diepte van de wijsheid van Zijn bestuur: *alle instrument, dat tegen Zijn volk bereid wordt zal niet gelukken*. Hij verijdelt alle vijandelijke aanslagen, die tegen ons, tegen Zijn Rijk bedacht worden, zodat wij mogen zingen: “Laten zij hun touwen spannen, zij zullen toch niet houden; zo zullen zij ook de vlaggen op de mastboom niet uitsteken!”

Hij heerst naar het woord van de Vader zodanig midden onder Zijn vijanden dat ook hun geheimste aanslagen Hem bekend zijn, en Hij hen een raad laat beraadslagen, en deze toch vernietigd wordt. (Jesaja 8 vers 10) Ja, al het schepsel is Hem dusdanig onderworpen, dat niemand en niets tegen Hem of Zijn broeders zich ook maar kan roeren of bewegen, om hun schade te doen. En wat is er, dat de Zijnen door Zijn regering en voorzorg niet ten goede zou moeten meewerken?

Hij heeft de gevangenis gevangelijk gevoerd, toen Hij opvoer. En wordt de duivel iets toegelaten tegen de Zijnen, dan zal het alleen dit zijn, dat hij de hond van de trouwe Herder zij, welke echter de tanden zijn uitgebroken, en die nu niets anders vermag, dan de schapen, als zij weerspanning zijn, naar de plaats te drijven, waar het groene gras is.

En al is het, dat de zee nu bruist en raast, en de bergen door haar onstuimigheid instorten, Zijn troon, waarop Hij als Priester en Koning zit nevens de Vader, staat eeuwig en onwrikbaar! Hij spreekt, en de zee zwijgt en is stil. Zijn stad en Zijn land, de aarde, welke alle zachtmoedigen beërven, is gebouwd op de pilaren van de eeuwigheid en heeft wijde stromen. Geen roeischip zal daar doorvaren, en geen treffelijk schip zal daar overvaren. Daarin zwemmen alleen zwanen, die Hij voor Zijn reine dieren heeft verklaard, en die nog het liefelijkst zingen hij hun sterven. En die

Hij in hun sterven herschept tot adelaars, welke dán tot Hem opstijgen met kracht.
Amen.

Nazang: Psalm 125 vers 1, 2.

*Hij zal noch wank'len, noch bezwijken,
Die op de Heer vertrouwt,
En op Zijn goedheid bouwt;
Hij zal, als Sions berg, nooit wijken,
Wiens grondslag door geen aards vermogen
Ooit wordt bewogen.*

*Gelijk 't gebergt', dat, hoog gerezen,
Om Salem ligt gespreid,
Zo is in eeuwigheid
De Heer' rondom hen, die Hem vrezen;
Rondom Zijn volk, het welk Hij wil hoeden
Voor tegenspoeden.*

PINKSTERPREKEN

12. LEERREDE OVER HANDELINGEN DER APOSTELEN 2 vers 1-42.

Gehouden op Pinkerzondag, 19 Mei 1850.

Voorzang: Psalm 133

*Al ziet! hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
Van het zelfde huis als broeders samenwonen,
Daar het liefdevuur niet wordt verdoofd!
't Is als de zalf op 's hogepriesters hoofd,
De zalf, waarmee hij is aan God gewijd,
Die door haar' reuk het hart verblijdt.*

*Die liefdegeur moet elk tot liefde nopen,
Als d' olie, die, van Arons hoofd gedropen,
Zijn baard en klederzoom doortrekt,
Z' is als de dauw, die Hermans kruin bedekt,
Die Sions top met vruchtbaar vocht besproeit,
En op zijn bergen neervloeit.*

*Waar liefde woont, gebiedt de Heere de zegen;
Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid!*

Tekst: Handelingen van de Apostelen 2 vers 1-42.

***En als de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij alle eendrachtelijk
bijeën. En er geschiedde haastelijk uit de hemel een geluid, zoals als van een
geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het hele huis, waar zij zaten. En van hen
werden gezien verdeelde tongen, als van vuur, en het zat op ieder van hen. En zij
werden alle vervuld met de Heilige Geest, en begonnen te spreken met andere talen,
zoals de Geest hun gaf uit te spreken. Enz.***

Geliefden.

De dag, waarvan wij heden gedachtenis viëren, is voor de Gemeente van Christus een zeker pand, dat de Heere Zijn Verbond, wat Hij met haar gemaakt heeft, houden zal. Het Verbond namelijk, volgens hetwelk Hij zegt: „Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond van uw zaad, noch van de mond van het zaad uws zaads, zegt de Heere, van nu aan tot in eeuwigheid toe.” (Jesaja 59 vers 21) Toen was het de dag, waarop de eerstelingen van de Gemeente bijeenvergaderd werden, en waarop in vervulling ging het woord van Christus: “Gij zult ontvangen de kracht van de Heilige Geest, Die over u komen zal, en u zult mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem, als in geheel Judéa en Samaria, en tot aan het uiterste van de aarde.” (Hand. 1 vers 8.) Het was de dag, waarop vervuld werd wat de Profeet Joël en alle Profeten tevoren gezegd hebben.

Dag van de *Pinksteren* heette hij, dat is, de *vijftigste dag*, zoals hij door God op de heilige berg Sinaï was voorgebeeld en tot blijde feestviering bestemd. Want, zo luidde

Gods bevel: “Zeven weken zult gij u tellen; van dat men met de sikkel begint in het staande koren, zult u de zeven weken beginnen te tellen. Daarna zult u de Heere, uw God, het feest van de weken houden; het zal een vrijwillige schatting uwer hand zijn, dat u geven zult, naardat u de Heere, uw God, zal gezegend hebben. En gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht van de Heere, uws Gods, gij, en uw zoon, en uw dochter, en uw dienstknecht, en uw dienstmaagd, en de Leviet, die in uw poorten is; en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in het midden van u zijn; in de plaats, die de Heere, uw God, zal verkiezen, om Zijn Naam aldaar te doen wonen.” (Deut. 16 vers 9-11.) En opnieuw: “Daarna zult gij u tellen van de andere dag na de sabbat, van de dag, dat u de garf van de beweegoffer zult gebracht hebben, het zullen zeven volkomen sabbatten zijn; tot de andere dag, na de zevenden sabbat, zult u vijftig dagen tellen; dan zult u een nieuw spijsoffer de Heere offeren. En gij zult op diezelfde dag uitroepen, dat u een heilige samenroeping zult hebben; geen dienstwerk zult u doen: het is een eeuwige inzetting in alle uw woningen voor uw geslachten.” (Lev. 23 vers 15, 16, 21.)

Het was dus het feest van de oogst van de eerste vruchten, die men op het veld gezaaid had (Exod. 23), door God verordend, ten einde daardoor aan het gelovige volk in een beeld de dag voor te stellen, op welke Hij Zijn Geest zou uitstorten over alle vlees; van welke dag ook het jubeljaar een beeld is geweest, zoals geschreven is: “Het vijftigste jaar zal u een jubeljaar zijn.” (Lev. 25 vers 10.) Alzo, het grote jubeljaar of jaar van de lossing en vrijlating was gekomen, en de dag was aangebroken, waarvan de Profeet Zacharia geprofeteerd heeft hoofdstuk 14 vers 6-9, en Maleachi hoofdstuk 4 vers 1, 2.

Op deze dag nu was de kleine Gemeente in het vroege morgenuur bijeen. Niemand was thuis gebleven. Alle waren gehoorzaam geweest aan het woord van de Heere Jezus, Die hun bevolen had, in Jeruzalem en bij elkaar te blijven. Zij waren honderd en twintig in getal; een twaalfstal, naar het getal van de kinderen Israëls, vermenigvuldigd met tien, naar het getal van de geboden van de Wet, een tienvoudig twaalfstal. Om later een door de Geest genoemd en verzegeld getal te vormen van twaalfmaal twaalf duizend. Alle waren zij eendrachtelijk bijeen, zeker met bidden en smeken, zoals wij dat van hen lezen in het voorafgaande hoofdstuk. Zeker zo eendrachtig als wij het van de Gemeente lezen in het tweede Boek van de Kronieken (Hoofdstuk 5 vers 13): “Het geschiedde dan, als zij eenparig trompetten en zongen, om een eenparige stem te laten horen, prijzende en lovende de Heere.”

Op deze vijftigste dag kwam dus de Heilige Geest neer op allen, zoals de Heere hun beloofd had. En u hebt gehoord, hoe dit toeging: ***En er geschiedde haastelijk uit de hemel een geluid, gelijk als van een geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het hele huis, waar zij zaten.***

De discipelen hadden nu tien dagen gewacht op de belofte van de Heere, de tijd Gods was daar, ... en is het Zijn tijd, dan komt Hij haastelijk. De sluizen van Gods hart openden zich, de stroom kwam met macht neer van de troon van genade. Verhoord werd nu in alle volheid het profetisch gebed van de Kerk: “Ontwaak, Noordenwind! En kom, Gij Zuidenwind! Doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeiën.” (Hoogl. 4 vers 16.) En waar Hij neerdaalde, daar werd alles vervuld, waar maar lege ruimte was. Hij omgaf de discipelen, die nog kort tevoren daar zo leeg neerzaten, Hij omkleedde en bekleedde hen, en met verdeelde tongen, vurig van de snelheid van liefde, waarmee Hij was gekomen, zette Zich de Geest op ieder van hen.

Zij werden alle vervuld met de Heiligen Geest. Was eenmaal de torenbouw van Babel verijdeld door de spraakverwarring, hier waren de boden van de vredes als met één

slag bekwaam gemaakt, om aan ieder in zijn eigen taal te verkondigen, wat God gedaan had, hoe Hij de grond en hoeksteen van de zaligheid gelegd, en besloten had Zijn Sion te herbouwen, zodat alle volken aldaar deel zou hebben aan een erfenis. Het ging daarbij, zoals het moest: *zij begonnen te spreken, zoals de Geest hun gaf uit te spreken.*

En door het geweldig geluid; waarmee de Heilige Geest van boven was neergedaald met onweerstaanbare macht en Zich op de discipelen gezet had, totdat Hij hen vervuld had, werd alles bewogen, wat te Jeruzalem was. Slaat de wereldkaart van de toenmalige tijd op, en u hebt vóór u de hele destijds bekende wereld, zoals u haar ook vóór u hebt in de woorden van onze tekst: *Van allen volke dergenen, die onder de hemel zijn*, waren er Joden, te Jeruzalem wonende, ter viering van het feest van de oogst van de eerstelingen, Godvruchtige mannen. *En deze ontzetten zich alle en verwonderden zich.* Zij werden alle beroerd en wisten niet, wat dat zou worden. Zij hoorden immers Galileeërs, mannen uit de ongeleerde massa van de volks, de grote werken Gods spreken in alle de talen van de toen bekende wereld. Godvruchtige mannen waren het, echter zonder kennis van Christus. Van alle volken waren zij, naar de belofte, die God aan Abraham had gegeven: “In uw zaad zullen alle heidenvolken (Gojim) zich zegenen.”

Beroerd werd de menigte. Want de genade van de Heilige Geest deed hun geweten ontwaken, en de stem van Boven vermaande hen tot bekering, tot aflegging van de zonden. En wat God doet aan degenen, die op Hem wachten, hoe ras men op de hogeschool van de hemels leert, ook hoe bespraakt men daar op eenmaal wordt, om te spreken de grote werken Gods, dat konden zij aan deze Galilésche mannen zien. Spoedig zullen zij op hun vraag: “Wat wil toch dit zijn?” het troostrijk antwoord vernemen: Dat zal louter goed-zijn degenen, die zich bekeren!

Ene bijzonder heerlijke geschiedenis is deze geschiedenis van de vijftigste dag. Weldra vernemen wij, hoe de Satan ook thans weer Gods werk wilde verstoren, door sommigen aan te zetten om te spotten met hetgeen hier geschiedde. Nu zou hij echter door het werktuig, dat hij in de zaal van Kájafas verbroken had, op de vlucht gedreven worden. Simon Petrus grijpt één van de beide sleutels van het hemelrijk, die de Heere Jezus hun had gegeven, en ontsluit, zonder iets anders daarmee te bedoelen dan zijn mede-discipelen tegen de spotternij te beschermen, de Joden het Koninkrijk der hemelen en wijst hen op de profetische schrift, die dat voorzgd had. Hij houdt de Joden de aanstaande oordelen voor, met Joël uitroepende: “Een iegelijk, die de Naam van de Heere zal aanroepen, zal zalig worden”. Hij ontdekt hen hun zonde, dat zij hun Heiland gedood hebben, predikt Diens opwekking, zoals David die had voorzgd. Hij getuigt voorts van de verhoging van de Heere ter Rechterhand Gods, en daarvan, dat Hij de belofte van de Heilige Geest van de Vader ontvangen en deze Geest thans uitgestort heeft. Hij besluit zijn prediking met deze betekenisvolle woorden: “De Heere heeft gesproken tot mijn Heere: Zit aan Mijn Rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten. Zo wete dan zeker het hele huis Israëls, dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, die gij gekruist hebt!”

De gevolgen van deze prediking zijn u bekend. En zo eindigt onze geschiedenis: Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt. En er werden op die dag tot hen toegedaan omtrent drie duizend zielen.

Ontwaren wij aan een zijde in deze geschiedenis het verschrikkelijke van de menselijke ellende en verdorvenheid, die zover gaat, dat men met al het Goddelijke de

spot durft drijven, alleen om zichzelf te handhaven op de paden, die naar de hel leiden; aan de andere zijde moeten wij met verwondering en aanbidding vervuld worden, als wij lezen op welke wijze Petrus die spot beantwoordt, en hoe hij oorzaak neemt, om aan de Joden de hele raad Gods voor te houden. Hoort, hoe de Geest een mens bekwaam maakt, woorden van zaligheid te spreken. Elk woord is hier op zijn plaats, gekozen als een scherpe pijl, om het hart te treffen en ter zaligheid te verwonden.

Gij Joodse mannen, - zo is de aanhef van Zijn rede. Joden moeten niet spotten met de hoogste genade, die God schenkt, maar moeten Jehovah loven; dat zegt hen hun naam. Zo spreekt hij hen aan met de zachtmoedigheid van een lam. Petrus is verbroken, hij spreekt niet de banvloek over hen uit; in hem is reeds de volle vrucht van de Geest. Hij kan geduld hebben met de verkeerdheid.

En gij allen, - zo gaat hij voort; ik wil niemand buitengesloten weten, wie maar arm en ellendig is, en dat bent u allen, of u het nu weet dan of u het niet weet. Als u niet hebt, wat wij hebben, dan bent u verloren. Die wil, neme echter het water des levens om niet! Die te Jeruzalem woont, in de stad des grote Konings, in de stad Davids, in de stad, die zoveel beloften ontvangen heeft, maar deze roekeloos versmaadt.

Dit zij u bekend; opnieuw wordt u de gelegenheid gegeven om te bedenken, wat tot uw vrede dient. *En laat mijn woorden tot uw oor en ingaan*. Zijt niet hardhorig; ziet, ik verkondig ulieden grote blijdschap, die al den volke wezen zal. O, hoe worstelt en dringt hier de liefde van Christus, om het verlorene te redden!

Want deze zijn niet dronken, zoals u vermoedt. De Apostel verdedigt zichzelf niet. Waar echter de liefde tot de naaste is, om deze te redden, daar is ook de liefde voor de Gemeente van Christus, om geen beschuldiging tegen haar te dulden, die niet overeenkomstig de waarheid is. Broederliefde is daar, ongeveinsde broederliefde, en liefde jegens allen. *Zoals u vermoedt*, zegt Petrus. Hij zegt niet: zoals u goddeloos beweert. Of: zoals u lastert. Ach, de Apostel wist het: de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die van de Geest Gods zijn. Want zij zijn hem dwaasheid. En had eertijd zelf een priester des Heeren de Godvruchtige Hanna voor dronken gehouden, toen de Geest in haar bad met onuitsprekelijke zuchtingen, wat wonder, als deze Joden voor verdoemelijke dronkenschap houden, wat toch een dronkenschap is naar het woord van de belofte.

Wat er nu geschied is, - en kiest uit alle profetieën zodanig een uit, die het meest geschikt was voor de toenmalige Joden - *dit is het, wat gesproken is door de Profeet Joël*, zegt de Apostel. De Joden konden deze Profeet niet horen noemen, zonder te denken aan de betekenis van Zijn Naam: "Jehovah is God!" En wel in verband met de naam van dezelfde betekenis, "Elia", de naam van de grote Profeet, wiens komst zij weer verwachtten, opdat die alles weer zou herstellen. Zij konden bovendien de naam "Joël" niet vernemen, zonder te denken aan Joëls ernstige straf en boetprediking, die hij het volk en de priesters had gehouden, zonder te denken aan de grote beloften voor land en Kerk, indien zij zich bekeerden.

En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God. Dit zeg ik niet, wil Petrus zeggen, nee God zegt het. Hij zegt: "Het zal zijn (geschieden)." God maakt Zijn Woord waar, het komt alles. Maar wanneer? In de laatste dagen, juist in die dagen, wanneer de heerschappij van het zichtbare een einde zal nemen, in de dagen van de ontbinding van alle het tot dusver bestaande.

Ik zal uitstorten; vandaar dat wij vervuld zijn. Waar echter Gods oordelen zullen komen, daar stort God tevoren stromen barmhartigheid neer. Ik zal uitstorten; niet een weinig geven, maar de volheid over alles wat dor en dorstig is. *Van Mijn Geest*, Die alleen maakt Gode gelijkvormig. *Op alle vlees*. Zo kunt u dan ook deze Geest

ontvangen, als ge u bekeert. Hier is niemand buitengesloten. Integendeel, er is hoop voor de aller-ellendigste en voor degene, die tot dusver buitengesloten was.

En uw zonen en uw dochteren; heerlijke belofte voor het zaad van de Kerk! Wie in God gelooft, is een zoon, is een dochter van Abraham. De Kerke Gods zal wel blijven. *Zullen profeteren*, dat wil zeggen, zij zullen de genade van de eeuwige Ontfermer roemen en prijzen.

En uw jongelingen; die anders zo verstrikt zijn in de macht van het zichtbare, - *zullen ge zichten zien*, tot hun troost.

En uw ouden zullen dromen dromen. Louter gaven van de genade, tegen de natuur. Al wat droomt, slaapt immers vast; wat vast slaapt, is jong; wat al oud is, slaapt niet vast; men zou dan de oude een vernieuwde jeugd ontvangen.

En ook op mijn dienstknechten; die Mij dienen en Mij aanbidden in Geest en in waarheid; *en op mijn dienstmaagden;* zijnde ook mede-erfgenamen van het eeuwig leven, tot troost in haar verderf, dat zij kennen; *zal Ik in die dagen*, als alles het onderste boven gaat; *uitstorten*, dat zal Mij niemand beletten! Ik wil mijn genade verheerlijken als een onweerstaanbare genade; *van Mijn Geest*, dat zij daarvan vervuld zijn. *En zij zullen profeteren*, de tale Kanaäns spreken.

En Ik zal wonderen geven in de hemel boven, en tekenen op de aarde beneden. Zo zal Ik oordelen aankondigen, die Ik brengen zal over Mijn vijanden en die van Mijn Gemeente, en zal bewijzen, dat Ik God ben.

Bloed, allerlei wereld en burgeroorlogen; *en vuur*; bliksemen van boven, vuur uit de diepe gronden van de bergen en allerlei branden. *En rookdamp*; van gedurig zich herhalende aardbevingen.

De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed. Er zullen allerlei merkwaardige natuurverschijnselen plaatsgrijpen, en in het zullen de grote rijken al hun glans verliezen en de kleine als het ware in bloed drijven. *Eer dat die grote en doorluchtige dag van de Heere komt*; de dag van Christus, de dag van Zijn oordelen over het Joodse volk, de dag van het oordeels over alle goddeloze heidenen. “Zij zullen zien in Welke zij gestoken hebben.”

En het zal zijn, dat een iegelijk, die de Naam van de Heere zal aanroepen, zalig zal worden. God plaagt de mensen niet van harte. Hij komt met Zijn oordelen, opdat Hij barmhartigheid betone. Wanneer nu de mensen het hart van angst breekt, juist dan zal er nog behoud van de toorn zijn voor ieder die zich van harte tot de Heere bekeert. Hij zal echter zalig worden niet door werk, niet door verdienste. Hier is geen voorwaarde, maar zo luidt de belofte: al wie in zijn ellende, in zijn niet verzinkt, maar die de Naam van de Heere Jezus aanroept, in Hem gelooft, zal zalig worden; diens zaligheid is gewis. “Hij zal zalig worden”, is de belofte. Dit staat vast, God heeft het gezegd. En alle twijfel moet hier zwijgen.

Zo heeft de Apostel Petrus door Heilige Geest de Joden opmerkzaam gemaakt op de oordelen, die stonden te komen over hun land, stad en volk, en hun betuigd, hoe God nochtans gedachtig geweest is het Verbond, met de vaders opgericht, en nu Zijn Geest gezonden heeft, opdat Zijn uitverkoren volk met alle Zijn heerlijkheid mocht bekleed zijn. God heeft ook de Geest van genade en van gebeden gezonden en Zijn Christus verheerlijkt heeft, opdat een iegelijk, die zich bekeert, zou behouden zijn door het geloof in Hem, wat de Heilige Geest werken zou.

Vervolgens leert hun deze Heilige Geest door de prediking van de Apostel, Wie deze Heere is, die zij zouden aanroepen, ontdekt hen hun zonden, die zij tegen deze goede Heere bedreven hebben, en openbaart hen de genade Gods, die nog overvloediger is

geweest dan hun zonde. Hij predikt hen, hoe die genade deze Heere, hun Heiland, Welke zij gedood hebben, voor hen weer opgewekt *en tot een Heere en Christus gemaakt heeft*. Als zij zich bekeerden en zich lieten dopen in de Naam des Heeren tot vergeving van hun zonden, - dat zij namelijk de genade versmaad hadden, - dan zouden zij ontvangen de gave van de Heilige Geest, naar de belofte.

Want deze belofte komt u toe, zo spreekt hij, *en uw kinderen*, alsook allen, die zullen worden toegedaan naar de vrijmacht van Gods genade.

Ook in dit deel van de rede straalt ons Goddelijke wijsheid, de tederheid van de liefde, de ernst en de kracht van de waarheid tegen. De Apostel spaart de ongerechtigheid niet, en toch overweldigt hij met een tere hand, zodat men zich moet gevangen geven.

Gij Israëlitische mannen! Heerlijk volk van de God van Abraham, Izak en Jakob. Hoort deze woorden: *Jezus de Nazaréner*, Die veel meer een Verlosser is, dan eertijd Mozes was, maar veracht en verworpen als een, die tot niets nut is, - zo heel overeenkomstig de voorzegging van Jesaja: “Ieder was als verbergende het aangezicht voor Hem. Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht”, - maar nochtans is Hij hier geweest, om de smaadheid uwer zonde te dragen en u tot eeuwige eer te brengen!

Hij was een man van God gezonden, zoals ieder van u toch heeft moeten erkennen; immers zei een van uw oversten: “Wij weten, dat Gij zijt een Leraar, van God gezonden.” God heeft Hem echter voor ons overgegeven, opdat Hij ons Zijn wil en het raadsbesluit van onze zaligheid openbaren zou. “Een man van God!” Met welke Naam zal ik Hem u noemen, hoewel Hij in knechtsgestalte omwandelde! “Hoe is de Naam Gods, en hoe heet Zijn Zoon?”

Onder ulieden betoond door krachten en wonderen, en tekenen. Hij is ook onder ulieden wel verheerlijkt, als u maar zien wilt. U hebt het zelf moeten erkennen, hoe de woorden van de Profeten zijn vervuld: de blinden zien, de doven horen, de kreupelen wandelen, de melaatsen worden rein, de doden staan op, en de armen wordt het Evangelie verkondigd. Door zulke krachten en wonderen en tekenen is Hij onder ulieden betoond; *die God door Hem gedaan heeft in het midden van u*. Daarin heeft Hij immers Zijn machtige genade, Zijn eeuwige barmhartigheid onder u verheerlijkt, *gelijk ook uzelf weet*. Want het is in geen hoek geschied; het hele land is er van vervuld geweest.

Dezen, juist Deze, Die u niets dan goed heeft bewezen, *door de bepaalden raad*; zo was het in de eeuwige Vrederaad besloten. De ongerechtigheid des vleses heeft Gods gerechtigheid moeten verheffen en prijzen! *en voorkennis Gods overgegeven zijnde*, opdat het zou uitzijn met alle roem des vleses, - en het voornemen naar de verkiezing Gods zou vaststaan; opdat God vrij blijve in de betoning van Zijn genade, en alle mond gestopt worde; - *hebt gij genomen en door de handen van de onrechtvaardigen*; terwijl u meende de gerechtigheid na te jagen, God te vrezen en Zijn geboden te bewaren. Zo kan men zijn God doden en wanen Gode een dienst te doen, heilig te leven, de heiliging van de zeden en de zuiverheid van leer te zoeken! *aan het kruis gehecht*, zo hebt u Hem de grootste smaadheid aangedaan, terwijl Hij gekomen is, om ons tot de heerlijkheid te leiden, die wij verloren hadden. Ja, u hebt Hem aan het kruis gehecht, opdat Hij niets zou kunnen tot stand brengen, *en (Hem) gedood*. Uw leven hebt u gedood, de dood wilde u in het leven behouden. Zover gaat de macht van de zonde.

En nu, ziet de macht van de eeuwige liefde tot de zondaren: *Welke God opgewekt heeft*. God heeft weer hersteld, hetgeen u moedwillig verdorven hebt, heeft Hem opgewekt, opdat Hij nochtans uw Leven ware en de dood van uw dood. *De smarten van de dood ontbonden hebbende*. Alleen bij God, die u meent te kennen, vond Hij,

die u onbarmhartig in de kuil geworpen hebt, barmhartigheid. Hij heeft Hem bekend gemaakt het pad des levens, om u nochtans tot het leven te brengen, en u uit de banden desgenen, die het geweld van de dood heeft, te bevrijden. *Alzo het niet mogelijk was, dat Hij van dezelfde dood zou gehouden worden.* Immers heeft Hij op God vertrouwd en geloof behouden, Hij, de Heilige en onschuldige, Die uit eeuwige liefde tot het verlorene, en niet door Eigen zonde, is gekomen in het geweld van de dood. Zo heeft God Zich tot Hem bekend. Dat Hij nu op God vertrouwd en geloof behouden heeft, en als de enige en ware Volbrenger van de Wet uit liefde Gods en van de naasten in de dood is gegaan, om u te verzoenen, en dat Hij deswege door de dood niet kon gehouden worden, is uit de Schrift openbaar. Want hetgeen David daarvan getuigt, vernemen wij uit de 16de Psalm. U moet die woorden niet verkeerd uitleggen, door ze van de aartsvader David te verstaan. Want deze heeft immers de verderving gezien. God echter heeft Zijn eed van de eeuwige Koning uit de lendenen Davids, van de enige Hogepriester, Die naar de Wet van het eeuwig leven is, aan David gehouden. Deze Psalm getuigt dus van de opstanding van Christus, dat is, van Jezus.

Deze Jezus heeft God opgewekt, waarvan wij alle getuigen zijn. Hij is de Verlosser, Die ons rechtvaardigt van alle datgene, waarvan wij door de Wet niet konden gerechtvaardigd worden. In Hem is de volheid. Hij is de Koning Israëls. Alles is aan Zijn voeten onderworpen. Allen moeten deze Zoon kussen. “Nadat Hij zijn ziel tot een schuldoffer gesteld heeft, zal Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen.” De volheid heeft Hij verkregen, de beloofde Geest heeft Hij verworven, en nu Hij alles beërfd heeft, *heeft Hij hetgeen Hij van de Vader ontvangen heeft uitgestort, wat u nu ziet en hoort.* Omdat Hem nu alles onderworpen is, - wacht u, dat ge u niet langer tegen Hem verzet. Want Hij is ten hemel gevaren en heeft Zich gezet ter Rechterhand Gods, zoals wij bij David lezen: *Zit aan Mijn Rechterhand, totdat Ik uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten.*

Zegt dus David: *“De Heere heeft gesproken tot mijn Heere”,* zo wete dan zeker het hele huis Israëls, - opdat het Hem erkenne als Heere en Koning, en zo niet uitgeroeid worde, - *dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, die u gekruist hebt!* Zo is Hij dan de Heere en de door God Gezalfde, ons van God gegeven tot onze Koning, Leraar en Hogepriester. Ziehier de scherpste tegenstelling tussen de verdorvenheid van de mensen, die zijn heil aan het kruis heeft gehecht, en de liefde Gods, die nochtans met waardigheid, gerechtigheid en waarheid de overwinning behaalt over ons verderf, om ons nochtans gered te hebben.

En welke macht van de prediking van de Geest van de genade! *Als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart.* Het hoogmoedige hart was neergeworpen, geheel doorwond en verbrijzeld. Al hun vroomheid en godsdienstigheid waren teniet gedaan; hun zonde, de inwendige vijandschap van de mens tegen Gods vrije genade, tegen Gods eer, en de tegenzin van het vlees, om weer in waarheid tot God te willen gebracht worden, was hun ontdekt. In hun verlorenheid erkenden zij Petrus en de overige Apostelen voor dienstknechten Gods, die hun woorden van zaligheid brengen konden. Verlegen zijnde vraagden zij: *Wat zullen wij doen, mannen broeders?* Heilrijke vraag! Hoe spoedig verneemt men daarop het antwoord: Dit is de weg, wijkt niet af, noch ter rechter, noch ter linkerzijde!

En Petrus zei tot hen: Bekeert u! Legt af uw verkeerde zin en uw gedachten, die alleen op werken der wet uit zijn! *En ieder van u - zonder onderscheid, hij zij, wie hij zij, - worde gedoopt.* De liefde Gods gelde bij u meer, dan de eer hij de mensen; dan hebt u eer bij God, hoe de wereld u ook versmaad. *In de Naam - die Zijn Naam dragen, zijn*

Zijn heiligen, zijn Zijn oogappel, - *van Jezus Christus*, - zo hebben zij deel aan al hetgeen Hij heeft verdiend en verworven. Zo heten zij zaliggemaakten, heiligen, gezalfden, bewaarden, verzegelden, priesters en koningen met Hem. *Tot vergeving van de zonden*. Wanneer zondaren zich aan deze Heere overgeven, zo is Hij niet meer gedachtig aan hun zonden, rekent hun niets meer toe, zegt van hen, dat zij geen zonden meer hebben. Hij neemt zondaars aan, rechtvaardigt goddelozen, maakt hen deelgenoten van Zijn gerechtigheid en geeft hun recht op het eeuwige leven, op alle heilsgoederen en genadegaven van de Geest, die Hij voor hen verworven heeft.

En gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen. Wie zich aan Hem overgeeft, ontvangt van Hem meteen de koninklijke bedekking en bekleding. Wat de Heere heeft, moet hij ook hebben. Maar het is alles gave, niets door ons.

Want u, - voor degenen, die zo dood terneerlagen in hun zonden en misdaden, lag het bruiloftskleed al gereed, - en uw kinderen, die met hen in dezelfde verdoemenis liggen - *komt de belofte toe*. God zegt: Ik heb het beloofd. Hij vervult Zijn belofte en is Zijn Woord gedachtig. Ook dan, als geen mens daaraan meer denkt, en van ons moet gezegd worden: “Wij dwaalden allen als schapen. Wij keerden ons een ieder naar zijn weg.” *En allen, die daar verre zijn*. U zult dit woord ook erven voor uw huis en het zal ook de uwen meedelen, en met of zonder uw wil getuigen zijn van deze woorden. De Heere zal hen zo bijeenvergaderen van de uiterste einden van de aarde, dat zij de Heere het nieuwe spijsoffer offeren.

Zo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal. Hij zal het Zelf doen. Hij zal Zijn macht, Zijn genade, zijn trouw Zelf verheerlijken. Hij zal aan dit woord van Zijn mond zijn loop geven: “Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden van de aarde! Mij zal alle knie gebogen worden, alle tong zal Mij zweren; men zal van Mij zeggen: Gewis, in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen!

Zo luidde de rede, waarmee de grondlegging van het Rijk van het nieuwe en eeuwig Verbond werd aangekondigd. Waaraan de Apostel nog veel andere woorden toevoegde, die de liefde Gods, maar ook de ernst van de roeping tot het Koninkrijk der hemelen nog meer bekrachtigden. En met de vermaning, met de betuiging: *Wordt behouden van dit verkeerd geslacht*, werd de scheiding gemaakt in deze nieuwe schepping tussen het licht en de duisternis. Wordt behouden van dit verkeerd, verdraaid, werkheilig geslacht, dat de zonde wil en daarom het geloof verwerpt en de Heilige Geest lastert. Wiens prediking is en blijft: “Wij houden het daarvoor, dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken van de wet. Wees vrolijk, gij onvruchtbare!”

Heerlijk was de vrucht van de prediking. *Die dan zijn woord graag aannamen*, vanwege hun grote nood, *werden gedoopt*. Dat wil zoveel zeggen als zij geloofden in waarheid. Er waren mensen die niet geloofden en zich niet lieten dopen. Maar zij lieten zich dopen en bewezen dus gehoorzaamheid des geloofs.

En er werden op die dag, de dag van de eerstelingen, *tot hen*, dat is, tot de honderdtwintigen, *toegedaan*; toegevoegd als krijgsknechten van Christus, *omtrent drie duizend zielen*, naar het getal van de Drievuldigheid, Die Zich openbaart in de raad van zaligheid. Waarom echter niet dertig duizend, of drie miljoen? Er waren op die dag te Jeruzalem niet meer van zulke ellendige en arme zondaren.

Zij waren echter volhardende. God laat niet varen de werken van Zijn handen; wat Hij maakt is volkomen. “De poorten van de hel zullen Mijn Gemeenteniet overweldigen”, heeft Hij gezegd. Hier is de genade van de volharding: *zij waren volhardende in de leer van de Apostelen*, alleen daardoor wordt het hart gesterkt, - *en in de gemeenschap*. Want daardoor wordt het geloof bevestigd, - *en in de breking van het*

brood, - alleen daardoor blijft de broederlijke liefde, - *en in de gebeden*. Het gebed is de emmer, die gedurig in de diepte van de Goddelijke ontferming, in de Fontein, geopend tegen de zonde en onreinheid, wordt neergelaten, opdat beide, zo mensen als beesten, gedrenkt en dronken worden van de beken van de wellusten, van de goederen van Gods huis. Alleen zó blijft de stad Gods zich verblijden. Amen!

Nazang: Psalm 148 vers 5.

*Looft, looft met waar' erkentenis,
Zijn' Naam, die hoog verheven is:
Omdat Zijn wond're Majesteit
Door aard' en hemel is verspreid.
Hij wou de hoorn, zo vol vermogen,
De roem van Israël verhogen;
Dat woont bij Hem, 't heeft zingensstof.
Looft God, zingt eeuwig 's Heeren lof!*

13. LEERREDE OVER JOHANNES 14 vers 16, 17.

Gehouden op Pinkstermaandag, 20 Mei 1850.

Voorzang: Psalm 147 vers 6

*De Heere betoont Zijn welbehagen
Aan hen, die ned'rig naar Hem vragen
Hem vrezen, Zijne hulp verbeiden,
En door Zijn hand zich laten leiden:
Die, hoe het ook moog' tegenlopen,
Gestadig op Zijn goedheid hopen.
O Salem! roem den Heer der Heeren;
Wil uwen God, o Sion, eren!*

Geliefden.

Hoogst gewichtig is de Vraag van de Heidelbergse Catechismus: „Wat gelooft gij van de Heilige Geest?” En geheel naar waarheid is het antwoord van ieder gelovige: “Eerstelijk, dat Hij samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is; ten andere, dat Hij ook aan mij gegeven is, opdat Hij mij door een oprecht geloof Christus en al Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste en bij mij eeuwig blijve.”

(1) Dat de Heilige Geest niet maar een uitvloeisel van de Godheid, of een blote kracht Gods is, maar tegelijk eeuwig God met de Vader en de Zoon, is een levenswaarheid, die, hoewel gedurig door het verstand bestreden, nochtans waarheid zal blijven. Ja, evenzeer als de waarheid, dat de Heilige Geest een van de Vader en de Zoon onderscheiden Persoon is.

Aan Jesaja vraagt de Heere (Hoofdstuk 6 vers 8): “Wien zal Ik zenden? En wie wil Onze bode zijn?”. De Apostel Paulus getuigt (Hand. 28 vers 25-27), dat dit woorden van de Heilige Geest waren. Dat het de Heilige Geest was, Die zei: “Wien zal Ik zenden?” Zo sprak ook later de Heilige Geest tot Petrus, toen deze vreesde met de boden van de hoofdman Cornelius mee te gaan (Hand. 10 vers 19): “Zie, drie mannen zoeken u; daarom sta op, ga af en reis met hen, niet twijfelende. Want Ik heb hen gezonden.” En op een andere plaats lezen wij: “En als zij de Heere dienden en vastten, zei de Heilige Geest: Zondert Mij af, beide Barnabas en Saulus tot het werk, waartoe Ik hen geroepen heb.” (Hand. 13 vers 23) Meerdere bewijzen zullen wij niet aanhalen. Wij weten, dat wij gedoopt zijn in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest; - *dat er Drie zijn, Die getuigen in de hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze Drie zijn Eén*; dat op ons de zegen gelegd wordt: “De genade van de Heere Jezus Christus, de liefde Gods en de gemeenschap van de Heilige Geest zij met u.” Wij weten voorts ook dat de hemel door het Woord des Heeren gemaakt is, en alle zijn heir door de Geest Zijns monds; en dat de Geest Gods ons gemaakt heeft. Wij zeggen met David (Psalm 139 vers 7): “Waar zou ik heengaan voor uw Geest?” Wij geloven, dat wie Gode liegt, tegen de Heilige Geest liegt. (Hand. 5 vers 3, 4.) Wij weten, dat de Geest alle dingen onderzoekt, ook de diepten Gods, en dat deze Geest alle genadegaven in ons krachtig werkt en aan ieder in het bijzonder toedeelt gelijk Hij wil. (I Cor. 2 vers 10; 12 vers 11.)

Dit is het blijmoedig geloof van ieder heilige. Hij overdenkt met heilige aanbidding en bewondering, hoe deze Geest, broedende als een duif, over de wateren zweefde en in de door het Woord van Christus, in het - uit het niet voortgebrachte chaos - blies en

werkte; hoe deze Geest vóór de zondvloed, zolang Gods lankmoedigheid het verdroeg, het geslacht van de kinderen Gods strafte. Verder, hoe Hij het volk Israël als schapen door de diepte van de Schelfzee leidde; hoe Hij op de berg Sinaï aan Mozes de Heere Christus in de heerlijkste beelden voorhield en predikte; hoe Hij Bezaleël en Aholiab en alle wijzen mannen in het hart gaf, bij het bouwen van de tabernakel en het maken van alle zijn gereedschappen de Heere Christus af te beelden; hoe Hij op Mozes en de zeventig oudsten rustte, zodat zij profeteerden. En verder, hoe door Hem de richters Israëls het volk richtten, en door Hem bekleed met een blijmoedig geloof, zich op de vijanden van Gods volk wierpen en hen verdelgden; hoe door Hem koning David zijn Zoon Salomo de meest volmaakte geestelijke beschrijving van de tempel gaf; hoe Hij menigmaal in het midden van de Gemeente op een Profeet neerdaalde, die de versaaften toeriep: “Vreest niet; uw God is Koning!” Kortom, hoe alle Apostelen en Profeten, door Hem gedreven en gedragen, gesproken en getuigd hebben en in alle waarheid geleid zijn. Zodat zij predikten en getuigden met een macht, die alle het verhevene neerwerpt en al wat in het stof ligt, opricht en verheft.

(2) Ene andere levenswaarheid, door de Catechismus uitgesproken, is deze: “Dat Hij ook aan mij gegeven is, opdat Hij mij door een oprecht geloof Christus en alle zijn weldaden deelachtig make, mij trooste en bij mij eeuwig blijve.”

De eerste waarheid, dat de Heilige Geest “samen met de Vader en de Zoon waarachtig eeuwig God is”, wordt met het hart niet geloofd, zolang deze tweede waarheid niet in het hart is. Dat zij dit voor ons is, is juist waarop het aankomt. Want zo betuigt de Apostel: “Die de Geest van Christus niet heeft, komt Hem niet toe.”

Mijn Geliefden! Ik wens u een rechte Pinksterdag toe. Dat de Noordenwind ontwake, en de Zuidenwind kome en uw hart en doorwaaie! (Zie Hoogl. 4 vers 16) Dat de Geest aankome van de vier winden en blaze in veel dorre beenderen, opdat zij mogen naderen, elk been tot zijn been; dat zenuwen, vlees en huid ze bedekken, en dan de Geest van de Almachtige daarin kome! Hoe dikwijls is over ulieden uitgesproken de zegen: “*De gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen, amen!*” Verstaat u, smaakt u deze zegen? Doorwaait, doordringt die zegen u, zo dikwijls u die hoort?

Welaan, ik wil u voorhouden wat in deze zegen ligt opgesloten. Hoort met uw hart en opdat het bij u waarheid zij, opdat het niet een woord van de lippen alleen is, maar van een eenvoudig ongeveinsd geloof: “Ook mij, ook mij is de Heilige Geest gegeven. Hij maakt mij Christus en alle Zijn weldaden deelachtig, en blijft bij mij in eeuwigheid.”

Van dit standpunt uit predik ik u de Heilige Geest als de Trooster. Die van de Gemeente van Christus door de Vader gegeven is, en die Christus haar verworven en tot haar gezonden heeft.

Tekst: Johannes 14 vers 16, 17.

En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in van de eeuwigheid; namelijk de Geest der waarheid, Welken de wereld niet kan ontvangen. Want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet. Maar gij kent Hem. Want Hij blijft bij ulieden, en zal in U zijn.

Tussenzang: Lied 35 vers 2, 4.

*U dierbaar Licht, daal in het hart neer,
Dat het Jezus Christus kennen leer',
Dat wij bij Hem blijven, die trouwen Heiland,
Die ons gebracht heeft tot het rechte vaderland.*

*Heer', ontferm U onzer!
 U hoogste Trooster in allen nood,
 Geef, dat wij niet vrezen schand' noch dood,
 Geef, dat onze hart en ook niet versagen,
 Als de boze vijand ons aan wil klagen.
 Heer', Ontferm U onzer!*

In de laatste avonden vóór Zijn lijden sprak de Heere tot Zijn discipelen van Zijn heengaan tot de Vader. Hij openbaarde hen, dat zij van nu aan niet meer Zijn lichamelijke en zichtbare tegenwoordigheid zouden genieten. Tot nu toe was Hij bij hen geweest en waren zij in al zijn verzoeken bij Hem gebleven. Tot nu toe was Hij hun Trooster geweest. Nu echter zou Hij heengaan tot de Vader, om hun woningen te bereiden; dan zou Hij terugkomen en hen tot Zich nemen. Daarvan verstonden zij weliswaar nog niets. Zij waren daarentegen zeer bedroefd en meenden, dat Hij toch wel bij hen blijven kon. En terwijl zij zonder Zijn zichtbare tegenwoordigheid in de wereld zijn zouden, zou allerlei nood over hen komen, en zouden zij allerlei droefheid smaken tot aan Zijn wederkomst. Want om Zijns Naams wil zouden zij van allen gehaat worden. Zij zouden noch bij de kerkelijke, noch bij de wereldlijke macht hulp en steun of bescherming vinden, veeleer gedood worden. Zelfs zouden allen menen, die hen doodden, Gode daarmee een dienst te bewijzen. Dat zouden deze echter doen, omdat zij noch de Vader noch Hem kenden. *U zult daarover wel wenen en klagen*, zei onze Heere, *maar de wereld zal zich verheugen*. Dit moest Hij hun aanzeggen, opdat, wanneer het geschieden zou, zij niet zouden geërgerd worden. Maar hun harten zouden bevestigd worden bij de ondervinding, dat alles zo kwam als de Heere hun tevoren gezegd had.

Maar hoe zou de arme discipelen door zulke noden heen komen? Hoe volharden? Hoe de overwinning behalen? De Heere belooft hen een andere Trooster: "Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid." Deze Trooster dan noemt de Heere. Hij is de Heilige Geest, de Geest van de waarheid.

Een trooster (paracletos) is iemand, die onderricht geeft, en, terwijl hij onderricht geeft, met dit onderricht de leerling vrolijk maakt. Vervolgens betekent dit woord een advocaat, die de zaak voor een weerloos en onkundig mens op zich neemt. Ook wel een, die te hulp geroepen is, en die hetgeen wij beweerden krachtig verdedigt en handhaaft, waar wij er geen raad meer ook wisten, en alle tegensprekers de mond stopt. Zodat zij, de ergste vijanden niet uitgezonderd, zeggen moeten: Het is de waarheid.

Zo'n Trooster hebben wij nodig, voor zover wij door de genade van de Geest aan Christus gelovig, bekeerd en wedergeboren, ook geroepen zijn, om, zoals God heilig is, heilig te zijn in al onze wandel. Als zodanige zijn wij geboren bewaarders van de Wet en van het getuigenis van Jezus Christus. En dan kan het ons in de wereld ook niet anders gaan, dan het de Apostelen van onze Heere ging, en zoals Hij het hun tevoren gezegd heeft. Want dit kan niet uitblijven: gaat u niet met de wereld mee, gelooft u niet wat zij gelooft, aanbidt u niet wat zij aanbidt, is uw wandel heilig, - zodat die alle huichelachtige wandel met zijn roem van heiligheid veroordeelt, - getuigt u alleen van geloof, van Christus en Zijn gerechtigheid, bekend u vrijmoedig de vrije genade, de soevereiniteit Gods tegenover al het willen en lopen des vleses; getuigt u, dat het alles Gods vrije ontferming is, dán zal ook uw wandel dienovereenkomstig zijn. En waar u niet meedoet, veeleer het goddeloze bestaan bestraft, zult u van iedereen gehaat zijn en geacht als slachtschapen. Ja, als God het

toelaat, dan zal de vroomste ter wereld in zijn ijver voor God (Rom. 10 vers 2) u het allereerst doden. Ook zult u vlees en bloed, het hele lichaam dezes doods, met de wereld en duivel tegen u hebben. Zodat u menigmaal niet meer zult weten waar te blijven, geen God en geen Heere Jezus meer zult zien, maar zult zijn als een wees, die vader noch moeder meer heeft. Ja, als een verjaagd hoen, als vogelvrij, als niet waard langer te leven.

Maar hier komt nu de belofte van de Trooster, zoals de Catechismus zegt: “Hij troost mij.” Hebben wij met deze Trooster gemeenschap, dan kunnen wij vrolijk zingen:

*Neem, vijand, alles vrij,
U hebt geen baat daarbij:
Het Rijk moet ons toch blijven.*

De grond van onze gemeenschap met de Heilige Geest is, dat Hij door Jezus Christus gezonden werd, om onze Trooster te zijn. Deze Trooster is de Geest van Christus, Dezelfde Die ook de Geest van wedergeboorte, van geloof, van heiliging, van genade en van gebeden is. Het is liefelijk om te vernemen, op welk een wijze onze Heere van deze Trooster spreekt.

Zo spreekt onze Heere: *Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk de Geest der waarheid, Welke de wereld niet kan ontvangen. Want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet. Maar gij kent Hem. Want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.*

O, wanneer wij de Heere liefhebben, dan houden wij Zijn geboden. En welke geboden? Dat wij in Hem blijven, ons alleen aan Hem houden, Hem erkennen en belijden als de ware Wijnstok, zonder Welke wij niets vermogen, zonder Welke wij volstrekt geen vruchten kunnen voortbrengen. De vrucht echter is, dat wij de broeders liefhebben. Doen wij dat, dan haat ons de wereld, dan bestrijden ons vlees en bloed; en dan worden wij bedroefd. Maar nu komt de Trooster, zoals de Heere beloofd heeft: *Hij zal komen!* Wat brengt Zijn komst teweeg? Hij, de barmhartige Hogepriester, Die met één offerande in eeuwigheid volmaakt heeft degenen, die geheiligd worden (Hebr. 10 vers 14), de Zoon, Die als Koning de Zijnen voor de wereld bewaart, tegen alle vijanden beschermt, wil niet dat wij bedroefd, maar in Hem verblijd zijn.

Hij bidt de Vader, op grond van het door Hem aangebrachte losgeld, op grond van het verdrag tussen de Vader en de Zoon, dat Hij de Zijnen uit de wereld zou vergaderen en eeuwig bij Zich houden, op grond van de eeuwige liefde en het welbehagen van de Vader; op grond dat Hij, de Zoon, deze Trooster voor de Zijnen verworven heeft. En Hij is van de verhoring zeker. In deze zekerheid zegt Hij: **De Vader zal Hem geven als een vrijwillige gift, omdat Hij u in Mij verkoren heeft.** U hoeft hier naar uw verdienste niet te vragen. Hij wil Hem geven, niet als een tijdelijke, voorbijgaande Gave, maar opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid. Zo geeft de Vader de Heilige Geest op het gebed van de Heere Jezus als een Gave, die Hem niet berouwt, en eeuwig bij ons blijft. En zo is het waarheid, zo wordt het ondervonden. Ja, welk een belofte, welk een genade, dat de Heere het Zelf herhaalt. **Hij blijft hij ulieden, en zal in u zijn.**

Welk kind van God moet zich over zulke genade niet verwonderen? Zie eens terug op de in Gods genade afgelegde weg. Hoe dikwijls bent u niet beschaamd geworden door de vraag: “Weet u niet, dat gij een tempel Gods zijt, en dat de Heilige Geest in u woont?” Hoe dikwijls hebt u niet reden gehad met David te smeken: “Neem uw Heilige Geest niet van mij”? Nochtans, de Heere heeft woord en trouw gehouden! En Hij houdt woord en trouw! Bij wie? Bij alle olie-kinderen (Zach. 4 en Openb. 11), die het de duivel niet gewonnen geven, maar daaraan vasthouden, dat genade genáde is.

Die het de wereld niet gewonnen geven, maar daaraan vasthouden, dat de heiliging ligt in het bloed en de Geest van Christus. Die het de zonde niet gewonnen geven, om terwille van haar de genade te laten varen, maar aan genade vasthouden, om telkens opnieuw verlost te worden van de tirannie van de zonde, van de duivel en van de wereld. Bij deze blijft Hij, de Trooster, in deze is Hij, en dat worden zij gewaar zo dikwijls als zij in nood verkeren. Daarom zegt ook de Heere: **“Gij kent Hem.”** Dat is waar; daaraan, dat Hij bij ons blijft en in ons is, kennen wij Hem zeer goed. De aangevochten ziel kent Zijn stem. Zijn spreken is niet als van een mens, maar als scheppende en over alles heendragende, zodat men heilig begint te lachen, en zich menigmaal verheugt met onuitsprekelijke vreugde. Wij kennen Hem daaraan, dat Hij getuigt met onze Geest, dat wij kinderen Gods zijn. Ook ondervinden wij wel in het geestelijk leven, hetwelk nooit stilstaat, dat alle het klagen, zuchten, steunen, bidden, getuigen, zich verheugen, zingen en juichen, evenals alle hoop op en alle voorsmaak van de eeuwige zaligheid niet uit ons, maar uit Hem zijn. Maar zo is Hij ook onze kracht, dat het waarheid wordt: *Hij, Die in u is, is machtiger dan allen, die tegen u zijn.*

De wereld weet daarvan niets. De wereld heeft geen ander geloof dan aan dat, wat gezien wordt, geen geloof dan aan eigen kracht, aan het “doe dat”, aan haar werken en haar heiligheid, en zodra haar zichtbare steunsels gevaar lopen, trekt zij zich terug. De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn. Want zij zijn hem dwaasheid, en welke wonderen van trouw, van ontferming en genade Gods er ook onder zijn ogen geschieden, hij ziet en begrijpt er niets van. De macht van de Trooster in de gelovigen, en de zekere rust, die zij door deze Trooster hebben, blijft voor hen een verborgenheid. Maar ook juist daarom zijn die ‘olie-kinderen’ een hele wereld te machtig, hoe zwak en ellendig zij ook in zichzelf zijn mogen. De Heere leert ons deze Trooster kennen met een Naam, die Hem volkomen kentekent. Hij noemt Hem: **de Geest van waarheid.** De wereld kan Die niet ontvangen, omdat zij de leugen liefheeft. Zo heeft dan de wereld - wat zij ook van de Heilige Geest weet te vertellen, de geest van leugen. Maar ziehier de geheime macht, waarmee de Trooster de gelovigen omringt en vervult. De wereld mag de leugen bepleisteren zoals zij wil, tenslotte wordt zij toch te schande, zij kan niets dan leugen te voorschijn brengen. En wat is de leugen? Een wolf in een schaapsvacht! Een ezel in een leeuwenhuid! Maar moge de waarheid ook lang miskend worden, aan het worden der schapen, aan de gang en aan de lange oren herkennen de landlieden ten laatste wel de wolf en de ezel. De goede zaak behaalt ten laatste toch de overwinning.

O, welk een troost voor een ieder, die Gods waarheid liefheeft en zo menigmaal zucht: “Leid mij in uw waarheid en leer mij!” Deze Trooster is de Geest van waarheid. Het is juist de waarheid van Christus, die door duivel en wereld in hem wordt bestreden. Het is juist de waarheid van Christus, die door ons eigen vreesachtige hart wordt aangevochten. En al degenen, die uit de dienst van de dode werken overgezet worden in de dienst van de levende God, gaat het om waarheid. Zij hebben de waarheid lief; of zij er zelf bij omkomen of behouden blijven, dat is hun om het even, als de waarheid maar waarheid blijft. Maar, wat ondervinden zij dan? Zou de duivel kunnen gedogen, dat zij de gevangenis, waarin hij de zielen onder de wet van de zonde en de dood gevangen houdt, zou ontsluiten? Zou de zonde kunnen verdragen, dat deze liefhebbers van de waarheid zo’n omwenteling in haar rijk teweegbrachten, waardoor de zonde alle haar heerschappij zou verliezen? Zou de wereld kunnen verdragen, dat er een waarachtige heiligmaking opkwam, waardoor alle spinnewebben van haar gehuichelde heiliging met de bezem van het Woord weggevaagd, en alle haar giftige

spinnen op de vlucht gejaagd of gedood werden? De wereld noemde de Heere “Beëlzebul.” Zij zeiden: “Hij heeft de duivel!” Men schold Hem voor een verleider uit; zoals de Meester, zo ook de rechtgeaarde en welgeoefende discipel. De wereld zet hem de kettermuts op. Heeft dan de discipel een hart van ijzer en staal? Juist in deze nood en angst komt de Geest van waarheid hem te hulp. De Heere heeft Deze beloofd! En ook waar de overgang uit de dienst van het “doe dat” in de vrijheid van Christus, zoals men is, moet plaats hebben, of waar deze overgang moet bevestigd worden, ook daar komt de Geest te hulp, Die door Zijn genade het hart versterkt en bevestigt, om in het aangezicht van de wereld, de hel en het aanklagend geweten te betuigen: *“Hier sta ik, ik kan niet anders, God helpe mij!”*

Volk van de Heere! Dat deze Geest bij ons is en in ons is, ontwaart u, terwijl ik dit uitspreek. En dat Hij bij ons blijven zal, totdat wij de geest geven, en ons dan ook geleiden zal, door het enge dal van de schaduwen van de dood tot voor de troon van het Lam, - dat is ons verzekerd. De waarachtige Getuige heeft het gezegd. Hij blijft bij u in eeuwigheid! Wat een genade! Wat een voorrecht! Ik kom bij een andere gelegenheid er nog eens op terug, wat ons door de Heere van deze Trooster nog meer beloofd werd, - onder andere, *dat Hij ons alles leert en ons alles indachtig maakt, wat de Heere ons gezegd heeft.* En hoe Hij daardoor in ons de vrede bewaart, die de Heere ons gelaten heeft, toen Hij zei: “Mijn vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u.”

Het zou mij te ver leiden, als ik u heden nog wilde uitleggen, wat de Heere nog meer van deze Trooster belooft, namelijk: “Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen; alles wat de Vader heeft, is het Mijne; daarom heb Ik gezegd, dat Hij het uit het Mijne zal nemen en u verkondigen.” Ook in deze woorden ligt een schat van troost, maar voor ditmaal wilde ik u alleen dáárop opmerkzaam maken, welk een dierbare en hoge Gast bij ons inwoont.

Hij heet de *Trooster, de Heilige Geest, de Geest van de waarheid*, en is de levende en almachtige God, Die Zijn Wetten in ons verstand schrijft, ja, ze ook in ons hart grift. Waarom heeft Hij woning bij ons gemaakt? Opdat de Vader en de Zoon door Hem de Raad van zaligheid, het werk van de genade in ons zouden voortzetten. Opdat zo alles, wat God met ons volgens Zijn eeuwig raadsbesluit voorheeft, door Hem in ons volbracht worde. Opdat de Geest het gemis van de lichamelijke tegenwoordigheid van Christus bij ons zou vergoeden. Opdat God gerechtvaardigd worde in Geest gelijk Hij geopenbaard is in het vlees. Eindelijk, opdat wij aan de hand van deze Geest zouden wandelen, totdat de Heere komt, om ons tot Zich te nemen, waar Hij is.

Het is liefelijk, te vernemen, van waar deze Geest komt en hoe Hij komt. *Hij gaat uit van de Vader*, zegt onze Heere. (Joh. 15 vers 26.) Hierin is ons geopenbaard, hoe de Vader de Oorsprong is van de gemeenschap van de Heilige Geest met ons. Hij gaat uit van de Vader, opdat wij al de werkingen van Zijn genade kennen in de uitvloeisels van Zijn vrijmachtige liefde, welke ons uitverkoren heeft. Het voornemen van de Vader, het voornemen van Zijn eeuwige liefde is de oorzaak van Zijn komst. Op deze grond rust de bede van de Zoon, dat de Vader de Geest zou geven als loon voor de arbeid van Zijn ziel voor God en de Gemeente. Ten gevolge van deze bede gaat de Geest vrijwillig uit van de Vader en komt tot ons neer. Voorwaar, dit is wel om in het stof neer te buigen en te aanbidden!

Wij vernemen vervolgens de vrije wil van de Geest in dit werk, *dat Hij komen wil en onze Trooster zijn.* Wij vernemen de wonderbare nederbuiging van de Heilige Geest tot ons, dat Hij het zware werk van een Trooster op Zich wil nemen, zoals de Zoon het werk van de verlossing, en de Vader het werk van de genadige uitverkiezing en van de

machtige trekking door de Geest tot de Zoon, op Zich genomen heeft. Zoals Christus alleen met arme zondaren te doen heeft, zo heeft de Geest alleen met versaagden, bekommerden, hard aangevochtenen, ongeleerden en treurenden te doen. Met hen, die wenen en klagen en zich in voortdurenden angst bevinden; hetzij omdat de duivel hen aanklaagt, dat zij onreine klederen dragen, hetzij omdat het geweten hen beschuldigt, dat zij tegen Gods geboden zwaar gezondigd en geen derzelve ooit gehouden hebben; hetzij omdat de wereld hen slacht en opeet, alsof zij brood at. Hij wil niet anders dan een *gegeven* Geest zijn.

De Vader zal Hem geven, zegt onze Heere. Hij heeft alleen lust in genade. En opdat genade verheerlijkt zij, laat Hij Zich als een Gave schenken. Hij laat Zich geven, zoals de Zoon Zich overgeven liet. Daarin bestaat Zijn vrijwilligheid. Waar Hij komt, daar wil Hij uit genade heengezonden zijn. Hij wil een vrije Gave heten. Daarom wordt Hij ook door het Evangelie, - dat is, uit louter genade en niet uit werken die wij zouden gedaan hebben, - ontvangen. Daarom heten ook al Zijn werkingen: *genadegaven*. Alleen daartoe is Hij bereid, Zich aan de zielen van de uitverkorenen en verlost en laten *geven*. Dat is ook ons houvast, waarbij wij gehouden worden en Zijn gemeenschap genieten.

Hij komt niet uit eigen macht en op eigen gezag. Hij komt op gezag van de Vader en van de Zoon. Onze Heere belooft: “De Vader zal Hem zenden in Mijn Naam” (Joh. 14 vers 26), en: “Ik zal Hem u zenden van de Vader.” (Joh. 15 vers 26.) Zo is het naar de ordening, die vrijwillig vastgesteld werd tussen de Vader en de Zoon en de Heilige Geest, om het werk van onze zaligheid volkomen te volbrengen. Hij zegt niets uit Zichzelf. Hij komt! Hij, de almachtige God, met het hoge gezag van de Vader en van de Zoon, om te troosten met de genade van Jezus Christus en met de liefde Gods.

Zo komt Hij. Hij komt overeenkomstig de drie wondervolle eigenschappen van het Genadeverbond.

- Dit Verbond is geheel vrij, opgericht uit vrije goedheid, daarom wordt de Trooster *gegeven*.
- Dit Verbond is in alle opzichten wel geordend en vast, en komt voort uit de liefde van de Vader door de verdiensten van de Zoon. Het heeft zijn grond in de liefde van de Vader en in het bloed van de Zoon van God. Daarom wordt de Geest *gezonden*.
- Dit Verbond is krachtig werkzaam en onweerstaanbaar. Daarom wordt de Geest uit *gegoten*, zoals Paulus zegt: “Denwelke Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten.” (Tit. 3 vers 6; vergelijk Jesaja, 32 vers 15; 44 vers 3 en Zach. 12 vers 10.) En zoals de Heere bij de Profeet Jesaja betuigt: “Ik zal water gieten op de dorstigen. En stromen op het droge, Ik zal mijn Geest op uw zaad gieten, en mijn zegen op uw nakomelingen.”

Wat de Heere beloofd heeft, dat heeft Hij vervuld, niet alleen op de vijftigste dag, waarvan wij heden gedachtenis viëren, maar vóór en na heeft de Heere deze belofte vervuld, en wij, die deze Trooster in ons hebben, zijn daarvan getuigen.

Hoeveel oorzaak hebben wij niet, om te danken, ja, om te juichen en op te springen in onze God, dat Hij bij ons Zijn Woord waargemaakt en trouw gehouden heeft; wij, die met deze Trooster zijn begenadigd! Voorwaar, als wij eens recht overwegen en bedenken, hoe wij tot nu toe in al onze noden en angsten zijn geleid, gedragen en geschraagd, en hoe deze Geest bij ons is gebleven niettegenstaande onze blindheid en de hardheid van ons hart, ons verslagenheid en twijfelen, ons ongeloof en onze duizenden zonden - hoe deze Trooster voortdurend de liefde opgewekt, het geloof

gesterkt, de hoop van de zaligheid levend gehouden heeft, en ons tot dusver over elke tegenstand heengeholpen heeft; hoe Hij ons tegenover wet, zonde, dood, duivel en wereld voortdurend de genade van Jezus Christus en de liefde van de Vader heeft te aanschouwen en te genieten gegeven, en hoe wij Hem van de Vader en van de Zoon als een vrije gave ontvangen hebben, - wat kunnen wij dan anders dan aanbidden en in dit vaste vertrouwen leven: *de trouwe God zal het ook verder wel maken en zorgen, dat wij op de weg niet omkomen!?*

Een ernstige, zeer gewichtige vraag is deze: *Hebben wij allen deze Trooster ontvangen?*

Het antwoord is ontkennend. Er zijn er, die er om zuchten en bidden. Dat deze toch niet vertragen in het gebed. Want de Heere zegt: "Hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven degenen, die Hem bidden." (Lukas 11 vers 13.)

Er zijn echter velen, die er volstrekt niet bekommerd over zijn, dat zij deze Geest niet ontvangen hebben. Indien deze bij de wereld willen blijven en met de wereld willen meelopen, dan wacht hun een eeuwig huilen en wenen, wanneer alle geplaagde kinderen Gods ingaan in de eeuwige vreugde, welke voor hen bereid is.

Als zij daarentegen uit de wereld willen gered zijn, welaan, dat zij dan gehoorzaam zijn aan de stem van de Geest: "Heden, verhardt uw hart en niet!" De belofte van de Heilige Geest geldt ook nog heden degenen, die zich in waarheid tot God bekeren.

En u volk, in wier hart en gebaande wegen zijn, houd moed! Juich zo luid u kunt. Want de Trooster, de Heilige Geest, *blijft* bij ulieden! Weldra zullen wij alles, waarmee Hij ons hier zo rijk vertroost, met onze ogen aanschouwen. Amen.

Nazang: Psalm 147 vers 10.

*Hij gaf aan Jakob Zijn Wetten,
Deed Isrel op Zijn woorden letten:
Hij leerde z' in Zijn wegen wand'len.
Zo wou Hij met geen volken hand'len:
Die moesten Zijn getuigenissen
En Zijn verbondsgeheimen missen.
Laat dan Gods lof ten hemel rijzen!
Laat alle wat adem heeft Hem prijzen!*

14. LEERREDE OVER JOHANNES 14 VERS 26-29

Gehouden op Pinksterzondag, 's avonds 1863.

Voorzang: Psalm 72 vers 1, 2.

*Geef, Heer' de Koning Uwe rechten,
En Uw gerechtigheid
Aan 's Konings Zoon, om Uwe knechten
Te richten met beleid.
Dan zal Hij al Uw volk beheren,
Rechtvaardig, wijs en zacht.
En Uw ellendigen regeren,
Hun recht doen op hun klacht.*

*De bergen zullen vrede dragen,
De heuvels heilig recht;
Hij zal 't hun vrolijk op doen dagen
Het heil, hun toegezegd.
't Ellendig volk wordt dan uit lijden
Door Zijnen arm gerukt;
Hij zal nooddriftigen bevrijden;
Verbrijz'len, wie verdrukt.*

Geliefden

De Heilige Geest neme uit onze hart en weg alles wat ons verhindert, om als vloekwaardigen met vrijmoedigheid te naderen tot de troon van genade. Hij neme het weg, waar het woord, het machtige en verhevene woord, luid wordt gehoord: “Troost, troost Mijn volk!” Wij, die zo graag zouden willen geloven, wij mogen geloven; wij mogen het wagen, *ons vast te houden aan de voorgestelde hoop, die wij hebben als een anker van de ziel, hetwelk zeker en vast is en ingaat in het binnenste van het voorhangsel. in de hemel.* Onze Voorloper Jezus, naar de ordening van Melchizédek een Hogepriester geworden zijnde in eeuwigheid, is voor ons ingegaan in het heiligdom van de zaligheid Gods. Wat Hij gezegd heeft, dat geschieden zou is geschied. Zijn belofte: “Ik zal u geen wezen laten”, heeft Hij trouw gehouden. O hoe goed was het dat Hij, de trouwe Heiland, tot de Vader heenging, anders was de Trooster niet gekomen. Hoe genadig is onze Heere nagekomen, wat Hij beloofd had: “Indien Ik heenga, zal Ik de Trooster tot u zenden, opdat u blijve in der eeuwigheid!” En hoe waar is Zijn belofte bevonden: “De Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren, en zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb.”

In Handelingen 2 lezen wij, hoe dat vervuld werd. Op de vijftigste dag na de opstanding van Christus kwam deze dierbare Trooster. Wij vernemen uit de Handelingen van de Apostelen, dat Hij gekomen is in een geluid zoals als van een geweldig gedrevenen wind en Zich zette op een ieder van de trouwe discipelen, - die op de belofte van de Heere Jezus wachtten, - hen vervulde met Zijn vuur, dat men in de gedaante van vlammen op hun hoofden zag.

Achttien eeuwen zijn sinds voorbijgegaan, en door al die eeuwen heen vervult de Heere Jezus, aan de Rechterhand van de Vader Zijn woord: “Ik zal de Vader bidden,

en Hij zal u een andere Trooster geven.”

Dat doet Hij, die trouwe Heere, bij aanvang en bij voortgang voor ons, opdat wij ons in de belofte van de Vader: “Ik zal van Mijn Geest uitstorten op alle vlees”, met heilige vreugde verheugen.

Omdat wij de Heilige Geest ontvangen door de prediking des geloofs, prediken wij van het geloof, *opdat wij geloven*. Dat wij geloven, wat de Heere Jezus gezegd heeft, namelijk dat Hij, waar de prediking van Zijn Evangelie vernomen wordt, ook nu nog de Trooster zendt. Wij belijden, dat wij in de Heilige Geest geloven, dat is, dat wij op de Heilige Geest ons vertrouwen stellen. Waarom wij dat doen; leerden en leren wij uit het Formulier van de Heilige Doop, waar wij lezen: “*Desgelijks als wij gedoopt worden in de Naam van de Heilige Geest, verzekert ons de Heilige Geest door dit heilig Sacrament, dat Hij bij ons wil wonen (als Leraar en Trooster) en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toe-eigenende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk de afwassing van ons zonden*”, enz.

Deze belofte is duidelijk uitgesproken in Jesaja 59 vers 21: “Mij aangaande, dit is Mijn Verbond met hen, zegt de Heere: Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond van uw zaad, noch van de mond van het zaad uws zaads, zegt de Heere, van nu aan tot in eeuwigheid toe.”

Wij wensen nu in deze uur dat nader voor u te ontwikkelen, opdat wij recht mogen verstaan en ter harte nemen, welk een hoge en dierbare Gast God de Vader door Zijn lieve Zoon aan Zijn gemeente zendt.

Tekst: Johannes 14 vers 26.

Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren; en zal u indachtig maken alles, wat Ik u gezegd heb.

Tussenzang: Psalm 117.

*Loof, loof de Heer', gij heidendom!
Gij volken! prijst Zijn' Naam alom!
Zijn goedheid is, in nood en dood,
Voor ons, Zijn volk, oneindig groot.
Zijn waarheid wankelt nimmermeer.
Zingt, Halleluja! zingt Zijn eer.*

1. Vooreerst een enkel woord over de Persoon van de Heilige Geest.

Dat de Heilige Geest samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is, behoef ik u niet te bewijzen. U moe vasthouden de troost van Zijn belofte: “Ik zal in hen wonen, en Ik zal onder hen wandelen. En Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.” Waarom de Apostel Paulus aan alle leden van de Gemeente toeroept: “Weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is?” (1 Cor. 6: 19; vergelijk hoofdstuk 3 vers 16.) Ja, die waarheid moeten wij, zo wij ons tegen alle dwaling willen vrijwaren, ons niet laten ontnemen, dat alle werkingen van de Heilige Geest Goddelijk zijn, omdat Hij Zelf God is. Wij willen u dan, wat de Godheid van de Heilige Geest betreft, iets van zijn eigenschappen meedelen.

(1) Deze Geest is *eeuwig*. Waar Hij zo woning maakt, daar blijft Hij, zoals wij met de Catechismus belijden: “en dat Hij bij mij eeuwig blijve.” Omdat deze Geest een volzalige Geest is, maakt Hij ons allen, in wie Hij komt wonen, eeuwig zalig. Hij

is de eeuwige olie, die niet stilstaat, zolang er lege vaten, hetzij grote of kleine, aangebracht worden.

- (2) Deze Geest is *alwetend*, dat is, Hij weet alle dingen. Hij onderzoekt alle dingen, zelfs de diepten Gods. Hij weet al wat in Gods hart besloten is ten goede van armen en eenvoudigen. Hij kent het hele genadige raadsbesluit Gods, Zijn hele welbehagen en de onveranderlijkheid van Zijn verkiezing. Hij zat als het ware voor in de eeuwige Vrederaad; daarmee vertroost Hij, het hele leven door, alle degenen, in wie Hij woning gemaakt heeft. Ook kent Hij de rijkdom van de volheid van Christus, en weet hoe onuitputtelijk deze volheid is, die God de Vader aan Christus gegeven heeft. Hij weet, wat opgesloten ligt in het woord, aan het kruis uitgesproken: “*Het is volbracht*”, - om uit deze volheid van Christus te nemen, opdat wij alle daarvan vervuld en door Hem in deze volheid afgewassen, gereinigd en geheiligd worden, zoals wij gerechtvaardigd zijn door de Naam van de Heere Jezus. Daarenboven kent de Heilige Geest ook ons door en door. Hij weet wat maaksel wij zijn, en is gedachtig, dat wij stof zijn. Hij weet wat uit het hart van de mensen voortkomt. Hij kent onze gedachten en weet, hoe wij het menen. Hij verstaat ook onze diepste verzuchtingen.
- (3) En zoals Hij een *alwetende* Geest is, zo is Hij ook een alwijze Geest, om ons zó te bewerken, dat wij moeten en willen, al willen wij ook niet, en dat wij, alhoewel wij tegenstrevers zijn, ons graag aan Hem overgeven.
- (4) Hij is ook een *almachtige* Geest, Die, als Hij woning in een mensenhart maken wil, met onweerstaanbare, scheppende macht en kracht komt en spreekt: “Daar zij licht!” En er wordt licht. En Hij neemt het hart zó in, dat de hele menselijke wil Hem onderworpen is.
- (5) Zo is Hij tegelijk een *genadige* Geest. Waar Hij de nacht verdrijft, daar is voor de ziel de dag, die aanbreekt, een dag van gejuich. Daar is de Morgenster, die in het hart opgaat, dierbaarder dan de heerlijkste aardse schat. Waar Hij het hart met onweerstaanbaar geweld in bezit neemt, daar stort Hij de liefde Gods uit in het hart en de kostelijke zalf van de Naam “Jezus.”
- (6) Ten laatste, - want het hele leven, ja, de eeuwigheid kan het niet verhalen, hoeveel minder dus een enkel uur, welk een hoge Gast deze Geest is, - ten laatste dan noemen wij nog deze eigenschap, dat Hij *alomtegenwoordig* is. Zo is Hij bijvoorbeeld in dit uur niet alleen in deze Gemeente, maar in alle Gemeenten, groot of klein, van de avond tot aan de morgen, van de Zuidpool tot de Noordpool, op de eilanden en de zeeën werkzaam in allen, die zich over Zijn Pinkstergaven verheugen, of in de Naam van Jezus tot God roepen, om Hem te ontvangen.

En bij wie Hij nu woning gemaakt heeft, daar heeft Hij nog een andere dierbare Gast ook gebracht: *Christus in u*. En deze Gast, Christus in u, brengt nóg een hoge Gast met Zich mee : *de Vader*.

2. Overwegen wij nu verder, ***wat deze Geest voor ons gedaan heeft, toen wij nog niet waren.***

Ik zei, Hij zat als het ware voor in de eeuwige Vrederaad, toen het genadeverbond en de eeuwige verkiezing vastgesteld werd. Toen liet Hij Zich door de Vader aan de Zoon beloven, en wanneer de volheid van de tijd gekomen was, dat de Zoon een lichaam zou ontvangen, om dáárin de wil Gods tot onze zaligheid te vervullen, toen was het deze Geest, Die over de maagd kwam en haar overschaduwde, dat zij zwanger werd en de Immanuël baarde. Op deze Immanuël kwam bij de doop de Geest met macht, zodat vervuld werd, wat Jesaja van Hem voorspeld had: “De Geest van de

Heere Heere is op Mij, omdat de Heere Mij gezalft heeft, om een blijde boodschap te brengen den zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden, om te verbinden de gebrokenen van hart."Deze Geest was het, Die Jezus in de woestijn leidde, om verzocht te worden van de duivel en met het geschreven Woord de verzoeker te overwinnen. Daarna predikte de Heere Jezus met macht het Evangelie van het Koninkrijk Gods, en de Geest van de Heere Heere was op Jezus. Zo dreef Hij door de Geest de duivelen uit, genas de zieken, wekte de doden op, en werd niet moede noch mat, om de armen het Evangelie te verkondigen.

En nu komt nog het voornaamste: deze Geest was op Jezus, en door deze eeuwige Geest is het geschied, dat onze enige Hogepriester Zich Gode onstraffelijk heeft opgeofferd. En toen Hij Zich zo opgeofferd had, de dood aan het kruis gestorven was en in het graf lag, was het ook door deze Geest, dat Jezus het leven weer tot Zich nam. En op de tiende dag na de hemelvaart van onze Heere doet deze Geest, wat Hij in de eeuwige liefderaad op Zich genomen heeft, Hij daalt met Zijn genade, met Zijn gaven neer op alle vlees. Dat doet Hij tot op de huidige dag; dat zal Hij doen, totdat onze Heere wederkomt met al Zijn heilige engelen.

Deze is die voorname en dierbare Gast. - Wat heeft Hij verder voor ons gedaan? Hij heeft vóór onze geboorte alle zorg gedragen, dat het Boek bestond, waarvan de woorden door Hemzelf aan de schrijvers zijn ingegeven; woorden, waardoor Hij zó tot ons spreekt, zoals geen mens vermag. Hij heeft vervolgens voor onze doop gezorgd, en ook daarvoor, dat wij opgevoed werden in de tucht en vermaning van de Heere. Dat was nu alles voor ons. Voor ons was door Hem de wonderbare toebereiding en stichting van de Gemeente van Jezus Christus op aarde, zoals ook te dezer plaats.

Vernemen wij nu, **van welke aard Zijn ambt en het werk is, dat Hij in ons verricht.** Ja, in ons, die Hij tot Zijn woning en werkplaats verkiest. O, wij hebben het al gedeeltelijk vernomen: de Heere Jezus, op Wiens bevel wij ook gedoopt zijn, heeft ons beloofd, dat de Heilige Geest **de Leraar** en Trooster zijn zal, zo van ons als van ons zaad, en van het zaad van ons zaad tot in eeuwigheid. Dus, Hij is onze Leraar én van onze kinderen. O wonder van eeuwige genade en barmhartigheid van de Heilige Geest, dat Hij dat zijn wil! Immers, van tweeën één: óf licht, lucht en vrijheid door deze Geest; óf wij blijven in eeuwige duisternis, in de eeuwige gloed van Gods toorn, in eeuwige banden van helse kwalen.

Laat ons nu eens bedenken, hoe wij levend zijn voor al het aardse, en hoe dood voor alle het geestelijke. U ouders, wel kunt u voor uw kinderen bidden, maar hun hart openen voor de dingen van het eeuwig leven, dat vermag geen mens. Hoe groot is niet de duisternis in ons! Alleen de almachtige Geest vermag het licht in onze hart te ontsteken en ons iets te doen zien van de heerlijkheid van Christus. Of ik u en uw kinderen alle veel jaren vloek en zegen, hel en hemel voorhoud, - wat vrucht is er, als de regen valt, en de aarde slechts doornen en distelen voortbrengt? Als de Heere Jezus geen hogere kracht met Zich ook bracht, Hij zou waar Hij ook mocht komen en prediken, niets uitrichten: Alles breekt, maar het hart eens mensen breekt niet. echter keert des Heeren Woord niet leeg weder. Jezus brengt deze hogere kracht niet Zich ook Hij zendt de Geest van de Vader, en Die weet het hart van volwassenen zowel als van kinderen te openen.

- Daartoe bedient Zich de Geest van de meest gepaste middelen. Hij is met het Woord, dat gepredikt wordt, en Hij maakt daarmee woning, waar de Vader het wil. Met het Woord opent Hij het hart komt er zo in, en is een licht en een vuur in het hart en maakt, dat het kind evenals de volwassene van God gelooft, dat Hij

goed en goedertieren, dat Hij vriendelijk is; en van de Heere Jezus, dat Hij een goede Herder is, Die Zijn leven stelt voor Zijn schapen. Deze God, deze Jezus moet én het kind én de volwassene tot zijn God, tot zijn Jezus hebben.

- Daar doet dan de Geest soms, alsof Hij het licht geheel wegneemt en uitblust. Hij heeft Gods Wet weer overeind gezet in het hart, heeft ze in de wanden van het hart gegraveerd, en nu moet het kind evenals de volwassene door de Wet komen tot de kennis van de grootheid van zijn verdorvenheid. Dan is het hart aan een donker hol gelijk. Men is als zonder God en zonder leven. De zonde heeft zich van ons meester gemaakt, wij gevoelen ons in de banden van de duivel, in de strikken van de wereld, in de ketenen van eigen lusten, - o er is geen straal van genade, van vergeving van zonden!
- Intussen gaat de Heilige Geest verder met Zijn bestraffing in het hart en in het geweten. Hij blijft ons het geschreven Woord voorhouden, totdat Hij ons iets te zien geeft van Gods genade en van de liefde en de gewilligheid van Jezus, om Zich over zo'n verlorenen zondaar te ontfermen. Dan ontsteekt de Heilige Geest in het hart verlangen naar zulke genade, verlangen naar de Heere Jezus. Zo breekt de dag in het hart aan.
- Daar brengt Hij dan die mens nader tot God en de Heere Jezus, maar als een goddeloze. Hij stelt hem zo voor het gericht, en houdt de mens de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus voor. Zo gaat de Morgenster op in het hart. De Geest maakt, dat de mens met beide handen het heil aangrijpt. De Geest spreekt in zijn hart het woord: "Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken."
- De Geest is het ook Die ons en onze kinderen leert, dat onze hele zaligheid alleen is in het enig offer van Christus, voor ons aan het kruis geschied. Gelijk het vuur licht verspreidt, en de vlam haar schijnsel geeft, zo is de Heilige Geest in Zijn onderwijs, en verlicht het verstand. En zoals het vuur warmte geeft, zo maakt de Geest in Zijn onderwijs ook warme harten. Want als Hij ons hart opent bij het horen van het gepredikte Woord, dan geeft de Geest ook dat de mens van zijn zonde en verdorvenheid afziet en telkens weer de ogen vestigt op de genade, die daarboven is. En ook dat hij gedurig weer tot Christus gaat als tot de Enige, Die voor ons aan de gerechtigheid Gods en het recht van de Wet voldoening gebracht heeft, Die ook alleen de strijd met zonde en duivel weet te strijden. O, hoe zalig is het de mens dan telkens weer in het hart als de Geest hem leert: "Alleen aan Christus u gehouden. Hij is het begin, het midden en het einde van uw hele weg en van al uw werken!" Hoe zeer gevoelden dat de beide discipelen, die op de weg naar Emmaüs wandelden, toen de Heere Jezus hun de Schriften uitlegde, die van Hem getuigden! "Was ons hart niet brandende in ons", zeiden zij tot elkaar, "als Hij tot ons sprak op de weg en als Hij ons de Schriften opende?"
- Hoe dierbaar is Zijn leer, hoe weet Hij ons met éénmaal de schellen van de ogen te laten vallen! Hoe verrast Hij ons soms met een enkele spreuk of met een enkel woordje, bijvoorbeeld met het woord "genade", of met een "vrede zij u", of met het woordje "nochtans", zodat men het wel ervaart, hoe Hij een Geest van de genade, een Geest des geloofs, een Geest van vrede, van de aanneming tot kinderen is.
- En hoe is Hij steeds onvermoeid werkzaam bij de aanklachten van het geweten, bij de angsten en zorgen van het hart als wij ons gedurig in verlegenheid bevinden en ons niet weten te helpen of te raden. Zodat wij, die nog zo-even weenden en dachten, dat alles verloren was, opeens van heilige vreugde opspringen en juichen.

- Ook weet Hij gericht te houden in het hart, zodat men zonder ophouden zichzelf moet aanklagen en verdoemen, daarentegen van heler hart Gode alleen de eer geven en Zijn vrije ontferming roemen. Dan ontsteekt Hij tegelijkertijd ook een vuur in het binnenste, wat alles verteert, wat op het altaar van Christus geworpen wordt. Als wij nu in de aanvechting al onze zonden, ons ongeloof, onze moedeloosheid en versaagdheid op het altaar van Christus werpen, dan wordt alles in dit vuur verteerd, en wij vinden ons met de opgewekte en verheerlijkte Jezus alleen. Al het andere is verbrand. Al onze zonden zijn als zoveel wateren op het altaar van Christus, zodat het offer onmogelijk voor ons branden kan, totdat het vuur van Boven er op neervalt, - dan is alles verteerd.
- Zo leert Hij de blinden lezen, dat zij vrolijk uitroepen: “Dat staat daar voor mij geschreven!” Zo toont Hij de armsten, dat zij nochtans rijk zijn, en zegt tot hen: “Dat is alles voor u!” Zo opent Hij de oren van de doven, dat zij horen: “Verhef uw stem en zing: De Heere is mijn Heil, ik zal niet vrezen!” Zo leert Hij de zwakken te geloven, dat zij nochtans machtig, ja, almachtig zijn. Thomas moet geloven, of hij wil of niet. En de kreupele gaat in de kracht van de Geest een weg van veertig dagen en veertig nachten. En wie over zijn dood-zijn klaagt en wenende uitroept: “Ik kan niet! Ik kan niet!”, die maakt Hij levend. Waar Hij maar in de raderen komt, daar gaat het voorwaarts; recht voor zich heen, zoals de Geest het wil. Ezech. 1.
- Zo maakt Hij vrolijke belijders, zodat melaatsen bekennen, dat en hoe zij nochtans rein zijn. En in de hitte van de aanvechting wordt de belijdenis steeds vuriger: “Ik geloof, dat God, om het genoegdoen van Christus, aan al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmee ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome!” En ook worden duivel en wereld verdreven met de eenvoudige belijdenis: “Ik ben mijns Heeren! In de Heere Heere hebben wij gerechtigheden en sterkte!”
- Gelijk nu de Geest brandende hart en maakt, zo maakt Hij ook vurige bidders. Waar de Geest in het hart is, daar drijft Hij, zoals het vuur de vlammen, de zuchten opwaarts naar de hemel. Dit maakt de versaagden sterker dan God, de diepbedroefden machtiger dan de Heere Jezus, als Hij hen met de hondekens gelijkstelt; zodat God wel zegenen, de Heere Jezus wel helpen moet. Ja, ook een Bileam moet zegenen, en al het tegenstrijdige moet daartoe dienstig zijn. Zo vlucht het verwonde, opgejaagde, of van slangen gebeten hert tot de levende bronwel. De verschrikte schapen worden moedige leeuwen. Het brood regent voor ons uit de hemel, en uit de harde rotssteen komt door de Geest het water voort. Bergen storten voor ons neer in de zee; afgronden worden aangevuld; stromen worden in hun loop gestuit; zeeën worden uitgedroogd, en waar het droge was, stroomt water; zon en maan staan stil; met een ezelskinnebakken worden duizenden verslagen; uit een gewisse dood krijgt men de Zijnen weer (vergelijk Hebr. 11 vers 35). Een wolf wordt herschapen in een lam. Zo leert ons de Heilige Geest. En om ons tot vurige bidders te maken, behoeft Hij slechts Zijn licht te werpen op het woord van de Heere Jezus: “Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: al wat gij de Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven. Tot nog toe hebt u niet gebeden in Mijn Naam; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij.” (Joh. 16 vers 23, 24.)

3. De Geest leert ons alles verstaan, wat de Heere Jezus ons gezegd heeft, wat God door de Profeten en Apostelen tot ons spreekt. Hij maakt ons dat alles indachtig.

Hij leidt ons in alle waarheid en openbaart ons ook de toekomstige heerlijkheid, zodat wij zeggen: “Hetzij dat wij leven, wij leven den Heere; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere.” Vernemen wij verder welk een liefelijke zielenvriend Hij is, hoe goed Hij weet te troosten, zoals ons bij de Heilige Doop beloofd wordt, dat Hij in eeuwigheid onze en van ons kinderen Trooster zijn zal.

Hij troost ons met Christus en met alle beloften Gods, die, zo veel er zijn, alle *Ja, en Amen* zijn in Christus Jezus, Gode tot heerlijkheid. En dat naar het woord van onze prediking, zoals de Heere Jezus gezegd heeft: “Hij zal het uit het Mijne nemen, en u verkondigen; al wat de Vader heeft, is het Mijne.”

Geen schepsel kan een mens zó troosten, dat waarachtige, blijvende troost heeft. Dat kan alleen de Heilige Geest, en dan is Hij zoals aan een verkoelend windje in de brandende zomerhitte, als het ons gaat zoals in Psalm 32 staat:

Mijn levenssap droogd' uit van uur tot uur.

Gelijk het land door zomerzonnevuur.

Dan kan alleen Hij verkwikken, en Mij is een Meester in het helpen, een Meester met Goddelijke troost. Zodanig is Hij:

- (1) In de hitte van de droefheid.
- (2) In het vuur van de aanvechting.
- (3) In de angsten van de dood.

(1) In de hitte van droefheid.

Heeft niet iedere dag zijn eigen plaag, en ieder navolger van Christus zijn bijzonder kruis? Dat draagt hij met zich om. Hoe komt dan zo dikwijls wat u in de Schrift gelezen, als kind geleerd, in de prediking gehoord hebt, door Zijn verborgen Goddelijke kracht in uw hart? “Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis.” - “Deze krankheid is niet tot de dood.” - “Hij geeft de moeden kracht.” - “Ik zal u niet verlaten, Ik zal u niet begeven.” - “Veel zijn de tegenspoeden van de rechtvaardige, maar uit alle die redt hem de Heere.” - “De rechtvaardige roepen, en de Heere hoort en Hij redt hen uit alle hun benauwdheden.” “Mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de Heere zal mij aannemen.” - “Hij is een Vader van de wezen, en een Rechter der weduwen.” - “Immers is God Israël goed.” - “Ik zal dan gedurig bij U zijn; Gij zult mij leiden door uw raad.” - “Als ik U maar heb.” “Wat buigt gij u neder, o mijn ziel! En wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God. Want ik zal Hem nog loven. Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts mijn God.” - Maar nu, zo zegt de Heere, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël! vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij Uw Naam geroepen, gij zijt Mijne. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken.”

Dat is het hemelse, verborgen toespreken van de Heilige Geest, het liefelijk koeltje, waardoor een mens verkwikt en zo getroost wordt, dat hij van achteren wel bekennen moet: ‘Was Uw Woord niet geweest al mijn vermakings, had de Heilige Geest mij niet gesterkt in mijn zwakheid, dan was ik omgekomen in zulke jammer en nood.’ Wat wij ook zingen met Psalm. 94:

Wanneer ik zei: “Mijn voeten glijden.

Toen hebt Gij mij gesterkt in 't lijden.

Wanneer mij het afgepeinsde hart

Door al mijn denken werd verward.

En ik in druk bijna was gestikt.

Toen heeft Uw troost mijn ziel verkwikt.

(2) **Ook in het vuur van de aanvechting** is de Heilige Geest alle aangevochten kinderen Gods nabij. Hij is hun Trooster en verkwikt hen met dit hemelse, verborgen toespreken. Zo spreekt hij tot troost in het hart dergenen, in wie Hij woont: “Ik heb u gekeurd in de smeltkroes van de ellende.” Of ook : “Aanvechting leert op het Woord letten.” - “Hij zal zijn als het vuur van een goudsmid, en als zeep van de vollers. En Hij zal zitten, louterende, en het zilver reinigende. En Hij zal de kinderen van Levi reinigen, en Hij zal hen doorlouteren als goud en als zilver; dan zullen zij de Heere spijsoffer toebrengen in gerechtigheid.” - Ulieden daarentegen, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der Gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen. En gij zult uitgaan en toenemen als mestkalveren.”

O, hoe krachtig bewijst de Heilige Geest Zich als de Trooster, waar de zonde de mens tiranniseert, waar de wet der zonde, die in zijn leden is, hem gevangen leidt, en het hart uitgedroogd is als een potscherf! Daar komt dan het koele windje, dat het onmachtig en bijna bezwaken hart doorwaait en doorruist met een: “Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.” - “Gij zijt nu rein om het Woord, dat Ik tot u gesproken heb.” - “Zoon! Wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.” - “Gij nu, o Mijn schapen, schapen van Mijn weide! Gij zijt mensen. Maar Ik ben uw God.” - “Gij zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld gelost worden.” - “Gij zult uw mond niet meer opendoen vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal voor al hetgeen gij gedaan hebt, spreekt de Heere Heere.” - “O alle gij dorstigen, komt tot de wateren. En gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk!” - “Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk; keer weer tot Mij. Want Ik heb u verlost!”

De Satan wil, dat de mens vanwege zijn verdorvenheid en zijn boze aard zal vertwijfelen, maar de Heilige Geest zegt: “Vrees niet! Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt.” - “Zo waarachtig als God GóD is, heeft Hij geen lust in de dood van de goddelozen, maar Hij wil, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg, zich tot God kere en leve. - “Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.” - “Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons ieder naar zijn weg, maar de Heere heeft van ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.” - “Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt! Maak geschal met vrolijk gezang, en juich, die geen barensnood gehad hebt! Want de kinderen van de eenzame zijn meer dan de kinderen van de getrouwde, zegt de Heere.” - “Werp de dienstmaagd uit en haar zoon: want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met de zoon van de vrije.” - “O dood! waar zijn uw pestilentiën? Hel, waar is uw verderf?”

(3) **Vooraf ook in de angsten van de dood**, in onze laatste levensuren troost de Heilige Geest het hart van ons arme vreesachtige mensen met Zijn inwendig toespreken, ons herinnerende, wat de Heere gesproken heeft. Dan komt Hij tot de stervende, en brengt hem een olijftak uit Gods Paradijs, als: “Onze dood is alleen een afsterving van de zonden en een doorgang tot het eeuwige leven.” - “Als de wind over de bloem gegaan is, zo is zij niet meer; maar de goedertierenheid van de Heere is van eeuwigheid tot eeuwigheid over degenen, die Hem vrezen.” - “Wij weten, dat Christus, opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft.” - “Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u, die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de

zaligheid, die bereid is, om geopenbaard te worden in de laatste tijd, in welke gij u verheugt, nu een weinig tijd (zo het nodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeking.

” - “Indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God, en ook erfgenamen van Christus; zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.” - “Indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.” - “Werpt dan uw vrijmoedigheid niet weg, welke een grote vergelding van de loons heeft.” - “U hebt lijdzaamheid van node, opdat gij, de wil van God gedaan hebbende, de belofte moogt wegdragen.” - “De rechtvaardige zal uit het geloof leven.” - “Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven.” - “Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” - “Het leven is mij Christus, en het sterven gewin.” - “Want ik heb begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn. Want dat is zeer verre het beste.” - “En indien Christus niet opgewekt is, zo is uw geloof vergeefs, zo zijt gij nog in uw zonden.” - “Want het verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen.” - “En zoals wij het beeld van de aardse gedragen hebben, zo zullen wij ook het beeld van den Hemelsen dragen.” - “Want wij weten, dat, zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben.” - Wij willen overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde.” - “Die ons nu tot ditzelfde bereid heeft, is God, Die ons ook het onderpand van de Geest gegeven heeft.” - “Niemand kan Mijn schapen rukken uit de hand Mijns Vaders.” - “Ik ben de Opstanding en het Leven.” - “De hoop beschaamt niet.” - “Daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weer levend geworden, opdat Hij beide over doden en levenden heersen zou.” - “Indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid.” - “Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.” - “Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.” - “Laat ons dan niet vrijmoedigheid toegaan tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd.” - “Vrees niet. Want Ik ben met u, zijt niet verbaasd. Want Ik ben uw God.” - “En die dorst heeft, kome. En die wil, neme het water des levens om niet.” - “Ik ben de Alfa en de Oméga, het begin en het einde.” - “Die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.” - “Hoe zal Hij ons met Hem niet alle dingen schenken?” - “Die overwint, zal alles beërven.” - “Ik leef, en gij zult leven.” - “Vrees niet: Ik ben de Eerste en de Laatste. En Die leef, en Ik ben dood geweest. En zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels van de hel en van de dood.” - “Indien Christus in u is, zo is wel het lichaam dood om de zonden wil. Maar de Geest is levend om de gerechtigheid wil.” - “Ik weet, dat mijn Verlosser leeft.” - “Met mijn God spring ik over een muur.” - “Ja amen; kom, Heere Jezus!” - “Vader, in Uw handen beveel Ik mijn geest.” - Het is volbracht!” - “Gij hebt mij verlost, Gij God der waarheid!”

Met zulk een dusdanige gewisse uitspraken en trouwe beloften komt de Geest, zoals een duif, als het ware toevliegen, en verkwikt de ziel die in de angsten van de dood is, en geeft zo aan menige aangevochtene de zekerheid van zijn zaligheid en van de zalige opstanding zijns vlees te smaken.

Zo vertroost Hij het kind en de volwassene het hele leven door, wat toch niets anders is dan een gestadige dood, met de enige troost, beide in leven en sterven: *“Ik ben met lichaam en ziel, beide in leven en sterven, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen.”*

Omdat wij nu vernemen, hoe deze Leraar en Trooster aan ons en onze kinderen beloofd wordt, en dat Hij nog tot op heden op het bevel van Christus door de Vader op

alle vlees wordt uitgestort, moet het billijkerwijze onze eerste en grootste begeerte zijn, dat zo'n belofte ook aan ons en onze kinderen vervuld worde. En daartoe geve God, dat in veler harten deze vraag ernstig en brandende wordt: *Hoe ontvang ook ik deze dierbare Vriend, Leraar en Trooster in mijn hart?*

U weet, wat de discipelen deden, toen zij de belofte van de Geest van de Vader ontvingen. Hand. 1 vers 14 staat: "Deze alle waren eendrachtelijk volhardende in het bidden en smeken." En Hoofdstuk 2 begint aldus: "En als de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij alle eendrachtelijk bijeen."

Zijt en blijft eendrachtelijk bijeen! Verzuim niet onder allerlei vleselijke voorwendsels de openbare godsdienstoefeningen, het gemeenschappelijk gezang en de lof van de Heere, het gemeenschappelijk gebed! Bedenkt het wel: *De toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.* De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid? Houdt het kruis van Christus aan de werken des vleses voor, en gedenkt, dat Gods toorn tegen de zonde zó groot is, dat Hij die, eer Hij ze ongestraft liet blijven, aan zijn lieve Zoon Jezus Christus met de bittere en smadelijke dood des kruises gestraft heeft.

Zucht niet tegen elkaar, broeders, opdat gij niet veroordeeld wordt. Laat los, en gij zult losgelaten worden. Want wat baat het een mens, zo hij de hele wereld gewint, en lijdt schade aan zijn ziel?

Dat toch geen uwer zitten blijve in de lusten en begeerlijkheden van de wereld en in de zonde! Geef uw zonde aan de Heere Jezus, leg uw banden in Zijn hand opdat Hij u losmake. Hoor, wat Hij tot u zegt: "Dit gebied Ik u, opdat u elkander liefhebt." En: "Een iegelijk, die bidt, die ontvangt. En die zoekt, die vindt. En die klopt, die zal opengedaan worden" (Lukas 11 vers 10). En: "Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven degenen, die Hem bidden (vers 13)?"

Dus geliefden! Deze dierbare Vriend komt op het gebed, wanneer wij Hem liever hebben dan de begeerlijkheid van de ogen en des vleses en de grootsheid des levens.

De discipelen hadden het gebod van de Heere lief, en geloofden, dat Hij de belofte Zijns Vaders vervullen zou. O, dat ook wij het gebod van de Heere zo houden, dat wij alleen in Zijn Naam en in geen andere enig heil of zaligheid zoeken, en elkaar liefhebben, zoals in Psalm 133 geschreven staat: "Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samenwonen! Want de Heere gebiedt aldaar de zegen en het leven tot in van de eeuwigheid."

Mocht menigeen van u de woorden van de Apostel ter harte nemen: "Bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag van de verlossing." En: "Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont? De tempel Gods is heilig, welke gij zijt."

U mag het wagen, u, die de zonden van harte betreurt, u mag het wagen met Gods Woord in de hand, en u, zoals u bent, op de Heere Jezus werpen en Zijn Naam aanroepen. Dan giet Hij water op het dorstige, en stromen op het droge. Hij hoort en verhoort onze noodkreet: "Scheep mij een rein hart o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten Geest." "Leer mij Uw welbehagen doen. Want Gij zijt mijn God! Uw goede Geest geleide mij in een effen land!"

O, als wij ons, zoals wij zijn, op de Heere Jezus werpen, om verlossing aanhouden, Hem aangrijpen, en de sprong in de zee van Gods barmhartigheid wagen, zonder te zien of te gevoelen, dan is Hij wel aanwezig, die dierbare Vriend, deze Geest van vrede en van de blijdschap in de Heere. Dan laat Hij ons in het binnenste van ons ziel vernemen het woord: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus." Dan geeft Hij het: "Hallelujah, loof de

Heere”, - “loof de Heere, mijn ziel! en vergeet geen van Zijn weldaden!” Amen.

Nazang: Psalm 51 vers 9

*Gods offers zijn een gans verbroken geest,
Door schuldbesef getroffen en verslagen:
Dit offer kan Uw heilig oog behagen;
‘t Is nooit, o God! van U veracht geweest.
Doe Sion wel, laat om mijn zware val
Uw goedheid niet van zijne burg’ren wijken;
Bouw Salem op, laat nooit zijn muur en wal,
Door uw straf, voor ‘s vijands macht bezwijken.*

15. LEERREDE OVER DE LEER VAN DE HEILIGE GEEST

Gehouden op Pinkstermaandag, 31 Mei 1852, 's voormiddags.

Voorzang: Psalm 147 vers 3

*Zeer groot is onze Heer', vol krachten;
Onpeilbaar diep zijn Gods gedachten;
Daar Zijn verstand, nooit af te meten
Ver overtreft alle wat wij weten.
Zachtmoedigen wil Hij bewaren,
Hij houdt ze staand' in hun gevaren.
Maar goddelozen doet Hij bukken,
Bezwijken onder d' ongelukken.*

“Wat gelooft gij van de Heilige Geest?” Zondag 20

Zo luidt een van de meest gewichtige vragen van onze Heidelbergse Catechismus.

En het Antwoord, uit het leven en naar de waarheid, is dit:

“Eerstelijk, dat Hij samen met de Vader en de Zoon waarachtig en eeuwig God is; ten andere, dat Hij ook aan mij gegeven is, opdat Hij mij, door een oprecht geloof, Christus en alle Zijn weldaden deelachtig make, mij trooste, en bij mij eeuwig blijve.” (Vraag en Antwoord 53.)

Met deze vraag en dit antwoord hangt ten nauwste samen de vraag: (Zondag 19)

“Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?”

Met het antwoord:

“Eerstelijk, dat Hij door Zijn Heilige Geest in ons, Zijn lidmaten, de hemelse gaven uitgiet.” (Vraag en antwoord 51.)

Tussenzang: Lied 35 vers 2, 4.

*Gij dierbaar Licht, daal in het harte neer,
Dat het Jezus Christus kennen leer,
Dat wij bij Hem blijven, die trouwe Heiland,
Die ons gebracht heeft tot het rechte vaderland.
Heer', ontferm u onzer!*

*Gij hoogste Tooster in alle nood,
Geef, dat wij niet vrezen schand' noch dood,
Geef, dat onze harten niet versagen,
Als de boze vijand ons aan wil klagen.
Heer', ontferm U onzer!*

Geliefden.

Wij kunnen deze vraag nooit te dikwijls doen, en wij moeten daarop, zullen wij zalig worden, het antwoord kunnen geven, dat de Catechismus geeft. Want met recht schrijft een Apostel: “Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.”

Dat de Heilige Geest samen met de Vader en met de Zoon waarachtig en eeuwig God is, staat vooreerst als leer van de Heilige Schrift vast, en die daaraan mocht twijfelen, is geen Christen. De doopsformule en de apostolische zegen (Matth. 28 vers 19 en 2 Cor. 13 vers 13) zijn daarvoor genoegzame bewijzen. Deswege noemt een Apostel Hem ook de “eeuwige Geest.” (Hebr. 9 vers 14.) Daarom worden Hem ook in de Heilige Schrift dezelfde eigenschappen toegeschreven, als de Vader en de Zoon.

- Dat Hij alomtegenwoordig is, betuigt David Psalm 139.

- Dat Hij alwetend is, lezen wij Hand. 5 vers 3, 4.

- Dat Hij almachtig is, zien wij uit Zijn werken. Waar Hij werkt, daar werkt Hij als de Oorsprong en eerste Oorzaak, die zich in Zijn werking van de middelen bedient.

Waar Hij de Kracht en Gave Gods genoemd wordt, daar bewijst dit niet, dat daarom de Heilige Geest enkel een kracht zou zijn. Aangezien ook Christus de Wijsheid, Kracht en Gave Gods heet. Dat de Heilige Geest dus een Persoon is, onderscheiden van de Vader en de Zoon, een Persoon, Die uit eigen machtsvolkomenheid “Ik” zegt, zien wij uit de Handelingen van de Apostelen, waar de Heilige Geest eens zegt: “IK heb hen gezonden.” En: “Zondert Mij af beide Barnabas en Saulus tot het werk, waartoe IK hen geroepen heb.” (Hand. 10 vers 20; 13 vers 2.)

Daarom wordt Hij ook in het bijzonder bij de doop van Christus, - ook wanneer de Heere Hem belooft te zenden, - van de Vader en de Zoon onderscheiden. (Matth. 3 vers 16, 17; Joh. 15.) Aan een kracht kan men niet toeschrijven verstand en wil, terwijl toch van de Heilige Geest gezegd wordt: “Hij onderzoekt de diepten Gods.” En: “Deze dingen alle werkt een en dezelfde Geest, delende aan ieder in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil.” (1 Cor. 12 vers 11; Hoofdstuk 2 vers 10.)

Wat wij Hand. 20 vers 28 lezen, bewijst ten volle, dat Hij een Goddelijk Persoon is. En wat wij Jesaja, 6, vergeleken met Hand. 28 vers 25, vinden, zegt ons genoegzaam, dat de Heilige Geest “Jehovah” is, de Heere, God met de Vader en de Zoon. Daarom is het geen beeldspraak, als er Hebr. 3 gezegd wordt, dat Hij “zegt”, en Hebr. 10, dat Hij “getuigt”, en 1 Cor. 3 en 6, dat “Hij in ons woont, als in een tempel”. En wat moet het beduiden, als het heet: “Zij verbitterden Zijn Heilige Geest, en hebben Hem smarten aangedaan.” (Jesaja 63 vers 10) En: “Bedroeft de Heilige Geest Gods niet” (Eféze 4 vers 30)? Waarom is de zonde, tegen Hem bedreven, niet te vergeven (zie Markus 3 vers 29), indien Hij niet een Persoon is, van de Vader en de Zoon onderscheiden, en met Hen samen eeuwig God? Niet tevergeefs staat er geschreven Hand. 2: “Zoals de Geest hun gaf uit te spreken.”

Daarom zij het verre van ons, onder de Heilige Geest te verstaan een goede beweging in de mens, of een genadegave, of kracht. Want wie zal ons helpen, wanneer wij Hem verloochenen en Hem Zijn Goddelijke heerlijkheid en eer roven? Zeker, waar dit geschiedt, daar is Zijn gemeenschap niet, maar de duivel is er in de gedaante van een engel des lichts.

Zijn Naam is echter zoals de wijze, waarop Hij werkt.

“Geest” is Zijn Naam, of “blazing.” Zijn werking is als die van de wind, waarom Hij ook dikwijls in de Schrift “Wind” genoemd wordt. Zo in het Hooglied: “Ontwaak, Noordenwind! En kom, Gij Zuidenwind! doorwaai mijn hof!” (Hoogl. 4 vers 16.) En bij Ezechiël lezen wij: “Mensenkind, profeteer tot de Geest, - en zeg tot de Geest: zo zegt de Heere Heere: Gij Geest, kom aan van de vier winden!” (Hoofdstuk 37 vers 9.) De Naam geeft dus te kennen een “blazen”; zo lezen wij Joh. 20 vers 21, 22; „Jezus zei tot hen: Vrede zij ulieden! gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden. En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen, en zeide tot hen: Ontvangt de Heilige Geest.” Daarom heet Hij ook vaak: “de Adem van de Almachtigen”, en

“Geest Zijns monds”, zoals in Job 33 en Psalm 33 vers 6.

Daarin is echter de Heilige Geest van de Vader en de Zoon onderscheiden, dat Hij van de Vader en de Zoon uitgaat, of ook van de Vader uitgaat, en door de Zoon van de Vader gezonden wordt.

Dat de Heilige Geest als de Derde Persoon in het Goddelijk Wezen ons geopenbaard is, geschiedt niet daarom, omdat Hij de derde Persoon zou zijn in rang of eer, maar overeenkomstig de heilsorde, naar welke Hem de heiliging toekomt.

En hier hebben wij nu de vraag te beantwoorden, hoe wij dat te verstaan hebben, en welke troost wij in het algemeen daarvan hebben, dat wij geloven, dat de Heilige Geest God is, éénswezens met de Vader en de Zoon.

Tot het antwoord op deze vraag zullen wij nimmer komen, noch er gewicht aan hechten, als het niet bij ons waarheid is, wat de Catechismus zegt: ***“De Heilige Geest is ook aan mij gegeven.”***

(1) De Heilige Geest heet de *eeuwige* Geest. Want zo lezen wij Hebr. 9 vers 14 van Christus: “Die door den eeuwige Geest Zichzelfen Gode onstraffelijk opgeofferd heeft.” Uit deze benaming “eeuwige Geest” besluiten wij, dat de Heilige Geest werkzaam geweest is in de eeuwige Vrederaad en tussen de strafeisende gerechtigheid en de genade, en de Middelaar verwekt heeft, om aan beide de voldoening te geven, Ook dat Hij het op Zich heeft genomen, de Middelaar tot dat werk toe te rusten en te bekleden, Hem in de wereld in te brengen, Hem in de maagd als mens te laten ontvangen worden, Hem in Zijn Middelaarwerk en bij Zijn lijden en sterven te dragen, Hem uit de doden op te wekken, ook Hem voor hemel, aarde en hel te rechtvaardigen als God, Heere, Heiland en Middelaar. *Want God, Die geopenbaard is in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest*; en Hij, Die wel gedood is in het vlees, werd levend gemaakt door de Geest.

De Heilige Geest heeft Zich voorts de Vader en de Zoon ten dienste gesteld, om levend te maken allen, die de Vader uit de verlorene massa van de mensen Zich heeft uitverkoren en aan de Zoon heeft gegeven, om hen te verzoenen en te lossen met Zijn bloed. Hij stelt Zich de Vader ten dienste, om de Zoon als Middelaar bekwaam te maken tot Zijn ambt en werk.

Vervolgens stelt Hij Zich daarin de Vader ten dienste, dat Hij op de Zoon rust als belofte en erfdeel en loon voor de arbeid van Zijn ziel, om daarna op de bede van de Zoon uit te gaan en levend te maken de doden die des Heeren zijn. En nadat Hij hen tot het geloof heeft opgewekt, in hen te wonen en Zich aan hen te laten schenken als een zegen Gods en als een belofte Gods, die in Christus Jezus de gelovigen toegezegd is. Anderzijds zou Hij de verworpenen zoveel doen verstaan, dat zij de Vader en de Zoon nochtans zouden moeten rechtvaardige, alhoewel zij verloren gaan.

Wie van he bovenstaande iets verstaat, kan niet anders dan geloven, dat de Heilige Geest “God” is, en zal enigmater leren vatten, waarom Zijn werk en dienst in de Heilige Schrift en in de Gemeente evenzeer verheerlijkt wordt, als de eeuwige verkiezing en de verlossing. Ook zal hij begrijpen, waarom de Heere in de dagen Zijns vleses steeds bij alles wat Hij deed, spoedig ontweek, en de vruchtbaarmaking, de toepassing aan de Heilige Geest overliet. Waarom Hij tot de Apostelen zei: “Het is u nut, dat Ik wegga. Want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen.” (Joh. 16 vers 7.)

Daar verstaat men het dan ook hoe de Heilige Geest bij de schepping broedend als een duif op de wateren kon zweven (Gen. 1 vers 2). Hij stoorde Zich niet aan de spoedige afval van de mensen, die nog te scheppen was. Toen het Woord van God uitging en schiep, toen wierp Hij Zich in het Woord, snel broedende en kiemen uitdrijvende,

leven wekkende, en voortbrengende al wat het Woord in het aanzijn riep. Ook dacht Hij al aan de nieuwe Schepping van genade.

Als Drager van het levende Woord van de belofte, dat in de wereld kwam, was Hij ook vanouds de Drager van de Profeten, zodat deze, door Hem gedragen, de heerlijkheid en Majesteit verkondigden van de Koning der eer en genade. Dus, van de Tweede Adam, van de Mens Christus Jezus; alle ellendigen ter verlossing en vertroosting. Door hen riep Hij Sion toe: “Ziet, hier is uw God; ziet, Hij komt, om u te verlossen.”

(2) Hij heet de “Heilige Geest”, en de “Geest van heiligmaking” (Rom. 1 vers 4). Dat is, de Geest, Die alle degenen, welke van de Vader uitverkoren zijn, weer in de rechte verhouding brengt tot de eeuwige, door ons geschonden Wet. En Die hen daarin bewaart, zodat het louter heiligheid is boven voor de rechterstoel Gods en hierbeneden in de Gemeente.

Te dit einde kwam Hij vooreerst van de Vader als Zalfolie op de Zoon, op de Middelaar Gods en de mensen. Dat Hij zo op Christus gekomen is, wordt van God de Vader betuigd in Jesaja, 42, zeggende: “Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven.” Christus betuigt dit Zelf in Jesaja, 61, zeggende: “De Geest van de Heere Heere is op Mij.” En de Gemeente betuigt dat in Jesaja 11 van de Middelaar, met deze woorden: “Op Hem zal de Geest van de Heere rusten, de Geest van Wijsheid en van Verstand, de Geest van Raad en van Sterkte, de Geest van Kennis en van de vreze des Heeren.” Ook was dit al tevoren van Hem getuigd in zoveel schaduwen en beelden. Bijvoorbeeld, in de zalving van de hogepriester, en later in de zalving van de koningen en profeten.

Nu, als zodanig Iemand kwam Hij op Maria, dat zij de beloofde Christus in het geloof ontving in haar moederschoot. Als zodanig kwam Hij op de Heere bij de doop, en bleef op Hem. Als zodanig dreef Hij Hem in de woestijn. Van Hem, als van zodanig Een, zegt de Heere, dat Hij door Hem de duivelen uitdrijft. En dat de Heere door Hem Zijn Apostelen bevelen gaf. En was het niet ook door Hem, als zodanig Een, dat de tabernakel met al zijn gereedschappen, en de tempel van Salomo gemaakt werd, en dat alle helden Gods, die toch in zichzelf enkel zwakke vaten waren, met kracht werden aangedaan, om de werken Gods te verrichten?

Van welk een machtige betekenis wordt Hij hier, en welk een rijke troost ligt daarin uitgesproken, wanneer het Rom. 1 heet, *dat Jezus Christus krachtig bewezen (gedecreteerd) is, te zijn de Zoon van God naar de Geest van heiliging uit de opstanding van de doden.*

Van de heidenvolken, die tot de Heere bekeerd waren, wordt door de Apostel Paulus betuigd, *dat zij zijn offerande zijn, die hij Gode gebracht heeft, geheiligd door de Heilige Geest.* (Rom. 15)

De Heilige Geest heeft echter onze Heere, Verlosser en Middelaar toegerust, opdat de heiligheid door Hem zou aangebracht worden, doordat Hij aan de door ons geschonden Goddelijke gerechtigheid genoegdoening zou geven. En opdat Hij de eeuwige gerechtigheid zou aanbrengen, de verlossing van zonde, dood en duivel in Zijn bloed. Ook, opdat Hij een vloek zou worden voor de door de Wet vervloekten, en Hij hen dan zou vrijkopen van de vloek van de Wet, en de Wet weer zou oprichten door een volkomen gehoorzaamheid.

Alles was weer heiligheid in de hemel, toen Christus Zichzelf door de eeuwige Geest Gode onstraffelijk opofferde. Alles was weer heiligheid in de hemel, toen Christus door alle hemelen was doorgegaan en een eeuwige verzoening gevonden had. Ja, heiligheid in de hemel, niet met betrekking tot God, maar met betrekking tot mensen, die als rebellen van God waren afgefallen. Toen Christus ten hemel voer, omgaf Hem deze heiligheid, en de Geest kwam op Hem rusten als de belofte van de Vader, als

loon voor de arbeid van Zijn ziel. De Gemeente stond daar in Christus Jezus voor Gods aangezicht, in Christus verzoend, gerechtvaardigd, geheiligd in Zijn dood. Het lichaam der zonde was in Hem aan Zijn kruis teniet gedaan, en in Hem stond zij daar als een geheel nieuwe mens, in Hem was ze in volkomen overeenstemming met de Wet, uit de dood opgestaan en met Hem ten hemel gevaren. En in Hem kwam de zegen, het loon, de belofte van de Geest op hen neer.

Nu was het daarom te doen, dat hetgeen in de hemel waarheid was geworden, ook waarheid werd in Zijn gemeente, die nog in de wereld is. Daar bad dan de Zoon de Vader om de belofte van de Geest voor de Zijnen, dat deze Geest het nu vanuit hun Heiland in hen verheerlijken zou. Dat Hij hen alles openbaren en in het geloof meedelen zou wat Hij voor hen bezat, wat Hij van de Vader voor hen had ontvangen. En dat deze Geest zou komen om hen te verlichten en in alle waarheid te leiden, hun alle heilgeheimen te ontdekken, hen te troosten, en bij hen eeuwig te blijven. Opdat zij de wereld mochten overwinnen, het geloof behouden, en als eerstelingen, het middel en de uitverkoren vaten mochten zijn, om Zijn Naam te dragen tot aan het einde van de wereld. Opdat alle einden van de wereld zich tot Hem mochten wenden en zeggen: "In de Heere Heere hebben wij gerechtigheden en sterkte." En Hij, Die gezegd heeft: "Eis van Mij" (Psalm 2), gaf Hem de Geest van heiliging, Die Zich aan Hem ten dienste had gesteld, en Hij zond Hem neer van de Vader op die dag, die door de Wet was bestemd en tevoren betuigd, op de vijftigste dag.

Sinds hebben wij het woord van de Apostelen. Hij, Die gebeden heeft voor allen, die door hun woord in Hem geloven zoude, bidt nog de Vader, en zendt nog van de Vader neer de Geest van heiliging op allen, die de Vader Hem geeft, hetzij zij nabij, of verre zijn, hetzij zij in geloof zijn, of nog in de dood liggen.

Zo lezen wij bij de Apostel Petrus (1 Petrus 1): "Uitverkorenen naar de voorkennis Gods, van de Vader, in de heiligmaking van de Geest, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus." En zo bij de Apostel Paulus (2 Thess. 2 vers 13): "Maar wij zijn schuldig, altijd God te danken over u, broeders, die van de Heere bemind zijt, dat u God van de beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking van de Geest, en geloof der waarheid, waartoe Hij u geroepen heeft door ons Evangelie, tot verkrijging van de heerlijkheid onzes Heeren Jezus Christus."

Nu volgt de vraag: ***'Hoe heiligt deze Heilige Geest?'***

"Hij is mij gegeven, ook mij. Hij maakt mij Christus en al Zijn weldaden deelachtig, Hij troost mij", antwoorden wij met de Catechismus.

Daar betuig ik dan tevoren, dat de natuurlijke mens, de mens met al zijn zogenaamde hoge aanleg van verstand en wil, niets begrijpt van de Geest Gods, ja, dat de dingen van de Geest hem dwaasheid zijn. Wat kan ook de natuur erkennen van hetgeen God alleen door Zijn Geest openbaart?

Als ik zeg, dat de Heilige Geest als Geest van heiliging werkt, dan versta ik dat in die zin, *dat Hij de uitverkorenen in de heiligheid inleidt, welke Christus voor hen verworven en aangebracht heeft, en hen in deze bewaart en beweegt.*

Dit doet Hij bij de uitverkorenen in een tweevoudige betrekking: vooreerst als middel en werktuig, in de hand van de Vader en van de Zoon, om het geloof te werken; ten andere als belofte van de Vader en de Zoon in de gelovigen.

Wat het eerste betreft, werkt Hij in de uitverkorenen zonder hun toedoen, onweerstandbaar, maar Zichzelf verbergende.

Wat het andere betreft, werkt Hij met de geest van de uitverkorenen mee. Hij heeft echter tevoren gemaakt, dat zij niet anders willen, dan Hij wil. Daar werkt Hij in de gelovigen zo, dat zij Hem erkennen in Zijn werking, in handel en wandel, aan het ge-

tuigenis, dat Hij in hun geweten getuigt, aan de verlichting, die Hij schenkt aan hun verstand, en aan de levens- en stervenstroost, die Hij hen in het hart spreekt. Van deze stukken zullen wij, zo God wil, de eerstvolgende gelegenheid handelen, en de prediking van heden besluiten met de heilbede voor de Gemeente: “De gemeenschap van de Heilige Geest zij met u allen!” Amen.

Nazang: Psalm 68 vers 16, 17.

Gij koninkrijken! zingt Gods lof;
Heft Psalmen op naar 't hemelhof,
Vanouds Zijn troon en woning.
Daar Hij, bekleed met eer en macht,
Zijn sterke stem verheft met kracht.
En heerst als Sions Koning!
Geeft sterkt' aan onze God en Heer'.
Hij heeft in Israël Zijn eer
En hoogheid willen tonen!
Erkent die God; Hij is geducht.
Hij doet Zijn sterkte boven lucht
En boven wolken wonen!

Hoe groot, hoe vrees'lijk zijt G' alom,
Uit Uw verheven heiligdom,
Aanbidd'lijk Opperwezen!
't Is Israels God, Die krachten geeft,
Van Wie het volk zijn sterkte heeft.
Looft God! Elk moet Hem vrezen.